

Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
Επόπτης Ποιότητας της Εκπαίδευσης ΠΕ
Σώμα Συμβούλων Εκπαίδευσης

Β' ΑΘΗΝΑΣ

1ο Συνέδριο

Η Ποιότητα στην Εκπαίδευση:
Πρωθώντας μια δυναμική προσέγγιση

ΒΙΒΛΙΟ ΠΕΡΙΛΗΨΕΩΝ

16 έως 18 Ιουνίου 2025

2ο Δημοτικό Σχολείο Ηρακλείου Αττικής

[Ευτυχίας 2 & Χρυσανθέμων 1]

(με φυσική παρουσία)

Εναρκτήρια Συνεδρίαση:

**16 Ιουνίου 2025 στις 19:00 στην Αίθουσα Εκδηλώσεων του
Πολιτιστικού Πολύκεντρου «Ηλέκτρα Αποστόλου» Δήμου Ηρακλείου Αττικής**

1^ο ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

«Η ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ:
ΠΡΟΩΘΩΝΤΑΣ ΜΙΑ ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ»

ΒΙΒΛΙΟ ΠΕΡΙΛΗΨΕΩΝ

16 έως 18 Ιουνίου 2025

<https://tepopt-pevath.sites.sch.gr/1synvath/>

**ΒΙΒΛΙΟ ΠΕΡΙΛΗΨΕΩΝ ΤΟΥ
1ου ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ «Η ΠΟΙΟΤΗΤΑ
ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ:
ΠΡΟΩΘΩΝΤΑΣ ΜΙΑ ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ»**

Συντονισμός – Επιμέλεια:

Χαράλαμπος Μπαμπαρούτης, Διευθυντής Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Β΄ Αθήνας
Θεόδωρος Γούπος, Επόπτης Ποιότητας Εκπαίδευσης της Διεύθυνσης ΠΕ Β΄ Αθήνας

Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Β΄ Αθήνας/

Επόπτης Ποιότητας ΠΕ Β΄ Αθήνας

ΑΘΗΝΑ

Λεωφόρος Κηφισίας 18 & Γκύζη

2106080654- 2106850754

syekp@dipe-v-ath.att.sch.gr

ISSN: 3057-482X

Επιστημονική επιτροπή

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΜΠΑΜΠΑΡΟΥΤΣΗΣ, ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ Β' ΑΘΗΝΑΣ
ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΓΟΥΠΟΣ, ΕΠΟΠΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΠΕ Β ΑΘΗΝΑΣ

ΒΑΡΒΑΡΑ ΠΡΕΒΕΖΑΝΟΥ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ 1ης ΘΕΣΗΣ ΠΕ Β' ΑΘΗΝΑΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ 2ης ΘΕΣΗΣ ΠΕ Β' ΑΘΗΝΑΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ 3ης ΘΕΣΗΣ ΠΕ Β' ΑΘΗΝΑΣ
ΦΩΤΕΙΝΗ ΑΖΝΑΟΥΡΙΔΟΥ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ 3ης ΘΕΣΗΣ ΠΕ Β' ΑΘΗΝΑΣ

ΣΠΥΡΙΔΟΥΛΑ ΚΑΤΣΑΝΤΩΝΗ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΔΑΣΚΑΛΩΝ 1ης ΘΕΣΗΣ ΠΕ Β' ΑΘΗΝΑΣ
ΜΑΡΙΑ ΠΑΠΑΙΩΑΝΝΟΥ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΔΑΣΚΑΛΩΝ 2ης ΘΕΣΗΣ ΠΕ Β' ΑΘΗΝΑΣ
ΚΩΝ/ΝΟΣ ΑΡΒΑΝΙΤΑΚΗΣ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΔΑΣΚΑΛΩΝ 3ης ΘΕΣΗΣ ΠΕ Β' ΑΘΗΝΑΣ
ΜΑΡΙΑ ΜΠΙΜΠΟΥΔΗ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΔΑΣΚΑΛΩΝ 4ης ΘΕΣΗΣ ΠΕ Β' ΑΘΗΝΑΣ
ΕΙΡΗΝΗ ΤΖΟΒΛΑ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΔΑΣΚΑΛΩΝ 5ης ΘΕΣΗΣ ΠΕ Β' ΑΘΗΝΑΣ
ΕΛΕΝΗ ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΔΑΣΚΑΛΩΝ 6ης ΘΕΣΗΣ ΠΕ Β' ΑΘΗΝΑΣ
ΖΑΧΑΡΟΥΛΑ ΤΑΒΟΥΛΑΡΗ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΔΑΣΚΑΛΩΝ 8ης ΘΕΣΗΣ ΠΕ Β' ΑΘΗΝΑΣ
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΧΑΡΙΤΟΣ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΔΑΣΚΑΛΩΝ 9ης ΘΕΣΗΣ ΠΕ Β' ΑΘΗΝΑΣ
ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ ΜΠΟΥΤΑ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΔΑΣΚΑΛΩΝ 10ης ΘΕΣΗΣ ΠΕ Β' ΑΘΗΝΑΣ
ΕΥΘΥΜΙΟΣ ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΔΑΣΚΑΛΩΝ 11ης ΘΕΣΗΣ ΠΕ Β' ΑΘΗΝΑΣ
ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΜΠΑΣΤΕΑ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΔΑΣΚΑΛΩΝ 12ης ΘΕΣΗΣ ΠΕ Β' ΑΘΗΝΑΣ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΑΤΣΙΜΑΡΔΟΣ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ & ENT. ΕΚΠ/ΣΗΣ (ΕΑΕ)
ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΟΛΥΧΡΟΝΑΚΗΣ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ & ENT. ΕΚΠ/ΣΗΣ (ΕΑΕ)
ΑΡΓΥΡΟΥΛΑ ΠΕΤΡΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ & ENT. ΕΚΠ/ΣΗΣ (ΕΑΕ)

ΕΥΤΥΧΙΑ ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΥ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ (ΠΕ06)
ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ΓΚΟΥΝΤΗ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ (ΠΕ06)
ΒΕΛΙΣΣΑΡΙΟΣ ΧΟΥΣΟΣ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ (ΠΕ06)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΑΡΑΓΚΟΣ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ (ΠΕ86)
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΣΤΟΡΟΔΗΜΟΣ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ (ΠΕ86)
ΘΕΟΔΩΡΑ ΛΕΟΝΤΑΡΙΔΟΥ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ (ΠΕ05)
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΛΟΓΙΩΤΗΣ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ (ΠΕ07)
ΣΟΦΙΑ ΧΑΪΤΑ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΩΝ (ΠΕ08)
ΑΝΔΡΙΑΝΗ ΒΟΥΞΙΝΟΥ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ (ΠΕ11)
ΓΚΑΝΕΤΣΟΥ ΣΟΦΙΑ-ΧΑΡΑ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ (ΠΕ11)
ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΣΟΥΡΛΑ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΘΕΡΑΠΕΥΤΩΝ ΛΟΓΟΥ (ΠΕ21)
ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΨΥΧΟΛΟΓΩΝ (ΠΕ23)
ΧΕΙΛΑΡΗΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ (ΠΕ25)
ΣΑΛΒΑΡΑ ΜΑΡΙΝΑ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΦΥΣΙΟΘΕΡΑΠΕΥΤΩΝ (ΠΕ28)
ΣΤΥΛΙΔΗ ΜΑΡΙΑ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΟ ΘΕΡΑΠΕΥΤΩΝ ΕΡΓΟΘΕΡΑΠΕΥΤΩΝ (ΠΕ29)
ΕΛΕΝΗ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ (ΠΕ30)
ΜΑΡΙΑΝΝΑ ΑΓΓΕΛΑΚΗ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ (ΠΕ79)
ΜΑΡΙΑ ΜΠΑΡΜΠΑΚΗ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ (ΠΕ79)
ΜΑΡΙΑ ΛΙΑΤΣΟΥ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΘΕΑΤΡΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ (ΠΕ91)

Οργανωτική επιτροπή

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΜΠΑΜΠΑΡΟΥΤΣΗΣ, ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ Β' ΑΘΗΝΑΣ
ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΓΟΥΠΟΣ, ΕΠΟΠΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΠΕ Β ΑΘΗΝΑΣ
ΒΑΡΒΑΡΑ ΠΡΕΒΕΖΑΝΟΥ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ 1ης ΘΕΣΗΣ ΠΕ Β' ΑΘΗΝΑΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ 2ης ΘΕΣΗΣ ΠΕ Β' ΑΘΗΝΑΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ 3ης ΘΕΣΗΣ ΠΕ Β' ΑΘΗΝΑΣ
ΦΩΤΕΙΝΗ ΑΖΝΑΟΥΡΙΔΟΥ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ 3ης ΘΕΣΗΣ ΠΕ Β' ΑΘΗΝΑΣ
ΣΠΥΡΙΔΟΥΛΑ ΚΑΤΣΑΝΤΩΝΗ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΔΑΣΚΑΛΩΝ 1ης ΘΕΣΗΣ ΠΕ Β' ΑΘΗΝΑΣ
ΜΑΡΙΑ ΠΑΠΑΙΩΑΝΝΟΥ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΔΑΣΚΑΛΩΝ 2ης ΘΕΣΗΣ ΠΕ Β' ΑΘΗΝΑΣ
ΚΩΝ/ΝΟΣ ΑΡΒΑΝΙΤΑΚΗΣ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΔΑΣΚΑΛΩΝ 3ης ΘΕΣΗΣ ΠΕ Β' ΑΘΗΝΑΣ
ΜΑΡΙΑ ΜΠΙΜΠΟΥΔΗ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΔΑΣΚΑΛΩΝ 4ης ΘΕΣΗΣ ΠΕ Β' ΑΘΗΝΑΣ
ΕΙΡΗΝΗ ΤΖΟΒΛΑ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΔΑΣΚΑΛΩΝ 5ης ΘΕΣΗΣ ΠΕ Β' ΑΘΗΝΑΣ
ΕΛΕΝΗ ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΔΑΣΚΑΛΩΝ 6ης ΘΕΣΗΣ ΠΕ Β' ΑΘΗΝΑΣ
ΖΑΧΑΡΟΥΛΑ ΤΑΒΟΥΛΑΡΗ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΔΑΣΚΑΛΩΝ 8ης ΘΕΣΗΣ ΠΕ Β' ΑΘΗΝΑΣ
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΧΑΡΙΤΟΣ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΔΑΣΚΑΛΩΝ 9ης ΘΕΣΗΣ ΠΕ Β' ΑΘΗΝΑΣ
ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ ΜΠΟΥΤΑ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΔΑΣΚΑΛΩΝ 10ης ΘΕΣΗΣ ΠΕ Β' ΑΘΗΝΑΣ
ΕΥΘΥΜΙΟΣ ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΔΑΣΚΑΛΩΝ 11ης ΘΕΣΗΣ ΠΕ Β' ΑΘΗΝΑΣ
ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΜΠΑΣΤΕΑ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΔΑΣΚΑΛΩΝ 12ης ΘΕΣΗΣ ΠΕ Β' ΑΘΗΝΑΣ
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΑΤΣΙΜΑΡΔΟΣ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ & ΕΝΤ. ΕΚΠ/ΣΗΣ (ΕΑΕ)
ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΟΛΥΧΡΟΝΑΚΗΣ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ & ΕΝΤ. ΕΚΠ/ΣΗΣ (ΕΑΕ)
ΑΡΓΥΡΟΥΛΑ ΠΕΤΡΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ & ΕΝΤ. ΕΚΠ/ΣΗΣ (ΕΑΕ)

Ομάδα συντονισμού οργανωτικής επιτροπής

ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ 3ης ΘΕΣΗΣ ΠΕ Β' ΑΘΗΝΑΣ
ΚΩΝ/ΝΟΣ ΑΡΒΑΝΙΤΑΚΗΣ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΔΑΣΚΑΛΩΝ 3ης ΘΕΣΗΣ ΠΕ Β' ΑΘΗΝΑΣ
ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ ΜΠΟΥΤΑ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΔΑΣΚΑΛΩΝ 10ης ΘΕΣΗΣ ΠΕ Β' ΑΘΗΝΑΣ
ΕΥΘΥΜΙΟΣ ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΔΑΣΚΑΛΩΝ 11ης ΘΕΣΗΣ ΠΕ Β' ΑΘΗΝΑΣ

Γραμματεία

Παγώνη Παρασκευή, Γραμματέας Επόπτη Ποιότητας της Εκπαίδευσης ΠΕ Β' Αθήνας
Παπαθανασίου Φωτεινή, Διευθύντρια 2^{ου} Δημοτικού Σχολείου Ηρακλείου Αττικής
Γιώτη Ευανθία, Υποδιευθύντρια 2^{ου} Δημοτικού Σχολείου Ηρακλείου Αττικής

Πρόλογος

Η Διεύθυνση Π.Ε. Β' Αθήνας σε συνεργασία με τον Επόπτη Ποιότητας και τους Σ.Ε. της Διεύθυνσης διοργανώνει συνέδριο με θέμα: «Η Ποιότητα στην Εκπαίδευση: Προωθώντας μια δυναμική προσέγγιση». Το συνέδριο αυτό πραγματοποιείται 16-18 Ιουνίου 2025 και συμμετέχουν με ανακοινώσεις τους εκπαιδευτικοί, ερευνητές, ακαδημαϊκοί και επαγγελματίες του χώρου.

Βασικός σκοπός του Συνεδρίου είναι:

- η διερεύνηση της έννοιας της Ποιότητας στη σύγχρονη Ελληνική, Ευρωπαϊκή και Παγκόσμια Εκπαίδευση
- ο εντοπισμός των βασικών κριτηρίων και παραγόντων που την προσδιορίζουν
- η ενδελεχής εξέταση των Παραμέτρων που απαρτίζουν την Ποιότητα της Εκπαίδευσης και ο καθορισμός των στοιχείων εκείνων που την επηρεάζουν θα βοηθήσει ώστε να φανεί καθαρά η πρόοδος που έχει συντελεστεί σχετικά με την ποιοτική Εκπαίδευση στην Ελληνική Επικράτεια αντιπροσωπευτικό δείγμα της οποίας αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες Διευθύνσεις Εκπαίδευσης, η Διεύθυνση Π.Ε. Β' Αθήνας
- η ανταλλαγή ιδεών, εμπειριών και βέλτιστων πρακτικών που προάγουν την Ποιότητα στην Εκπαίδευση

Στον τόμο αυτό των περιλήψεων των εισηγήσεων του συνεδρίου περιλαμβάνονται συνολικά 128 περιλήψεις ανακοινώσεων οι οποίες παρουσιάζονται σε παράλληλες συνεδρίες σε δύο ημέρες, με θεματικές ενότητες:

- Εκπαιδευτικές πολιτικές – Προγράμματα Σπουδών και σχολικά εγχειρίδια
- Ο ρόλος της Τεχνολογίας στην Εκπαίδευση
- Καινοτόμες διδακτικές προσεγγίσεις
- Αξιολόγηση και διασφάλιση ποιότητας
- Εξωστρέφεια και Ευρωπαϊκά Προγράμματα
- Συμπεριληπτική και βιώσιμη εκπαίδευση
- Επιμόρφωση και Δια βίου Εκπαίδευση

Η έκδοση του τεύχους των περιλήψεων και του τόμου των πρακτικών που θα

ακολουθήσει πιστεύω, ότι θα συμβάλλει στη βαθύτερη κατανόηση του όρου «Ποιότητα στην εκπαίδευση» υπό το φως των νέων επιστημονικών και ερευνητικών δεδομένων, στην παρουσίαση και ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και θα ευαισθητοποιήσει περαιτέρω τους χαράσσοντες την Εκπαιδευτική πολιτική, τους κοινωνικούς φορείς και την Εκπαιδευτική κοινότητα, ώστε στο εξής εκπαιδευτικές αποφάσεις, ενέργειες και πρακτικές να διέπονται από το όραμα μιας καλύτερης και αποτελεσματικότερης Εκπαίδευσης.

Θερμές ευχαριστίες σε όλους όσους συνέβαλαν στην επιτυχή προετοιμασία και διεξαγωγή του συνεδρίου και συνετέλεσαν με το επιστημονικό τους κύρος ώστε το συνέδριο να έχει ιδιαίτερη απήχηση στους συνέδρους και γενικότερα στην επιστημονική και εκπαιδευτική κοινότητα.

Ο Πρόεδρος της Οργανωτικής Επιτροπής

Δρ. Χαράλαμπος Μπαμπαρούτης
Διευθυντής Εκπαίδευσης Π.Ε. Β' Αθήνας

Χαιρετισμός του Επόπτη Ποιότητας της Διεύθυνσης Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Β Αθήνας

Αξιότιμοι προσκεκλημένοι,
Αγαπητοί Σύμβουλοι της Εκπαίδευσης,
Αγαπητές και αγαπητοί Διευθύντριες /Διευθυντές Δημοτικών Σχολείων αγαπητές και
προϊστάμενες Νηπιαγωγείων
Αγαπητοί εκπαιδευτικοί, ερευνητές και φίλοι της εκπαίδευσης,
Αγαπητές και αγαπητοί σύνεδροι,

Με ιδιαίτερη χαρά και τιμή σας καλωσορίζουμε στο 1ο Επιστημονικό Συνέδριο με
θέμα: **«Η ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ: ΠΡΟΩΘΩΝΤΑΣ ΜΙΑ ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ»** Η
διοργάνωση του συνεδρίου αυτού αποτελεί ένα σημαντικό βήμα προς την ενίσχυση του
επιστημονικού διαλόγου, της ανταλλαγής απόψεων και της συνεργασίας μεταξύ όλων όσοι
υπηρετούμε την Εκπαίδευση..

Η ποιότητα στην εκπαίδευση δεν αποτελεί μια αφηρημένη έννοια· είναι μια έννοια
δυναμική, εξελισσόμενη και πολυεπίπεδη που υπόκειται σε διαρκείς νοηματικές
αναπλαισιώσεις· είναι το αποτέλεσμα στοχευμένων πολιτικών, παιδαγωγικών πρακτικών και
ουσιαστικής συμμετοχής όλων των μελών της σχολικής κοινότητας. Μια συνεχής διαδικασία
βελτίωσης, αυτοαξιολόγησης και αναστοχασμού, η οποία απαιτεί γνώση, ευαισθησία και
δέσμευση.

Το συνέδριο αυτό έρχεται σε μια εποχή κατά την οποία η εκπαιδευτική πραγματικότητα
μεταβάλλεται ραγδαία. Νέες τεχνολογίες, καινοτόμες διδακτικές προσεγγίσεις, κοινωνικές
προκλήσεις και αυξημένες απαιτήσεις καθιστούν πιο επιτακτική από ποτέ την ανάγκη να
επαναπροσδιορίσουμε τι σημαίνει «ποιοτική εκπαίδευση». Σε αυτό το πλαίσιο, η ραγδαία
πρόοδος της τεχνητής νοημοσύνης (AI) αποτελεί έναν νέο καταλύτη, που ήδη
αναδιαμορφώνει το τοπίο της εκπαίδευσης. Η τεχνητή νοημοσύνη δεν είναι πλέον σενάριο
επιστημονικής φαντασίας· είναι εργαλείο της καθημερινότητας. Μπορεί να υποστηρίξει την
εξατομικευμένη μάθηση, να βοηθήσει τους εκπαιδευτικούς στη διαχείριση της
διαφοροποίησης, να εμπλουτίσει το διδακτικό υλικό και να ενισχύσει την αξιολόγηση με πιο
ουσιαστικά και ακριβή μέσα.

Ωστόσο, με τις δυνατότητες αυτές έρχονται και σημαντικές ευθύνες. Η χρήση της
τεχνητής νοημοσύνης (AI) στην εκπαίδευση πρέπει να ενσωματωθεί με παιδαγωγικά
κριτήρια, με σεβασμό στην ιδιωτικότητα, την ηθική και τη δημοκρατική λειτουργία του
σχολείου. Η τεχνολογία από μόνη της δεν αποτελεί πανάκεια· χρειάζονται η ανθρώπινη
κρίση, η αξιακή πυξίδα και η καλλιέργεια της κριτικής σκέψης για να την αξιοποιήσουμε
πραγματικά προς όφελος των μαθητών μας.

Η ποιότητα δεν είναι προνόμιο, είναι δικαίωμα. Και καθήκον όλων μας είναι να
διασφαλίσουμε ότι κάθε σχολείο θα αποτελεί έναν ζωντανό πυρήνα μάθησης, δημιουργίας
και ενδυνάμωσης των μαθητών μας, των αυριανών πολιτών. Σ' αυτό το πλαίσιο, οι εισηγήσεις
και οι παρουσιάσεις του συνεδρίου φιλοδοξούν να αναδείξουν καλές πρακτικές, να
προβληματίσουν, αλλά και να εμπνεύσουν λύσεις και νέες κατευθύνσεις. Μέσα από το

μετασχηματισμό των εμπειριών και το συνεχή πειραματισμό οι σχολικές μονάδες μπορούν να μετεξελιχθούν σε Οργανισμούς και Κοινότητες Μάθησης και Πρακτικής

Το συνέδριο αυτό είναι η κατάλληλη αφορμή για να εξετάσουμε πώς όλα αυτά τα δεδομένα, οι προκλήσεις και οι ευκαιρίες συνθέτουν τη νέα έννοια της ποιότητας στη σχολική εκπαίδευση. Να μιλήσουμε όχι μόνο για το "τι" και το "πώς", αλλά και για το "γιατί" της εκπαίδευσης στον 21ο αιώνα.

Θερμά συγχαρητήρια σε όλους τους εκπαιδευτικούς που συμμετέχουν στις εργασίες αυτού του συνεδρίου είτε ως εισηγητές με τις εργασίες τους είτε ως συμμετέχοντες στη συζήτηση που έχει ήδη αρχίσει να διαμορφώνεται.

Τέλος, το Συνέδριο αποτελεί προϊόν συλλογικής προσπάθειας. Υπό αυτό το πρίσμα, θα ήθελα να εκφράσω τις θερμές ευχαριστίες μου προς την Επιστημονική Επιτροπή, και ιδιαίτερα προς τους συναδέλφους Συμβούλους Εκπαίδευσης της Β' Αθήνας, που συνέβαλλαν τα μέγιστα στην άψογη προετοιμασία του επιστημονικού και οργανωτικού μέρους του Συνεδρίου μας

Ευχαριστώ επίσης όλους τους συμμετέχοντες – εκπαιδευτικούς, ακαδημαϊκούς, ερευνητές – που με την παρουσία τους ενισχύουν την προσπάθεια αυτή και συμβάλλουν στον κοινό μας στόχο: μια εκπαίδευση αντάξια των αναγκών και των οραμάτων του 21ου αιώνα.

Ευχαριστώ τον Διευθυντή Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης της Β' Αθήνας που με την ιδέα του μας παρακίνησε για την διοργάνωση του Συνεδρίου και ο οποίος από την πρώτη στιγμή αγκάλιασε την προσπάθεια αυτή.

Εύχομαι καλή επιτυχία στις εργασίες του συνεδρίου και ελπίζω οι γόνιμοι διάλογοι που θα αναπτυχθούν να συνεχίσουν να καρποφορούν και πέρα από τα όρια του επιστημονικού Συνεδρίου.

**Ο Επόπτης Ποιότητας της Εκπαίδευσης
Διεύθυνσης Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Β' Αθήνας.**

Θεόδωρος Γούπος

Ποιότητα, Καινοτομίες και Καλές Πρακτικές : Οι Προκλήσεις στην σύγχρονη Εκπαίδευση

Γούπος Θεόδωρος

Σύμβουλος Εκπαίδευσης (Δασκάλων –ΠΕ70) της 7^{ης} Θέσης της Διεύθυνσης
Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Β΄ Αθήνας, Επόπτης Ποιότητας της Εκπαίδευσης
Διεύθυνσης Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Β΄ Αθήνας

Η παρούσα εισήγηση αναφέρεται στην αναγκαιότητα της Ποιότητας στην Εκπαίδευση, η οποία αναδεικνύεται από πολλούς παράγοντες, όπως το διεθνές συγκείμενο της παγκοσμιοποίησης, οι ραγδαίες τεχνολογικές εξελίξεις, οι νέες μορφές διακυβέρνησης, οι πολιτικές που διαμορφώνονται και εκπορεύονται σε διεθνές και εθνικό επίπεδο από φορείς και ομάδες εξουσίας, ο εντεινόμενος ανταγωνισμός, η ανάπτυξη της τεχνολογίας και της επιστήμης, η εναπόθεση των προοπτικών ανάπτυξης στην κοινωνία της γνώσης, οι οποίοι έφεραν στο προσκήνιο τις τελευταίες δεκαετίες το ζήτημα της Ποιότητας και στην εκπαίδευση.

Με τη διακήρυξη της Μπαλόνια (1999), τη στρατηγική της Λισσαβόνας (2000) και σε μια σειρά επόμενων κειμένων η Ευρωπαϊκή Ένωση θέτει στο επίκεντρο των επιδιώξεών της **την Ποιότητα στην Εκπαίδευση** που παρέχεται στους πολίτες των κρατών μελών της (Σταμέλος, & Βασιλόπουλος, 2013). Περίπου δεκαπέντε χρόνια μετά τα Ηνωμένα Έθνη διαμορφώνουν 17 Στόχους για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη και με βάση αυτούς διαμορφώνεται η Ατζέντα 2030, όπου ο 4^{ος} Στόχος αφορά την Ποιοτική Εκπαίδευση.

Αυτές οι κατευθύνσεις καθιστούν την Ποιότητα στην Εκπαίδευση στο κέντρο των εκπαιδευτικών πολιτικών σε διάφορα επίπεδα (διεθνή, εθνικά, σε επίπεδο εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, αλλά και σε επίπεδο πρακτικών στη διδασκαλία και μάθηση) άλλοτε ως ζητούμενο μέσω αυστηρών τεχνοκρατικών διαδικασιών και άλλοτε μέσω πιο ήπιων προσεγγίσεων διαμόρφωσης κουλτούρας που προωθεί τη διαρκή βελτίωση (Ιωακειμίδου & Λιοναράκης, 2017).

Η ποιότητα στην εκπαίδευση, δεν είναι μια έννοια στατική και ξεκάθαρη, αλλά επιδέχεται διαφορετικούς ορισμούς (Harvey & Green, 1993). Αντίθετα, πρόκειται για μια έννοια δυναμική, εξελισσόμενη και πολυεπίπεδη που υπόκειται σε διαρκείς νοηματικές αναπλαισιώσεις (Ιωακειμίδου & Λιοναράκης, 2017).

Σύμφωνα με τους Harvey & Newton (2007) η ποιότητα είναι μια διαδικασία διαρκών μετασχηματισμών αποδόμησης και αναδόμησης νοημάτων, μια διαρκώς εξελισσόμενη κατανόηση των τρόπων που λειτουργεί ένα εκπαιδευτικό ίδρυμα ή ένα πρόγραμμα προκειμένου να διευκολύνει τη βελτίωση της δημιουργικής και μαθησιακής διαδικασίας. Με κοινωνιολογικούς όρους η ποιότητα είναι ένα κατασκεύασμα, ένα συμβόλαιο και μια διαδικασία, ένα κατασκεύασμα οπτικών σχετικά με ευθύνες που προκύπτουν ως συμβόλαιο ανάμεσα στους εμπλεκόμενους και μια σειρά συνθηκών και διαδικασιών απαραίτητων για επίτευξη των στόχων και την ικανοποίηση των εμπλεκόμενων (Franz, 2009: 71).

Ο Ματθαίου (2007: 12) αναφέρει πως «το ζήτημα της ποιότητας δεν είναι νέο αλλά σύμφυτο με την εκπαιδευτική λειτουργία και η ποιότητα είναι έννοια σύνθετη και ιδεολογικά φορτισμένη με το νοηματικό της περιεχόμενο να προσδιορίζεται κάθε φορά διαφορετικά και να αντανakλά την ιστορική συγκυρία και τις κατά περίπτωση επικρατούσες συνθήκες». Μια κριτική προσέγγιση της αξιολόγησης της ποιότητας βασίζεται στην ιδέα ότι τόσο το αντικείμενο εστίασης της αξιολόγησης, για παράδειγμα ένα πρόγραμμα σπουδών ή ένα μάθημα, όσο και η ίδια η διαδικασία αξιολόγησης είναι τοποθετημένα σε συγκεκριμένο

πλαίσιο, εμποτισμένο με συγκεκριμένες ιδεολογίες (Harvey & Newton, 2007: 234). Ο κεντρικός νοηματικός πυρήνας της έννοιας της ποιότητας αλληλεπιδρά και διαρκώς μεταφέρεται και επηρεάζεται από το αντικείμενο (π.χ. το πανεπιστήμιο) στο οποίο αναφέρεται και το ευρύτερο κοινωνικό, οικονομικό, πολιτισμικό πλαίσιο και ανάμεσα στο παρόν και το παρελθόν (Harvey & Newton, 2007: 234-235). Επίσης, οι Βλάχος κ.ά. (2007: 5) σχολιάζουν ότι ο ορισμός της ποιότητας «επηρεάζεται από κοινωνικές και ιστορικές συγκυρίες αλλά και πολιτικές επιλογές».

Η Δάρρα (2005: 8) επισημαίνει ότι η ποιότητα της εκπαίδευσης «είναι μια έννοια πολυαξιακή και πολυεπίπεδη, έχει διαφορετική σημασία για διαφορετικές ομάδες ενδιαφερομένων και σχετίζεται με τις διαφορές στις πολιτικές και ηθικές πεποιθήσεις μεταξύ των ενδιαφερομένων για τη βελτίωση της ποιότητας και μ' ένα σύνολο αντιλήψεων και στάσεων που αφορούν τη φύση του ανθρώπου, την πιο επιθυμητή μορφή επικοινωνίας και τους τρόπους διευθέτησης και θεσμοθέτησης των σχέσεων τους για τους σκοπούς που εξυπηρετούν».

Σύμφυτη με την Ποιότητα στην Εκπαίδευση είναι και η Καινοτομία στους Εκπαιδευτικούς Οργανισμούς. Έτσι οι καινοτόμες εκπαιδευτικές δράσεις προτείνονται ως σημαντικό μέρος του προγράμματος της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με στόχο την προώθηση και ενσωμάτωση νέων προσεγγίσεων στη διδασκαλία και στη μάθηση, τη βελτίωση του εκπαιδευτικού αποτελέσματος και, τελικά, την καλύτερη προετοιμασία των μαθητών για την ένταξη τους στην κοινωνία της γνώσης.

Τα δεδομένα των εκπαιδευτικών συστημάτων έχουν αλλάξει και πλέον σε ολόκληρο τον κόσμο οι εκπαιδευτικοί οργανισμοί επηρεάζονται και αλληλεπιδρούν με τη διεθνή οικονομία, με κοινωνικά προβλήματα, με την εξέλιξη της τεχνολογίας κ.ά. Όλα αυτά μετατρέπουν το σχολείο σε φορέα γνώσεων και δεξιοτήτων απαραίτητων για τα δεδομένα της εποχής και το μετατρέπουν σε ένα σχολείο ανοιχτό απέναντι σε αλλαγές και καινοτομίες (Σκιτζί, 2023).

Ο όρος εκπαιδευτικές καινοτομίες χρησιμοποιείται για να περιγράψει σκόπιμες και συστηματικές δράσεις, ενέργειες, δραστηριότητες ή/και ολοκληρωμένα προγράμματα που εντάσσουν, αξιοποιούν και προωθούν βελτιώσεις, αλλαγές και νέες εκπαιδευτικές αντιλήψεις συγκεκριμένων πλευρών της σχολικής πραγματικότητας (Fullan, 2001· Hargreaves, 2003).

Η υιοθέτηση εκπαιδευτικών καινοτομιών μπορεί οπωσδήποτε να οδηγήσει στην αντικατάσταση παρωχημένων προγραμμάτων, στην ανάπτυξη βελτιωμένων και αποτελεσματικών πρακτικών για τη διδασκαλία, τη μάθηση και την αξιολόγηση, σε αλλαγές στην οργάνωση και στη διοίκηση, και, τέλος, στην εξέλιξη των σχολείων και του εκπαιδευτικού συστήματος γενικότερα (CERI, 2010· Cachia et al., 2010).

Η καινοτομία στα σχολεία είναι μια συνεχής και εξελισσόμενη διαδικασία, η οποία αξιοποιεί νέες ιδέες και διαμορφώνει δυναμικά συνθέσεις και μετασχηματισμούς καθιερωμένων πρακτικών-ιδεών, οι οποίες έχουν αποδειχθεί αποτελεσματικές στην πράξη. Σύμφωνα με τον Fullan (2001) οι εκπαιδευτικές καινοτομίες αλλάζουν τις αντιλήψεις, τις αρχές και τις πεποιθήσεις των μαθητών και των δασκάλων, αλλά και τη γενικότερη στάση τους απέναντι στο σχολείο και στη μαθησιακή διαδικασία (Κυριακώδη & Τζιμογιάννης 2016).

Στους Εκπαιδευτικούς Οργανισμούς καινοτομία θεωρείται η προσπάθεια για μεταβολή των καθιερωμένων συνθηκών και τροποποίηση των σχολικών πρακτικών αλλά και προγραμμάτων, τα οποία χρησιμοποιούνται στην εκπαιδευτική πράξη, με στόχο την επίλυση προβλημάτων που έχουν προκληθεί από την χρόνια καθιέρωση διδακτικών μεθόδων και πρακτικών (Παπακωνσταντίνου, 2011).

Επομένως η εκπαίδευση έχει ως στόχο την ανταπόκριση στις απαιτήσεις αλλά και τις ελλείψεις του εκπαιδευτικού συστήματος, μέσα από την προώθηση καινοτόμων πρακτικών,

οι οποίες προσαρμόζονται στην υφιστάμενη κατάσταση κάθε φορά και στις δυνατότητες κάθε σχολικής μονάδας (Ever, Morris & Wilson, 2004).

Ωστόσο οι εκπαιδευτικές καινοτομίες δεν μπορούν να πραγματοποιηθούν χωρίς την ενεργή συμμετοχή των Στελεχών της Εκπαίδευσης και των εκπαιδευτικών, καθώς είναι αυτοί που θα μεταδώσουν το όραμα, θα εμπνεύσουν, θα διαμορφώσουν το κλίμα και θα καταφέρουν να εντάξουν τις καινοτομίες στα σχολεία του 21ου αιώνα (Σκιτζί, 2023). Απαραίτητη θεωρείται ότι είναι η συμμετοχή των μαθητών με πιο ενεργό τρόπο στα εκπαιδευτικά τους καθήκοντα, οδηγώντας σε έναν πιο «ενεργό πειραματισμό» εντός της τάξης. Μια καινοτόμο εκπαίδευση περιλαμβάνει μια σειρά εργασιών που στοχεύουν στην αύξηση της εμπλοκής των μαθητών. (LeBlance et al., 2015).

Για την επιτυχή εφαρμογή της καινοτομίας είναι απαραίτητος ο προγραμματισμός, η οργάνωση και ο έλεγχος, δηλαδή οι λειτουργίες της διοίκησης. Θεωρείται δε, απαραίτητη στο σύγχρονο σχολείο, δεδομένων των τεχνολογικών εξελίξεων, αλλά και των εξελίξεων της διδακτικής πρακτικής (Τσάκαλου, 2023). Επιπροσθέτως οι εκπαιδευτικοί στόχοι προσανατολίζονται πλέον στην ικανότητα του ατόμου να μαθαίνει, να αναθεωρεί, και να χρησιμοποιεί την πληροφορία και την προϋπάρχουσα εμπειρία του για να δημιουργήσει νέα γνώση (Καράμπελας κ. συν., 2006).

Οι εκπαιδευτικές καινοτομίες αφορούν σε δύο άξονες:

α) καινοτόμες παιδαγωγικές προσεγγίσεις και

β) καινοτόμες χρήσεις εκπαιδευτικών ή τεχνολογικών μέσων και εργαλείων.

Σήμερα υπάρχει ένα πλήθος καινοτόμων παιδαγωγικών προσεγγίσεων και αντίστοιχων προγραμμάτων που διαρκώς διευρύνουν το ενδιαφέρον σε καινούριες κατευθύνσεις, προσπαθώντας να καλύψουν τις ανάγκες της εκπαιδευτικής πραγματικότητας, οι οποίες προκύπτουν από τις ραγδαίες αλλαγές που υφίσταται η εκπαίδευση αναφορικά με τη μάθηση αλλά και την αποτελεσματικότητα των σχολικών μονάδων.

Ο όρος «Καλές Πρακτικές», χρησιμοποιείται για να περιγράψει ένα πλαίσιο ή πλέγμα δράσεων που στοχεύουν στη βελτίωση της μαθησιακής και εκπαιδευτικής διαδικασίας αλλά και των κοινωνικών σχέσεων που αναπτύσσονται μεταξύ των συμμετεχόντων. Πρόκειται για δράσεις που, αξιολογούμενες, αποδεικνύονται -τόσο κατά την ανάπτυξή τους όσο και στο αποτέλεσμά τους- επιτυχείς, αποτελεσματικές σε μια συγκεκριμένη κατάσταση ή σε ένα συγκεκριμένο περιβάλλον ή ακόμη και παραδειγματικές.

Σήμερα, από πολλούς αρθρογράφους και ερευνητές τονίζεται η αναγκαιότητα μετεξέλιξης των εκπαιδευτικών οργανισμών σε Κοινότητες Μάθησης και Πρακτικής. Ο Senge (1990) πρότεινε τον «μαθησιακό οργανισμό» (learning organization) ως ένα μοντέλο για την ενδυνάμωση της ικανότητας ενός οργανισμού για μάθηση. Υποστήριξε πως ένας τέτοιος οργανισμός έχει τη δυνατότητα τόσο ενεργητικής – δημιουργικής μάθησης όσο και παθητικής – προσαρμοστικής, που δημιουργούν και οι δυο εξίσου ανταγωνιστικό πλεονέκτημα.

Ο Garvin (1998) ορίζει τις ακόλουθες πέντε δραστηριότητες στις οποίες ένας οργανισμός θα πρέπει να αποκτήσει δεξιότητες: συστηματική επίλυση προβλημάτων, πειραματισμός με νέες προσεγγίσεις, μάθηση από τις δικές του εμπειρίες αλλά και από την ιστορία του, μάθηση από τις εμπειρίες και τις άριστες πρακτικές (“best practices”) των άλλων, μεταφορά γνώσης γρήγορα και αποτελεσματικά σε όλα τα τμήματα του οργανισμού.

Οι Leithwood et al. (1995) προσδιορίζουν τον οργανισμό που μαθαίνει (“learning organization”) ως μια ομάδα ανθρώπων που έχουν κοινούς σκοπούς (όπως και ατομικούς) και συλλογική δέσμευση να αναθεωρούν τακτικά αυτούς τους σκοπούς για να τους τροποποιούν, όταν αυτό χρειάζεται, και να αναπτύσσουν συνεχώς πιο αποτελεσματικούς και ικανοποιητικούς τρόπους πλήρωσης των σκοπών τους. Ο Noe (1999) υπογραμμίζει τα ουσιαστικά χαρακτηριστικά των οργανισμών που μαθαίνουν, που είναι τα ακόλουθα:

- Συνεχής μάθηση: θεώρηση του οργανισμού από το προσωπικό ως μέσο για την απόκτηση και δημιουργία νέας γνώσης.
- Μοίρασμα γνώσης: συστηματοποίηση στρατηγικών για μοίρασμα γνώσης.
- Κριτική σκέψη: ανάπτυξη νέων μεθόδων παραγωγής.
- Ευελιξία και ενθάρρυνση από τις εμπειρίες: ελευθερία για ανάληψη ρίσκου και εφαρμογή καινοτομιών.
- Στήριξη στο προσωπικό: παροχή κατάλληλου περιβάλλοντος για αυτό-ανάπτυξή του ("self-development") προσωπικού.

Καθίσταται, επομένως, σαφές ότι η μάθηση που εφαρμόζεται στους οργανισμούς επικεντρώνεται στις μαθησιακές ιδιότητες των ομάδων, και όχι στο άτομο. Σύμφωνα λοιπόν με τους προηγούμενους ορισμούς, "Μαθησιακός Οργανισμός" (Learning Organisation) είναι η οργανισμός που με το συνεχή μετασχηματισμό των εμπειριών σε γνώση και το συνεχή πειραματισμό μαθαίνει διαρκώς και δημιουργεί νέα γνώση, αναπτύσσει νοητικά μοντέλα μεταξύ των ανθρώπων, έτσι ώστε να προβαίνει σε συνεχείς βελτιωτικές αλλαγές, που προωθούν την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητά της. Πιο πρακτικά, ο οργανισμός που μαθαίνει", χαρακτηρίζεται από:

- Ανάπτυξη συνεργατικής κουλτούρας,
- Δέσμευση σε κοινό όραμα και στόχους, ικανό να κινητοποιήσει τα άτομα
- Καλλιέργεια συνεργατικού μαθησιακού περιβάλλοντος,
- Καλλιέργεια ευελιξίας και προσαρμοστικότητας,
- Καταμερισμό ευθυνών σε όλο το φάσμα του προσωπικού
- Μετακύλιση εταιρικού ήθους και αξιών στα μέλη του
- Αδιάλειπτη αξιολόγηση και επανατροφοδότηση
- Ενθάρρυνση διαλόγου και ελεύθερης διακίνησης ιδεών
- Αξιοποίηση εμπειριών, επιστημονικής γνώσης και δεξιοτήτων μελών του

Η πολιτεία θεσμοθετεί και τα Στελέχη της Εκπαίδευσης και οι εκπαιδευτικοί εμπλεκόμενοι ενεργητικά και βιωματικά στην εκπαιδευτική διαδικασία αξιοποιούν τις εκπαιδευτικές καινοτομίες και τις Καλές Πρακτικές. Μέσα από το μετασχηματισμό των εμπειριών και το συνεχή πειραματισμό οι σχολικές μονάδες μετεξελισσόμενες σε Οργανισμούς και Κοινότητες Μάθησης και Πρακτικής μαθαίνουν διαρκώς και δημιουργούν νέα γνώση, αναπτύσσουν νοητικά μοντέλα και επιχειρούν συνεχείς βελτιωτικές αλλαγές. Με αυτή την συνεχή διαδικασία, την ώσμωση και την ανταλλαγή ιδεών αναπτύσσονται Καλές Πρακτικές, αξιολογούνται και βελτιώνονται διαρκώς μέσα από συνεργασίες των εκπαιδευτικών και των Σχολικών Μονάδων. Μόνο έτσι θα πορευόμαστε προς τον επιθυμητό προσανατολισμό, την Ποιότητα στην Εκπαίδευση.

Βιβλιογραφικές αναφορές

- Friend, M., & Cook, L. (2012). *Interactions: Collaboration skills for school professionals* (7th ed.). Boston: Allyn and Bacon.
- Fullan, M. (2001). *The New Meaning of Educational Change*. 3rd ed. New York: Teachers College Press
- Fullan, M. (2002). *The Change Leader*. *Educational Leadership*, 59(8), 16-21.
- Fullan, M. (2007). *The new meaning of educational change* (4th ed.). New York: Teachers College Press
- Hargreaves, D. (2003). *Education epidemic: Transforming secondary schools through innovation networks*. London: Demos.

- Hargreaves, A., & Shirley, D. (2009). *The fourth way: The inspiring future for educational change*. Thousand Oaks, California: Corwin.
- Ιωακειμίδου, Β. & Λιοναράκης, Α. (2017). Η διασφάλιση και διαρκής βελτίωση της ποιότητας στην εξ αποστάσεως πανεπιστημιακή εκπαίδευση. *Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία*, 13(2), 124-139.
- Λιοναράκης, Α., Μανούσου, Ε., Χαρτοφύλακα, Α.Μ., Παπαδημητρίου, Σ., και Ιωακειμίδου, Β. (2020). Διακήρυξη για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση: Εκπαίδευση, ενεργός πολίτης και δημοκρατικές αξίες. Στο *Open Education - The Journal for Open and Distance Education and Educational Technology* Volume 16 (1) doi.org/10.12681/jode.23741
- Μάιπας, Σ. (2019). Αναζητώντας την καινοτομία στην σχολική εκπαίδευση και η περιβαλλοντική εκπαίδευση υπό το πρίσμα της STEAM.
- Μαντάς, Π., Ταβουλάρη, Ζ., Δαλαβίκας, Σ. (2009). Αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου. *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, τ. 15, σ. 195-209.
- Μανούσου, Ε., Χαρτοφύλακα, Τ., Ιωακειμίδου, Β., Παπαδημητρίου, Σ., & Καραγιάννη, Ε. (2020). Κοινότητες Πρακτικής και Κοινότητες Μάθησης. Σχολική εξ αποστάσεως εκπαίδευση, βασικές αρχές και εφαρμογές. Στο *Μαζικό Ανοικτό Διαδικτυακό Μάθημα (MOOC): «Επιμόρφωση εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας & Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης σε θέματα εκπαίδευσης από απόσταση»*. https://drive.google.com/file/d/1AjDBgbUhmX4kzHrcENF_X1oqie7VGSb/view
- Ματθαίου, Δ. (2007). Ποιότητα στην εκπαίδευση- Ιδεολογικές ορίζουσες, εννοιολογήσεις και πολιτικές – Μια συγκριτική θεώρηση. *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, τ. 13, σ. 10-32.
- Πασιάς, Γ. (2012). Η «ποιότητα», η «Ευρώπη των δεικτών» και οι πολιτικές των αριθμών. Στο Τριλιανός, Α., Κουτρομάνος, Γ., Αλεξόπουλος, Ν. *Η Ποιότητα στην Εκπαίδευση: Τάσεις και Προοπτικές*. Πρακτικά Συνεδρίου. Αθήνα: ΕΚΠΑ.
- Οικονόμου, Α. (2024). Σχολική ηγεσία και καινοτομίες. Ποιος ο ρόλος των διευθυντών στην εισαγωγή και εφαρμογή καινοτομιών σε μια σχολική μονάδα.
- Παπακωνσταντίνου, Γ. (2011). Ο ρόλος των στελεχών εκπαίδευσης στην εφαρμογή καινοτομικών παρεμβάσεων: μια διοικητική προσέγγιση, στο Μάρκου, Γ. (επιμ.), 115 *Διαπολιτισμική Εκπαίδευση: Θεωρία και πράξη*, Αθήνα. Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, σελ. 124-136.
- Ράπτης, Ν. (2022). *Διαστάσεις Εκπαιδευτικού Management*. Αθήνα: Γκόνης.
- Ράπτης, Ν. & Ψαράς, Χ. (2015). *Η Συνεργατική Ηγεσία στην Εκπαίδευση: Ο Ρόλος της Διεύθυνσης και του Συλλόγου Διδασκόντων*. Αθήνα: Διάδραση.
- Σκιτζί, Α. (2023). Ο ρόλος του εκπαιδευτικού ηγέτη στην εισαγωγή καινοτομίας και αλλαγής στο σύγχρονο Σχολείο.
- Τσάκαλου Χ. (2023). Η εφαρμογή καινοτομιών στη σχολική μονάδα από στελέχη εκπαίδευσης: Η συμβολή του διευθυντή. *Κείμενα Παιδείας*, (5), 59–67. <https://doi.org/10.12681/keimena-paideias.31652>

Η δημιουργική γραφή και η ψηφιακή αφήγηση στην Προσχολική Εκπαίδευση, μέσα από τη δημιουργία ψηφιακού πολυτροπικού κειμένου

Αγγελοπούλου Έλενα

Εκπαιδευτικός Προσχολικής Εκπαίδευσης (ΠΕ 60)
ΜΕΔ Επιστημών Αγωγής Παν/μίου Δυτικής Αττικής
e.aggelopoulos2016@gmail.com

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι ν' αναδείξει πώς η δημιουργική γραφή και η ψηφιακή αφήγηση μπορούν να συνυπάρξουν, μέσα από ψηφιακά πολυτροπικά κείμενα μαθητών/-τριών της Προσχολικής Εκπαίδευσης. Στα πλαίσια αυτής της εισήγησης θα παρουσιαστεί το ψηφιακό παραμύθι των μαθητών/-τριών του 2/θ Ολοήμερου 1ου Νηπιαγωγείου Κηφισιάς του Νομού Αττικής, με τίτλο «Η βελανιδιά», το οποίο εκπονήθηκε το σχολικό έτος 2024-25, στα πλαίσια ενός ευρύτερου εκπαιδευτικού προγράμματος φιλαναγνωσίας. Η συγκεκριμένη εργασία εμπίπτει στον θεματικό άξονα «Ψηφιακή τεχνολογία και εκπαίδευση», θα μπορούσε όμως επίσης, να θεωρηθεί και ως μία καινοτόμα διδακτική πρακτική/διδακτικό σενάριο. Στο πρώτο μέρος της συγκεκριμένης εργασίας, θα γίνουν οι θεωρητικές αναφορές των εννοιών της δημιουργικής γραφής και της ψηφιακής αφήγησης, καθώς και της έννοιας των πολυτροπικών κειμένων. Στο δεύτερο μέρος, θα ακολουθήσει η λεπτομερής παρουσίαση των εργασιών των μαθητών/-τριών, με στόχο τη δημιουργία ενός ψηφιακού βιβλίου (e-book). Αναλυτικότερα, θα παρουσιάσουμε τη μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε για να εξοικειωθούν οι μικροί/-ές μαθητές/-τριες με τα απαιτούμενα λογισμικά και προγράμματα (χρήση ΤΠΕ, χρήση ΤΝ, ψηφιακός εγγραμματοτισμός), ως εργαλεία για τη διερεύνηση, τον σχεδιασμό και την υλοποίηση του συγκεκριμένου project. Επίσης θ' αναδείξουμε τα εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν από τους/τις μαθητές/-τριες για την εξεύρεση, την οργάνωση, τη διαχείριση και την αξιολόγηση των πληροφοριών, καθώς και τους τρόπους επικοινωνίας και συνεργασίας της ομάδας (χρήση διαδικτύου, κοινωνικών δικτύων κ.ά.). Στη συνέχεια θα παρουσιαστούν τ' αποτελέσματα της εκπαιδευτικής αυτής διαδικασίας, καθώς και τα συμπεράσματα και τα οφέλη που προέκυψαν, και πώς αυτά βοήθησαν τους/τις μαθητές/-τριες να φτάσουν στη μεταγνώση. Αξίζει να σημειωθεί, πως τα ψηφιακά εργαλεία που θα χρησιμοποιηθούν, μπορούν να ενταχθούν στην εποικοδομητική θεωρία μάθησης, καθώς ο/η εκπαιδευτικός δημιουργεί ομάδες μαθητών/-τριών, οι οποίες αλληλεπιδρούν μεταξύ τους πειραματιζόμενες, για να δημιουργήσουν ένα ενιαίο πολυμεσικό κείμενο. Τέλος, η διδακτική προσέγγιση της παρούσας παρέμβασης γίνεται με βάση την Ομαδοσυνεργατική μάθηση, καθώς τα παιδιά συνεργάζονται και δουλεύουν από κοινού, για να επιτύχουν τους στόχους τους (δημιουργία του ψηφιακού πολυμεσικού βιβλίου). Συγκεκριμένα, αλληλεπιδρούν και εργάζονται μαζί, προκειμένου να επιλέξουν τα κείμενα, τις εικόνες, και τον ήχο, με τα οποία θα συνθέσουν το τελικό ψηφιακό project.

Λέξεις-κλειδιά: Δημιουργική γραφή, ψηφιακή αφήγηση, ΤΠΕ, νηπιαγωγείο, πολυτροπικά κείμενα

Μελέτη Περίπτωσης μαθητή με Εναντιωματική Προκλητική Διαταραχή στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση: Εκπαιδευτικές και ψυχοκοινωνικές παρεμβάσεις

Αγρίτη Νικολία

Ψυχολόγος ΠΕ23, 1ο ΣΔΕΥ - 1ου ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ. Β' Αθήνας (2^ο Δημοτικό Σχολείο Νέας Ιωνίας), agriti.nicolia@gmail.com

Ζαπάντη Καλομοίρα

Εκπαιδευτικός ΠΕ70 (2^ο Δημοτικό Σχολείο Νέας Ιωνίας), kalzapandi@gmail.com

Τζίμας Κωνσταντίνος

Εκπαιδευτικός ΠΕ70, Τμήμα Ένταξης (2^ο Δημοτικό Σχολείο Νέας Ιωνίας), tzimaskostas@yahoo.com

Χαντζή Χαρίκλεια

Κοινωνική Λειτουργός ΠΕ30, 1ο ΣΔΕΥ - 1ου ΚΕΔΑΣΥ Β'ΑΘΗΝΑΣ (2^ο Δημοτικό Σχολείο Νέας Ιωνίας), xantzi.x@gmail.com

Η παρούσα μελέτη περίπτωσης αναφέρεται σε παιδί, που παρουσιάζει στοιχεία Εναντιωματικής Προκλητικής Διαταραχής (ΕΠΔ). Στο σχολικό πλαίσιο, η συμπεριφορά του χαρακτηρίζεται από αμφισβήτηση των κανόνων και αρνητική στάση απέναντι στους/στις δασκάλους/-ες και συχνά οι έντονες συγκρούσεις και αντιπαραθέσεις με τους/τις συμμαθητές/-τριες του, το οδηγούν σε κοινωνική απομόνωση και δυσκολία στη συνεργασία. Η συχνή εχθρότητα και η προκλητικότητα καθιστούσαν δύσκολη την ανάπτυξη θετικών σχέσεων με τους συνομηλίκους, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται δυσκολίες στην κοινωνικοποίηση και την ένταξη του παιδιού στην ομάδα. Οι εκπαιδευτικές παρεμβάσεις περιλάμβαναν εξατομικευμένα προγράμματα στήριξης, τη χρήση θετικών ενισχύσεων και ενέργειες που αφορούσαν όλη τη σχολική κοινότητα, ενώ οι ψυχοκοινωνικές παρεμβάσεις επικεντρώθηκαν στην υποστήριξη του παιδιού, την συμπερίληψή του στην ομάδα συνομηλίκων, την ενίσχυση των κοινωνικών δεξιοτήτων και την υποστήριξη της οικογένειάς του. Η διεπιστημονική συνεργασία όλων των ειδικών και των εμπλεκόμενων εκπαιδευτικών (εκπαιδευτικός τάξης, εκπαιδευτικός τμήματος ένταξης και άλλων ειδικοτήτων, ψυχολόγος, κοινωνικός λειτουργός), καθώς και η συνεργασία με την οικογένεια και τους αρμόδιους φορείς υπήρξε καθοριστική για την επιτυχή εφαρμογή των στρατηγικών παρέμβασης. Τα αποτελέσματα της μελέτης δείχνουν σημαντική βελτίωση στη συμπεριφορά του παιδιού στο σχολικό πλαίσιο και στη συνεργασία της οικογένειας με την ΕΔΥ και τους/τις εκπαιδευτικούς. Στόχος των παρεμβάσεων αυτών είναι η προσαρμογή του παιδιού και η ομαλή ένταξή του στην ομάδα συνομηλίκων, η τήρηση των κανόνων και η ανάπτυξη των κοινωνικών δεξιοτήτων του, η μείωση των προκλητικών και επιθετικών συμπεριφορών και η έκφραση των δυσάρεστων συναισθημάτων με υγιή τρόπο.

Λέξεις - κλειδιά: Εναντιωματική Προκλητική Διαταραχή, παρεμβάσεις, εξατομικευμένο πρόγραμμα υποστήριξης, ψυχοκοινωνικές παρεμβάσεις

Σχολείο και κοινωνία των πολιτών: ένταξη ασυνόδευτων ανηλίκων στη δημόσια εκπαίδευση. Μελέτη περίπτωσης συνεργασίας του Κ.Φ.Α.Α HOUSE2 και 2ου Δημοτικού Σχολείου και 5ου Γυμνασίου Νέας Ιωνίας

Αδαμαντίδου Δήμητρα

Διευθύντρια Συλλόγου Μερίμνης Ανηλίκων και Νέων,
adamantidou@sman-athens.org,

Ραγιάς Δημήτρης

Υπεύθυνος Διαχείρισης Έργου Συλλόγου Μερίμνης Ανηλίκων και Νέων,
ragias@sman-athens.org,

Φράσκου Αγγελική

Συντονίστρια ΚΦΑΑ HOUSE2 Συλλόγου Μερίμνης Ανηλίκων και Νέων,
fraskou@sman-athens.org,

Χαζάπη Ειρήνη

Υπεύθυνη Προγραμμάτων και Community Engagement Συλλόγου Μερίμνης
Ανηλίκων και Νέων, chazapi@sman-athens.org

Η παρούσα εισήγηση αφορά σε μια μελέτη περίπτωσης η οποία δίνει έμφαση στα εκπαιδευτικά εργαλεία ένταξης και στις καλές πρακτικές που εφαρμόζονται αμφίπλευρα από τα συγκεκριμένα σχολεία της Νέας Ιωνίας και το Κέντρο Φιλοξενίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων (Κ.Φ.Α.Α.) HOUSE2 του Συλλόγου Μερίμνης Ανηλίκων και Νέων (ΣΜΑΝ) ως προς την ένταξη των ασυνόδευτων ανηλίκων στην εκπαιδευτική διαδικασία. Το θεωρητικό πλαίσιο της παρούσας έρευνας βασίζεται στη θεωρία της κοινωνικής ένταξης που προσεγγίζει το σχολείο ως μηχανισμό κοινωνικοποίησης και ένταξης όλων των παιδιών στην κοινωνία (κύριοι εκφραστές: Durkheim, Lister), καθώς και στην ανθρωποκεντρική-δικαιωματική προσέγγιση, η οποία αντιμετωπίζει την εκπαίδευση ως θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα (εκφραστές: Freire, ΟΗΕ/UNESCO). Οι θεωρίες αυτές τονίζουν τη σημασία της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης και της εξάλειψης των φραγμών πρόσβασης στην εκπαίδευση για τα παιδιά πρόσφυγες. Ο σκοπός της εισήγησης είναι η ανάδειξη της πρότυπης συνεργασίας μεταξύ μιας δομής παιδικής προστασίας, του HOUSE2, που είναι ένα Κ.Φ.Α.Α. χρηματοδοτούμενο και επιτηρούμενο από το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου και δύο δημόσιων σχολείων. Η συνεργασία βασίζεται στην χρήση των θεσμοθετημένων εργαλείων ένταξης και στην αξιοποίηση καινοτόμων πρακτικών. Στην μελέτη περίπτωσης επιχειρείται η αποτύπωση των θεσμικών πλαισίων, των εκπαιδευτικών εργαλείων και των κοινωνικών παραγόντων που επηρεάζουν την πρόσβαση, συμμετοχή και ενδυνάμωση αυτών των μαθητών/-τριών, με στόχο την ανάδειξη καλών πρακτικών και ενισχύουν την ουσιαστική ένταξη των μαθητών/-τριών και τον ρόλο του σχολείου ως φορέα κοινωνικής αλλαγής και αποδοχής. Η μεθοδολογία για την συγκεκριμένη εισήγηση περιλαμβάνει ποσοτικούς δείκτες σε σχέση με τη συμμετοχή των ασυνόδευτων ανηλίκων στην εκπαιδευτική διαδικασία αλλά και το γνωστικό τους επίπεδο, καθώς και ποιοτικούς δείκτες που αφορούν καλές πρακτικές ομαλής ένταξης των παιδιών στο σχολείο και κατ' επέκταση στην κοινωνία, όπως και μηχανισμούς που λειτουργούν υποστηρικτικά. Τέλος, πρόκειται να γίνει και μία συγκριτική αναφορά, μεταξύ των συνεργαζόμενων σχολείων με τα περιφερειακά σχολεία εντός του νομού αττικής με βάση τα στοιχεία της Μονάδας Ένταξης Ασυνόδευτων Ανηλίκων του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου.

Λέξεις-κλειδιά: ασυνόδευτοι ανήλικοι, δομή παιδικής προστασίας

Ο Γύρος του κόσμου σε 80 ημέρες. Ο γύρος των γαλλόφωνων χωρών σε 6 μήνες

Αλτουβά Μαρία, Αρμάου Μαρία,

Εκπαιδευτικοί ΠΕ05, Ελληνογαλλική Σχολή «Άγιος Ιωσήφ», primary@stjoseph.gr

Coulardot Marie, Gereboff Arielle,

Εκπαιδευτικοί ΠΕ70, Richland Avenue Elementary, Los Angeles, California

Δεναξά Μαργαρίτα, Σιγάλα Καλλιόπη,

Εκπαιδευτικοί ΠΕ70, ΠΕ60, Εκπαιδευτήρια ΔΕΛΑΣΑΛ Σύρου, sgschool@sgschool.gr

Drapier Caroline, Σαμαρά Ελέανα,

Εκπαιδευτικοί ΠΕ70, ΠΕ60, Ecole La Perverie Sacré Coeur, Nantes, France

ec.nantes.perverie@ec44.fr

Καντά Παναγιώτα,

Εκπαιδευτικός ΠΕ05, 1^ο Πειραματικό Δημοτικό Σχολείο Χαλανδρίου,

mail@1dim-chalandr.att.sch.gr

Κρίπα Ελισάβετ,

Εκπαιδευτικός ΠΕ05, 3^ο Πειραματικό Δημοτικό Σχολείο Νέας Ιωνίας,

mail@3dim-n-ionias.att.sch.gr

Μαλατέστα Αγγελική,

Εκπαιδευτικός ΠΕ05, 6^ο Δημοτικό Σχολείο Γλυφάδας, mail@6dim-glyfad.att.sch.gr

Μέρμηγκα Δήμητρα,

Εκπαιδευτικός ΠΕ05, 2^ο Δημοτικό Σχολείο Νέου Ψυχικού, mail@2dim-n-psych.att.sch.gr

Μπαλαφούτη Μικαέλλα, Τσέβη Ελένη,

Εκπαιδευτικοί ΠΕ05, Εκπαιδευτήρια Δούκα, info@doukas.gr

Πυρομάλη Βαρβάρα ,

Εκπαιδευτικός ΠΕ05, 3^ο Δημοτικό Σχολείο Μεταμόρφωσης,

mail@3dim-metam.att.sch.gr

Χασιώτη Βασιλική ,

Εκπαιδευτικός ΠΕ05, 2^ο, 3^ο & 6^ο Δημοτικό Σχολείο Κηφισιάς, 18^ο Δημοτικό Σχολείο

Αμαρουσίου, vassia68@hotmail.com

Στο πλαίσιο της εξωστρέφειας και της ενίσχυσης της γλωσσικής και πολιτισμικής εκπαίδευσης, δεκατρία σχολεία από την Ελλάδα και το εξωτερικό συνεργάστηκαν σε ένα καινοτόμο γαλλόφωνο πρότζεκτ με τίτλο: «Ο γύρος του κόσμου σε 80 ημέρες και ο γύρος των γαλλόφωνων χωρών σε 6 μήνες». Η πρωτοβουλία αυτή βασίστηκε στο διαχρονικό έργο του Ιουλίου Βερν και είχε ως στόχο την καλλιέργεια της συνεργασίας μεταξύ σχολικών μονάδων, τη διαπολιτισμική προσέγγιση και τη χρήση της γαλλικής ως γλώσσας επικοινωνίας και εξερεύνησης. Οι μαθητές/-τριες, αξιοποιώντας τη λογοτεχνία ως κοινό σημείο αναφοράς, ξεκίνησαν με παρουσιάσεις των σχολείων και των περιοχών τους, ενισχύοντας τη μεταξύ τους γνωριμία. Στη συνέχεια, μελέτησαν το έργο του Βερν, αναδεικνύοντας σημαντικά πολιτισμικά, κοινωνικά και φιλοσοφικά στοιχεία, όπως ο στόχος του Φιλέα Φογκ, οι προκλήσεις του ταξιδιού και τα πανανθρώπινα μηνύματα του κειμένου. Το ταξίδι συνεχίστηκε με την επιλογή και εις βάθος παρουσίαση γαλλόφωνων χωρών, εστιάζοντας στην ιστορία, τον πολιτισμό, τη γεωγραφία, τις παραδόσεις, την τέχνη και τις κοινωνικές δομές τους. Η υλοποίηση του έργου βασίστηκε σε συνεργατικές μεθόδους, αξιοποίηση των ΤΠΕ (padlet, e-book, ppt, video), και υβριδικές μορφές παρουσίασης μέσω διαδικτυακών πλατφορμών. Η τελική δια ζώσης παρουσίαση αποτέλεσε κορύφωση της προσπάθειας, αναδεικνύοντας τη δημιουργικότητα, την κριτική σκέψη και την ενεργή συμμετοχή των

μαθητών/-τριών. Το πρότζεκτ ανέδειξε τη γαλλική γλώσσα ως εργαλείο διαπολιτισμικής επικοινωνίας και άνοιξε τον δρόμο για δημιουργικές συνεργασίες μεταξύ σχολείων, μαθητών/-τριών και εκπαιδευτικών από διαφορετικά πολιτισμικά περιβάλλοντα. Αποτελεί παράδειγμα καλής πρακτικής καθώς ενίσχυσε την πολυγλωσσία, τη διαθεματική μάθηση, την πολιτισμική επίγνωση και την εκπαιδευτική εξωστρέφεια.

Λέξεις-κλειδιά: γαλλική γλώσσα, γαλλόφωνες χώρες, πολιτισμική συνείδηση, συνεργατική μάθηση, εκπαιδευτική καινοτομία.

Η θετική ψυχολογία και η ενδυνάμωση των εκπαιδευτικών: Πρακτικές για τη βελτίωση του εργασιακού περιβάλλοντος στις σχολικές μονάδες, με στόχο τη βελτίωση του εκπαιδευτικού έργου

Αναστασοπούλου Αγγελική

Διευθύντρια 1^{ου} Δημοτικού Σχολείου Παπάγου,
angelikianastasopoulou@gmail.com

Η θετική ψυχολογία αποτελεί έναν αναδυόμενο κλάδο της ψυχολογίας που εστιάζει στην καλλιέργεια της ευεξίας, της ευτυχίας και των θετικών ανθρώπινων ιδιοτήτων. Σε αντίθεση με την παραδοσιακή ψυχολογία που επικεντρώνεται κυρίως στην παθολογία και τις διαταραχές συμπεριφοράς, η θετική ψυχολογία αναζητά να κατανοήσει τι κάνει τη ζωή γεμάτη με θετικά συναισθήματα και πώς μπορούμε να αυξήσουμε τις θετικές εμπειρίες μας. Η εφαρμογή της στην εκπαίδευση μπορεί να αποδειχθεί ιδιαίτερα αποτελεσματική, καθώς συμβάλλει στην ενδυνάμωση των εκπαιδευτικών και στη δημιουργία ενός πιο υποστηρικτικού περιβάλλοντος μάθησης. Έχει τη δυνατότητα να προσφέρει στους εκπαιδευτικούς εργαλεία για να καλλιεργήσουν την αισιοδοξία, την ευγνωμοσύνη και την ικανοποίηση από την εργασία τους. Βοηθά τους εκπαιδευτικούς να αναπτύξουν τις δεξιότητες που χρειάζονται για να αντιμετωπίσουν το άγχος, την εξουθένωση και τις προκλήσεις που συχνά αντιμετωπίζουν στην καθημερινή τους εργασία. Προωθεί την ανάπτυξη καλύτερων σχέσεων με τους/τις μαθητές/-τριες, τους συναδέλφους και τους γονείς. Ενθαρρύνει τους εκπαιδευτικούς να σκέφτονται έξω από τα καθιερωμένα πλαίσια και να αναζητούν νέους τρόπους για να εμπνεύσουν τους/τις μαθητές/-τριες τους και τους βοηθά να συνδέσουν την εργασία τους με ένα ευρύτερο νόημα και να βιώσουν μεγαλύτερη ικανοποίηση. Πιο πρακτικά η θετική ψυχολογία στην καθημερινότητα του σχολείου βοηθά τους εκπαιδευτικούς να ενθαρρύνουν τους/τις μαθητές/-τριες τους, ώστε να εκφράζουν χαρά για ότι πετυχαίνουν και δημιουργούν, γεγονός που μπορεί να αυξήσει τα επίπεδα ευτυχίας και ικανοποίησης. Το θετικό κλίμα στον χώρο του σχολείου μπορεί να βοηθήσει τους εκπαιδευτικούς και τους/τις μαθητές/-τριες να διαχειριστούν το άγχος και να βελτιώσουν τη συγκέντρωσή τους. Οι ενθαρρυντικές δηλώσεις μπορούν να βοηθήσουν τους εκπαιδευτικούς να αναπτύξουν μια καλύτερη εικόνα του εαυτού τους και να πιστέψουν στις ικανότητές τους. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να δημιουργήσουν ένα υποστηρικτικό και ενθαρρυντικό περιβάλλον μάθησης όπου οι μαθητές/-τριες αισθάνονται ασφαλείς να εκφράσουν τις ιδέες τους και να αναλάβουν ρίσκα. Η επιμόρφωση στους εκπαιδευτικούς σχετικά με τις αρχές της θετικής ψυχολογίας μπορεί να τους βοηθήσει να ενσωματώσουν αυτές τις αρχές στην καθημερινή τους διδασκαλία. Συμπερασματικά, η εφαρμογή πρακτικών θετικής ψυχολογίας στο πλαίσιο της καλλιέργειας της οργανωσιακής κουλτούρας των σχολικών μονάδων φαίνεται ότι μπορεί να προσφέρει ένα ισχυρό πλαίσιο για την ενδυνάμωση των εκπαιδευτικών και την εργασιακή ικανοποίησή τους. Θεωρώ ότι θα

συμβάλλει στη δημιουργία σχολείων, όπου όλοι θα μπορούν να αναπτύσσουν την καλύτερη εκδοχή του εαυτού τους με άμεσο αντίκτυπο στη βελτίωση του εκπαιδευτικού έργου.

Λέξεις-κλειδιά: ψυχολογία, θετικότητα, ενδυνάμωση, ενθάρρυνση, βελτίωση.

Ολιστική Προσέγγιση για την Αποτελεσματική Διαχείριση Τμήματος Ε' Δημοτικού, Υψηλής Ετερογένειας, με Νευροαναπτυξιακές Διαταραχές και Συμπεριφορικές Προκλήσεις

Αναστασοπούλου Ισμήνη

Δασκάλα ΠΕ70, 13^ο Δ.Σ Αμαρουσίου, anastisini@gmail.com

Γκότζη Σταυρούλα

Δασκάλα ΠΕ70, 13^ο Δ.Σ Αμαρουσίου, stavroulagotzi@yahoo.com

Η παρούσα ανακοίνωση εξετάζει την εφαρμογή μιας ολιστικής παιδαγωγικής προσέγγισης σε ένα ετερογενές σχολικό τμήμα. Η προσέγγιση βασίστηκε στις αρχές της κοινωνικοσυναισθηματικής μάθησης (Social and Emotional Learning – SEL), όπως ορίζονται από το Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning (CASEL), στη διαφοροποιημένη διδασκαλία της Carol Ann Tomlinson, στη συμπεριληπτική εκπαίδευση των Tony Booth και Mel Ainscow, καθώς και στη θεωρία της ζώνης επικείμενης ανάπτυξης του Lev Vygotsky. Αρχικά, πραγματοποιήθηκε εναρκτήρια συνάντηση με τους γονείς για τον καθορισμό των βάσεων επικοινωνίας, των απαιτήσεων και των προσδοκιών, ενώ με τους/τις μαθητές/-τριες δημιουργήθηκαν συμβόλαια τάξης με σαφείς κανόνες και υποχρεώσεις. Η χρήση της ClassDojo ως εργαλείου θετικής ενίσχυσης συνέβαλε στην ανάπτυξη επιθυμητών συμπεριφορών, καθώς οι μαθητές/-τριες συνεργάζονταν για να λάβουν τις επιβραβεύσεις που είχαν προαποφασιστεί από κοινού. Η συμμετοχή σε δύο προγράμματα eTwinning, τα: «Connecting Hearts: Friendship Across Borders» και «Little Eco-Citizens: Caring for Our Planet», ενίσχυσε την πολιτισμική συνείδηση και την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση των μαθητών/-τριών. Η ενσωμάτωση ψηφιακών εργαλείων όπως τα ArtSteps, Canva, Animaker, InShot και Quizzez κ.ά. στη διδασκαλία προώθησε τη δημιουργικότητα, στοιχειοθετώντας την αρχή της διαφοροποιημένης διδασκαλίας. Η συμβολή της παράλληλης στήριξης ως δεύτερης δασκάλας της τάξης, σε συνδυασμό με τη στενή συνεργασία με τη δασκάλα του τμήματος, συνέβαλε καθοριστικά στην καλλιέργεια φιλικής και συνεργατικής κουλτούρας, σύμφωνα με τις αρχές του Index for Inclusion των Booth και Ainscow. Ιδιαίτερα σημαντική ήταν η ενσωμάτωση δραστηριοτήτων που προήγαγαν την έκφραση συναισθημάτων και την αλληλοαποδοχή, όπως μελέτες περίπτωσης για την ενδοσχολική βία και τη συγγραφή συνεργατικών ιστοριών. Παράλληλα, οι κοινωνικές ιστορίες, βασισμένες στη μεθοδολογία της Carol Gray, καθώς και οι βιωματικές ασκήσεις ενσυναίσθησης, ενδυνάμωσαν την αίσθηση κοινότητας. Οι παρεμβάσεις αυτές οδήγησαν σε σημαντικές βελτιώσεις: οι μαθητές/-τριες ανέπτυξαν δεσμούς εμπιστοσύνης και συνεργασίας, το κλίμα της τάξης μεταμορφώθηκε σε ένα υποστηρικτικό και συμπεριληπτικό περιβάλλον και οι γονείς εξέφρασαν αυξημένη εμπιστοσύνη προς το σχολείο. Η εμπειρία αυτή υπογραμμίζει τη σημασία της κοινωνικοσυναισθηματικής μάθησης, της διαφοροποιημένης διδασκαλίας και της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης στη διαχείριση ετερογενών τάξεων.

Λέξεις-κλειδιά: Ολιστική Παιδαγωγική Προσέγγιση, Κοινωνικοσυναισθηματική Μάθηση (SEL), Διαφοροποιημένη Διδασκαλία, Συμπεριληπτική Εκπαίδευση, Διαχείριση Ετερογενών Τάξεων.

Οι διαστάσεις της φιλίας και η σχέση τους με την αίσθηση της ευεξίας στην παιδική ηλικία

Αννούση Αικατερίνη

Msc Σχολικής Ψυχολογίας, Τμήμα Ψυχολογίας, ΕΚΠΑ, Απόφοιτη Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης, ΕΚΠΑ, ΠΕ 70 Ε.Α.Ε., 14^ο Δημοτικό Σχολείο Ηρακλείου Αττικής, katerinaannousi@gmail.com

Η παρούσα εργασία διερευνά τη σχέση μεταξύ των διαστάσεων της φιλίας και της σχολικής ευεξίας στην παιδική ηλικία. Εστιάζει στον τρόπο με τον οποίο χαρακτηριστικά της φιλίας, όπως η συντροφικότητα, η αλληλοβοήθεια, η οικειότητα, η αυτοεπιβεβαίωση, η αξιοπιστία στη συνεργασία και η συναισθηματική ασφάλεια, επηρεάζουν την αίσθηση ευεξίας των μαθητών/-τριών στο σχολικό περιβάλλον. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε με τη συμμετοχή 184 παιδιών δημόσιων δημοτικών σχολείων της Αττικής, χρησιμοποιώντας τη McGill Κλίμακα Αξιολόγησης Φιλίας και την Κλίμακα Υποκειμενικής Σχολικής Ευεξίας. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι τα παιδιά έχουν θετική στάση προς τις φιλικές σχέσεις, με ιδιαίτερη έμφαση στη συναισθηματική ασφάλεια και την αυτοεπιβεβαίωση. Παρατηρήθηκαν διαφορές ανά φύλο, με τα αγόρια να εμφανίζουν χαμηλότερα επίπεδα αυτοεπιβεβαίωσης και συναισθηματικής ασφάλειας συγκριτικά με τα κορίτσια. Επίσης, διαπιστώθηκε ότι η σχολική ευεξία μπορεί να προβλεφθεί μέσα από τις διαστάσεις της φιλίας καθώς και από παράγοντες όπως η γενική επίδοση των μαθητών/-τριών, η ηλικία τους και το μορφωτικό επίπεδο του πατέρα. Τα ευρήματα αναδεικνύουν τη σημασία της ανάπτυξης κοινωνικών και συναισθηματικών δεξιοτήτων στο σχολείο, υπογραμμίζοντας τον καθοριστικό ρόλο της φιλίας στην ψυχοκοινωνική προσαρμογή και ευημερία των παιδιών. Η έρευνα προτείνει την εφαρμογή ειδικών προγραμμάτων κοινωνικής και συναισθηματικής εκπαίδευσης στα σχολεία, με στόχο την ενίσχυση της ποιότητας των σχέσεων μεταξύ των μαθητών/-τριών και την προώθηση ενός θετικού και υποστηρικτικού σχολικού κλίματος.

Λέξεις-κλειδιά: φιλία, παιδική ηλικία, σχολική ευεξία, συναισθηματική ασφάλεια, κοινωνικές δεξιότητες

Ολιστική Διαχείριση της Ενδοσχολικής Βίας και του Εκφοβισμού: Η Εφαρμογή Σχολικής Διαμεσολάβησης στο 18ο Δημοτικό Σχολείο Αμαρουσίου

Αρβανιτάκης Δ. Κων/νος

Δρ., Σύμβουλος Εκπαίδευσης 3ης Θέσης Δ.Π.Ε. Β' Αθήνας, karvanitakis@sch.gr

Παπαδάκη Θεονύμφη

Δ/ντρια 18ου Δημοτικού Σχολείου Αμαρουσίου, f.papadaki@hotmail.com

Η ενδοσχολική βία και ο εκφοβισμός αποτελούν πολυδιάστατα φαινόμενα που απαιτούν συστηματική και διεπιστημονική προσέγγιση. Το σχολείο μας αναγνωρίζοντας τις πολύπλευρες ανάγκες της σχολικής κοινότητας, υλοποίησε στην τελευταία διετία ένα ολοκληρωμένο σχέδιο δράσης, πρόληψης και διαχείρισης φαινομένων βίας και εκφοβισμού, βασισμένο στη μέθοδο της σχολικής διαμεσολάβησης. Αυτό το σχέδιο δράσης είχε στόχο την καλλιέργεια κλίματος συνεργασίας, ασφάλειας και αποδοχής μεταξύ των μαθητών/-τριών

για τη μείωση των περιστατικών βίας και συγκρούσεων ως αποτέλεσμα ανάπτυξης κουλτούρας συνεργασίας, ενσυναίσθησης και αποδοχής της διαφορετικότητας. Η εμπειρία αυτή προβάλλει τη δυνατότητα ενός δημόσιου σχολείου να λειτουργήσει μεθοδικά, δημιουργώντας πρότυπες καλές πρακτικές πρόληψης της σχολικής βίας και αναδεικνύει την ανάγκη για θεσμική ενίσχυση και επίσημη εφαρμογή της μεθόδου της σχολικής διαμεσολάβησης, ειδικά στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Η μέθοδος αυτή στηρίχθηκε στην ενεργό εμπλοκή όλων των μελών της σχολικής κοινότητας (μαθητών/-τριών, εκπαιδευτικών και γονέων) και αξιοποίησε την ενημέρωσή τους και την εκπαίδευση εκπαιδευτικών και μαθητών/-τριών στην ενεργό ακρόαση και στην ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων. Το σχολείο, παρά τις θεσμικές δυσκολίες (όπως η έλλειψη διαπιστευμένων διαμεσολαβητών), υιοθέτησε με συνέπεια την πολιτική μηδενικής ανοχής στη βία, ενίσχυσε το θετικό σχολικό κλίμα και προώθησε την καλλιέργεια της ενσυναίσθησης, της αποδοχής της διαφορετικότητας και της ψυχοκοινωνικής ενδυνάμωσης των μαθητών/-τριών, αξιοποιώντας το Πρόγραμμα Σπουδών και τα Εργαστήρια Δεξιοτήτων. Το σχέδιο δράσης περιλάμβανε μεταξύ άλλων: καταγραφή και ανάλυση περιστατικών, σαφή κωδικοποίηση κανόνων αποδεκτής συμπεριφοράς στον Εσωτερικό Κανονισμό και την παρουσίασή τους σε όλη τη σχολική κοινότητα, εκπαίδευση σε στρατηγικές ειρηνικής επίλυσης συγκρούσεων, ενισχυμένη επίβλεψη κρίσιμων χώρων και προγράμματα ενδυνάμωσης ψυχικής ανθεκτικότητας των μαθητών/-τριών. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στη θεσμοθέτηση της σχολικής διαμεσολάβησης ως παιδαγωγικού εργαλείου, με παρεμβάσεις από εκπαιδευτικούς και τη Διεύθυνση του σχολείου όποτε το ζητούσαν οι μαθητές/-τριες. Τα αποτελέσματα της παρέμβασης οδήγησαν σε σημαντική μείωση των περιστατικών βίας (ιδιαίτερα στον χώρο της αυλής) και στην καλλιέργεια κλίματος συνεργασίας, ασφάλειας και αποδοχής μεταξύ των μαθητών/-τριών. Το σχολείο κατάφερε να μετατρέψει τη διαχείριση του εκφοβισμού από μια αποσπασματική αντίδραση σε μια συνειδητή καθημερινή πρακτική, εδραιώνοντας μία κουλτούρα προληπτικής παρέμβασης και σεβασμού της διαφορετικότητας.

Λέξεις-κλειδιά: Ενδοσχολική βία, σχολικός εκφοβισμός, σχολική διαμεσολάβηση, πρόληψη, ψυχική ανθεκτικότητα, σχολικό κλίμα.

Μαθηματικά Β΄ Δημοτικού: Πρωτότυπα παιχνίδια και εποπτικό υλικό

Ασλανίδου Τιτίκα

Δρ. ΠΕ70, 1ο Δημοτικό Σχολείο Χολαργού, titaslanidou@gmail.com

Το εποπτικό υλικό είναι αδιαμφισβήτητο εκ των ων ουκ άνευ για τη μάθηση, ιδίως στις μικρές ηλικίες. Ομοίως η σημασία του παιχνιδιού είναι γνωστή ήδη από τα πρώτα επιστημονικά βήματα της Παιδαγωγικής. Παρουσιάζονται πρωτότυπο εποπτικό υλικό και επιτραπέζια παιχνίδια για την εκμάθηση της προπαίδειας και την αυτοματοποίηση της πρόσθεσης με αξιοποίηση της απτικής και της κιναισθητικής αντίληψης. Το παιχνίδι κινητοποιεί το παιδί, αξιοποιεί τον κοινωνικό χαρακτήρα της μάθησης και εγείρει το ενδιαφέρον των παιδιών, ώστε μαζί με τις ρουτίνες εκτέλεσης πράξεων να επιτευχθεί αποτελεσματικά η αυτοματοποίηση των δύο βασικών πράξεων, της πρόσθεσης και του πολλαπλασιασμού.

Λέξεις-κλειδιά: παιχνίδι, εποπτικό υλικό, προπαίδεια, πρόσθεση, κοινωνική μάθηση.

Διερεύνηση απόψεων των εκπ/κων κλάδου ΠΕ60 Νηπιαγωγών και ΠΕ06 Αγγλικής Γλώσσας για την εφαρμογή και υλοποίηση του προγράμματος EAN (Εισαγωγή της Αγγλικής Γλώσσας στο Νηπιαγωγείο) καθώς και τη μεταξύ τους συνεργασία

Βασιλείου Παναγιώτα

Σ.Ε. ΠΕ60 Νηπιαγωγών Β' Αθήνας, giouvane@gmail.com

Γκουντή Παναγιώτα

Σ.Ε ΠΕ06 Αγγλικής Β' Αθήνας, goudipanayiota@gmail.com

Η εφαρμογή του Προγράμματος EAN (Εισαγωγή της Αγγλικής Γλώσσας στο Νηπιαγωγείο) σε όλα τα δημόσια νηπιαγωγεία της χώρας, σηματοδότησε την απαρχή μιας καινοτόμου και, ταυτόχρονα, ρηξικέλευθης μεθοδολογικής και διδακτικής προσέγγισης, που είχε ως κύριο στόχο την ανάπτυξη βασικών γλωσσικών και επικοινωνιακών δεξιοτήτων των νηπίων στην ξένη γλώσσα, την ενίσχυση της αυτοπεποίθησης και της θετικής στάσης προς τη βιωματική και ανακαλυπτική μάθηση, την ανάπτυξη της διαπολιτισμικής διάστασης της εκπαίδευσης, τη δημιουργία ευχάριστων, καθημερινών δραστηριοτήτων για την αβίαστη χρήση της αγγλικής γλώσσας και, γενικότερα, τη λειτουργική εμπειρία και μαθησιακή αλληλεπίδραση. Η παρούσα ποιοτική έρευνα διερευνά και καταγράφει τις απόψεις των νηπιαγωγών και εκπ/κών αγγλικής γλώσσας που διδάσκουν σε Νηπιαγωγεία της ΔΙ.ΠΕ. Β' Αθήνας, αναφορικά με τις γενικότερες αντιλήψεις για τη συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευτικών των δύο ειδικοτήτων, τα πλεονεκτήματα αλλά και τις προκλήσεις της εισαγωγής της αγγλικής γλώσσας στο πρόγραμμα του Νηπιαγωγείου. Η έρευνα διεξήχθη κατά το δεύτερο τετράμηνο του σχολικού έτους 2024-25 και τα δεδομένα συλλέχθηκαν μέσω ημι-δομημένων συνεντεύξεων με νηπιαγωγούς και εκπ/κούς αγγλικής γλώσσας. Όπως προκύπτει από τα αποτελέσματα, υπάρχει θετική στάση ως προς τη συγκεκριμένη εκπαιδευτική μεταρρύθμιση, τη μεθοδολογική προσέγγιση και την ώσμωση των δύο διακριτών γνωστικών αντικειμένων, την αλληλένδετη συνύπαρξη και ανταλλαγή καλών πρακτικών, την ενίσχυση των διαπροσωπικών σχέσεων και αλληλεπιδράσεων αλλά και την ανάδειξη του κοινωνικο-παιδαγωγικού ρόλου του Νηπιαγωγείου.

Λέξεις-κλειδιά: Πρόγραμμα EAN, διερεύνηση αντιλήψεων, μεθοδολογία, συνεργασία εκπαιδευτικών.

Η επίδραση της εφαρμογής του μοντέλου Hellison στο δημοτικό σχολείο

Βαστάκη Μαρία

Υπ. Διδάκτωρ ΣΕΦΑΑ-ΕΚΠΑ, Διευθύντρια, 6^ο Δ. Σχ. Αμαρουσίου,
mariavastaki@gmail.com

Ο σκοπός της διδασκαλίας είναι η προώθηση της κοινωνικής αλλαγής μέσω της ενίσχυσης της προσωπικής και κοινωνικής ανάπτυξης των μαθητών/-τριών μέσω καινοτόμων εκπαιδευτικών πρακτικών. Η παρούσα έρευνα στοχεύει στη βελτίωση των ανεπιθύμητων συμπεριφορών των μαθητών/-τριών και στην εξέταση της επίδρασης των στρατηγικών διδασκαλίας στην ανάπτυξη της υπευθυνότητας με βάση το μοντέλο Hellison (Διδασκαλία Προσωπικής και Κοινωνικής Ευθύνης-TPSR). Οι συμμετέχοντες ήταν 24 μαθητές της έκτης τάξης (14 κορίτσια, 10 αγόρια) — η εξάμηνη παρέμβαση περιελάμβανε δύο εβδομαδιαίες συνεδρίες Φυσικής Αγωγής με επίκεντρο τη συνεργασία και την αυτογνωσία. Το Ερωτηματολόγιο Προσωπικής και Κοινωνικής Ευθύνης (PSRQ) αποτελούνταν από 14 ερωτήσεις σε εξαβάθμια κλίμακα Likert (1 = συμφωνώ απόλυτα, 6 = διαφωνώ απόλυτα). Έξι ερωτήσεις αξιολόγησαν την κοινωνική ευθύνη, ενώ οκτώ ερωτήσεις αξιολόγησαν την προσωπική ευθύνη. Οι μέσοι όροι και για τις δύο διαστάσεις υπολογίστηκαν για κάθε μαθητή/-τρια στο αρχικό και το τελικό ερωτηματολόγιο, καθώς και οι διαφορές μεταξύ τους. Τα αποτελέσματα αναλύθηκαν με το μη παραμετρικό τεστ Wilcoxon Signed Rank Test. Διαπιστώθηκαν στατιστικά σημαντικές βελτιώσεις τόσο στην κοινωνική ευθύνη ($Z = 22,50$, $p = 0,006$), όσο και στην προσωπική ευθύνη ($Z = 30,00$, $p = 0,002$). Οι διάμεσες τιμές μειώθηκαν από 2,00 σε 1,58 για την κοινωνική ευθύνη και από 2,00 σε 1,63 για την προσωπική, υποδηλώνοντας θετική μεταβολή στις στάσεις των μαθητών/-τριών. Αυτά τα ευρήματα υποδεικνύουν μια ουσιαστική αλλαγή στις αξίες και την αυτογνωσία των μαθητών/-τριών, ενισχύοντας την αντίληψή τους για την ευθύνη τόσο σε ατομικό όσο και σε συλλογικό επίπεδο. Η παρέμβαση βοήθησε τους/τις μαθητές/-τριες να αναγνωρίσουν την πολυπλοκότητα της ευθύνης σε κοινωνικές καταστάσεις. Συνολικά, η μελέτη επιβεβαιώνει την αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων που βασίζονται στο TPSR στην ενίσχυση της ηθικής και κοινωνικής ανάπτυξης των μαθητών/-τριών δημοτικού σχολείου.

Λέξεις-κλειδιά: Προσωπική και Κοινωνική Ευθύνη, Φυσική Αγωγή, Μοντέλο Hellison

Όταν τα παιδιά γράφουν ιστορίες. Δημιουργική Γραφή και Παιδαγωγική Πράξη: Το παράδειγμα του Εργαστηρίου Δημιουργικής Γραφής στο 4ο Δημοτικό Σχολείο Μεταμόρφωσης

Βατάλα Ευσεβία

Εκπαιδευτικός ΠΕ 70 ΜΑ, 4^ο Δ.Σ. Μεταμόρφωσης, vatalasevi@gmail.com

Για το δημοτικό σχολείο η Δημιουργική Γραφή μπορεί να λειτουργήσει ως μία δυναμική εκπαιδευτική πρακτική και ως ένα πρωτοποριακό παιδαγωγικό μέσο ενίσχυσης της δημιουργικότητας, της φαντασίας, της κριτικής σκέψης και της γλωσσικής έκφρασης όπως αποδεικνύεται από την καθιέρωσή της στην παγκόσμια εκπαιδευτική πραγματικότητα. Το παρόν άρθρο αποτελείται από δύο μέρη. Στο πρώτο μέρος επιχειρείται η θεωρητική πλαισίωση της Δημιουργικής Γραφής όπως αυτή εμφανίζεται στην παγκόσμια και ελληνική

σύγχρονη βιβλιογραφία. Επιχειρείται να αποσαφηνιστούν θέματα όπως η ιστορική της εξέλιξη, οι παιδαγωγικές αρχές που «νομιμοποιούν» τη χρησιμότητά της, οι διδακτικές και παιδαγωγικές μέθοδοι αξιοποίησής της. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη σχέση της Δημιουργικής Γραφής με την κριτική ανάγνωση και την αλληλοσυμπληρούμενη λειτουργία τους ως προς την καλλιέργεια του γραμματισμού. Ταυτόχρονα, αναλύεται το πλήθος των σημαντικών οφελών από τη χρήση της στο δημοτικό σχολείο ενώ επιχειρείται η διερεύνηση της ένταξης της Δημιουργικής Γραφής στα Αναλυτικά Πρόγραμμα. Το πρώτο μέρος κλείνει με την αναφορά σε πρακτικές και παραδείγματα εφαρμογής στη σχολική τάξη. Στο δεύτερο μέρος παρουσιάζεται το παράδειγμα του Σχολικού Ομίλου «Εργαστήρι Δημιουργικής Γραφής» που λειτουργεί από το 2023 στο 4ο Δημοτικό Σχολείο Μεταμόρφωσης. Παρουσιάζονται οι αρχές λειτουργίας του Εργαστηρίου, η δομή και οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται. Επίσης, γίνεται αναφορά στη χρήση του Κινηματογράφου και τη συσχέτισή του με τη Δημιουργική Γραφή αφού αποτελεί βασικό εργαλείο του Εργαστηρίου. Τέλος παρουσιάζονται παραδείγματα από τις δημιουργίες των μαθητών/-τριών σε πεζό και ποιητικό λόγο.

Λέξεις-κλειδιά: Δημιουργική Γραφή, Δημοτικό Σχολείο, κριτική ανάγνωση, Εργαστήρι Δημιουργικής Γραφής

Καλλιεργώντας την Ενσυναίσθηση και την Ενεργό Πολιτειότητα μέσω της Τέχνης και της Συμπερίληψης

**Γεμιστού Θεονύμφη
Μαστορίδου Κατερίνα
Μήτσου Βάνια
Ρεζίτη Αγγελική**

Εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, theagemistou@gmail.com

Η παρούσα εισήγηση βασίζεται σε θεωρητικά πλαίσια που αφορούν τη βιωματική μάθηση, την κοινωνική και συναισθηματική αγωγή, καθώς και την παιδαγωγική της τέχνης. Σκοπός της εισήγησης είναι να παρουσιάσει τις δράσεις που υλοποιήθηκαν κατά το σχολικό έτος 2023-2024 με στόχο την ανάπτυξη της ενσυναίσθησης, της κοινωνικής ευθύνης και της ενεργού πολιτειότητας στους/στις μαθητές/-τριες. Η μεθοδολογία περιλαμβάνει τη συμμετοχή μαθητών/-τριών και εκπαιδευτικών σε ποικίλες δράσεις: η εικαστική παρέμβαση «Ζούμε όλοι μαζί σε αυτή την πόλη;» που εστίασε στην ευαισθητοποίηση γύρω από το φαινόμενο της αστεγίας, η δράση *Asphalt Art* με ζωγραφική σε πεζοδρόμια και διαβάσεις για την προώθηση της οδικής ασφάλειας, και το πρόγραμμα e-Twinning «*Limit is the Sky*» που ανέδειξε πρότυπα καλλιτεχνών, μουσικών και αθλητών από όλο τον κόσμο. Επιπλέον, δημιουργήθηκε τραγούδι σε νοηματική γλώσσα με τη συμμετοχή ειδικού σχολείου από το Αργοστόλι, ενώ προγραμματίστηκε επίσκεψη στο Ειδικό Σχολείο Ηρακλείου Αττικής για κοινές δράσεις φιλίας και συμπερίληψης. Τα συμπεράσματα δείχνουν ότι μέσω της τέχνης, της μουσικής και της συνεργασίας, οι μαθητές/-τριες ανέπτυξαν ενσυναίσθηση, ενεργό συμμετοχή, σεβασμό στη διαφορετικότητα και κατανόηση του ρόλου τους σε μια παγκόσμια και τοπική κοινότητα. Οι δράσεις συνέβαλαν στη δημιουργία ενός σχολικού περιβάλλοντος που αγκαλιάζει τη διαφορετικότητα και προάγει την κοινωνική ένταξη.

Λέξεις-κλειδιά: ενσυναίσθηση, ενεργός πολιτειότητα, τέχνη, συμπερίληψη, βιωματική μάθηση

Συναισθηματικές Διαταραχές και Προβλήματα Συμπεριφοράς σε Παιδιά και Εφήβους με Μαθησιακές Δυσκολίες

Γκότση Ελένη

Msc Ειδικής Αγωγής, ΕΚΠΑ,

ΠΕ70, 14ο Δημοτικό Σχολείο Ηρακλείου Αττικής, elegkotsi@sch.gr

Η μελέτη των μαθησιακών δυσκολιών και των δευτερογενών προβλημάτων που αυτές συνεπάγονται, έχουν γίνει πολλές φορές αντικείμενο έρευνας. Τα παιδιά και οι έφηβοι που έχουν μαθησιακές δυσκολίες, εμφανίζουν συχνά ή βρίσκονται σε κίνδυνο να εμφανίσουν συναισθηματικές διαταραχές και προβλήματα στη συμπεριφορά τους, γεγονός που καθιστά την αντιμετώπιση του προβλήματος ακόμα πιο δύσκολη. Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η διερεύνηση, μέσω του εργαλείου Achenbach, του βαθμού εμφάνισης συναισθηματικών διαταραχών και προβλημάτων συμπεριφοράς σε μαθητές/-τριες που έχουν διαγνωστεί με μαθησιακές δυσκολίες. Συγκεκριμένα, το εργαλείο αυτό απευθύνεται σε εφήβους ηλικίας 11-18 χρονών και μετράει οκτώ σύνδρομα: άγχος, κατάθλιψη, απόσυρση, σωματικά ενοχλήματα, κοινωνικά προβλήματα, προβλήματα σκέψης, προβλήματα προσοχής, επιθετική και παραβατική συμπεριφορά. Το δείγμα αποτελείται από 96 μαθητές της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με μαθησιακές δυσκολίες που συλλέχθηκαν με απλή τυχαία δειγματοληψία. Η έρευνα αποκάλυψε ότι το δείγμα εμφάνισε υψηλότερα ποσοστά στην απόσυρση - κατάθλιψη, στα σωματικά ενοχλήματα, τα προβλήματα προσοχής και σκέψης και τα κοινωνικά προβλήματα. Αντίθετα, μικρότερα ποσοστά συγκέντρωσαν το άγχος, η επιθετικότητα και η παραβατικότητα. Τα ευρήματα αυτά δείχνουν ότι χρειάζεται περαιτέρω έρευνα και πιο εξειδικευμένη πάνω στα δευτερογενή αυτά προβλήματα των μαθησιακών δυσκολιών και ειδικά της δυσλεξίας.

Λέξεις-κλειδιά: Μαθησιακές Δυσκολίες, συναισθηματικές διαταραχές, προβλήματα συμπεριφοράς, παιδιά, έφηβοι.

Ερευνητική τεκμηρίωση στην πρόταση για την ένταξη προγραμμάτων καλλιέργειας της ΣΝ στα επίσημα αναλυτικά προγράμματα της Πρωτοβάθμιας και της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

Προσαρμογή στην Ελλάδα του Ερωτηματολογίου Συναισθηματικής Νοημοσύνης (ΣΝ) Bar-On: εκδοχή για παιδιά και εφήβους: αξιοπιστία, εγκυρότητα, τυπικοί βαθμοί και συσχετίσεις των παραγόντων της ΣΝ με τις δυνατότητες και δυσκολίες παιδιών και εφήβων - Εφαρμογές στην έρευνα, την εκπαίδευση και τη σχολική ψυχολογία

Δαβίδ-Σπανοπούλου Άννα

ΠΕΔΔ Νομικής Σχολής Αθηνών, Δασκάλα, Ψυχολόγος, MSc στη Σχολική Ψυχολογία,
Δρ. Ψυχολογίας του Τμήματος Ψυχολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής Αθηνών,
Διευθύντρια 1^{ου} Δημοτικού Σχολείου Νέου Ψυχικού, adavidspa@yahoo.gr

Στη μελέτη αυτή διερευνήθηκαν ψυχομετρικά χαρακτηριστικά της Ελληνικής εκδοχής του Emotional Quotient Inventory: Youth Version (BarOn EQ-i:YV), με δείγμα 1004 μαθητών (501 παιδιών, 503 εφήβων) ηλικίας 12 – 18 ετών που αντλήθηκε από δημοτικά, γυμνάσια και λύκεια δημόσιας και ιδιωτικής εκπαίδευσης. Μετά τις διαδικασίες μετάφρασης και

αντίστροφης μετάφρασης, οι στόχοι αυτής της έρευνας ήταν να παρουσιάσει το εργαλείο και το θεωρητικό του υπόβαθρο, τις κατανομές συχνότητας του ελληνικού δείγματος κατά ηλικία και φύλο, την αντιστοιχία αρχικών και τυπικών βαθμών για τρεις ηλικιακές ομάδες κατά φύλο. Υπάρχουν πολλές προσεγγίσεις στον ορισμό της νοημοσύνης. Ο Bar-On, κατασκευαστής του ψυχομετρικού μέσου για τη μέτρηση της Συναισθηματικής Νοημοσύνης (ΣΝ) σύμφωνα με το θεωρητικό μοντέλο του Goleman, D., υποστηρίζει ότι η νοημοσύνη συγκροτείται όχι μόνο από τη γνωστική διάσταση (IQ/Intelligence Quotient/Δείκτης Νοημοσύνης) που σχετίζεται με τη σχολική επιτυχία και αποδίδει τις ικανότητες στην επιστήμη και τα μαθηματικά, τη γλώσσα, την πρόσληψη αφηρημένων εννοιών, την απομνημόνευση και ανάπλαση ερεθισμάτων-οδηγιών, την αναλυτική σκέψη, τη σύνθεση, αλλά και από τη ΣΝ η οποία μετράται από το EQ/Emotional Quotient (ΣΝ) και σχετίζεται με τη λειτουργικότητα, την επιτυχία στη ζωή και την ψυχική υγεία του ατόμου. Οι ρίζες της συναισθηματικής νοημοσύνης αναγνωρίζονται ήδη στην Πολιτεία του Πλάτωνα και τα Πολιτικά και Ηθικά Νικομάχεια του Αριστοτέλη. Τα συναισθηματικά καλλιεργημένα άτομα: i. διαθέτουν ικανότητες στην αναγνώριση, την κατανόηση, τη ρύθμιση και την έκφραση των συναισθημάτων τους, στην ενσυναίσθηση, τη δημιουργία και τη διατήρηση αμοιβαίως ικανοποιητικών διαπροσωπικών σχέσεων ii. συμπεριφέρονται κοινωνικώς υπεύθυνα, αποδέχονται τη διαφορετικότητα, προάγουν τον εκδημοκρατισμό των σχέσεων iii. είναι γενικώς αισιόδοξα, ευέλικτα, αποτελεσματικά στην επίλυση των καθημερινών προβλημάτων και την αντιμετώπιση του στρες vi. με ικανότητες ρεαλιστικής εκτίμησης του εαυτού και αξιοποίησης των εν δυνάμει πλεονεκτημάτων τους μέσω μιας διαχείρισής τους που προάγει την ατομική εξέλιξη και αυτοπραγμάτωση, συγχρόνως την κοινωνική αλληλεγγύη, αρμονική συμβίωση και ειρήνη. Ευρύ σώμα της διεθνούς βιβλιογραφίας παρουσιάζει κορυφαίας ποιότητας έρευνες που υποστηρίζουν ότι η εφαρμογή καλά αναπτυγμένων προληπτικών προγραμμάτων στο σχολικό πλαίσιο μπορούν να επιφέρουν σημαντική βελτίωση στην ψυχολογική ανθεκτικότητα και ευημερία των παιδιών και των εφήβων και να μειώσουν σημαντικά τους παράγοντες κινδύνου που σχετίζονται με άγχος, κατάθλιψη, προβλήματα συμπεριφοράς, βία, θυματοποίηση, ακαδημαϊκά προβλήματα, ψυχικές διαταραχές, χρήση ουσιών, διαταραχές διατροφής, αυτοκτονικό ιδεασμό. Συζητούνται οι εφαρμογές του εργαλείου στην εκπαίδευση, τη σχολική ψυχολογία και την έρευνα. Τα ευρήματα υποστηρίζουν την εισαγωγή προγραμμάτων Κοινωνικής Συναισθηματικής Μάθησης στα επίσημα αναλυτικά προγράμματα της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Η εμπειρική έρευνα τεκμηριώνει τη θεωρία και υποστηρίζει τον ανθρωπιστικό προσανατολισμό της εκπαίδευσης.

Λέξεις-κλειδιά: Ερωτηματολόγιο Συναισθηματικής Νοημοσύνης Bar-On, ψυχομετρικά χαρακτηριστικά, παιδιά και έφηβοι, εφαρμογές, αναλυτικά προγράμματα, ατομική ανάπτυξη, κοινωνική υπευθυνότητα, δυνατότητες-δυσκολίες, ψυχική ανθεκτικότητα, ψυχική υγεία, ευ ζην

Αυτοαξιολόγηση Σχολικής Μονάδας, Σχολείο-Οικογένεια-Κοινωνία

Δασκαλάκη Στυλιανή

Διδάκτωρ του ΕΚΠΑ, Διευθύντρια του 9ου Δημοτικού Σχολείου Χαλανδρίου,
st.daskalaki@gmail.com

Στο σύγχρονο πολυτροπικό, διαπολιτισμικό και καινοτόμο δημοτικό σχολείο, η αυτοαξιολόγηση της σχολικής μονάδας αποτελεί αναγκαιότητα και προϋπόθεση για αέναη βελτίωση. Η πανάκεια της εφαρμοσμένης, άρα και αποτελεσματικής, μεθοδολογίας, δίνει τη

θέση της στα πρωτοποριακά προγράμματα που η υλοποίησή τους απαιτεί, ουσιαστική ενασχόληση, οξυδέρκεια, εγρήγορση, λήψη αποφάσεων και πρωτοβουλιών, δυναμική εμπλοκή της μαθητικής κοινότητας και εξωστρέφεια. Σκοπός της εισήγησης να καταδείξει την αναγκαιότητα για ένα σχολείο ανοικτό στην κοινωνία και στους φορείς. Να παρουσιάσει το διαφορετικό προφίλ του εκπαιδευτικού, που παρόλο τον φόρτο εργασίας και τις απαιτήσεις των αναλυτικών προγραμμάτων, επιθυμεί και επιδιώκει την αφύπνιση των μαθητών/-τριών του και την ανάδειξη της σχολικής μονάδας ως έναν φορέα συνεχούς επιμόρφωσης, ανταλλαγής ιδεών και απόψεων και διάχυσης καλών πρακτικών. Με προγράμματα επιμορφωτικών εσπερίδων, οι εκπαιδευτικοί και οι γονείς συνεργάζονται και γίνονται μία ομάδα με στόχο την ενημέρωση και την ανεύρεση ουσιαστικών λύσεων που ταλανίζουν την σχολική κοινότητα. Η εποικοδομητική συνεργασία μεταξύ σχολείου και οικογένειας ενισχύεται και από τη συνεργασία μεταξύ όμορων σχολείων τόσο σε δια ζώσης συναντήσεις, όσο και σε εξ' αποστάσεως. Κοινά project, κοινοί στόχοι, διαφορετικά σχολεία, με παρουσίαση των αποτελεσμάτων σε ένα φεστιβάλ δραστηριοτήτων. Τα πολυμέσα και η ορθή αξιοποίηση των τεχνολογικών εργαλείων θα διευρύνει τους διαύλους επικοινωνίας, καθώς ο γλωσσικός εγγραμματισμός θα αποκτήσει πολυτροπικό χαρακτήρα. Το σχολείο βελτιώνεται όταν ωθεί τους/τις μαθητές/-τριες να αξιοποιήσουν στο μέγιστο όσα τους παρέχει η εποχή τους. Στα πλαίσια της συνεχώς τεχνολογικά εξελισσόμενης εποχής δε θα μπορούσαν να απουσιάσουν από τον προγραμματισμό της σχολικής μονάδας και η υλοποίηση ευρωπαϊκών προγραμμάτων, όπως το e-twinning. Όταν το σχολείο συνεργάζεται με σχολεία εκτός των ελληνικών συνόρων, διευρύνει στο μέγιστο τους ορίζοντες και τις προοπτικές του. Το άλλοτε ουτοπικό, προβάλλεται ως πραγματοποιήσιμο και μαθητές/-τριες και εκπαιδευτικοί παραδειγματίζονται με στόχο την αυτοβελτίωση. Η μέθοδος project, συνεργατική-ερευνητική σχολική εργασία είναι η πλέον διαδεδομένη στην σχολική κοινότητα. Ωστόσο η ουσιαστική παρατήρηση και η χρήση ανοικτών και κλειστών τύπων ερωτηματολογίων μπορούν να επιβεβαιώσουν ή να διαψεύσουν την υπόθεση πως ένα σχολείο οδηγείται στην ευημερία, όταν προασπίζεται τις αξίες και το όραμά του και κατορθώνει να τα εναρμονίσει με διαφορετικές κουλτούρες ή να τα προσαρμόσει στα πλαίσια της αλληλεπίδρασης. Στην εποχή μας το σχολείο πρέπει να αντιμετωπίζεται όχι ως ένα καταφύγιο παρωχημένων γνώσεων και στρατηγικών, αλλά ως ένας εν δυνάμει φορέας καινοτόμων αντιλήψεων και ως ένα παράθυρο που «κρατά» πάντα ανοιχτά και άγρυπνα τα μάτια της ψυχής των μαθητών/-τριών.

Λέξεις-κλειδιά: Αυτοαξιολόγηση, σχολείο, κοινωνία, φορείς, αυτοβελτίωση.

Μια βιβλιοθήκη γεννιέται... 2ο Δημοτικό Σχολείο Πεύκης

Δελή Γλυκερία

Εκπαιδευτικός ΠΕ86, 2^ο Δημοτικό Σχολείο Πεύκης

Μπάρλα Μπέττυ

Εκπαιδευτικός ΠΕ70, 2^ο Δημοτικό Σχολείο Πεύκης

Καγιά Μπέττυ

Εκπαιδευτικός ΠΕ70, 2^ο Δημοτικό Σχολείο Πεύκης

Η προσπάθεια υλοποίησης σχολικής βιβλιοθήκης στο 2ο ΔΣ Πεύκης, προσβάσιμης σε όλη τη σχολική κοινότητα, αποτελούσε ιδέα ετών, και τελικά αποφασίστηκε η υλοποίησή της κατά το προηγούμενο έτος στο πλαίσιο του Συλλογικού Προγραμματισμού της σχολικής μονάδας. Στο πλαίσιο αυτό, οργανώθηκαν ομάδες δράσης που εστίασαν σε επιμέρους άξονες

δημιουργίας μιας σχολικής βιβλιοθήκης. Συγκεκριμένα μια ομάδα ανέλαβε να αναζητήσει το χώρο, που θα φιλοξενούσε την βιβλιοθήκη και να οργανώσει τον εξοπλισμό του και στο εγχείρημα αυτό συνέβαλε αποτελεσματικά ο Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων, που χρηματοδότησε την κατασκευή των βιβλιοθηκών – ραφιών, τα οποία τοποθετήθηκαν στο αίθριο του σχολείου μας. Μια άλλη ομάδα δράσης, ανέλαβε να συγκεντρώσει από όλες τις τάξεις και τις παλιές βιβλιοθήκες, όλα τα παιδικά βιβλία, να τα κατηγοριοποιήσει και να τα καταγράψει. Ένα τρίτο σχέδιο δράσης, στο οποίο εστιάζει η παρούσα εισήγηση, αφορούσε στη δημιουργία ψηφιακής δανειστικής βιβλιοθήκης. Ενδεικτικές δράσεις του συγκεκριμένου σχεδίου ήταν η επίσκεψη σε παιδική βιβλιοθήκη του δήμου Αθηναίων, από την οποία αντλήθηκαν πολλές ιδέες σχετικά με τη λειτουργία της, την αναζήτηση κατάλληλης εφαρμογής ψηφιακής καταγραφής βιβλίων, την καταχώρηση βιβλίων, την οργάνωση δανεισμών κτλ. Η εφαρμογή που τελικά επιλέχτηκε και εξυπηρέτησε το σχέδιο δράσης ήταν το mylib. Με τη βοήθεια όλων των μελών της ομάδας πραγματοποιήθηκε μέχρι το τέλος της περσινής χρονιάς η καταγραφή του μεγαλύτερου μέρους των συγκεντρωμένων βιβλίων. Κατά τη διάρκεια της καταγραφής, πιλοτικά εφαρμόστηκε σε μια τάξη του σχολείου πρόγραμμα δανεισμού, κατά το οποίο εκδόθηκαν κάρτες μελών για τους/τις μαθητές/-τριες της τάξης και δανείστηκαν βιβλία. Ένα μήνα πριν την λήξη της περσινής χρονιάς, τοποθετήθηκαν οι νέες βιβλιοθήκες, τακτοποιήθηκαν τα βιβλία στα ράφια, αφού κατηγοριοποιήθηκαν ανά ηλικία, ελληνική – ξένη λογοτεχνία και ξεχωριστές κατηγορίες π.χ. κόμικς, μυθολογία, ελληνική επανάσταση κ.α. Καθ' όλη τη διάρκεια αυτής της προετοιμασίας υλοποιήθηκαν ποικίλες δράσεις φιλοαναγνωσίας όπως συναντήσεις με συγγραφείς, θεματικά podcast, διαγωνισμοί ζωγραφικής, βιβλιοπαρουσιάσεις κ.α. Η λειτουργία της βιβλιοθήκης, εντάχθηκε επικαιροποιημένη και στον φετινό Συλλογικό Προγραμματισμό της σχολικής μονάδας. Συγκεκριμένα ολοκληρώθηκε η ψηφιακή καταγραφή των βιβλίων, εκδόθηκαν κάρτες μελών για όλους τους/τις μαθητές/-τριες και ορίστηκε συγκεκριμένη μέρα δανεισμού κάθε τάξης μέσα στην εβδομάδα. Νέοι τίτλοι βιβλίων προστίθενται διαρκώς, εμπλουτίζοντας την βιβλιοθήκη. Παράλληλα, υλοποιούνται δράσεις φιλοαναγνωσίας και συναντήσεις με συγγραφείς με επίκεντρο τώρα τον χώρο της βιβλιοθήκης. Η δανειστική βιβλιοθήκη έχει γίνει μια εβδομαδιαία συνήθεια για όλο το σχολείο και οι μαθητές/-τριες το χαίρονται πάρα πολύ. Το project αυτό σχεδιάστηκε, υλοποιήθηκε και λειτουργεί χάρει στην επιμονή και συνεργασία πολλών εκπαιδευτικών και η ευχή όλων μας είναι να αποτελέσει πηγή γνώσης και έμπνευσης για όλους τους/τις μαθητές/-τριες μας τα επόμενα χρόνια.

Λέξεις-κλειδιά: βιβλιοθήκη, συνεργασία, βιβλιοπαρουσιάσεις, ψηφιακή βιβλιοθήκη, φιλοαναγνωσία

Το Cern πάει νηπιαγωγείο...το νηπιαγωγείο ταξιδεύει στο διάστημα!

Διαματάρη Ευγενία

Προϊσταμένη Νηπιαγωγός, Ιδιωτικό Νηπιαγωγείο Ελληνοαγγλική Αγωγή,
ediamatari@gmail.com

Η εκπαιδευτική φιλοσοφία του νηπιαγωγείου μας βασίζεται στην καινοτομία και τη δια βίου μάθηση. Στο πλαίσιο αυτό, ομάδα εκπαιδευτικών συμμετείχε σε επιμορφωτικό πρόγραμμα στο CERN, το μεγαλύτερο ερευνητικό κέντρο πυρηνικής και σωματιδιακής φυσικής στον κόσμο. Η εμπειρία αυτή αποτέλεσε τη βάση για τον σχεδιασμό καινοτόμου σεναρίου: «Το Cern πάει νηπιαγωγείο...το νηπιαγωγείο ταξιδεύει στο διάστημα!» ,μέσα από το οποίο συνδέονται τρία διαφορετικά projects, που υλοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς 2024-25: Cern goes to kindergarten, «Οι Θεοί του Ολύμπου ζωντανεύουν πλανήτες

και αστερισμούς», «Can we survive on Mars?». Με το συγκεκριμένο σενάριο, ενισχύεται η ολιστική, διαθεματική προσέγγιση της γνώσης, η καλλιέργεια δεξιοτήτων του 21ου αιώνα και η προαγωγή στις Stem καριέρες. Η περιέργεια των παιδιών για την προέλευση του σύμπαντος αποτέλεσε έναυσμα για ένα μαθησιακό ταξίδι γεμάτο ερωτήσεις και προβληματισμούς. Αξιοποιώντας τη διερευνητική μάθηση, ανέλαβαν ενεργητικό ρόλο και με δραστηριότητες προσαρμοσμένες στην ηλικία τους, εισάγονται σε βασικές έννοιες φυσικής, γίνονται μικροί επιστήμονες! Εξερεύνησαν την προέλευση του σύμπαντος, από τι αποτελείται η ύλη, κατασκεύασαν μοντέλα ατόμων με απλά υλικά, ενισχύοντας παράλληλα τη δημιουργική και κριτική τους σκέψη. Με παιχνιδιές δραστηριότητες ρομποτικής και προγραμματισμού, αναπαρέστησαν συγκρούσεις σωματιδίων, λειτουργία επιταχυντών, δημιούργησαν δικές τους προσομοιώσεις, εμβαθύνοντας στην STEAM εκπαίδευση. Το έντονο ενδιαφέρον των παιδιών για το σύμπαν αποτέλεσε αφορμή για μια μαγευτική γνωριμία με το ηλιακό σύστημα και τους πλανήτες, που φέρουν τα ονόματα αρχαίων θεών της μυθολογίας. Δημιούργησαν μια φανταστική, διαστημική και συνάμα οικολογική ιστορία, όπου θεοί του Ολύμπου, απογοητευμένοι από την καταστροφή της Γης, αποφασίζουν να αναζητήσουν μια νέα αρχή στον πλανήτη Άρη. Εκεί, όμως, έρχονται αντιμέτωποι με τις δύσκολες συνθήκες του. Σε αυτό το σημείο, πρωταγωνιστές της ιστορίας έγιναν τα παιδιά που με τη συμμετοχή τους σε Φεστιβάλ Εκπαιδευτικής Ρομποτικής με τίτλο «Can we survive on Mars?», προτείνουν στους θεούς καινοτόμες λύσεις και κατασκευές, που θα βοηθήσουν στην επιβίωση στον Άρη προσφέροντας προοπτική όχι μόνο για έναν φιλικότερο Άρη αλλά και για μια καλύτερη Γη. Η ιστορία αποτυπώνεται σε πολυτροπικό κείμενο με εικονογραφήσεις και ηχογραφήσεις από τα ίδια τα παιδιά. Με αυτό το πρωτότυπο project, το νηπιαγωγείο μας συμμετέχει στο διεθνές δίκτυο «Myth to Space», ενώ παράλληλα, η διαδικτυακή συνεργασία μας με νηπιαγωγείο από τα Ιωάννινα ενισχύει τη μέθοδο Peer Learning μεταξύ των μαθητών. Με κατάλληλα ερεθίσματα και μεθοδολογία από τα πρώτα κιόλας σχολικά χρόνια τα παιδιά μπορούν να συνδεθούν με τη σύγχρονη επιστήμη. Ο συνδυασμός επιστήμης, μυθολογίας και οικολογίας συνέβαλε ουσιαστικά στη διαμόρφωση ενεργών, επιστημονικά εγγράμματων και δημιουργικών πολιτών του μέλλοντος.

Λέξεις-κλειδιά: επιστήμη, τεχνολογία, οικολογία, πολιτισμός, ολιστική μάθηση

Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών και Δια βίου Εκπαίδευση Εκπαιδευτικών

Δούβα Σταματία

Εκπαιδευτικός Αγγλικής ΠΕ06, Ψυχολόγος, MSc Σχολική Ψυχολογία, 4ο Δ.Σχ.

Πεύκης, StamD3@hotmail.com

Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και η δια βίου εκπαίδευση αποτελούν βασικούς πυλώνες της σύγχρονης εκπαιδευτικής πραγματικότητας και αναγνωρίζονται ως αναπόσπαστοι παράγοντες για τη συνεχή επαγγελματική ανάπτυξη και την εν γένει ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης. Σε μία διαρκώς μεταβαλλόμενη εποχή λόγω της ραγδαίας εξέλιξης της Τεχνολογίας, των κοινωνικών αλλαγών και των αναδυόμενων παιδαγωγικών πρακτικών και προσεγγίσεων, η ανάγκη για αδιάκοπη ανανέωση και αναβάθμιση των γνώσεων, των δεξιοτήτων και των παιδαγωγικών μεθόδων των εκπαιδευτικών κρίνεται απολύτως επιτακτική. Στην έναρξη της επαγγελματικής του πορείας ο εκπαιδευτικός λαμβάνει την αρχική εκπαίδευση/ επιμόρφωσή του στα πλαίσια των σπουδών του στην Παιδαγωγική Επιστήμη. Στη συνέχεια δέχεται ενδοϋπηρεσιακή επιμόρφωση είτε μέσω προγραμμάτων του ΙΕΠ είτε σεμιναρίων των ΠΕΚΕΣ. Στο σύγχρονο εκπαιδευτικό κόσμο οι εκπαιδευτικοί σε πολύ υψηλό ποσοστό συμμετέχουν σε ετήσιες ή/και πολύμηνες

επιμορφώσεις μέσω ΑΣΠΑΙΤΕ ή μεταπτυχιακών προγραμμάτων. Επίσης, η ψηφιακή πραγματικότητα θέτει εκ των ων ουκ άνευ την ψηφιακή επιμόρφωση των εκπαιδευτικών αλλά ταυτόχρονα συμβάλλει καθοριστικά στην ευκολότερη πρόσβαση στην επιμόρφωση, επιτρέποντας τη συμμετοχή σε διαδικτυακά μαθήματα και πλατφόρμες επαγγελματικής ανάπτυξης (e-learning.sch.gr, MOOCs κ.α.) Η δια βίου εκπαίδευση αφορά τη συνεχή μάθηση σε όλη τη διάρκεια της ζωής, ανεξαρτήτως ηλικίας και επαγγέλματος. Σχετικά με τους εκπαιδευτικούς αυτό συνεπάγεται: Συνεχή επαγγελματική ανάπτυξη προσεγγίζοντας νέες μεθόδους διδασκαλίας και τεχνολογικών καινοτομιών στην Παιδαγωγική. Τα Ευρωπαϊκά Προγράμματα ή τα προγράμματα Erasmus προσφέρουν πολλές ευκαιρίες ανταλλαγής εμπειριών και καλών πρακτικών με εκπαιδευτικούς του εξωτερικού. Μεταπτυχιακές σπουδές ή Επιμορφωτικά προγράμματα σε ΑΕΙ ή εξειδικευμένους φορείς. Στόχοι της επιμόρφωσης και της δια βίου εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών αποτελούν: Η ποιότητα στην εκπαίδευση, η καινοτομία και η χρήση νέων Τεχνολογιών, ενίσχυση δεξιοτήτων διαχείρισης της τάξης και αντιμετώπισης νέων εκπαιδευτικών αναγκών και προκλήσεων στο σχολικό περιβάλλον, η εφαρμογή διαφοροποιημένης διδασκαλίας, η συμμετοχή σε σχολικές κοινότητες μάθησης. Ενώ, κάθε επιμόρφωση στηρίζεται σε 4 πυλώνες: ανάπτυξη γνωστικών ικανοτήτων, καλλιέργεια επαγγελματικών δεξιοτήτων, ανάπτυξη προσωπικών ικανοτήτων, κριτικής σκέψης, δημιουργικότητας, καλλιέργεια κοινωνικών δεξιοτήτων και προσαρμοστικότητας. Οι εκπαιδευτικοί προσαρμόζονται στις σύγχρονες παιδαγωγικές προκλήσεις μέσω του συνεχούς αναστοχασμού και της αυτοαξιολόγησης. Η αποτίμηση κάθε επιμόρφωσης κινείται σε τρεις βασικούς άξονες: το ποιοτικό επίπεδο των προγραμμάτων, τη σύνδεση με τις ουσιαστικές ανάγκες της σχολικής κοινότητας και την υποστήριξη από την πολιτεία προσφέροντας κίνητρα συμμετοχής/ εμπλοκής στους εκπαιδευτικούς. Εν κατακλείδι, η επιμόρφωση και η δια βίου εκπαίδευση των εκπαιδευτικών δύναται να μετουσιώσουν την ισχυροποίηση του εκπαιδευτικού συστήματος μέσω της συνεχούς επαγγελματικής ανάπτυξης και ενδυνάμωσης των εκπαιδευτικών σε μία κοινωνία γνώσης και αειφόρας ανάπτυξης σε πολλαπλά επίπεδα.

Λέξεις-κλειδιά: επιμόρφωση, δια βίου εκπαίδευση, επαγγελματική ανάπτυξη, ποιότητα εκπαίδευσης, ενδυνάμωση.

Οι νοεροί αριθμητικοί υπολογισμοί των μαθητών/-τριών της Δ' τάξης στους πολλαπλασιασμούς: Επιδόσεις και Στρατηγικές των μαθητών/-τριών

Δριμυλής Πέτρος Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.

Δ/ντής 6^{ου} Δημοτικού Σχολείου Ηρακλείου Αττικής ΠΕ 70, petdrim7@yahoo.com

Η αξία των νοερών υπολογισμών θεωρείται αδιαμφησβήτητη καθώς οι νοεροί υπολογισμοί θεωρούνται προαπαιτούμενοι για την επιτυχημένη εκτέλεση των γραπτών αλγορίθμων, βοηθούν καταλυτικά τους/τις μαθητές/-τριες να κατανοήσουν τη δομή και τις ιδιότητες των αριθμών και συμβάλλουν στην ανάπτυξη των ικανοτήτων των μαθητών/-τριών για την επίλυση προβλημάτων και για την πραγματοποίηση κατ' εκτίμηση υπολογισμών. Με την παρούσα έρευνα επιχειρείται η διερεύνηση των επιδόσεων και των στρατηγικών των μαθητών/-τριών της Δ' δημοτικού σε σχέση με τους νοερούς υπολογισμούς του πολλαπλασιασμού. Συγκεκριμένα διερευνάται η επίδοση των μαθητών/-τριών, οι στρατηγικές που αξιοποιούν, η σχέση μεταξύ στρατηγικών και επιδόσεων καθώς και η

πιθανή επίδραση του φύλου. Για τη διεξαγωγή της έρευνας ακολουθήσαμε την ποιοτική προσέγγιση. Το δείγμα αποτελούταν από 20 μαθητές (10 αγόρια και 10 κορίτσια) της Δ' δημοτικού σχολείου της Αττικής. Το ερευνητικό εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε-πρωτόκολλο- περιλάμβανε δημογραφικά στοιχεία (φύλο, τμήμα), δέκα πολλαπλασιασμούς, όπου οι μαθητές/-τριες καλούνταν να υπολογίσουν νοερά καθώς και πίνακα στρατηγικών όπου με βάση τη συνέντευξη των μαθητών/-τριών ο ερευνητής σημείωνε την/τις αξιοποιούμενη/-ες στρατηγική/-κές. Τα γινόμενα που δίνονταν προς υπολογισμό κάλυπταν πολλαπλασιασμούς μονοψήφιων παραγόντων, μονοψήφιων με διψήφιο και πολλαπλασιασμούς διψήφιων παραγόντων. Από την ανάλυση των δεδομένων προέκυψε ότι οι συνολικές επιδόσεις των μαθητών/-τριών είναι ικανοποιητικές, οι μαθητές/-τριες χρησιμοποιούν μια ποικιλία στρατηγικών χωρίς όμως να είναι σε θέση να αξιοποιήσουν την ολιστική στρατηγική. Επίσης, όσο η δυσκολία του πολλαπλασιασμού αυξάνονταν οι μαθητές/-τριες κατέφευγαν στη νοερή αναπαράσταση του κάθετου αλγόριθμου. Όσον αφορά την επίδραση του φύλου παρατηρείται ότι τα αγόρια υπερτερούν στις επιδόσεις και στην επιλογή και συνδυασμό των στρατηγικών. Από τα συμπεράσματα της έρευνας αναδεικνύεται η ενίσχυση της απομνημόνευσης της προπαίδειας και η συστηματική διδασκαλία των γραπτών αλγόριθμων, που κυριαρχεί στο σχολείο σήμερα. Προτείνεται περαιτέρω έρευνα για τη διερεύνηση της σχέσης των δασκάλων με τους νοερούς υπολογισμούς και τις αξιοποιούμενες στρατηγικές τους.

Λέξεις – κλειδιά: νοεροί υπολογισμοί, πολλαπλασιασμός, στρατηγικές πολλαπλασιασμού, επιδόσεις διδασκαλία μαθηματικών, μηχανισμοί μνήμης, επίδραση φύλου.

Διαχείριση της αντίστασης οικογένειας για συνεργασία με το σχολείο: Μελέτη Περίπτωσης στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση

Δριμυλής Πέτρος

Εκπαιδευτικός ΠΕ70, Διευθυντής, Πρόεδρος της Ε.Δ.Υ. (6ο Δημοτικό Σχολείο Ηρακλείου)

Ζούζουλα Όλγα - Λουκία

Ψυχολόγος ΠΕ23, Συστημική Ψυχοθεραπεύτρια Οικογένειας, 3ο ΣΔΕΥ - 1ου ΚΕΔΑΣΥ Β' Αθήνας (6ο Δημοτικό Σχολείο Ηρακλείου), zouolga@yahoo.gr

Καρίνου Βικτώρια

Εκπαιδευτικός ΠΕ70 (6ο Δημοτικό Σχολείο Ηρακλείου),

Γιαννέλου Ευαγγελία

Κοινωνική Λειτουργός ΠΕ30, 3ο ΣΔΕΥ - 1ου ΚΕΔΑΣΥ Β' ΑΘΗΝΑΣ (6ο Δημοτικό Σχολείο Ηρακλείου), evagiannelou@gmail.com

Γούπος Θεόδωρος

Επόπτης Ποιότητας της Εκπαίδευσης Διεύθυνσης Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Β' Αθήνας, Σύμβουλος Εκπαίδευσης 7ης Θέσης Δασκάλων ΔΙΠΕ Β' Αθήνας, thgoupos@sch.gr

Σε περιπτώσεις δυσχέρειας συνεργασίας της σχολικής μονάδας με τους γονείς, η Ε.Δ.Υ. και ο Σύμβουλος Εκπαίδευσης συνεργάζονται και παρεμβαίνουν με στόχο την επίλυση των προβλημάτων και την υποστήριξη του μαθητή. Στην παρούσα μελέτη περίπτωσης το σχολείο, η Ε.Δ.Υ. και ο Σύμβουλος Εκπαίδευσης συνεργάστηκαν για την υποστήριξη μαθήτριας, αλλά και της οικογένειας με Συστημική προσέγγιση. Σχεδιάστηκαν οι στόχοι και τα βήματα υλοποίησης αυτών. Αρχικός και σημαντικότερος στόχος ήταν να πειστεί η οικογένεια να

εμπιστευτεί το σχολείο, ώστε να τεθούν οι βάσεις της συνεργασίας. Στη συνέχεια στόχος μας είναι η άμεση παραπομπή στο ΚΕΔΑΣΥ για αξιολόγηση των μαθησιακών δυσκολιών. Ιδιαίτερα σημαντική είναι η διερεύνηση της σχέσης μητέρας παιδιού, του κλίματος στην οικογένεια και των πιθανών δυσκολιών στην επικοινωνία των μελών της οικογένειας, με στόχο να βελτιωθεί η ποιότητα της επικοινωνίας και το συναισθηματικό κλίμα. Η διεπιστημονική συνεργασία των ειδικών και των εμπλεκόμενων εκπαιδευτικών καθώς και η συνεργασία με την οικογένεια ήταν καθοριστικοί παράγοντες για την επιτυχή εφαρμογή των στρατηγικών παρέμβασης και την υλοποίηση των στόχων.

Λέξεις κλειδιά: Διερεύνηση, Επικοινωνία, Συνεργασία, Συναισθηματικές δυσκολίες, Συστημική προσέγγιση.

Σχολείο χωρίς αποκλεισμούς

Ευαγγέλου Κωνσταντίνα

Διευθύντρια, 1ο Δημοτικό Σχολείο Πεντέλης-Κρυστάλλειο, antaevan@gmail.com

Αποτελεί αδήριτη ανάγκη το σύγχρονο σχολείο να είναι συμπεριληπτικό, με ισότιμες ευκαιρίες πρόσβασης για όλους και χωρίς αποκλεισμούς. Σε αυτή την πρώτη μορφή κοινωνίας επωάζονται ή συντρίβονται οι απόψεις περί διαχωρισμού και κατηγοριοποίησης των ανθρώπων. Εκτός από την εκπαιδευτική πολιτική και τις αποφάσεις που λαμβάνονται κεντρικά προκειμένου να διασφαλιστεί η εξάλειψη των διαχωριστικών γραμμών, σημαντικό ρόλο διαδραματίζουν οι πεποιθήσεις των εκπαιδευτικών και ιδιαίτερα της ηγεσίας μιας σχολικής μονάδας. Οι δράσεις που πραγματοποιούνται πρέπει να αφορούν το σύνολο του μαθητικού πληθυσμού και ταυτόχρονα το σχολείο οφείλει να σέβεται τη μοναδικότητα και να αφουγκράζεται τις ιδιαίτερες κλίσεις, ικανότητες ή ανάγκες του κάθε ατόμου με στόχο τη βελτιστοποίηση του εαυτού του και της κοινωνίας στην οποία ανήκει. Οι πεποιθήσεις των εκπαιδευτικών και οι δράσεις οι οποίες πραγματοποιούνται στο σχολείο, θα αναλυθούν στην παρούσα μελέτη. Σχετική αναφορά θα γίνει και στα αποτελέσματα αυτών.

Λέξεις-κλειδιά: συμπεριληπτικό, κατηγοριοποίηση, πεποιθήσεις, δράσεις, μοναδικότητα.

Υπαίθρια Εκπαίδευση στην Προσχολική Αγωγή: Μια Διετής Παιδαγωγική Παρέμβαση σε Δημόσιο Νηπιαγωγείο της Αττικής

Ζαζάνη Διαμαντούλα

Νηπιαγωγός Ειδικής Αγωγής, MSc, 3^ο Νηπιαγωγείο Παπάγου,
mandy_zaz@hotmail.com

Η παρούσα εργασία παρουσιάζει μια διετή παιδαγωγική παρέμβαση υπαίθριας εκπαίδευσης σε δημόσιο νηπιαγωγείο της Αττικής. Σκοπός είναι η διερεύνηση των επιδράσεων της υπαίθριας εκπαίδευσης στην προσχολική αγωγή, με έμφαση στη βελτίωση γνωστικών, κοινωνικών και κινητικών δεξιοτήτων, στην προώθηση περιβαλλοντικής κουλτούρας, καθώς και στην ενίσχυση των μαθητών/-τριών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Η μεθοδολογική προσέγγιση ακολούθησε τις αρχές της εκπαιδευτικής έρευνας-δράσης, με μηνιαίες επισκέψεις στο δάσος του Υμηττού και δραστηριότητες βασισμένες στο μοντέλο Flow Learning του Cornell (1998). Τα δεδομένα συλλέχθηκαν μέσω συμμετοχικής παρατήρησης, παιδαγωγικών ημερολογίων, ανάλυσης μαθητικών έργων και μαρτυριών γονέων. Ο σχεδιασμός της παρέμβασης ακολούθησε διαθεματική προσέγγιση με πολλαπλούς

μαθησιακούς άξονες: περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση, ανάπτυξη ψυχοκινητικών δεξιοτήτων, ενίσχυση γλωσσικής έκφρασης και κοινωνικοσυναισθηματική ανάπτυξη. Το πρόγραμμα περιλάμβανε διαφοροποιημένες, εποχικά προσαρμοσμένες δραστηριότητες, όπως αισθητηριακή εξερεύνηση, ασκήσεις προσανατολισμού, συστηματική καταγραφή φυσικών στοιχείων, παρατήρηση και ερμηνεία οικολογικών φαινομένων, αναγνώριση περιβαλλοντικών κινδύνων, καθώς και κατασκευή χάρτη του μονοπατιού. Η διαδικασία επεκτάθηκε στο σχολικό περιβάλλον μέσω αναστοχαστικών και δημιουργικών δραστηριοτήτων, όπως αναδιηγήσεις, εικαστικές αποτυπώσεις και θεματικά σχέδια εργασίας, ενισχύοντας τη σύνδεση της εμπειρίας με τους μαθησιακούς στόχους του αναλυτικού προγράμματος. Για την αξιολόγηση της παρέμβασης εφαρμόστηκε: συμμετοχική παρατήρηση, παιδαγωγικά ημερολόγια και ποιοτικά δεδομένα από μαθητές και γονείς. Τα αποτελέσματα καταδεικνύουν σημαντικές βελτιώσεις στην αυτορρύθμιση και αυτοπεποίθηση, στις κοινωνικές και συνεργατικές δεξιότητες, στην κινητική ανάπτυξη, στην προφορική έκφραση, στη διατήρηση βιωματικά αποκτηθέντων γνώσεων, στην ενεργό συμμετοχή και στην καλλιέργεια περιβαλλοντικής κουλτούρας. Ιδιαίτερα σημαντική ήταν η βελτίωση των μαθητών/-τριών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στη συγκέντρωση προσοχής και την κοινωνική αλληλεπίδραση, επιβεβαιώνοντας τη θεωρία της αποκατάστασης της προσοχής (Kaplan & Kaplan, 1989). Η παρούσα εργασία προσφέρει σημαντικές στρατηγικές οργάνωσης υπαίθριων μαθησιακών εμπειριών, τεκμηριώνει τη δυναμική της υπαίθριας εκπαίδευσης ως παιδαγωγικού πλαισίου στην προσχολική αγωγή και συμβάλλει στην επανεξέταση των παραδοσιακών μοντέλων διδασκαλίας.

Λέξεις-κλειδιά: υπαίθρια εκπαίδευση, προσχολική αγωγή, καινοτόμες παιδαγωγικές δράσεις.

Οικονομική χρηματοδότηση δημόσιων σχολικών μονάδων: τι ισχύει σε Ελλάδα και σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ζαχαρόπουλος Ιωάννης

Δ/ντής 1ου Δ.Σ. Νέας Ιωνίας Αττικής

Βασικό αντικείμενο της εν λόγω εργασίας καθίσταται η μελέτη των τρόπων χρηματοδότησης του τομέα της εκπαίδευσης τόσο στην Ελλάδα όσο και σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) γενικότερα. Αξίζει να επισημανθεί ότι η χρηματοδότηση της εκπαίδευσης συνιστά έναν όρο ο οποίος χρησιμοποιείται προκειμένου να αποτυπώσει τους χρηματοοικονομικούς πόρους που παρέχονται για τον τομέα της εκπαίδευσης. Οι ανθρωπίνοι πόροι, οι χρηματικοί πόροι και οι υλικοί πόροι συνθέτουν τους συνολικούς πόρους που διατίθενται για τον εκπαιδευτικό τομέα. Η έννοια της χρηματοδότησης του τομέα της εκπαίδευσης αναφέρεται στον τρόπο διαμοιρασμού καθώς και στον τρόπο αξιοποίησης των διαθέσιμων εκπαιδευτικών πόρων για την επίτευξη μιας εκπαίδευσης που να διακρίνεται για την ποιότητα, την αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητά της. Ο κύριος σκοπός της παρούσας εργασίας επικεντρώνεται στη διερεύνηση των πηγών χρηματοδότησης των κρατικών σχολείων στην περίπτωση της Ελλάδας και στη μελέτη των βασικών μοντέλων χρηματοδότησης των σχολικών μονάδων στα κράτη-μέλη της ΕΕ.

Λέξεις-κλειδιά: τομέας της εκπαίδευσης, μοντέλα χρηματοδότησης, τρόποι χρηματοδότησης, πηγές χρηματοδότησης

Ενταξιακή παιδαγωγική: Ο θεσμός της παράλληλης στήριξης /συνεκπαίδευσης - ένα σύγχρονο παράδειγμα συνδιδασκαλίας

Ζαχαροπούλου Ελένη

Εκπαιδευτικός ΠΕ70 ΕΑΕ, 13ο Δημοτικό Σχ. Ηρακλείου Ατ., elzacha@sch.gr

Παπαδημητρίου Δήμητρα

Εκπαιδευτικός ΠΕ70, 13ο Δημοτικό Σχ. Ηρακλείου Ατ.,
demi.papadimitriou.1996@gmail.com

Στο πλαίσιο της ενταξιακής εκπαίδευσης, το μαθησιακό περιβάλλον και το σχολικό κλίμα αναγνωρίζονται ως κρίσιμοι παράγοντες που επηρεάζουν καθοριστικά τη δυναμική της διδακτικής και μαθησιακής διαδικασίας. Βάσει θεσμικών ρυθμίσεων, ο/η εκπαιδευτικός παράλληλης στήριξης/συνεκπαίδευσης (πσ/σ) τοποθετείται σε σχολική μονάδα με σκοπό την υποστήριξη της ολόπλευρης ένταξης των μαθητών/-τριών σε γνωστικό, κοινωνικό και ψυχοσυναισθηματικό επίπεδο. Επιπλέον, προβλέπεται η ανάπτυξη συνεργασίας και η συλλογική δράση του/της εκπαιδευτικού της τάξης με τον/την εκπαιδευτικό πσ/σ, προκειμένου να παρέχουν ολοκληρωμένη υποστήριξη τόσο στους/στις μαθητές/-τριες με έγκριση πσ/σ όσο και σε όλη την τάξη. Η ανάγκη για την υιοθέτηση πρακτικών συμπερίληψης απορρέει από τις μεταβολές του σύγχρονου εκπαιδευτικού περιβάλλοντος, το οποίο χαρακτηρίζεται από ποικιλομορφία και πολυπλοκότητα, καθιστώντας την παραδοσιακή «ομοιογενή» παιδαγωγική προσέγγιση ελλιπή για την κάλυψη των διαφοροποιημένων αναγκών όλων των μαθητών/-τριών. Αντίθετα, απαιτούνται νέες πρακτικές που να ανταποκρίνονται στις ανάγκες όλων των μαθητών/-τριών και να προάγουν την ισότητα, τον σεβασμό και τη συνεργασία. Η συγκεκριμένη μελέτη επικεντρώνεται στην εφαρμογή της συνεκπαίδευσης στο πλαίσιο της ενταξιακής παιδαγωγικής, εξετάζοντας ένα παράδειγμα συνδιδασκαλίας στην Δ' Δημοτικού. Βασισμένη σε σύγχρονα παιδαγωγικά και θεωρητικά μοντέλα, η εισήγηση παρουσιάζει τη συνεργατική πρακτική αξιοποιώντας ποιοτική και ποσοτική συλλογή δεδομένων. Τα ευρήματα αναδεικνύουν σημαντικά μαθησιακά οφέλη (ακαδημαϊκά και ψυχοκοινωνικά), ενίσχυση της αυτονόμησης, καλλιέργεια δεξιοτήτων αλληλεπίδρασης και ενεργή συμμετοχή των μαθητών/-τριών στη διδακτική διαδικασία προάγοντας την αρχή της συμπερίληψης και της βιώσιμης εκπαίδευσης. Η εναρμόνιση των παιδαγωγικών πρακτικών με τις σύγχρονες εκπαιδευτικές ανάγκες και η δημιουργία μιας υποστηρικτικής και ευέλικτης μαθησιακής κοινότητας συνιστούν τη βάση για την προώθηση της ισότητας και της δικαιοσύνης στον εκπαιδευτικό τομέα.

Λέξεις-κλειδιά: συνεκπαίδευση/ συνδιδασκαλία, συμπερίληψη, ενταξιακή εκπαίδευση, παράλληλη στήριξη

Σχολική Διαμεσολάβηση - Καλές Πρακτικές

Ζιώγα Νίκη

Διευθύντρια Δημ Σχ. Φιλοθέης, dimfil@sch.gr

Το σημερινό σχολείο έρχεται συχνά αντιμέτωπο με ποικίλες προκλήσεις, προβλήματα, διαχείριση συγκρούσεων, η αποτελεσματική αντιμετώπιση των οποίων προϋποθέτει την ύπαρξη ευρύτερων συνεργασιών και την ανάληψη συλλογικών δράσεων. Είναι αναγκαίο να αναπτυχθούν ανάμεσα στους/στις μαθητές/-τριες ισχυροί δεσμοί, να αποκτήσουν κοινωνικές δεξιότητες, να αναπτυχθούν οι έννοιες της ενσυναίσθησης, της συμπερίληψης,

της διαμεσολάβησης, της συνεργασίας προκειμένου να υπάρχει θετικό κλίμα. Επιπλέον πρέπει να μάθουν να αποδέχονται τους συμμαθητές/ συμμαθήτριες, τον διαφορετικό τρόπο σκέψης και να μάθουν να επιλύουν πολιτισμένα τις διαφορές τους. Η διαμεσολάβηση αποσκοπεί στη βελτίωση των σχέσεων μεταξύ των μαθητών/-τριών, στην καλλιέργεια της επικοινωνίας, της συνεργασίας, της αποδοχής, στην ενδυνάμωση των δεξιοτήτων που απαιτούνται ώστε να μπορούν να επιλύουν ειρηνικά τις διαφορές τους, που θα εφαρμοστεί στο σχολείο, για να δημιουργηθεί ένα ευχάριστο και δημιουργικό περιβάλλον μάθησης. Η εισήγηση αυτή αποσκοπεί στην ενημέρωση των εκπαιδευτικών που θα την παρακολουθήσουν για τα στάδια υλοποίησης του προγράμματος, την παράθεση παραδειγμάτων από την πρακτική εφαρμογή τους και την προσέλκυση του ενδιαφέροντός τους για τη λήψη ανάλογων πρακτικών.

Λέξεις-κλειδιά: διαμεσολάβηση, σχέσεις μαθητών, μαθησιακό περιβάλλον

Νέες δυνατότητες στην προσέγγιση και τη διδασκαλία του αλφαβήτου και της ελληνικής γλώσσας

Ζούκης Νίκος

Εκπαιδευτικός- Διευθυντής, 3^ο Δημοτικό Σχολείο Παπάγου, nikzoukis@yahoo.gr

Η Παγκόσμια Ημέρα της Ελληνικής Γλώσσας, που τιμάται κάθε χρόνο στις 9 Φεβρουαρίου, αποτελεί μια εξαιρετική αφορμή για αναστοχασμό και επαναπροσδιορισμό της διδακτικής μας προσέγγισης στην ελληνική γλώσσα, ειδικά στο πλαίσιο της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Πρόκειται για μια γλώσσα με βαθιά ιστορική και πολιτισμική διάσταση, η οποία δεν αποτελεί απλώς εργαλείο επικοινωνίας αλλά και φορέα σκέψης, κοσμοαντίληψης και φιλοσοφίας. Η σύγχρονη γλωσσολογία, εστιάζοντας κυρίως στη μελέτη της λέξης και της σύνταξης, φαίνεται να παραβλέπει την εν δυνάμει σημασιολογική αξία των μεμονωμένων γραμμάτων. Η λέξη αντιμετωπίζεται ως μονάδα νόησης, ενώ το γράμμα θεωρείται απλώς στοιχείο της γραφής, αποσυνδεδεμένο από νοηματική υπόσταση. Αυτή η θεώρηση, αν και χρήσιμη, αφήνει αναξιοποίητη μια ολόκληρη παράδοση που βρίσκουμε στους αρχαίους Έλληνες: την τέχνη γραμματική. Η «τέχνη γραμματική», όπως αναπτύχθηκε από λόγιους της αρχαιότητας, αντιμετωπίζει κάθε γράμμα ως σύμβολο με εγγενή σημασία. Μέσα από αυτήν την οπτική, προτείνεται μια νέα, δημιουργική προσέγγιση στη διδασκαλία του αλφαβήτου, όπου το κάθε γράμμα λειτουργεί όχι μόνο ως ήχος αλλά και ως φορέας σημασίας και νοήματος. Πρόκειται για ένα σύστημα που μπορεί να ανανεώσει τη σχέση των παιδιών με τη γλώσσα, ενισχύοντας τη φαντασία και τη βαθύτερη κατανόηση με σημαντικές επιπτώσεις στην φωνολογική επίγνωση και την ορθογραφία. Το ελληνικό αλφάβητο έτυχε «βαθιάς» επεξεργασίας καθώς καλλιεργήθηκε επί 4 αιώνες από κατεξοχήν «ειδικούς» στο λόγο, φιλοσόφους και ποιητές, πριν δοθεί σε κοινή χρήση. Το γεγονός αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό καθώς το κάθε γράμμα υποκρύπτει σημασίες που απηχούν όλη την αρχαία ελληνική και κυρίως ιωνική σκέψη. Ένα παράδειγμα είναι το ρ. Όταν προφέρουμε το ρ η γλώσσα μας κινείται, το ρ λοιπόν είναι συνδεδεμένο με την ροή - κίνηση. Κάθε λέξη που έχει μέσα το ρ και ανάλογα με τη θέση που βρίσκεται στη λέξη έχει τη σημασία της κίνησης π.χ. ροή, τρέχω, ρόδα κ.λπ. Αντίστοιχα όταν έχουμε λέξεις με δυο ρρ αυτό σημαίνει ότι η κίνηση ενισχύεται είναι ενισχυμένη έτσι η συρροή σημαίνει αύξηση ροής και όχι μόνο συν+ροή = συρροή όπου το ν μετατρέπεται σε ρ όπως μας λέει ο τύπος της γραμματικής που μάθαμε και μαθαίνουμε σήμερα στα παιδιά. Μια τέτοια προσέγγιση δεν απορρίπτει τις σύγχρονες παιδαγωγικές μεθόδους, αντιθέτως, τις εμπλουτίζει με μια ολιστική διάσταση που μπορεί να

καλλιεργήσει τον στοχασμό, τη δημιουργικότητα και την πολιτισμική συνείδηση από τις πρώτες κιόλας τάξεις του σχολείου.

Λέξεις-κλειδιά: αλφάβητο, γλώσσα, «τέχνη γραμματική», φωνολογική επίγνωση, ορθογραφία

Παραμύθια που Χτίζουν Γέφυρες: Συμπερίληψη και Πολιτισμική Συνύπαρξη

Θεοδώρου Ιωάννα

Εκπαιδευτικός Med ΠΕ 71, Δημοτικό Σχολείο Βροντούς, jotheod1995@gmail.com

Ψαρουδάκη Σοφία

Κοινωνική Λειτουργός Med ΠΕ 30, 1^ο Ειδικό Δημοτικό Σχολείο Καλλιθέας, sofiapsarudaki@hotmail.com

Η παρούσα εργασία αναφέρεται στην εφαρμογή μίας προσέγγισης, με σκοπό την πρωτογενή παρέμβαση σε συνθήκες και περιστατικά που λάμβαναν χώρα σε ένα τμήμα της δευτέρας δημοτικού και θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε εκφάνσεις σχολικής βίας ή σχολικού εκφοβισμού. Ως εργαλείο παιδαγωγικής πράξης, αξιοποιήθηκε η διαδικασία συγγραφής παραμυθιού και η συμμετοχή του συγκεκριμένου τμήματος σε Πανελλήνιο Μαθητικό Διαγωνισμό εγκεκριμένο από το Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού. Στόχος ήταν η προώθηση της Συμπερίληψης, της αποδοχής της διαφορετικότητας και της Διαπολιτισμικής Συνύπαρξης, σε ένα τμήμα που παρ' ότι ήταν μικρό σε αριθμό παιδιών, δεν κατάφεραν οι μαθητές/-τριες να συνάψουν φιλικούς δεσμούς μεταξύ τους, πιθανόν λόγω των ιδιαίτερων εκπαιδευτικών αναγκών που αναδύονταν (ΔΕΠ-Υ, ΔΑΦ, Αλλόγλωσσος μαθητής). Αφορμή για την επιλογή της συγγραφής του παραμυθιού στάθηκε η επιθυμία των εμπλεκόμενων εκπαιδευτικών να αναπτυχθεί το ομαδικό πνεύμα των παιδιών. Η αφήγηση και η επεξεργασία του παραμυθιού λειτούργησαν ως γέφυρα επικοινωνίας, καλλιεργώντας την ενσυναίσθηση και ενισχύοντας τη συμμετοχή όλων των μαθητών/-τριών στη μαθησιακή διαδικασία, προάγοντας μία κουλτούρα σεβασμού και ένταξης. Τα παιδιά έμαθαν να συνεργάζονται, να αντιλαμβάνονται τα πλεονεκτήματα τόσο τα δικά τους όσο και των άλλων, οπότε έμπαιναν στη διαδικασία να μοιράσουν δίκαια τους ρόλους για τη δημιουργία του παραμυθιού τους (σεναριογράφοι, εικονογράφοι, συντάκτες κ.λπ.). Έμαθαν να ακούν υπομονετικά, να διαφωνούν με σεβασμό και τελικά να συνεργάζονται. Η σύνθεση της ιστορίας τους έγινε με διαθεματικό τρόπο, χρησιμοποιώντας υλικό από το μάθημα της Γλώσσας, της Μελέτης Περιβάλλοντος, της Γεωγραφίας και των Μαθηματικών. Και παρά το γεγονός ότι μεσολάβησε η αναστολή λειτουργίας των σχολικών μονάδων λόγω της πανδημίας του Covid 19, η διαδικασία συνεχίστηκε μέσω τηλεδιασκέψεων. Το παραμύθι μεταφράστηκε στα Αραβικά, δίνοντας τη δυνατότητα στον μαθητή με διαφορετική γλωσσική και πολιτισμική ταυτότητα να νιώσει ορατός και αποδεκτός στο σχολικό περιβάλλον. Με τη συμμετοχή του παραμυθιού σε Πανελλήνιο Μαθητικό Διαγωνισμό και την απόσπαση βραβείου, επιπλέον ενισχύθηκε και η αυτοεκτίμηση και αυτοπεποίθηση των μαθητών/-τριών.

Λέξεις-κλειδιά: Συμπερίληψη, Διαπολιτισμικότητα, Πανελλήνιος Μαθητικός Διαγωνισμός, Σχολικός Εκφοβισμός, Πρόγραμμα Παρέμβασης

Ενδυναμώνοντας τη Δημιουργική Έκφραση των Μαθητών/-τριών μέσω της Ψηφιακής Δημιουργικής Γραφής στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση

Ιατρού Ευαγγελία

ΠΕ70, 2^ο Δημοτικό Σχολείο Ηρακλείου Αττικής, lilianiatrou@gmail.com

Κολοβού Μαρία

ΠΕ86, 2^ο Δημοτικό Σχολείο Ηρακλείου Αττικής, kolonoma@hotmail.com

Κονσολάκη Ευσταθία

ΠΕ70ΕΑΕ, 2^ο Δημοτικό Σχολείο Ηρακλείου Αττικής, efikonsolaki@yahoo.gr

Κότιου Χριστίνα

ΠΕ70, 2^ο Δημοτικό Σχολείο Ηρακλείου Αττικής, x-ristinak@hotmail.com

Σακαλή Αλεξάνδρα

ΠΕ70ΕΑΕ, 2^ο Δημοτικό Σχολείο Ηρακλείου Αττικής, saka_ale@hotmail.com

Η δημιουργική γραφή αποτελεί μια καινοτόμα εκπαιδευτική προσέγγιση διαδεδομένη στην Ευρώπη, καθώς διεγείρει την παιδική δημιουργικότητα και αποσκοπεί στην ανάπτυξη της εκφραστικότητας και της εξωτερίκευσης συναισθημάτων μέσω του γραπτού λόγου προωθώντας τον τελευταίο με παιγνιώδη τρόπο. Η διδασκαλία των εκάστοτε διδακτικών αντικειμένων, συμπεριλαμβανομένης και της δημιουργικής γραφής, μέσω των σχολικών εγχειριδίων αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της εκπαιδευτικής διαδικασίας και το κύριο εργαλείο που έχουν στα χέρια τους οι εκπαιδευτικοί. Ωστόσο, με την εξέλιξη της τεχνολογίας το συμβατικό βιβλίο εξελίχθηκε και άρχισε να γίνεται ηλεκτρονικό και στη συνέχεια ψηφιακό. Ως ψηφιακό βιβλίο ορίζεται είτε ένα βιβλίο που μετατράπηκε σε ηλεκτρονική μορφή είτε ένα βιβλίο που δημιουργήθηκε εξ' ολοκλήρου ψηφιακά με βασικό χαρακτηριστικό του την αλληλεπίδραση που προσφέρεται ανάμεσα στον χρήστη με το περιβάλλον του βιβλίου ή με άλλους χρήστες. Τα ψηφιακά βιβλία έρχονται, λοιπόν, να δώσουν μια άλλη διάσταση στην διαδικασία της μάθησης και να κινητοποιήσουν τους/τις μαθητές/-τριες δίνοντάς τους έναν ακόμα πιο ενεργό ρόλο στο μαθησιακό συγκείμενο. Παράλληλα, καθώς η χρήση των νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση επιφέρει μια πιο σύγχρονη και καινοτόμα προσέγγιση στον τρόπο που δύναται να διδαχθεί η γνώση, η αξιοποίησή τους μπορεί να αποτελέσει σημαντικό παιδαγωγικό εργαλείο στις σύγχρονες τάξεις εμπλουτίζοντας τις παραδοσιακές μεθόδους με άλλες που ταιριάζουν στο προφίλ των σημερινών μαθητών/-τριών και τους προσφέρουν μια νέα μαθησιακή εμπειρία. Η παρούσα εργασία διερευνά τη δυναμική της συνδυαστικής εφαρμογής της δημιουργικής γραφής και της δημιουργίας ψηφιακών βιβλίων με τη χρήση των ΤΠΕ στην Πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Εστιάζει στον τρόπο με τον οποίο οι μαθητές/-τριες του Δημοτικού μπορούν αφενός να καλλιεργήσουν τη φαντασία τους, αφετέρου να αποκτήσουν ψηφιακές δεξιότητες μέσω της αξιοποίησης ειδικών εφαρμογών, ώστε να δημιουργήσουν βιβλία και πιο συγκεκριμένα παραμύθια που δε θα περιορίζονται στην παραδοσιακή παραγωγή γραπτής έκφρασης στο χαρτί, αλλά που θα είναι πολυτροπικά, αφού θα εντάσσουν τον ήχο και την εικόνα που μπορεί να ενσωματώνεται σε αυτά και με μορφή βίντεο. Το αποτέλεσμα είναι η συγγραφή ιστοριών/ παραμυθιών που απομακρύνεται από παρωχημένες διαδικασίες διδασκαλίας της γραπτής έκφρασης κεντρίζοντας το ενδιαφέρον των μαθητών/-τριών καθιστώντας τη μαθησιακή διαδικασία πιο ελκυστική, διασκεδαστική και βιωματική, ενώ ταυτόχρονα ενισχύεται η ανάληψη πρωτοβουλιών και η συνεργασία μεταξύ των εμπλεκόμενων μαθητών/-τριών και εκπαιδευτικών. Η παραπάνω προσέγγιση βασίζεται στην παιδαγωγική αρχή της ενεργητικής μάθησης και πολυτροπικότητας, ενώ αξιοποιούνται ψηφιακά εργαλεία, και πιο συγκεκριμένα το

Storyjumper. Το θεωρητικό πλαίσιο τεκμηριώνεται από τη σύγχρονη διεθνή βιβλιογραφία, υπογραμμίζοντας την αναγκαιότητα της ενσωμάτωσης των ΤΠΕ στη γλωσσική διδασκαλία.

Λέξεις-κλειδιά: δημιουργική γραφή, ψηφιακό βιβλίο, ψηφιακά εργαλεία, ΤΠΕ, ενεργός ρόλος

Εκμάθηση σταθερού ρυθμού στο τρέξιμο για μαθητές των Δ', Ε' και ΣΤ' τάξεων

Ιωσηφίδου Άννα

Εκπαιδευτικός Φυσικής Αγωγής, Διευθύντρια, 1^ο Δημοτικό Σχολείο Πεύκης,
annaios@yahoo.gr

Η συμμετοχή των παιδιών σε αθλητικές δραστηριότητες είναι ζωτικής σημασίας για την ανάπτυξή τους και την επίτευξη του βασικού στόχου του μαθήματος της Φυσικής Αγωγής, τη Δια Βίου Άσκηση. Το παρόν διδακτικό σενάριο επικεντρώθηκε κυρίως στον κινητικό και τον γνωστικό σκοπό του μαθήματος και σε δεύτερο χρόνο στον κοινωνικό και συμπεριφορικό σκοπό για να πετύχει τη Δια Βίου Άσκηση. Στόχοι του σεναρίου ήταν μέσα από την πρακτική εξάσκηση τα παιδιά να μάθουν να τρέχουν με σταθερό ρυθμό, να αποφεύγουν τις εναλλαγές του ρυθμού τρεξίματος, να αποφεύγουν το βάδισμα, να αναγνωρίσουν τα οφέλη της φυσικής δραστηριότητας και να μπορούν να τη χρησιμοποιήσουν στον ελεύθερό τους χρόνο για την προαγωγή της υγείας τους με παρέα ή χωρίς, σε γήπεδο, στη φύση ή στην πόλη. Επειδή η εκπαίδευση, μεταξύ άλλων, προάγει την ισότητα και τη συμμετοχή όλων των μαθητών/-τριών και παρέχει ίσες ευκαιρίες εφαρμόστηκαν οι τεχνικές της εξατομίκευσης της διδασκαλίας και της κλιμακούμενης δυσκολίας και οι μέθοδοι της πρακτικής εξάσκησης και του μη αποκλεισμού. Ο χώρος υλοποίησης ήταν το προαύλιο του σχολείου και το τρέξιμο είχε διάρκεια για τη Δ' τάξη 4 ή 5 λεπτά, για την Ε' τάξη 6 ή 7 λεπτά και για τη ΣΤ' τάξη 8 ή 9 λεπτά. Οι μαθητές/-τριες αποφάσιζαν πόσα λεπτά θα επιλέξουν να τρέξουν. Ο καθηγητής Φυσικής Αγωγής έδωσε τις ακόλουθες οδηγίες: σταθερός ρυθμός χωρίς αυξομειώσεις, ο καθένας τρέχει με τον δικό του ρυθμό, επιτρέπεται η προσπάθεια χωρίς όμως να είναι ο σκοπός, όποιος νιώσει αδιαθεσία, ζάλη, δυσφορία διακόπτει την προσπάθεια. Ο καθηγητής Φυσικής Αγωγής συνεχώς ενθάρρυνε, εμψύχωνε και καθοδηγούσε τους/τις μαθητές/-τριες. Οι μαθητές/-τριες στη διάρκεια της δραστηριότητας αυθόρμητα δημιούργησαν μικρότερες ομάδες στις οποίες οι συμμετέχοντες ακολουθούσαν τον ίδιο ρυθμό. Έπειτα από την εφαρμογή της δραστηριότητας για 4 εβδομάδες και με συχνότητα μία φορά την εβδομάδα στο μάθημα της Φυσικής Αγωγής, τα παιδιά πέτυχαν το καθένα να τρέχει με δικό του σταθερό ρυθμό, χωρίς περπάτημα για το προβλεπόμενο χρονικό διάστημα. Επιπλέον, παρατηρήθηκε ο μηδενισμός της αποφυγής τρεξίματος από όλους/ες τους/τις μαθητές/-τριες, συμπεραίνοντας ότι η αυτοπεποίθησή τους και η εμπιστοσύνη στον εαυτό τους αυξήθηκε. Στα πλαίσια της συνέχισης της προσπάθειας για αύξηση της κινητικής - φυσικής δραστηριότητας των μαθητών/-τριών του Δημοτικού, θα αυξηθεί η διάρκεια του τρεξίματος για όσα παιδιά το επιθυμούν και θα μελετηθεί ο συμπεριφορικός και ο κοινωνικός σκοπός, μελετώντας την υιοθέτηση τρεξίματος με την οικογένεια ή με φίλους εκτός σχολείου.

Λέξεις – κλειδιά: Φυσική Αγωγή, δημοτικό, διά βίου άσκηση

Συνεργάζομαι.. και μαθαίνω...

Κακαλέτρη Ευσταθία

Εκπαιδευτικός Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης 14 Δημοτικό Σχολείο Ηρακλείου
Αττικής, efi.kakaletri@gmail.com

Μέγγου Μαρίνα

Εκπαιδευτικός Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης 14 Δημοτικό Σχολείο Ηρακλείου
Αττικής, mmeggou@gmail.com

Οι προκλήσεις της σημερινής κοινωνίας και η ραγδαία εξέλιξη της τεχνολογίας επηρεάζει τους εκπαιδευτικούς με τέτοιο τρόπο ώστε οφείλουν να προσαρμόζουν τις μεθόδους διδασκαλίας τους συνεχώς για να μπορούν να κρατούν το ενδιαφέρον των μαθητών/-τριών τους αμείωτο. Η συνεργατική μάθηση προέκυψε από τη συγκεκριμένη ανάγκη. Στη παρούσα εισήγηση παρουσιάζουμε μια μαθησιακή διαδικασία στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση που έχει ως στόχο μαθητές/-τριες δύο διαφορετικών τάξεων (μεγάλων και μικρών) να καταφέρνουν να εργάζονται σε ομάδες με κοινό μαθησιακό στόχο. Μια τάξη «ζωντανή» με μαθητές/-τριες που εργάζονται μαζί, μοιράζονται ιδέες, οργανώνονται ανάλογα με τις ικανότητες και κλίσεις τους, συζητούν, προβληματίζονται και δημιουργούν. Η διδασκαλία που εφαρμόζουμε βασίζεται στην αλληλεπίδραση μεταξύ τεχνικών συνεργατικής μάθησης Think-Pair-Share που στηρίζεται στην ατομική σκέψη, στη συζήτηση σε ζεύγη και σε ομάδες και στην παρουσίαση στην τάξη καθώς και στην ανάπτυξη επιχειρημάτων και ανταλλαγή απόψεων μικρών και μεγάλων μαθητών/-τριών. Οι μαθητές/-τριες γνωρίζονται μέσα από εργασίες σε ομάδες 5-6 ατόμων. Κάθε μέλος της ομάδας έχει ενεργό ρόλο και συμβάλλει στη διαδικασία. Ο εκπαιδευτικός είναι καθοδηγητής. Απαραίτητες προϋποθέσεις η καλή οργάνωση και ο σχεδιασμός των δραστηριοτήτων, η κατάλληλη επιλογή τους, η σαφής καθοδήγηση των μαθητών/-τριών. Οι εκπαιδευτικοί παρακολουθούμε την εξέλιξη της διαδικασίας και θέτουμε ερωτήματα και νέους προβληματισμούς. Οι μεγάλοι μαθαίνουν από τους μικρούς, και οι μικροί από τους μεγάλους! Τα τελευταία δέκα χρόνια στα προγράμματα εφαρμόζουμε μεθόδους όπως η συνεργατική μάθηση, συνεργασία με ρόλους, εμπνευστικές τεχνικές. Το project «Αθήναζε» μεταξύ των Β' και ΣΤ' τάξεων με στόχο τη γνωριμία με την Αρχαία Αθήνα και την περιοχή της Πλάκας. Το πρότζεκτ «Μαζί- Εγώ και Εσύ» με Α' και Γ' τάξεις που εξέφρασαν συναισθήματα. Το πρότζεκτ «Ταξιδεύοντας» με Γ', Ε', ΣΤ' τάξεις με στόχο οι μαθητές/-τριες να χρησιμοποιήσουν μια ευρεία γκάμα γνώσεων, δεξιοτήτων για να καλλιεργήσουν τις κλίσεις τους. Τα «Βιβλία σε ρόδες» με διαφορετικές κάθε χρόνο θεματικές εκτός από το στόχο της καλλιέργειας της φιλαναγνωσίας ήταν ακόμα ένας λόγος συνεργατικής μάθησης. Συμμετέχουμε σε εκδηλώσεις του Δήμου μας με στόχο να δείξουμε ότι μέσα από τέτοιες συνεργασίες βλέπουμε πιο χαρούμενα παιδικά πρόσωπα. Φέτος μέσα από το δίκτυο «Myth to space» με Β' και Ε' τάξεις πέρα από τη συνεργασία με σχολεία του δικτύου συνεργαζόμαστε μεταξύ μας και μέσα από τη Μυθολογία και το Διάστημα στοχεύουμε στην ανάδειξη αξιών. Εν κατακλείδι, η συνεργατική μάθηση μικρών και μεγάλων τάξεων καλλιεργεί κοινωνικές δεξιότητες, ενσυναίσθηση και μπορεί να επιτευχθεί με καλή διάθεση και συνεργασία. Ακολουθούμε την αρχή του Vygotsky ότι μέσα από τη συνεργασία το παιδί μαθαίνει αυτό που μόνο του δεν μπορεί ακόμα να κατακτήσει.

Λέξεις-κλειδιά: συνεργατική μάθηση, διαφορετικές ηλικιακές ομάδες, ομαδική εργασία, ανάπτυξη δεξιοτήτων

Σχολικός Εκφοβισμός: Σύγχρονες Όψεις και Προσεγγίσεις Πρόληψης

Κακαράντζα Αρετή

ΠΕ 70.50, 5^ο Δημοτικό Σχολείο Χολαργού, pgpg0511@gmail.com

Αλατζίδου Δέσποινα

ΠΕ 70.50, 5^ο Δημοτικό Σχολείο Χολαργού, despina.alagidou@gmail.com

Δασκαλάκη Μαρία

ΠΕ 70.50, 5^ο Δημοτικό Σχολείο Χολαργού, msdaskalaki@gmail.com

Μπαρούτα Κωνσταντίνα

ΠΕ 70.50, 5^ο Δημοτικό Σχολείο Χολαργού, mparoutakwnstantina@yahoo.gr

Ξεζωνάκη Αικατερίνη

ΠΕ 70.50, 5^ο Δημοτικό Σχολείο Χολαργού, katerinikse@gmail.com

Πρωιμάκη Ζηνοβία

ΠΕ 70.50, 5^ο Δημοτικό Σχολείο Χολαργού, zinapr@hotmail.com

Η παρούσα εισήγηση διερευνά το φαινόμενο του σχολικού εκφοβισμού, το οποίο συνιστά μια από τις πλέον σοβαρές προκλήσεις στις σχολικές κοινότητες της σύγχρονης εποχής, με σημαντικό αντίκτυπο στην ψυχοκοινωνική εξέλιξη παιδιών και εφήβων. Παρόλο που ο εκφοβισμός δεν αποτελεί νέο φαινόμενο, η αναγνώρισή του ως κοινωνικού ζητήματος και η ανάγκη για επιστημονική μελέτη και παρέμβαση αναδείχθηκαν μόλις τις τελευταίες δεκαετίες. Ο σχολικός εκφοβισμός διαφέρει από άλλες εκφάνσεις επιθετικότητας, λόγω της επαναληπτικότητας, της ανισορροπίας δυνάμεων και της πρόθεσης πρόκλησης βλάβης. Το φαινόμενο εκδηλώνεται με ποικίλους τρόπους: σωματικό εκφοβισμό (σωματικές επιθέσεις), λεκτικό εκφοβισμό (προσβολές, ταπεινώσεις, ρατσιστικά ή σεξιστικά σχόλια), κοινωνικό εκφοβισμό (περιθωριοποίηση, διάδοση κακόβουλων φημών) και διαδικτυακό εκφοβισμό (cyberbullying), ο οποίος ενισχύεται λόγω της ανωνυμίας και της ευρείας διάδοσης της τεχνολογίας. Η αιτιολογία του φαινομένου εντοπίζεται σε ατομικούς, οικογενειακούς, σχολικούς και κοινωνικούς παράγοντες. Σε ατομικό επίπεδο, οι δράστες χαρακτηρίζονται συχνά από επιθετικότητα και έλλειψη ενσυναίσθησης, ενώ τα θύματα παρουσιάζουν χαμηλή αυτοεκτίμηση και δυσκολίες κοινωνικής προσαρμογής. Οικογενειακές πρακτικές αυταρχισμού ή αμέλειας, καθώς και ελλιπής σχολική εποπτεία, συμβάλλουν στην ενίσχυση του φαινομένου. Παράλληλα, κοινωνικές στάσεις που ανέχονται τη βία ή ενισχύουν τις διακρίσεις, επηρεάζουν τη δυναμική του εκφοβισμού. Οι επιπτώσεις του σχολικού εκφοβισμού είναι πολυδιάστατες: τα θύματα συχνά βιώνουν άγχος, κατάθλιψη, κοινωνική απομόνωση και, σε ακραίες περιπτώσεις, αυτοκτονικό ιδεασμό. Οι θύτες εμφανίζουν αυξημένη πιθανότητα παραβατικής συμπεριφοράς και μελλοντικής εμπλοκής σε εγκληματικές ενέργειες ή χρήση ουσιών. Οι παρατηρητές επίσης πλήττονται, εμφανίζοντας συναισθήματα ενοχής και ηθικής σύγχυσης. Η αποτελεσματική αντιμετώπιση του σχολικού εκφοβισμού προϋποθέτει ολιστικές παρεμβάσεις που ενσωματώνουν πρόληψη και άμεση διαχείριση. Οι πλέον επιτυχημένες πρακτικές περιλαμβάνουν ενεργό συμμετοχή όλης της σχολικής κοινότητας, σαφείς κανονισμούς κατά της βίας, παρακολούθηση περιστατικών και ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ σχολείου, οικογένειας και τοπικής κοινωνίας. Η εκπαίδευση των εκπαιδευτικών, η ενίσχυση των κοινωνικών δεξιοτήτων των μαθητών/-τριών και η ενεργός εμπλοκή των γονέων αποτελούν κρίσιμα στοιχεία μιας συνολικής στρατηγικής. Η πρόληψη του σχολικού εκφοβισμού απαιτεί συλλογική δράση και υιοθέτηση πολιτικών μηδενικής ανοχής, προάγοντας ένα ασφαλές και υποστηρικτικό περιβάλλον που διαμορφώνει υπεύθυνους και δημοκρατικούς πολίτες.

Λέξεις-κλειδιά: Σχολικός εκφοβισμός, Ψυχοκοινωνικές συνέπειες, Διαδικτυακός εκφοβισμός, Προγράμματα πρόληψης, Σχολική κοινότητα.

Η Σχολική Διαμεσολάβηση στην Α/θμια Εκπαίδευση: Η εφαρμογή της στο 2ο & 3ο Δημοτικό Σχολείο Νέας Ερυθραίας

Κακάρογλου Αθανασία

Ψυχολόγος Δήμου Κηφισιάς, kakaroglou@kifissia.gr,

Μήτση Αντωνία

Διευθύντρια 3^{ου} Δ.Σ. Νέας Ερυθραίας, anmitsi@hotmail.com

Μπούτα Χαρίκλεια (Χαρά)

Σύμβουλος Εκπαίδευσης 10^{ης} Θέσης Β' Αθήνας, hrbouta@sch.gr

Παπανικολάου Δάφνη

Ψυχολόγος Δήμου Κηφισιάς, paranikolaou@kifissia.gr

Τσιώτας Παντελής

Διευθυντής 2^{ου} Δ.Σ. Νέας Ερυθραίας, ptsiwtas@gmail.com

Η Σχολική Διαμεσολάβηση είναι μία μέθοδος πρόληψης της σχολικής βίας που επικεντρώνεται στην ειρηνική επίλυση των διαφορών και των συγκρούσεων μεταξύ των μαθητών/-τριών στο πλαίσιο της επανορθωτικής δικαιοσύνης και της αποκατάστασης των σχέσεων μεταξύ τους. Πρόκειται για μια δομημένη διαδικασία κατά την οποία οι δυο εμπλεκόμενες πλευρές, με τη βοήθεια των διαμεσολαβητών, διερευνούν τα αίτια της σύγκρουσης και συνεργάζονται για την εξεύρεση μιας κοινά αποδεκτής λύσης, την οποία και δεσμεύονται να τηρήσουν. Διέπεται από τις αξίες του εθελοντισμού, της ισότητας, της εχεμύθειας και της εμπιστοσύνης και η αποτελεσματική εφαρμογή της προϋποθέτει μια σειρά από στάδια που προετοιμάζουν τη σχολική κοινότητα. Η παρούσα εισήγηση αναφέρεται στην εφαρμογή της Σχολικής Διαμεσολάβησης στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση, και πιο συγκεκριμένα στο 2ο και 3ο Δημοτικό Σχολείο της Νέας Ερυθραίας κατά το σχολικό έτος 2024-2025, η οποία πραγματοποιείται με τη συνεργασία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και εστιάζει στη διαδικασία εκπαίδευσης μιας ομάδας δεκαπέντε (15) μαθητών/-τριών και από τα δύο σχολεία για να αναλάβουν ως Σχολικοί/ές Διαμεσολαβητές/τριες. Αρχικά παρουσιάζονται στοιχεία που αφορούν σε κρούσματα σχολικού εκφοβισμού την πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Κατόπιν παρουσιάζεται, με φωτογραφικό υλικό από το αρχείο των δύο σχολείων, η προετοιμασία του σχολικού κλίματος στα δύο Δημοτικά εφαρμογής της Σχολικής Διαμεσολάβησης υλοποιώντας δράσεις και προγράμματα με στόχο την πρόληψη και αντιμετώπιση των συγκρούσεων στο σχολείο. Στη συνέχεια, αναλύονται τα στάδια που ακολουθήθηκαν για την εφαρμογή της Σχολικής Διαμεσολάβησης, με επισκόπηση της σχετικής βιβλιογραφίας, και παρουσιάζεται το πρόγραμμα εκπαίδευσης της ομάδας των Σχολικών Διαμεσολαβητών/-τριών που σχεδιάστηκε και υλοποιήθηκε -επίσης- με επισκόπηση της βιβλιογραφίας, ακολουθώντας τη βιωματική μάθηση, την ενεργητική συμμετοχή και την εμπύχωση των ομάδων. Φαίνεται, από την αποτίμηση των μέχρι σήμερα σταδίων στο πλαίσιο μιας διαμορφωτικής αξιολόγησης, ότι, παρά τις δυσκολίες όπως η αρχική δυσπιστία των γονέων και η χρονοβόρα μελέτη της βιβλιογραφίας, η Σχολική Διαμεσολάβηση έχει κινητοποιήσει θετικά το σύνολο της σχολικής κοινότητας δημιουργώντας, ήδη, στα δύο σχολεία ένα κλίμα ειρηνικής επίλυσης των συγκρούσεων μεταξύ των μαθητών/-τριών. Τέλος, παρουσιάζεται ο σχεδιασμός της τελικής αξιολόγησης η οποία θα διενεργηθεί μετά την πλήρη εφαρμογή της Σχολικής Διαμεσολάβησης στα δύο Δημοτικά Σχολεία.

Λέξεις-κλειδιά: Σχολική Διαμεσολάβηση, Σχολικός Εκφοβισμός, Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση, συγκρούσεις, ειρηνική επίλυση

Αξιοποιώντας το ψηφιακό εργαλείο Το Sakidio σε μαθητές με ΔΕΠΥ: Ένα καινοτόμο σχέδιο διδασκαλίας βασισμένο στη διαφοροποιημένη διδασκαλία, στα πλαίσια της γενικής τάξης

Κακούρα Ειρήνη

Ειδικός Παιδαγωγός ΠΕ71, irenekakoura@hotmail.com

Είκοσι τρεις (n=23) μαθητές/-τριες Δ' δημοτικού του 3^{ου} Δημοτικού Σχολείου Βριλησίων, συμπεριλαμβανομένων μαθητών/-τριών με ΔΕΠ-Υ, που παρακολουθούν το μάθημα της Μελέτης Περιβάλλοντος με θέμα την Κλιματική Αλλαγή. Η εκπαιδευτικός γενικής αγωγής και η εκπαιδευτικός ειδικής αγωγής συνεργάζονται εξαιρετικά και καλύπτουν τις ανάγκες της τάξης. Η εκπαιδευτικός ΕΑ έχει κάνει τις απαραίτητες προσαρμογές βασισμένες στις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των μαθητών/-τριών, εμπλέκοντάς τους ενεργά στη διαδικασία της μάθησης. Η έρευνα αυτή διήρκεσε τρεις (3) διδακτικές ώρες με ερευνητικό στόχο την ανάδειξη των ψηφιακών εργαλείων ως καλή πρακτική για διαφοροποιημένη διδασκαλία και ένταξη μαθητών/-τριών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, σύμφωνα με τους στόχους του αναλυτικού προγράμματος. Στο τέλος της έρευνας, χορηγήθηκαν ερωτηματολόγια στους/στις μαθητές/-τριες με ΔΕΠΥ για να εξετάσουν τις στάσεις τους απέναντι στο ψηφιακό εργαλείο Το Sakidio. Επιπλέον, πραγματοποιήθηκε ημι-δομημένη συνέντευξη με τους/τις μαθητές/-τριες με ΕΕΑ. Τα ευρήματα έδειξαν ότι οι μαθητές/-τριες χρησιμοποιώντας το ψηφιακό εργαλείο Το Sakidio, είναι ικανοί να ακολουθήσουν το αναλυτικό πρόγραμμα αποτελεσματικά, αρκεί να τους δοθεί η ευκαιρία να προσεγγίσουν το περιεχόμενο με έναν τρόπο που διευκολύνει την κατανόησή του, ενώ είναι επίσης ικανοί να αναπτύξουν ομαδοσυνεργατικές δεξιότητες με τους συμμαθητές τους.

Λέξεις-κλειδιά: Διαφοροποιημένη διδασκαλία, ΔΕΠΥ, συμπερίληψη, ψηφιακά εργαλεία

Καλές Πρακτικές Εσωτερικής Αξιολόγησης της Σχολικής Μονάδας

Καλιαντζή Γκόλφω

Δρ., Διευθύντρια, 5^ο Δ. Σ. Μεταμόρφωσης, gkalian3@gmail.com

Στο Δημοτικό Σχολείο στην Ελλάδα μέσω της πραγματοποίησης της εσωτερικής αξιολόγησης της σχολικής μονάδας δίνεται η ευκαιρία στους/στις εκπαιδευτικούς να εφαρμόσουν καλές πρακτικές που προάγουν την ποιότητα και την αποτελεσματικότητα στην εκπαίδευση. Οι καλές αυτές πρακτικές αφορούν σε δράσεις εκπαιδευτικών, μαθητών/-τριών, γονέων και φορέων που επιτρέπουν την εξωστρέφεια και το άνοιγμα του σχολείου στην κοινωνία, τη συμπεριληπτική και βιώσιμη εκπαίδευση και την ανάπτυξη της παγκόσμιας πολιτιότητας. Παράλληλα, η δια βίου συνεχής επιμόρφωση, εκπαίδευση και κατάρτιση των εκπαιδευτικών και η συνεργασία τους με άλλα σχολεία, αλλά και τοπικούς, εθνικούς ή/και διεθνείς φορείς και οργανισμούς συμβάλλει στην προαγωγή της ποιοτικής εκπαίδευσης στο Δημοτικό σχολείο. Ως προς την εξωστρέφεια και το άνοιγμα του σχολείου στην κοινωνία, το σχολείο συνεργάζεται αποτελεσματικά με σχολεία των γύρω δήμων, αλλά και ευρύτερα της Ελλάδας, με το Σύλλογο Γονέων και Κηδεμόνων, με το Δήμο, με φορείς ψυχικής υγείας, με το Κέντρο Υγείας της Νέας Φιλαδέλφειας, με γιατρούς, με τοπικούς, εθνικούς και διεθνείς φορείς σε

θέματα περιβαλλοντικά, πολιτιστικά, φιλοζωικά, κοινωνικής ευαισθητοποίησης, επιμόρφωσης και προαγωγής της ψυχοσωματικής υγείας. Στα πλαίσια αυτών των συνεργασιών, το σχολείο εφαρμόζει δράσεις και προγράμματα πρόληψης και αντιμετώπισης της σχολικής βίας και του εκφοβισμού, αγωγής υγείας, πολιτιστικά, περιβαλλοντικά, προγράμματα που προάγουν τη συμπερίληψη ευάλωτων κοινωνικών ομάδων ή ατόμων με αναπηρίες, προγράμματα προετοιμασίας για την επόμενη βαθμίδα και προγράμματα που αναπτύσσουν την παγκόσμια πολιτειότητα. Στο σχολείο μέσω αυτών των καλών πρακτικών, των δράσεων και των προγραμμάτων διαμορφώνεται κλίμα αλληλοσεβασμού, εμπιστοσύνης και σεβασμού της διαφορετικότητας, αναλαμβάνουν δράση οι παρατηρητές στην πρόληψη της βίας και του σχολικού εκφοβισμού, οι μεγαλύτεροι/-ες μαθητές/-τριες βοηθούν τους/τις μικρότερους/-ες και ενσωματώνονται αποτελεσματικά τα παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες και αναπηρίες. Παράλληλα, οι εκπαιδευτικοί επιμορφώνονται σε θέματα όχι μόνο παιδαγωγικά και διδακτικά, αλλά και σε θέματα που αφορούν στη διοίκηση της εκπαίδευσης, στις πρώτες βοήθειες, στην ορθοφωνία, στην ασφάλεια των μαθητών/-τριών, στην αντιμετώπιση κρίσεων κ.ά. Η διοίκηση του σχολείου διαμορφώνει πάντα κλίμα συνεργασίας και αλληλοβοήθειας ανάμεσα σε όλους/-ες τους/τις εκπαιδευτικούς και τους γονείς και κηδεμόνες. Η εφαρμογή τέτοιων καλών πρακτικών για χρόνια έχει οδηγήσει στην παγίωση αποτελεσματικής και ποιοτικής εκπαίδευσης στο σχολείο και στην άριστη συνεργασία διεύθυνσης, εκπαιδευτικών, μαθητών/-τριών και γονέων και κηδεμόνων.

Λέξεις-κλειδιά: αξιολόγηση, ποιότητα, εξωστρέφεια, συμπερίληψη, επιμόρφωση

Ο ρόλος του επικοινωνιακού κλίματος και της ηθικής ηγεσίας στην πρόβλεψη της ενεργούς εργασιακής εμπλοκής των εκπαιδευτικών

Καλτσονούδη Καλλιόπη

PhD Φυσικής Αγωγής, Διευθύντρια 7^{ου} Δημοτικού Σχολείου Μεταμόρφωσης Αττικής, kellykalts@gmail.com

Σκοπός της παρούσας εργασίας ήταν η διερεύνηση της προβλεπτικής ικανότητας του επικοινωνιακού κλίματος και της ηθικής ηγεσίας στην ενεργό εργασιακή εμπλοκή εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Επιμέρους στόχος ήταν η διερεύνηση τυχόν διαφορών στην ενεργό εργασιακή εμπλοκή των εκπαιδευτικών ανάλογα με το φύλο, την ηλικία, τη βαθμίδα εκπαίδευσης, τα χρόνια υπηρεσίας και το μορφωτικό επίπεδο. Για την επίτευξη του σκοπού αυτού διενεργήθηκε δειγματοληπτική έρευνα με τη χρήση ερωτηματολογίων αυτοαναφοράς σε 109 εκπαιδευτικούς από διάφορες Διευθύνσεις Εκπαίδευσης της Ελλάδας. Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι υπάρχει σημαντική και θετική σχέση μεταξύ των τριών μεταβλητών και ότι το επικοινωνιακό κλίμα και η ηθική ηγεσία μπορούν να προβλέψουν σημαντικά την ενεργό εμπλοκή των εκπαιδευτικών στη μαθησιακή διαδικασία, χωρίς ωστόσο, το επικοινωνιακό κλίμα να συνεισφέρει σημαντικά στο μοντέλο πρόβλεψης. Κανένα δημογραφικό χαρακτηριστικό δεν φάνηκε να επιδρά σημαντικά στην ενεργό εμπλοκή των εκπαιδευτικών. Τα αποτελέσματα αυτά συζητούνται σε σχέση με προηγούμενες έρευνες και γίνονται προτάσεις για μελλοντικές έρευνες.

Λέξεις-κλειδιά: Εκπαίδευση, συγχρονική δειγματοληπτική έρευνα, ερωτηματολόγιο αυτοαναφοράς, πολλαπλή παλινδρόμηση

Σχεδιασμός ενός προγράμματος παρέμβασης για την καλλιέργεια της ήπιας δεξιότητας της ενσυναίσθησης στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση μέσω της Φυσικής Αγωγής

Καλτσονούδη Καλλιόπη

PhD Φυσικής Αγωγής, Διευθύντρια 7^{ου} Δημοτικού Σχολείου Μεταμόρφωσης
Αττικής, kellykalts@gmail.com

Αθανασιάδου Αγγελική

MSc Φυσικής Αγωγής, Διευθύντρια Γυμνασίου Νέας Μαδύτου Δυτικής
Θεσσαλονίκης, athanasiadou.a@hotmail.com

Δεληπάλλα Αναστασία

MSc Προσαρμοσμένης Φυσικής Αγωγής, anastasiadelipalla@gmail.com

Η παρούσα εργασία αφορά στον σχεδιασμό ενός προγράμματος παρέμβασης στο μάθημα της Φυσικής Αγωγής με στόχο την καλλιέργεια της ενσυναίσθησης στους/στις μαθητές/-τριες του δημοτικού σχολείου. Ο σχεδιασμός του προγράμματος στηρίζεται σε ερευνητικά δεδομένα και υιοθετεί μια βιωματική προσέγγιση, η οποία προάγει την ενεργή συμμετοχή των μαθητών/-τριών και την ανάπτυξη κοινωνικο-συναισθηματικών δεξιοτήτων. Η ανάπτυξη της ενσυναίσθησης αποτελεί μια σημαντική επένδυση για την ατομική και κοινωνική ευημερία. Η ενσυναίσθηση, ως βασική ήπια δεξιότητα, συμβάλλει καθοριστικά στην ψυχοκοινωνική ανάπτυξη των παιδιών, ενισχύει τη συνεργασία και περιορίζει φαινόμενα όπως ο σχολικός εκφοβισμός. Ο σχεδιασμός του προγράμματος παρέμβασης βασίστηκε στα επτά βήματα της θεωρίας της αλλαγής: καθορισμός στόχων, αποκάλυψη κρυμμένων παραδοχών, θεμελίωση σε ερευνητικά δεδομένα, καθορισμός του πληθυσμού, της τεχνικής δειγματοληψίας και των συμμετεχόντων στο δείγμα, χαρτογράφηση αντιλήψεων και αναγκών των εμπλεκόμενων, σχεδιασμός των συστατικών παρέμβασης που θα διασφαλίσουν την επιτυχία του και τη δυνατότητα επανάληψής του και τέλος ορισμός των φάσεων και των χαρακτηριστικών υλοποίησής του. Η παρέμβαση σχεδιάστηκε να έχει συνολική διάρκεια 13 εβδομάδες και να περιλαμβάνει τρεις φάσεις: τη φάση προετοιμασίας, τη φάση υλοποίησης βιωματικών δραστηριοτήτων και τη φάση της αξιολόγησης. Οι δραστηριότητες κατά τη φάση της υλοποίησης σχεδιάστηκαν με στόχο την αναγνώριση, την έκφραση και την κατανόηση των συναισθημάτων μέσα από παιχνίδια ρόλων, συνεργατικά αθλήματα, ασκήσεις ενσυνειδητότητας και δημιουργικές δράσεις (π.χ. κατασκευή αφίσας). Η αξιολόγηση της ενσυναίσθησης θα πραγματοποιηθεί πριν και μετά την παρέμβαση με τη χρήση ερωτηματολογίου μέτρησης της ενσυναίσθησης για παιδιά. Ο σχεδιασμός της παρέμβασης αυτής αναδεικνύει τη σημασία της Φυσικής Αγωγής ως ιδανικό πεδίο για την ενίσχυση κοινωνικών δεξιοτήτων, ιδίως όταν αξιοποιείται με βιωματική, συνεργατική και μη ανταγωνιστική προσέγγιση. Η μελέτη υπογραμμίζει τη δυνατότητα επαναληψιμότητας του προγράμματος, καθώς σχεδιάστηκε με ευέλικτο και προσβάσιμο τρόπο. Ιδιαίτερη βαρύτητα δόθηκε στη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων (εκπαιδευτικών, γονέων, μαθητών), καθώς και στην ανάγκη για συστηματική αξιολόγηση των αποτελεσμάτων. Καταληκτικά, η μελέτη αυτή προτείνει την εφαρμογή του προγράμματος στην πράξη, την περαιτέρω έρευνα για τη μακροπρόθεσμη αποτελεσματικότητα τέτοιων παρεμβάσεων και τη διεύρυνση της εφαρμογής τους σε διαφορετικά σχολικά περιβάλλοντα.

Λέξεις-κλειδιά: Θεωρία αλλαγής, φυσική δραστηριότητα, βιωματική προσέγγιση, πειραματικός σχεδιασμός

Αξιοποίηση του Chat-GPT στη διδασκαλία του μαθήματος της Φυσικής Αγωγής

Καλτσονούδη Καλλιόπη

PhD Φυσικής Αγωγής, Διευθύντρια 7^{ου} Δημοτικού Σχολείου Μεταμόρφωσης Αττικής, kellykalts@gmail.com

Παπαθανασίου Φωτεινή

MSc Φυσικής Αγωγής, Διευθύντρια 2^{ου} Δημοτικού Σχολείου Ηρακλείου Αττικής, foullina@gmail.com

Γρηγορίου Βασίλειος

MSc Προσαρμοσμένης Φυσικής Αγωγής, Διευθυντής ΕΝΕΕΓΥΛ Αγίας Παρασκευής Αττικής, vasiligrigori@gmail.com

Η πρόσφατη εμφάνιση των εργαλείων τεχνητής νοημοσύνης έχει επηρεάσει σημαντικά διάφορους τομείς, συμπεριλαμβανομένης της εκπαίδευσης. Το Chat-GPT αποτελεί ένα αξιοσημείωτο παράδειγμα. Πρόκειται για ένα μεγάλο γλωσσικό μοντέλο με βάση την τεχνητή νοημοσύνη που αναπτύχθηκε από την OpenAI. Το εργαλείο αυτό έχει δυνατότητες για την υποστήριξη τόσο των εκπαιδευτικών όσο και των μαθητών/-τριών στη διαδικασία διδασκαλίας και μάθησης. Ενώ ορισμένοι τομείς της εκπαίδευσης έχουν επωφεληθεί από τη χρήση του Chat-GPT για την ενίσχυση της μάθησης, ωστόσο, υπάρχει ένα κενό στη βιβλιογραφία σχετικά με το πώς οι εκπαιδευτικοί Φυσικής Αγωγής μπορούν να επωφεληθούν από τη χρήση εργαλείων τεχνητής νοημοσύνης όπως το Chat-GPT. Στην παρούσα μελέτη διερευνώνται οι δυνατότητες και η πρακτικότητα του Chat-GPT για την υποστήριξη της διδασκαλίας και της μάθησης στη Φυσική Αγωγή. Επίσης, επιχειρούνται συμβουλευτικές χρήσεις του Chat-GPT στην πράξη λαμβάνοντας υπόψη ηθικούς περιορισμούς.

Λέξεις-κλειδιά: Εκπαίδευση, τεχνητή νοημοσύνη, υποστήριξη διδασκαλίας, σχέδια μαθημάτων

Τμήμα Ένταξης και Συμπερίληψη. Από τη θεωρία στην πράξη

Καργιώτη Χαρίκλεια

Εκπαιδευτικός Τ. Ε., 4^ο Δημοτικό Σχολείο Αγ. Παρασκευής, harakar12@gmail.com

Η έννοια της συμπερίληψης ταυτίζεται με την πρόσβαση σε μια ποιοτική εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς. Συνιστά προϋπόθεση για τη δημιουργία ενός σχολείου για όλους. Το Τμήμα Ένταξης αποτελεί βασικό θεσμό συμπερίληψης για το ελληνικό δημόσιο σχολείο, ιδιαίτερα στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Η παρούσα εισήγηση παρουσιάζει συμπεριληπτικές και συνεργατικές πρακτικές αντιμετώπισης προβλημάτων συμπεριφοράς όπως έχουν υλοποιηθεί σε τρεις διαφορετικές σχολικές μονάδες της πρωτεύουσας και της περιφέρειας. Μέσα από συγκεκριμένες μελέτες περίπτωσης και παραδείγματα στοχεύει να αναδείξει τον πολυδιάστατο ρόλο του Τμήματος Ένταξης και τη σημασία της συνεργασίας της σχολικής κοινότητας τόσο για την αντιμετώπιση προβλημάτων συμπεριφοράς όσο και για την πρόληψη προβληματικών καταστάσεων. Επίσης, αναλύει τα στάδια υλοποίησης

προγραμμάτων τροποποίησης της συμπεριφοράς: παρατήρηση και καταγραφή των δυσκολιών των μαθητών/-τριών, διαμόρφωση κοινών στόχων μεταξύ των εκπαιδευτικών και με την οικογένεια, επιλογή στρατηγικών/τεχνικών, υλοποίηση, διαμορφωτική και τελική αξιολόγηση. Τέλος, αναδεικνύει την επίδραση συνεργατικών πρακτικών στο κλίμα του σχολείου και στη σχέση σχολείου – οικογένειας και την αναγκαιότητα σύνθεσης ενός χάρτη συνεργασίας μεταξύ σχολείου, οικογένειας και πολιτείας για την ουσιαστική αντιμετώπιση σύγχρονων και μελλοντικών προκλήσεων.

Λέξεις – κλειδιά: Συμπερίληψη, τμήμα ένταξης, προβλήματα συμπεριφοράς.

Νέα Προγράμματα Σπουδών στα Θρησκευτικά και δημιουργικότητα

Καρέλα Γεωργία

Δασκάλα, Υπ. Διδάκτωρ ΠΤΔΕ ΕΚΠΑ, 4^ο Δημοτικό Σχολείο Νέου Ψυχικού,
geokar3@yahoo.gr

Η δημιουργικότητα αναφέρεται στην ικανότητα του ατόμου να παράγει νέες και πρωτότυπες ιδέες, που μπορούν να χαρακτηριστούν εξαιρετικά χρήσιμες. Η πρωτοτυπία είναι βασικό και απαραίτητο συστατικό προκειμένου κάτι να θεωρηθεί δημιουργικό. Δημιουργικό είναι το νέο, το πρωτότυπο, το ασυνήθιστο, αυτό που προκαλεί ρήξη με το παρελθόν. Σημαντικό δεν είναι τόσο το δημιουργικό προϊόν, όσο η διαδικασία που οδήγησε σ' αυτό. Η δημιουργική σκέψη ορίζεται ως η σκέψη που δίνει τη δυνατότητα στους μαθητές και τις μαθήτριες να χρησιμοποιήσουν τη φαντασία τους για παραγωγή ιδεών, ερωτημάτων και υποθέσεων, να πειραματιστούν με εναλλακτικές λύσεις και να αξιολογήσουν τις ιδέες τους (καθώς και αυτές των άλλων), τις διαδικασίες και το τελικό προϊόν της δημιουργικότητάς τους. Τα στοιχεία που χαρακτηρίζουν τη δημιουργική σκέψη είναι η ευχέρεια και η πρωτοτυπία ενώ εξαρτάται από τη μνήμη και την κριτική σκέψη. Άμεσα συνυφασμένη με τη δημιουργική σκέψη είναι η δημιουργική γραφή που παρέχει στο άτομο τη δυνατότητα να καλλιεργήσει τις νοητικές του δυνατότητες, όπως η μνήμη, η παρατηρητικότητα και η φαντασία του. Σύμφωνα με το Νέο Πρόγραμμα Σπουδών για τα Θρησκευτικά, στόχος είναι να υιοθετηθούν στρατηγικές διαφοροποιημένης διδασκαλίας, βιωματικής μάθησης και να αξιοποιηθούν εναλλακτικές πρακτικές, ποικίλα διδακτικά εργαλεία και δημιουργικές δραστηριότητες, ενθαρρύνοντας τον κριτικό στοχασμό επί γνωστικών διαδικασιών και πρακτικών. Στην παρούσα εργασία θα παρουσιαστούν δράσεις που πραγματοποιήθηκαν στο μάθημα των Θρησκευτικών της Ε τάξης του Δημοτικού Σχολείου που συνδύαζαν τη Δημιουργική Γραφή και την τέχνη κάνοντας τη διαδικασία της μάθησης ενδιαφέρουσα και δημιουργική.

Λέξεις-κλειδιά: Νέα Προγράμματα Σπουδών, δημιουργικότητα, κριτική σκέψη.

Εκπαιδεύοντας τους μαθητές ως ενεργούς πολίτες προς μια αειφόρο κοινωνία

Κάτσενου Χριστίνα

Δρ. Εκπαίδευσης για το Περιβάλλον και την Αειφορία, Διευθύντρια 1^{ου} Δημοτικού
Σχολείου Λυκόβρυσης, ckatsenou@gmail.com

Η παρούσα εργασία εστιάζει να αναδείξει τη σημασία της ενεργού πολιτεότητας ως μιας διάστασης που κρίνεται σκόπιμο να πλαισιώνει τη σύγχρονη εκπαιδευτική διαδικασία με όραμα και απώτερο σκοπό την αειφόρο κοινωνία. Η Εκπαίδευση για την Αειφορία συνιστά ένα καινοτόμο εκπαιδευτικό κίνημα που δρα μετασχηματιστικά για την εκπαίδευση και την κοινωνία. Οραματίζεται μια κοινωνία, η οποία θα διασφαλίζει την περιβαλλοντική υπευθυνότητα, την κοινωνική δικαιοσύνη, την ανεκτικότητα, τη δημοκρατία. Θεωρεί ότι το όραμα αυτό μπορεί να προσεγγιστεί με καίριες εκπαιδευτικές παρεμβάσεις: κριτική προσέγγιση των ζητημάτων του σύγχρονου πολιτισμού, ολιστικές και συστημικές προσεγγίσεις, εξοικείωση με τις δημοκρατικές διαδικασίες, καλλιέργεια της ικανότητας για υπεύθυνη και ενεργητική δράση. Βασικός συντελεστής στην επίτευξη των προϋποθέσεων της αειφορίας είναι ο ενεργός πολίτης. Προκρίνεται, επομένως, η εκπαίδευση των μαθητών/-τριών ως κριτικά σκεπτόμενων πολιτών που κατανοούν τις δομές, τους θεσμούς και τις κοινωνικές διεργασίες που διέπουν μια κοινωνία, συνειδητοποιούν τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματά τους, συμμετέχουν στις κοινωνικές διαδικασίες και συναισθάνονται τις ευθύνες τους σε ατομικό και κοινωνικό επίπεδο. Σε δύο θέματα αρθρώνεται κι εστιάζει η παρούσα εισήγηση: α) Γιατί να εκπαιδεύσουμε τους/τις μαθητές/-τριες μας ως ενεργούς πολίτες; και β) Με ποιους τρόπους μπορούμε να καλλιεργήσουμε την ενεργό πολιτεότητα κατά τη μαθησιακή διαδικασία; Η καλλιέργεια μαθητών/-τριών ως ενεργών πολιτών κρίνεται επιβεβλημένη και σημαντική. Μέσω της εμπλοκής τους σε δράσεις προς την κατεύθυνση του ενεργού πολίτη, οι μαθητές/-τριες εμπλέκονται και κατανοούν τα πολύπλοκα ζητήματα της σύγχρονης πραγματικότητας, αναπτύσσουν ενδιαφέρον για όσα αφορούν την τοπική κοινωνία και την κοινωνική ζωή και αντιλαμβάνονται τον ρόλο τους ως πολίτες του παρόντος και του μέλλοντος. Παράλληλα, οικοδομούν την στοχαστικοκριτική σκέψη, αναπτύσσουν σπουδαίες δημοκρατικές ικανότητες και αναπτύσσουν την ικανότητα για υπεύθυνη και ενεργό δράση στο πεδίο της σχολικής, της τοπικής ή και ευρύτερης κοινότητας. Αξιοποιώντας τα δεδομένα ερευνών, διαπιστώνεται ότι η ενεργός πολιτεότητα καλλιεργείται μέσω ολοκληρωμένων και ολιστικών προσεγγίσεων ενεργητικής μάθησης και μέσω ευέλικτων και αυθεντικών, συμμετοχικών διαδικασιών που είναι μαθητοκεντρικές και προσαρμοσμένες στις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των μαθητών/-τριών. Ομοίως, η επικρατούσα κουλτούρα του εκάστοτε σχολικού οργανισμού επιδρά καθοριστικά. Η εισαγωγή του νέου Προγράμματος Σπουδών «Δράσεις Ενεργού Πολίτη» στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση καθιστά ακόμα πιο προφανή τη συνειδητοποίηση της ανάγκης για ενσωμάτωση αντίστοιχων δράσεων στην καθημερινή εκπαιδευτική πράξη. Μια τέτοια εκπαιδευτική προοπτική δεν είναι μόνο αναγκαία για την προετοιμασία των μαθητών/-τριών ως πολιτών στο παρόν και στο μέλλον, είναι αναγκαία και για την στήριξη του οράματος για μια αειφόρο κοινωνία.

Λέξεις-κλειδιά: ενεργός πολίτης, ενεργός πολιτεότητα, αειφορία, Εκπαίδευση για την Αειφορία.

Γονεϊκή συμμετοχή και σχολική συνεργασία: Ένας καθοριστικός παράγοντας στην Ειδική Εκπαίδευση

Κατσιμάρδος Βασίλης

Σύμβουλος Ειδικής Αγωγής και Ενταξιακής εκπαίδευσης Β' Αθήνας 1^η Θέση,
b.katsimardos@gmail.com

Πολυχρονάκης Γρηγόρης

Σύμβουλος Ειδικής Αγωγής και Ενταξιακής εκπαίδευσης Β' Αθήνας 2^η Θέση,
grrpoly1961@gmail.com

Πέτρου Αργυρούλα

Σύμβουλος Ειδικής Αγωγής και Ενταξιακής εκπαίδευσης Β' Αθήνας 3^η Θέση,
apetrou@sch.gr

Χριστοδούλου Ελένη

Σύμβουλος Εκπαίδευσης Κοινωνικών Λειτουργιών ΠΕ30, cristel@otenet.gr

Η παρούσα εισήγηση στοχεύει στη διεπιστημονική προσέγγιση της συνεργασίας σχολείου και οικογένειας στο πλαίσιο της Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, αναδεικνύοντας τον πολυδιάστατο ρόλο της στην ολόπλευρη ψυχοκοινωνική και γνωστική ανάπτυξη του/της μαθητή/-τριας. Αρχικά, επιχειρείται η εννοιολογική αποσαφήνιση και θεωρητική θεμελίωση των όρων «γονεϊκή εμπλοκή» και «γονεϊκή συμμετοχή», με παράλληλη ανάλυση της λειτουργικής τους ένταξης στην εκπαιδευτική διαδικασία μέσω σύγχρονων θεωρητικών προσεγγίσεων. Στη συνέχεια, αναλύονται, υπό το πρίσμα πολυπαραγοντικής θεώρησης, τα οφέλη της ουσιαστικής συνεργασίας σχολείου και οικογένειας, καθώς και τα συστημικά και ατομικά εμπόδια που δύνανται να αναστείλουν την αποτελεσματικότητά της. Παρουσιάζονται κριτικά τα επικρατέστερα μοντέλα συνεργασίας στον χώρο της Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, με ιδιαίτερη έμφαση στη διεπιστημονική συνέργεια εκπαιδευτικών, ειδικού εκπαιδευτικού και ειδικού βοηθητικού προσωπικού. Επιπλέον, διερευνάται ο διαμεσολαβητικός και υποστηρικτικός ρόλος του κοινωνικού λειτουργού ως κρίσιμου συνδετικού παράγοντα ανάμεσα στις σχολικές δομές και το οικογενειακό σύστημα. Τέλος, αξιολογείται η συμμετοχή των γονέων σε συλλογικά θεσμικά όργανα (σύλλογοι γονέων και κηδεμόνων, σχολικά συμβούλια) και προτείνονται στοχευμένες πρακτικές και στρατηγικές παρεμβάσεις για τη βελτιστοποίηση της σχολικής-οικογενειακής συνεργασίας στο πεδίο της Ειδικής Αγωγής.

Λέξεις-κλειδιά: Συνεργασία σχολείου και οικογένειας στην Ειδική Αγωγή, γονεϊκή συμμετοχή και σχολική κοινότητα, ρόλος συλλόγων γονέων και θεσμική εκπροσώπηση, διεπιστημονική προσέγγιση στην Ειδική Εκπαίδευση.

Ο θεσμός του Σχολικού Συμβουλίου στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση και ο ρόλος του στην αναβάθμιση της ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου σύμφωνα με το Μοντέλο Διοίκησης Ολικής Ποιότητας: Οι αντιλήψεις των εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας του νομού Αττικής.

Κατωπόδη Κυριακή

ΜΕδ, Διευθύντρια στο 13^ο ΔΣ Ηρακλείου Αττικής

Ο θεσμός του Σχολικού Συμβουλίου εισήχθη στην Πρωτοβάθμια εκπαίδευση με νομοθετική ρύθμιση ικανοποιώντας ένα μακροχρόνιο αίτημα όλων των μελών της σχολικής κοινότητας για συμμετοχικότητα στη λήψη αποφάσεων που αφορούν στη λειτουργία της σχολικής μονάδας, σε κάθε επίπεδο, από την κτιριακή υποδομή ως τον τεχνολογικό εξοπλισμό, τα εποπτικά μέσα, την εισαγωγή νέων προγραμμάτων, κυρίως όμως, τη διασφάλιση της απρόσκοπτης παιδαγωγικής διαδικασίας. Τα τελευταία χρόνια ένα νέο μοντέλο διοίκησης, η Διοίκηση Ολικής Ποιότητας (ΔΟΠ) αναζητά τον δικό του πρωταγωνιστικό ρόλο και στην εκπαίδευση ύστερα από την εφαρμογή του στη διοίκηση οργανισμών στο εξωτερικό και την προσπάθεια εφαρμογής του στη διοίκηση οργανισμών στην Ελλάδα. Παράλληλα, η υιοθέτηση και η εφαρμογή ποικίλων εκπαιδευτικών καινοτομιών στον ευρύτερο χώρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η εισαγωγή νέων γνωστικών αντικειμένων όπως οι Νέες Τεχνολογίες και η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, τα Εργαστήρια Δεξιοτήτων και οι Δράσεις Ενεργού Πολίτη που έχουν ως αφετηρία τους 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης, κατέδειξαν την ανάγκη για το άνοιγμα της συζήτησης που αφορά στην ποιότητα του εκπαιδευτικού έργου. Ιδιαίτερα, γεννήθηκε το ενδιαφέρον για τον ορισμό της ποιότητας, τους τρόπους και τα μέσα επίτευξής της αλλά και για τη μέτρηση αυτής. Σκοπός της παρούσας εισήγησης είναι να παρουσιάσει το θεσμό του Σχολικού Συμβουλίου και να αναδείξει το ρόλο του, ως συλλογικού οργάνου με συμμετοχικές αρμοδιότητες, στη βελτίωση της ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου με βάση το μοντέλο Διοίκησης Ολικής Ποιότητας. Θα επιχειρήσουμε να αναδειχθεί η σημασία του μέσα από την ιστορική ανασκόπηση της θεσμοθέτησής του, τις νομοθετικές αλλαγές που τυχόν διαμόρφωσαν τον σημερινό του ρόλο στην εκπαιδευτική διαδικασία σε σχέση και με τις θεσμικές αρμοδιότητες των Σχολικών Συμβουλίων άλλων κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τέλος, μέσα από την παράθεση βιβλιογραφικής ανασκόπησης ελληνικών και ξενόγλωσσων ερευνών αλλά και του δικού μας μικρού ερευνητικού πονήματος, όπου συλλέχθηκαν οι απόψεις 97 εκπαιδευτικών που εργάζονται στη δημόσια Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση του νομού Αττικής, ελπίζουμε να σας δώσουμε την εικόνα, ένα τουλάχιστον μέρος, της σημερινής λειτουργίας του Σχολικού Συμβουλίου, της συμμετοχής του ή όχι στη μαθησιακή διαδικασία και κατά πόσο αυτή συμβάλλει στην αναβάθμιση της ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου.

Λέξεις-κλειδιά: Σχολικό Συμβούλιο, Διοίκηση Ολικής Ποιότητας, ποιότητα εκπαιδευτικού έργου.

Η Φατίμα στην τάξη: Ένα animation για τη διαφορετικότητα

Κελέση Χριστίνα

Εκπαιδευτικός Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης ΠΕ70, 38ο Δημοτικό Σχολείο
Περιστερίου, xrikelesi@gmail.com

Στο πλαίσιο της καλλιέργειας ενσυναίσθησης και αποδοχής στο σχολικό περιβάλλον, δημιουργήθηκε ένα σύντομο animation διάρκειας ενός λεπτού, μέσω της διαδικτυακής εφαρμογής Powtoon, με θέμα τη διαφορετικότητα. Η ιστορία εστιάζει στη Φατίμα, ένα κορίτσι με μαντίλα που μετακομίζει και εντάσσεται σε νέο σχολείο. Στην αρχή, τα υπόλοιπα παιδιά την κοιτούν περίεργα και εκείνη νιώθει στεναχώρια. Με την παρέμβαση της εκπαιδευτικού, η οποία καλλιεργεί το κλίμα ενσυναίσθησης και αποδοχής, τα παιδιά την πλησιάζουν και δημιουργείται ένα ζεστό, συμπεριληπτικό περιβάλλον. Οι φωνές των παιδιών της τάξης χρησιμοποιούνται ως αφήγηση στο βίντεο, γεγονός που ενισχύει τη συμμετοχικότητα και τη βιωματική εμπλοκή τους στο θέμα. Η προσθήκη των φωνών πραγματοποιήθηκε μέσω του λογισμικού επεξεργασίας βίντεο Kdenlive, ενισχύοντας τη δυνατότητα για ένα πιο επαγγελματικό και πολυτροπικό τελικό προϊόν. Η χρήση της τεχνολογίας στην εκπαίδευση, και ειδικότερα εργαλείων όπως το Powtoon και το Kdenlive, προσφέρει νέους τρόπους δημιουργικής έκφρασης, καλλιεργεί δεξιότητες ψηφιακού γραμματισμού και ενισχύει τη μαθησιακή εμπειρία μέσα από σύγχρονα μέσα. Τα συγκεκριμένα εργαλεία επιτρέπουν τη δημιουργία οπτικοακουστικών αφηγήσεων χωρίς την απαίτηση τεχνικής εξειδίκευσης, καθιστώντας τα προσιτά σε μαθητές και εκπαιδευτικούς όλων των ηλικιών. Παιδαγωγικά, το έργο προάγει την αξία της διαφορετικότητας, της συνεργασίας και της κοινωνικής ένταξης, συμβάλλοντας στη διαμόρφωση πολιτών με κοινωνική ευαισθησία και ανοιχτούς ορίζοντες. Μέσα από τη δημιουργία και την ερμηνεία, οι μαθητές/-τριες ενεργοποιούν τις δεξιότητες δημιουργικής έκφρασης, επικοινωνίας και κατανόησης των κοινωνικών προεκτάσεων της διαφορετικότητας. Το τελικό προϊόν μπορεί να λειτουργήσει ως ερέθισμα για περαιτέρω συζητήσεις και δραστηριότητες γύρω από τις αξίες της αποδοχής και της συνύπαρξης, ενώ ταυτόχρονα εντάσσεται σε ένα σύγχρονο πλαίσιο ένταξης της τεχνολογίας στη διδακτική πράξη.

Λέξεις-κλειδιά: διαφορετικότητα, τεχνολογία στην εκπαίδευση, Powtoon, Kdenlive, ενσυναίσθηση.

Επείγουσα απομακρυσμένη διδασκαλία και ΔΕΠ-Υ. Δυσκολίες και τρόποι αντιμετώπισης

Κεχαγιά Σταματία

Εκπαιδευτικός (ΠΕ70), stamkech@gmail.com

Η μελέτη αυτή θα μπορούσε να ενταχθεί στους άξονες ψηφιακή τεχνολογία και εκπαίδευση και συμπεριληπτική εκπαίδευση, καθώς διερευνώνται οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευόμενοι με ΔΕΠ-Υ κατά την επείγουσα απομακρυσμένη διδασκαλία, καθώς και οι τρόποι αντιμετώπισης των δυσκολιών αυτών. Η επείγουσα απομακρυσμένη διδασκαλία διαφοροποιείται από την οργανωμένη εξ αποστάσεως εκπαίδευση, καθώς αποτελεί μια προσωρινή λύση για την υποστήριξη της μάθησης σε καταστάσεις κρίσης (π.χ. πανδημία, φυσικά φαινόμενα). Η Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής - Υπερκινητικότητας (ΔΕΠ-Υ) είναι μια νευροαναπτυξιακή διαταραχή που επηρεάζει τη συγκέντρωση, την κινητικότητα και τη γενικότερη λειτουργικότητα του ατόμου, με σημαντικές επιπτώσεις στην εκπαιδευτική

διαδικασία. Η παρούσα μελέτη διερευνά τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι φοιτητές/τριες με ΔΕΠ-Υ κατά την επείγουσα απομακρυσμένη διδασκαλία, καθώς και τις στρατηγικές που υιοθετούν για να τις ξεπεράσουν. Πιο συγκεκριμένα, η έρευνα βασίζεται στην ανάλυση δεδομένων από μελέτες που πραγματοποιήθηκαν μεταξύ 2015 και 2023, με έμφαση στις εμπειρίες φοιτητών/τριών με ΔΕΠ-Υ στην απομακρυσμένη εκπαίδευση. Τα ευρήματα της μελέτης καταδεικνύουν την ανάγκη για στοχευμένη προσέγγιση στην υποστήριξη των φοιτητών/τριών με ΔΕΠ-Υ στην απομακρυσμένη διδασκαλία. Αυτό θα ενισχύσει τη συμμετοχή τους και θα βελτιώσει την επιτυχία τους στη μαθησιακή διαδικασία. Επιπλέον, συμβάλλουν στη διαμόρφωση βέλτιστων πρακτικών που μπορούν να εφαρμοστούν όχι μόνο στην επείγουσα απομακρυσμένη διδασκαλία αλλά και σε ευρύτερα προγράμματα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για εκπαιδευόμενους με ειδικές ανάγκες. Οι στρατηγικές που αναδείχθηκαν, όπως η εξατομικευμένη μελέτη και η αξιοποίηση εργαλείων οργάνωσης, είναι απλές, μεθοδικές και μπορούν να προσαρμοστούν σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης, ενισχύοντας μια πιο προσβάσιμη και αποτελεσματική μαθησιακή εμπειρία.

Λέξεις-κλειδιά: επείγουσα απομακρυσμένη διδασκαλία, ΔΕΠ-Υ, ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, εξ αποστάσεως εκπαίδευση, στρατηγικές υποστήριξης.

Από την παρατήρηση στη δράση: Ενεργοποιώντας τους/τις μαθητές/-τριες για την προστασία του περιβάλλοντος και την ψυχική υγεία

Κιόρογλου Ελένη

Εκπαιδευτικός ΠΕ70, 4ο Δημοτικό Σχολείο Πεύκης, e.kioroglou@yahoo.gr

Στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Γιορτής Πουλιών και της Παγκόσμιας Ημέρας Ψυχικής Υγείας, παρουσιάζεται μια καινοτόμος δράση που υλοποιήθηκε με στόχο την ενεργοποίηση των μαθητών/-τριών στην προστασία του περιβάλλοντος και την ενίσχυση της ψυχικής τους ευεξίας. Η δράση σχεδιάστηκε και υλοποιήθηκε με γνώμονα τις αρχές του Προγράμματος Σπουδών για τον Ενεργό Πολίτη, δίνοντας έμφαση στην ενεργή συμμετοχή των μαθητών/-τριών και τη διαθεματική προσέγγιση. Οι μαθητές/-τριες ενεπλάκησαν σε μια σειρά εργαστηρίων που προήγαγαν τη δημιουργικότητα και τη συνεργασία: κατασκευή μάσκας, θεατρικό παιχνίδι και δημιουργία μηνυμάτων και τραγουδιών. Στο πλαίσιο της επιστημονικής διερεύνησης, υιοθετήθηκαν στάδια παρατήρησης και καταγραφής των πουλιών, συλλέγοντας δεδομένα σε ερωτηματολόγια. Η δράση κορυφώθηκε με την παρουσίαση του έργου τους στην κοινότητα, ενισχύοντας την ικανότητά τους να επικοινωνούν αποτελεσματικά και να ευαισθητοποιήσουν το ευρύτερο κοινό. Η συμμετοχή στις Erasmus Days αποτέλεσε ένα σημαντικό μέρος της δράσης, προσφέροντας στους/στις μαθητές/-τριες την ευκαιρία να συνδεθούν με συνομηλίκους τους από άλλες ευρωπαϊκές χώρες που ασχολούνται με παρόμοια περιβαλλοντικά και κοινωνικά ζητήματα. Αυτή η διάσταση ενίσχυσε την αίσθηση της ευρωπαϊκής ταυτότητας, προώθησε την διαπολιτισμική κατανόηση και ανέδειξε την σημασία της συνεργασίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο για την αντιμετώπιση κοινών προκλήσεων. Καθοριστική ήταν η συνεργασία με την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία και το Γραφείο Πολιτιστικής Διαχείρισης και Δημοσίων Σχέσεων του Δήμου Λυκόβρυσης-Πεύκης, που παρείχαν υποστήριξη και τεχνογνωσία. Τα αποτελέσματα της δράσης κατέδειξαν την ανάπτυξη περιβαλλοντικής ευαισθησίας και ενσυναίσθησης στους/στις μαθητές/-τριες, συνεισφέροντας στην κατανόηση των Παγκόσμιων Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης και ειδικότερα του Στόχου 15: «Ζωή στη Στεριά», καθώς και τη βελτίωση της ψυχικής τους ευεξίας μέσω της επαφής με τη φύση και της δημιουργικής έκφρασης. Επιπλέον, ενισχύθηκαν σημαντικά οι κοινωνικές τους δεξιότητες, η αυτοπεποίθηση και η

ικανότητα επικοινωνίας. Η δράση αυτή αποτελεί ένα επιτυχημένο παράδειγμα καλής πρακτικής για την ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και της προαγωγής της ψυχικής υγείας στο σχολικό πρόγραμμα, αξιοποιώντας την ενεργό συμμετοχή των μαθητών/-τριών, τη διαθεματικότητα και τη συνεργασία με εξωτερικούς φορείς.

Λέξεις-κλειδιά: Ενεργός Πολίτης, Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, Ψυχική Υγεία, Διαθεματικότητα, Ενεργή Συμμετοχή

Food Waste is out of Taste: Δεκατιανό χωρίς σπατάλη

Κιόρογλου Ελένη

Εκπαιδευτικός ΠΕ70, 4ο Δημοτικό Σχολείο Πεύκης, e.kioroglou@yahoo.gr

Στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Εβδομάδας Μείωσης Αποβλήτων 2024, το σχολείο μας υλοποίησε μια πολυδιάστατη δράση με στόχο την ευαισθητοποίηση και τη μείωση της σπατάλης τροφίμων στο δεκατιανό των μαθητών/-τριών. Η δράση, με τίτλο «Food Waste is out of Taste: Δεκατιανό χωρίς σπατάλη», επιχείρησε να αναδείξει το παγκόσμιο πρόβλημα της σπατάλης τροφίμων και να προωθήσει βιώσιμες διατροφικές συνήθειες στην σχολική κοινότητα. Κεντρικός άξονας της δράσης αποτέλεσε η διεξαγωγή πενθήμερης έρευνας καταγραφής της σπατάλης του δεκατιανού των μαθητών/-τριών. Πριν την έναρξη της καταγραφής, πραγματοποιήθηκε ενημερωτική παρουσίαση, προβολή βίντεο, σε όλους τους/τις μαθητές/-τριες σχετικά με το ταξίδι των τροφίμων από την παραγωγή έως την κατανάλωση, αναδεικνύοντας τις περιβαλλοντικές, κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις της σπατάλης. Επιπλέον, προσκλήθηκε ειδικός από το Κέντρο Υγείας Αμαρουσίου για να ενημερώσει τους/τις μαθητές/-τριες για τη σημασία της υγιεινής διατροφής. Τα αποτελέσματα της έρευνας κοινοποιήθηκαν στους γονείς, οι οποίοι κλήθηκαν να συμπληρώσουν ερωτηματολόγιο παρέχοντας πολύτιμο feedback για τις διατροφικές συνήθειες των παιδιών τους το ενδιαφέρον τους, τις στάσεις και τις συνήθειες τους μετά το πρόγραμμα. Παράλληλα, οι μαθητές/-τριες συμμετείχαν σε βιωματική επίσκεψη στην τοπική λαϊκή αγορά, όπου είχαν την ευκαιρία να γνωρίσουν από κοντά φρέσκα, εποχιακά προϊόντα από τοπικούς παραγωγούς. Η επίσκεψη κορυφώθηκε με την παρασκευή και κατανάλωση φρέσκων σαλατών, αξιοποιώντας τα λαχανικά που ευγενικά προσέφεραν οι μανάβηδες. Η δράση αξιολογήθηκε μέσω της παρατήρησης της συμμετοχής και του ενδιαφέροντος των μαθητών/-τριών, της συλλογής σχολίων από μαθητές/-τριες, γονείς και εκπαιδευτικούς, καθώς και της ανάλυσης των απαντήσεων στα ερωτηματολόγια. Τα ευρήματα της έρευνας και το feedback των συμμετεχόντων θα αποτελέσουν τη βάση για τον σχεδιασμό μελλοντικών στοχευμένων δράσεων για την περαιτέρω μείωση της σπατάλης τροφίμων και την προώθηση της βιώσιμης διατροφής στην σχολική μας κοινότητα. Η δράση ανέδειξε τη σημασία της συνεργασίας μεταξύ σχολείου, οικογένειας και τοπικής κοινότητας για την αντιμετώπιση σημαντικών περιβαλλοντικών και κοινωνικών ζητημάτων. Επιπρόσθετα, στο πλαίσιο της δράσης και με στόχο την πρακτική εφαρμογή της κυκλικής οικονομίας, το σχολείο μας προμηθεύτηκε έναν κομποστοποιητή οικιακής χρήσης από τον Δήμο. Έκτοτε, ο κομποστοποιητής τίθεται σε καθημερινή λειτουργία, αξιοποιώντας τα περισσεύματα από το δεκατιανό των μαθητών/-τριών. Η διαδικασία της κομποστοποίησης αποτελεί ένα βιωματικό μάθημα για τους/τις μαθητές/-τριες, οι οποίοι/-ες παρακολουθούν τον μετασχηματισμό των οργανικών αποβλήτων σε χρήσιμο λίπασμα, ενισχύοντας την κατανόηση της αξίας της μηδενικής σπατάλης και των οφελών της ανακύκλωσης στην πράξη.

Λέξεις-κλειδιά: Ευαισθητοποίηση, Βιώσιμες διατροφικές συνήθειες, Σπατάλη τροφίμων, Βιωματικές δράσεις, Κυκλική οικονομία.

Η Αυτοαξιολόγηση της Σχολικής Μονάδας ως Μηχανισμός Διασφάλισης Εκπαιδευτικής Ποιότητας: Ο Ρόλος του Διευθυντή στην Εφαρμογή και την Εδραίωσή της

Κούτρα Γεωργία

Δασκάλα, 2ο Δ.Σ. Ν. Ηρακλείου Αττικής, georinakoutra@yahoo.gr

Η παρούσα μελέτη βασίζεται σε ερευνητικά δεδομένα που προέκυψαν στο πλαίσιο διπλωματικής εργασίας με αντικείμενο την αυτοαξιολόγηση σχολικών μονάδων και τον ρόλο της ηγεσίας στην εφαρμογή της με γνώμονα τη μάθηση. Διερευνάται η αυτοαξιολόγηση της σχολικής μονάδας ως μηχανισμός διασφάλισης και βελτίωσης της ποιότητας στην εκπαίδευση, στο πλαίσιο του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος. Εστιάζει στον ρόλο του Διευθυντή ως βασικού παράγοντα εφαρμογής, συντονισμού και ενίσχυσης της εσωτερικής αξιολόγησης, αναδεικνύοντας τις ηγετικές και οργανωτικές του δεξιότητες ως καθοριστικές για την ανάπτυξη κουλτούρας διαρκούς βελτίωσης. Η θεωρητική προσέγγιση εντάσσεται στο πλαίσιο της σύγχρονης εκπαιδευτικής διοίκησης και των μεταρρυθμιστικών προσεγγίσεων που προτάσσουν τη λογοδοσία, τη συμμετοχική ηγεσία και την εσωτερική ενδυνάμωση των σχολικών μονάδων. Η αυτοαξιολόγηση προσεγγίζεται ως διαδικασία συμμετοχική, αναστοχαστική και στρατηγικά στοχευμένη, με δυνατότητα ενεργοποίησης του ανθρώπινου δυναμικού του σχολείου προς την κατεύθυνση της ποιοτικής αναβάθμισης. Πραγματοποιήθηκαν συνεντεύξεις σε έντεκα διευθυντές σχολικών μονάδων πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, στοχεύοντας στην εις βάθος διερεύνηση των εμπειριών, αντιλήψεων και στάσεων τους αναφορικά με την αυτοαξιολόγηση. Η ανάλυση των δεδομένων πραγματοποιήθηκε με θεματική κωδικοποίηση, ακολουθώντας τα στάδια της ανάλυσης περιεχομένου, όπως προτείνονται στη σχετική βιβλιογραφία κατά Creswell. Τα ευρήματα της μελέτης αναδεικνύουν την πολλαπλότητα των ρόλων του Διευθυντή ως ηγέτη, διαμεσολαβητή και οργανωτή των διαδικασιών αξιολόγησης. Καταγράφεται υψηλό επίπεδο επίγνωσης της σημασίας της αυτοαξιολόγησης ως εργαλείου αυτοβελτίωσης και ενδοσχολικής ανάπτυξης. Ωστόσο, εντοπίζονται και σημαντικά εμπόδια, όπως η έλλειψη επιμόρφωσης, ο περιορισμένος χρόνος, η έλλειψη πόρων, η γραφειοκρατία, η απουσία ενιαίου οράματος, η διοικητική επιβάρυνση και οι ποικίλες αντιστάσεις από την εκπαιδευτική κοινότητα. Τα ευρήματα καταδεικνύουν ότι η επιτυχής υλοποίηση της αυτοαξιολόγησης συναρτάται με την ύπαρξη ηγετικής καθοδήγησης, τη διαμόρφωση θετικού κλίματος συνεργασίας και την παροχή κατάλληλων επιμορφώσεων και υποστηρικτικών μηχανισμών. Συμπερασματικά, αναδεικνύεται η αναγκαιότητα ενίσχυσης της συμμετοχικότητας και της επαγγελματικής ενδυνάμωσης του διδακτικού προσωπικού, καθώς και η κατοχύρωση της αυτοαξιολόγησης ως μέσου διαφανούς και αξιόπιστης εκπαιδευτικής πολιτικής. Υπογραμμίζεται η σημασία της δημιουργίας κουλτούρας συνεργασίας και αναστοχαστικής πρακτικής εντός της σχολικής μονάδας. Προτείνεται η ανάπτυξη στοχευμένων προγραμμάτων επιμόρφωσης για τα στελέχη της εκπαίδευσης και η ενίσχυση της διοικητικής αυτονομίας των σχολικών μονάδων, με σκοπό τη βιώσιμη και ουσιαστική εφαρμογή της εσωτερικής αξιολόγησης στο ελληνικό δημόσιο σχολείο. Η αυτοαξιολόγηση, όταν υποστηρίζεται κατάλληλα, μπορεί να λειτουργήσει ως μοχλός εκπαιδευτικής αναβάθμισης.

Λέξεις-κλειδιά: αυτοαξιολόγηση, διοίκηση, ανάλυση περιεχομένου.

Μελέτη περίπτωσης: Μια ιστορία Ενδοσχολικής Βίας και παρέμβασης

Κουτσούκος Κωνσταντίνος

Εκπαιδευτικός ΠΕ70, Διευθυντής, 1^ο Δημοτικό Σχολείο Ηρακλείου Αττικής,
konkoutsoukos@gmail.com

Μιχαλοπούλου Αικατερίνη

Εκπαιδευτικός ΠΕ70, Υποδιευθύντρια Α', 1^ο Δημοτικό Σχολείο Ηρακλείου Αττικής,
kaitimi@otenet.gr

Μουφλούζη Ευαγγελία

Εκπαιδευτικός ΠΕ70, Υποδιευθύντρια Β', 1^ο Δημοτικό Σχολείο Ηρακλείου Αττικής,
mouflouzi.evi@gmail.com

Το σχολείο ως αναπόσπαστο μέρος των θεσμών της κοινωνίας αντανακλά τις συμπεριφορές που επικρατούν στη σύγχρονη κοινωνική ζωή. Η βία αποτελεί ένα κοινωνικό φαινόμενο που παρατηρείται στις σύγχρονες κοινωνικές και οικογενειακές σχέσεις και ως εκ τούτου μεταφέρεται και στο σχολικό περιβάλλον. Στην παρούσα εισήγηση αναλύονται αρχικά οι διάφορες μορφές του ενδοσχολικού εκφοβισμού, εξετάζονται οι ρόλοι και τα χαρακτηριστικά των εμπλεκόμενων καθώς και οι συνέπειες που μπορεί να έχουν αυτοί οι ρόλοι τόσο στα άτομα όσο και στη σχολική μονάδα. Η μελέτη περίπτωσης, που στη συνέχεια η εισήγηση παρουσιάζει, εμπίπτει στο πεδίο του παραπάνω φαινομένου. Για την επίλυση του προβλήματος, όλα τα μέλη της σχολικής και εκπαιδευτικής κοινότητας συνεργάστηκαν στη συστηματική εφαρμογή Πρωτόκολλου Διαχείρισης Ενδοσχολικής Βίας και Εκφοβισμού και άλλων στοχευμένων παρεμβάσεων, με αποτέλεσμα τη σταδιακή αποκατάσταση ενός υποστηρικτικού σχολικού περιβάλλοντος.

Λέξεις-κλειδιά: ενδοσχολική βία, άτομο που εκφοβίζει, άτομο που δέχεται εκφοβισμό, εφαρμογή παρεμβάσεων

Η Εκπαιδευτική Ρομποτική ως Εργαλείο Καινοτομίας και Ποιότητας στην Εκπαίδευση: Δράσεις και Διακρίσεις από τα Πειραματικά Σχολεία

Κωσταγιάννης Δημήτριος

Δάσκαλος ΠΕ70, Διευθυντής 1^{ου} Πειραματικού Δημοτικού Σχολείου Χαλανδρίου
daskalosjim@gmail.com

Η ποιότητα στην εκπαίδευση δεν επιτυγχάνεται μόνο με τη διάδοση της γνώσης, αλλά και μέσω της ενσωμάτωσης καινοτόμων μεθόδων που ενισχύουν την κριτική σκέψη, τη συνεργασία και τη δημιουργικότητα των μαθητών/-τριών. Ως Διευθυντής Πειραματικών Δημοτικών Σχολείων και εμπνευστής εκπαιδευτικών προγραμμάτων, έχω τη χαρά να υλοποιώ και να καθοδηγώ πρωτοποριακές δράσεις, που βασίζονται στην καινοτομία, το STEAM, την τεχνολογία και την εκπαιδευτική ρομποτική. Από το 2014, με την ομάδα Gemma Robot, προσπαθούμε να μετατρέψουμε την τεχνολογία σε εργαλείο μάθησης και καινοτομίας. Η 2η θέση στον 1ο Πανελλήνιο Διαγωνισμό Εκπαιδευτικής Ρομποτικής, το Βραβείο Καλύτερης μακέτας με το project «Νιάτα Λακωνίας Αγροτική Παραγωγή» (2021-2022), αποτέλεσαν ορόσημα για την ομάδα, ενώ ταυτόχρονα ενίσχυσαν την παρουσία μας στον τομέα της εκπαιδευτικής ρομποτικής. Επιπλέον, το έργο «Gemma Robot – Έξυπνες Πόλεις», διακρίθηκε σε διαγωνισμούς, αναδείχθηκε σε πρότυπο εφαρμογής ρομποτικής για

την ανάπτυξη δεξιοτήτων STEM και περιβαλλοντικής συνείδησης. Η παρουσίαση του έργου ΑΕΝΑΟΣ Αρχιπέλαγος Αιγαίο, στον Εξοχότατο Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας, κ. Προκόπη Παυλόπουλο, το 2018-2019, καταδεικνύει τη σημαντικότητα αυτών των εγχειρημάτων σε εθνικό επίπεδο. Η ανάρτηση με Δράσεις Εκπαιδευτικής Ρομποτικής στην Δικτυακή Εκπαιδευτική Πύλη του Υπουργείου Παιδείας, Edu-Gate, δείχνει την συνεχή μας προσπάθεια για καινοτομία. Η ένταξη του έργου μας στο Αποθετήριο Εκπαιδευτικών Σεναρίων (2018), καταδεικνύει την αναγνώριση του έργου μας σε πανελλήνιο και διεθνές επίπεδο. Η συμμετοχή μας στην Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία STORIES OF TOMORROW, για τη Γαιοποίηση του Άρη, αναδεικνύει τις δυνατότητες της ρομποτικής να συνδέσει τη μάθηση με το μέλλον της ανθρωπότητας και τον ψηφιακό μετασχηματισμό. Η 4η θέση στον Πανελλήνιο (2020), η Τιμητική Διάκριση Προπονητή και το Ειδικό Βραβείο Κατασκευής Μακέτας, ενισχύουν την εξαιρετική καθοδήγηση και στρατηγική υποστήριξη που προσφέρω στην ομάδα, καθώς και την επιτυχία της σε διαγωνιστικά πλαίσια. Τέλος το Χάλκινο Μετάλλιο στο Πανελλήνιο με το project, «Can we Survive on Mars», με το 1ο Πειραματικό Χαλανδρίου, αποδεικνύει ότι η εκπαιδευτική ρομποτική είναι μια στρατηγική παιδαγωγικής καινοτομίας για τις προκλήσεις του μέλλοντος. Στην εισήγησή μου, θα παρουσιαστούν συγκεκριμένα παραδείγματα διδακτικών σεναρίων και καινοτόμων παιδαγωγικών πρακτικών που ενσωματώνουν εργαλεία όπως το STEAM, και το Scratch, τα οποία επιτρέπουν στους/στις μαθητές/-τριες να μάθουν μέσω του παιχνιδιού και της δημιουργικότητας, την αξία της ομαδικότητας και της συνεργατικής μάθησης, στην αντιμετώπιση και στην επίλυση προβλήματος, όπως τους έχει ζητηθεί.

Λέξεις-κλειδιά: εκπαιδευτική ρομποτική, καινοτομία, συνεργατική μάθηση,

He: Από τη δημιουργική σκέψη στο ρομπότ που δημιουργεί.

Κωστούλα Σταυρούλα

ΠΕ60 Νηπιαγωγοί, 14^ο Νηπιαγωγείο Νέας Ιωνίας Αττικής, skoustoula@sch.gr

Η παρούσα δράση εστιάζει στη διερεύνηση της ένταξης των δραστηριοτήτων, οι οποίες αξιοποιούν την τεχνητή νοημοσύνη (AI) στο νηπιαγωγείο. Σκοπός της είναι να εισάγει τους/τις μαθητές/-τριες στην κατανόηση και χρήση των τεχνολογικών εργαλείων στην εκπαιδευτική διαδικασία, ενώ συγχρόνως ενισχύουν τη δημιουργικότητα και τη γλωσσική ανάπτυξη τους. Με τίτλο «MY WORLD OF SCIENCE» οι μαθητές/-τριες λαμβάνουν μέρος στο Ευρωπαϊκό έργο E-twinning το σχολικό έτος 2024 -2025 και αποτυπώνουν τη δική τους θέση και προσέγγιση απέναντι στην τεχνητή νοημοσύνη και στον δημιουργό της. Η «έξυπνη μηχανή» του επιστήμονα αποτελεί το ερέθισμα για τη δημιουργία ενός πλαισίου μάθησης και παιχνιδιού. Μέσα από τη δημιουργία κατάλληλα διαμορφωμένου οπτικοακουστικού υλικού (video) για την τεχνητή νοημοσύνη και με τίτλο «He», τα παιδιά ενθαρρύνονται να εξωτερικεύσουν τις σκέψεις τους αναφορικά με την τεχνολογία, τα οφέλη και τις προκλήσεις της. Ο ρόλος της τεχνητής νοημοσύνης στην εκπαίδευση (B4) μπορεί να αποτελέσει το πεδίο της δράσης, ενώ γίνεται αντιληπτό πως μέσα από τη δημιουργικότητα και έκφραση, το σχέδιο και τη φαντασία τα παιδιά μπορούν να αναδείξουν την καινοτομία των ευφύων μηχανών στη διαδικασία της μάθησης και της ενίσχυσης της κριτικής σκέψης. Η δημιουργία ρομπότ με χρήση GR codes, αποτυπώνουν τα αποτελέσματα της παρέμβασης και δημιουργούν ένα ψηφιακό υλικό επαυξημένης αλληλεπίδρασης, το οποίο κατορθώνει και συνδυάζει την τεχνολογία, τη μηχανική, τις τέχνες και τον προγραμματισμό.

Λέξεις-κλειδιά: Τεχνητή νοημοσύνη, Ρομπότ, Κώδικες γρήγορης απόκρισης, Προσχολική ηλικία, επιστήμη.

Η αφύπνιση της Δημιουργικής γραφής στην προσχολική και πρώτη σχολική ηλικία, μέσα από την επίδραση της εικόνας και του μύθου. Ο μύθος του Αμφιαρείου – ο μύθος της Καλλίστης.

Κωστούλα Σταυρούλα

ΠΕ60 Νηπιαγωγοί, 14^ο Νηπιαγωγείο Νέας Ιωνίας Αττικής, skoustoula@sch.gr

Ο καλύτερος τρόπος για να μάθεις να γράφεις, σύμφωνα με τους δασκάλους της δημιουργικής γραφής, είναι το διάβασμα. Τι συμβαίνει όμως με τα μικρά παιδιά που δεν έχουν κατακτήσει τις δεξιότητες της γραφής και της ανάγνωσης; Μπορεί αυτή η «έλλειψη» να θέσει στο περιθώριο την Πρωτοβάθμια εκπαίδευση από τη δημιουργία; Τα παιδιά της προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας είναι κατεξοχήν δημιουργικά. Με μια δημιουργία που κρύβεται στο παιχνίδι τους, εξαιρετικά παρορμητική όπως άλλωστε και οι ήρωες της μυθολογίας και των παραμυθιών, τους οποίους ακούν στις αφηγήσεις των μεγαλύτερων ή προσπαθούν να αναγνωρίσουν και να ερμηνεύσουν μέσα από τις εικόνες των παραμυθιών. Για αυτό και τα παιδιά με τη σειρά τους μιλούν. Μιλούν στο παιχνίδι τους, μιλούν στις ζωγραφιές τους, μιλούν στις κούκλες τους, μιλούν μεταξύ τους. Μιλούν και ο δημιουργικός τους λόγος αποτυπώνεται αρχικά σε σχέδια και ζωγραφιές και αργότερα μετατρέπεται σε λέξεις, κείμενα και στίχους. Η παρούσα έρευνα αποτελεί μια διαφοροποιημένη προσέγγιση του μυθολογικού στοιχείου στις πρώιμες τάξεις της εκπαίδευσης και ανήκει στο πεδίο των καινοτόμων διδακτικών προσεγγίσεων. Προτείνεται η προετοιμασία της δημιουργικής σκέψης μέσα από στάδια που απαιτούν την μεσολάβηση των τεχνών και της προφορικής αφήγησης και η προσπάθεια εστιάζει στη χρήση και ανάλυση συγκεκριμένων τεχνικών, όσο και στην ανάδειξη της αξίας του μυθολογικού στοιχείου στην πορεία του χρόνου και στη σύνδεση του με τη δημιουργική ηλικία της προσχολικής εκπαίδευσης. Για την καλύτερη κατανόηση και σύγκριση του βαθμού δημιουργικότητας των μαθητών/-τριών επιλέγεται η πειραματική προσέγγιση, ως η κατάλληλη ερευνητική μέθοδος. Η παρατήρηση με τη βοήθεια της εθνογραφικής μεθόδου και η έρευνα δράσης βοηθούν στην σκιαγράφηση της λειτουργίας, αλλά και απομάκρυνσης της γνώσης από το πλαίσιο μιας στείας μουσειακής εκπαίδευσης. Το σύνολο των μαθητών/-τριών που συμμετείχαν στην έρευνα ανέρχεται στους εξήντα (60) και ως τόπος των δράσεων ορίζεται η νησιωτική και η ημιαστική χώρα.

Λέξεις-κλειδιά: Γλώσσα, Προφορική Λογοτεχνία, Δημιουργική γραφή, Μυθολογία, Προσχολική ηλικία.

Η παιδαγωγική του «μαζί». Περιστασιακή δραστηριότητα ή παιδαγωγική μέθοδος; Η οριοθέτηση της ομαδοσυνεργατικής διδασκαλίας και μάθησης στη σχολική πρακτική.

Λεονταρίδου Ντόρα

Σύμβουλος Εκπαίδευσης, dora@leontaridou.eu

Η παρούσα εισήγηση εστιάζει στη δυναμική της ομαδοσυνεργατικής μάθησης και της μεθόδου project ως δύο σύγχρονες και συμπληρωματικές διδακτικές προσεγγίσεις που ενισχύουν τη συμμετοχικότητα, τη συνεργασία και την αυτενέργεια των μαθητών/-τριών στο πλαίσιο ενός δημοκρατικού σχολείου. Μέσα από τη σύγκριση και τη σύνδεση των δύο αυτών

στρατηγικών, επιχειρείται να αναδειχθούν βασικές αρχές της ομαδοσυνεργατικής μάθησης. Συγκεκριμένα, παρουσιάζεται το πώς η ομαδοσυνεργατική διδασκαλία και μάθηση δομείται γύρω από τη συνεργασία μικρών ομάδων με σαφώς κατανοημένους ρόλους αλλά και κοινή ευθύνη, καθώς και η σημασία της αλληλεπίδρασης και της αλληλοϋποστήριξης για την ανάπτυξη δεξιοτήτων μάθησης και συνεργασίας. Παράλληλα, η μέθοδος project προσεγγίζεται ως ένα εργαλείο αυθεντικής μάθησης, που ενθαρρύνει τη δημιουργικότητα, τη σύνδεση με την πραγματικότητα και την ανάληψη ευθύνης μέσω της παραγωγής ενός νοηματοδοτημένου τελικού προϊόντος. Η εισήγηση επιδιώκει επίσης να διασαφηνίσει τη διαφορά ανάμεσα στην ομαδοσυνεργατική μέθοδο διδασκαλίας/μάθησης και στη σποραδική χρήση ομαδοσυνεργατικών δραστηριοτήτων εντός άλλων πλαισίων. Παρουσιάζονται χαρακτηριστικά εφαρμογής, πρακτικά παραδείγματα, καθώς και συγκριτική αποτύπωση ως προς τη δομή, τη στόχευση και τον ρόλο του/της εκπαιδευτικού. Τέλος, επιχειρείται η σύνδεση των παραπάνω προσεγγίσεων με την έννοια της «ποιότητας στην εκπαίδευση», υπογραμμίζοντας τη σημασία της συνεργασίας, της παιδαγωγικής ευελιξίας και της ενεργής συμμετοχής ως βασικών συστατικών ενός σύγχρονου, συμμετοχικού και συμπεριληπτικού σχολείου.

Λέξεις-κλειδιά: Ομαδοσυνεργατική μάθηση, Ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες, Μέθοδος project, Παιδαγωγικός σχεδιασμός, Ήπιες Δεξιότητες.

Οι απόψεις των εκπαιδευτικών για τις δομές υποστήριξης των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στο γενικό σχολείο

Λούτα Χαρά

Διευθύντρια στο 4ο Δ.Σ Πεύκης, xalouta@gmail.com

Η ανακοίνωση εστιάζει στις απόψεις των εκπαιδευτικών σχετικά με την ένταξη μαθητών/-τριών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (ΕΕΑ) στα γενικά σχολεία. Εξετάζονται παράγοντες που επηρεάζουν αυτές τις απόψεις, καθώς και οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί στην πράξη. Οι μελέτες δείχνουν γενικά θετικές στάσεις απέναντι στη συμπερίληψη, με διαφορές ανάλογα με την εκπαίδευση, την εμπειρία και τα πολιτισμικά πλαίσια. Στην Ελλάδα, η έρευνα των αναδεικνύει τη σημασία της επαγγελματικής ανάπτυξης και της προσωπικής εμπειρίας με μαθητές/-τριες με ΕΕΑ στην διαμόρφωση θετικών στάσεων. Επίσης, τονίζεται η σημασία της αυτοαποτελεσματικότητας των εκπαιδευτικών, ενώ συνδέει τις θετικές αντιλήψεις με τις δημοκρατικές πεποιθήσεις στην τάξη. Ο σκοπός της έρευνας είναι να εξετάσει τις απόψεις των εκπαιδευτικών σχετικά με την εκπαιδευτική συμπερίληψη και να αναλύσει τους παράγοντες που επηρεάζουν αυτές τις απόψεις, όπως η εκπαίδευση, η εμπειρία και το θεσμικό πλαίσιο. Επιδιώκει επίσης να εντοπίσει τις προκλήσεις και τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί στην πράξη και να προτείνει λύσεις για την ενίσχυση της ενταξιακής εκπαίδευσης. Η μεθοδολογία της έρευνας είναι ποσοτική, χρησιμοποιώντας ερωτηματολόγια για τη συλλογή δεδομένων από εκπαιδευτικούς. Τα ερωτηματολόγια περιλαμβάνουν ερωτήσεις σχετικά με τις δημογραφικές πληροφορίες των εκπαιδευτικών, το επίπεδο εκπαίδευσής τους, την εμπειρία τους σε τμήματα ένταξης και τις απόψεις τους για τη συνεκπαίδευση. Η τυχαία δειγματοληψία εξασφαλίζει την αντιπροσωπευτικότητα του δείγματος, ενώ η ανωνυμία των συμμετεχόντων ενισχύει την ειλικρίνεια των απαντήσεων. Η ανάλυση των δεδομένων πραγματοποιείται με τη χρήση στατιστικών μεθόδων, επιτρέποντας τη σύγκριση και την ανάλυση των απόψεων των εκπαιδευτικών. Η έρευνα καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι Έλληνες εκπαιδευτικοί διατηρούν γενικά θετικές στάσεις απέναντι στην εκπαιδευτική συμπερίληψη, ιδίως εκείνοι

που έχουν εκπαιδευτεί ειδικά στην ειδική αγωγή και έχουν προσωπική επαφή με μαθητές/-τριες με ΕΕΑ. Οι εκπαιδευτικοί με μεγαλύτερη εμπειρία σε ενταξιακά πλαίσια και όσοι έχουν συμμετάσχει σε προγράμματα επαγγελματικής ανάπτυξης εμφανίζουν πιο θετικές στάσεις. Ωστόσο, η έρευνα αναδεικνύει προκλήσεις όπως η έλλειψη υποδομών, η ανεπαρκής κατάρτιση και οι προκαταλήψεις. Το θεσμικό πλαίσιο και η υποστήριξη που παρέχεται στους εκπαιδευτικούς κρίνονται κρίσιμα για την επιτυχία της ένταξης. Η έρευνα προτείνει την ενίσχυση της επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών, τη βελτίωση των υποδομών και τη διαμόρφωση ενός ευέλικτου θεσμικού πλαισίου που να υποστηρίζει τη συνεκπαίδευση.

Λέξεις-κλειδιά: Εκπαιδευτική συμπερίληψη, Εκπαιδευτικοί, Ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, Επαγγελματική ανάπτυξη, Θεσμικό πλαίσιο

Καλλιέργεια Κοινωνικών και Συναισθηματικών Δεξιοτήτων στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση: Εκπαιδευτικές Πρακτικές για Ποιοτική και Συμπεριληπτική Μάθηση

Μαμάκου Μυρσίνη

ΠΕ70 Δασκάλα mmyrsini@sch.gr

Η σύγχρονη οικογένεια καλείται διαρκώς να αντιμετωπίσει ποικίλες προκλήσεις σε προσωπικό, κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο. Η τεχνολογία που έχει εισχωρήσει σε όλους τους τομείς της ζωής μικρών και μεγάλων, η πανδημία Covid-19, τα διάφορα κοινωνικά, οικονομικά και οικογενειακά προβλήματα είναι μερικοί από τους παράγοντες που συντελούν στην εκδήλωση κοινωνικών και συναισθηματικών ελλειμμάτων στα παιδιά από πολύ μικρή ηλικία. Με αποτέλεσμα συχνά οι μαθητές/-τριες της Α΄ τάξης να βιώνουν έντονη συναισθηματική απορρύθμιση που δυσκολεύει την προσαρμογή τους στην τάξη, την απόδοσή τους και την ολόπλευρη ανάπτυξη της προσωπικότητάς τους. Ως εκ τούτου, έγκειται στην επαγγελματική και εκπαιδευτική κατάρτιση, στην αποτελεσματικότητα, στην αυτοδιάθεση και στη θετική στάση του εκπαιδευτικού να βοηθήσει τους/τις μαθητές/-τριες του να αποκτήσουν κατάλληλες δεξιότητες που θα οδηγήσουν στην κοινωνικοσυναισθηματική αυτορρύθμισή τους. Στόχος της παρούσας εισήγησης είναι να παρουσιάσει εκπαιδευτικές πρακτικές μέσα από τις οποίες ο εκπαιδευτικός θα μπορέσει να προσφέρει ποιοτική και συμπεριληπτική εκπαίδευση για το σύνολο των μαθητών/-τριών του. Σε ένα πρώτο στάδιο ο εκπαιδευτικός μέσω της προσεκτικής παρατήρησης και της ενεργητικής ακρόασης εντοπίζει τις ιδιαίτερες ανάγκες τους. Σε δεύτερο στάδιο επιδιώκει την καλή επικοινωνία και συνεργασία με τους γονείς ώστε να έχει μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα των μαθητών/-τριών του. Σε τρίτο στάδιο οργανώνει την τάξη του και εφαρμόζει εκπαιδευτικές πρακτικές που θα αποσκοπούν στην υποστήριξη των αναγκών της τάξης του προκειμένου να προσφέρει το αίσθημα ασφάλειας και εμπιστοσύνης. Στο πλαίσιο αυτό φροντίζει η βιωματική μάθηση να είναι αναπόσπαστο μέρος της διδασκαλίας του δεδομένου ότι τα παιδιά της σύγχρονης κοινωνίας έχουν λιγότερες εμπειρίες από το περιβάλλον αφού πολλά από αυτά εκτίθενται πιο συχνά σε εικονικά περιβάλλοντα που τους προσφέρει η τεχνολογία. Επιπλέον, αφού ανακαλύψει τα ιδιαίτερα ενδιαφέροντα των παιδιών και αξιοποιώντας τα εργαστήρια δεξιοτήτων, μπορεί να επιλέξει προγράμματα που προωθούν την ομαδοσυνεργατική μάθηση, ενισχύουν την καλλιέργεια των κοινωνικών δεξιοτήτων και την εκδήλωση των συναισθημάτων. Στην παρούσα εισήγηση, και σύμφωνα με τα Νέα Προγράμματα Σπουδών, θα αναλυθούν ενδεικτικά εκπαιδευτικές πρακτικές που στοχεύουν στην κοινωνική και συναισθηματική ρύθμιση των παιδιών μικρών τάξεων και θα αναδειχθεί

πώς αυτές οι πρακτικές μπορούν να λειτουργήσουν ως προληπτικό μέτρο για την ενδυνάμωση των μαθητών/-τριών και την αποφυγή φαινομένων ενδοσχολικής βίας στις μετέπειτα τάξεις.

Λέξεις-κλειδιά: κοινωνικές και συναισθηματικές δεξιότητες, ποιοτική εκπαίδευση, δράσεις πρόληψης, πρωτοβάθμια εκπαίδευση, εργαστήρια δεξιοτήτων

Σχέδιο δράσης για την Παγκόσμια Ημέρα Σπάνιων Παθήσεων

Μαμάκου Μυρσίνη

ΠΕ70 Δασκάλα mmyrsini@sch.gr

Κατά τη διετία 2019-21 στο 4^ο Δημοτικό Σχολείο Πεύκης υλοποιήθηκε πρόγραμμα Erasmus+ KA2 CREDIBLE «Children with Rare Diseases and their Inclusion in Basic Learning Environments». Το Πανεπιστήμιο της Βαλένθιας στην Ισπανία ήταν συντονιστής του προγράμματος στο οποίο συμμετείχαν ευρωπαϊκά πανεπιστήμια, σχολεία της Ελλάδας, του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ισπανίας. Το πρόγραμμα άνοιξε τον δρόμο για την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών του σχολείου σε θέματα συμπερίληψης και διαμοιρασμού καλών πρακτικών που εξασφαλίζουν την ένταξη, την υποστήριξη και την εκπαίδευση μαθητών/-τριών με σπάνιες παθήσεις και τη στήριξη των οικογενειών τους. Έκτοτε κάθε χρόνο υλοποιούνται δράσεις ευαισθητοποίησης – ενημέρωσης για τις Σπάνιες Παθήσεις από το σύνολο των εκπαιδευτικών και των μαθητών/-τριών του σχολείου. Στόχος της παρούσας εισήγησης είναι η παρουσίαση ενδεικτικών γόνιμων εκπαιδευτικών πρακτικών που μπορεί μια σχολική μονάδα να ακολουθήσει και να υιοθετήσει στο πλαίσιο των δράσεων του Ενεργού Πολίτη. Τέτοιες δράσεις προωθούν μηνύματα για μια κοινωνία με λιγότερες ανισότητες και εξασφαλίζουν τη δίκαιη μεταχείριση και συμπερίληψη ευπαθών ομάδων που βιώνουν τον κοινωνικό αποκλεισμό στο Δημόσιο Σχολείο, στην τοπική κοινότητα και στην ευρύτερη κοινωνία. Σε πρώτο στάδιο της δράσης οι μαθητές/-τριες ενημερώνονται, διερευνούν και ευαισθητοποιούνται σχετικά με τις Σπάνιες Παθήσεις και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι Σπάνιοι Ασθενείς με ιδιαίτερη έμφαση στα παιδιά. Σε δεύτερο στάδιο η σχολική κοινότητα οργανώνεται και σχεδιάζει δράσεις ευαισθητοποίησης που στέλνουν ισχυρό μήνυμα όχι μόνο στους γονείς των μαθητών/-τριών, αλλά και στην τοπική κοινότητα υποστηρίζοντας τον αγώνα των Σπάνιων Ασθενών για λιγότερες ανισότητες στην καθημερινότητά τους. Σε τρίτο στάδιο η συνεργασία με φορείς, όπως ο δήμος και οι μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί, καθιστά τη δράση πιο αποτελεσματική. Στη συγκεκριμένη δράση γίνεται συνεργασία με τον Δήμο Λυκόβρυσης Πεύκης και με την Ελληνική Συμμαχία 95. Σε τελικό στάδιο προτείνεται να γίνεται αξιολόγηση της δράσης από το σύνολο της σχολικής κοινότητας με σκοπό την ανατροφοδότηση και τη βελτίωση των δράσεων που υλοποιούνται στο σχολείο. Συμπερασματικά, σχέδια δράσης ευαισθητοποίησης – ενημέρωσης που συμφωνούν με τα Νέα Προγράμματα Σπουδών προωθούν λιγότερες ανισότητες στην εκπαίδευση και υποστηρίζουν πρακτικές συμπερίληψης και αποδοχής, μειώνουν συμπεριφορές διάκρισης και εξασφαλίζουν τη δίκαιη και ίση μεταχείριση όλων των ανθρώπων.

Λέξεις-κλειδιά: Σπάνιες Παθήσεις, συμπερίληψη, δράσεις ευαισθητοποίησης, πρωτοβάθμια εκπαίδευση, Νέα Προγράμματα Σπουδών, Ενεργός Πολίτης

Η δημιουργία της κουλτούρας του φιλαναγνώστη μαθητή/-τριας

Μανθοπούλου Αλτάνα-Φωτεινή

Δασκάλα ΠΕ70, Master in Special Education-Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων,
Foteini_Manthopoulou@yahoo.gr

Μήτσαινα Χρύσα

Δασκάλα ΠΕ70, Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια-Πανεπιστήμιο Αιγαίου & ΕΚΠΑ,
xrisa.mits@gmail.com

Τσάμπρα Αιμιλία

Δασκάλα ΠΕ70, Master in Special Education-Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο,
amysab_14@hotmail.com

Σκοπός της εργασίας αυτής είναι η παρουσίαση στρατηγικών και μεθόδων ενσωμάτωσης της κουλτούρας του φιλαναγνώστη στην καθημερινότητα του μαθητή/-τριας. Στη σημερινή εποχή, που κυριαρχούν οι ψηφιακές τεχνολογίες, γίνεται υπερβολική χρήση της οθόνης από τους ανήλικους με αποτέλεσμα την απομάκρυνσή τους από το βιβλίο και τα οφέλη που εκείνο μπορεί να προσφέρει στην ψυχοκοινωνική τους ανάπτυξη και όχι μόνο. Πραγματοποιήθηκαν δράσεις σε μαθητές/-τριες της Δ' Δημοτικού με βασικό στόχο τη δημιουργία μίας θετικής και ωφέλιμης σχέσης του παιδιού με το βιβλίο. Αξιοποιήθηκαν ποικίλες και διαφορετικές διδακτικές μέθοδοι για την υλοποίηση του τελικού σκοπού κατά τη διάρκεια όλης της σχολικής χρονιάς με αποτέλεσμα να «εισβάλλει» το βιβλίο με βιωματικό τρόπο, αθόρυβα και ασυνείδητα στην καθημερινότητα των μαθητών/-τριών. Σημαντικό της δράσης ήταν το βιβλίο να αποτελέσει μέρος της γενικότερης κουλτούρας τους, να μην είναι «καταναγκαστικό» αλλά μια φυσική δραστηριότητα, μέρος της ζωής τους. Οι δράσεις που πραγματοποιήθηκαν ήταν αρκετές. Εν συντομία αναφέρονται οι εξής: Δημιουργία μιας κοινότητας φιλαναγνωστών μέσα από τη δημιουργία Δανειστικής βιβλιοθήκης, Πραγματοποίηση δράσεων με αφορμή την Ημέρα Μεγαλόφωνης Ανάγνωσης, την Παγκόσμια Ημέρα Αφήγησης και την Παγκόσμια Ημέρα Παιδικού Βιβλίου, Ηχογράφηση παραμυθιών, Επισκέψεις ανθρώπων που ασχολούνται με τον χώρο του βιβλίου (Συγγραφείς, ποιητές, Βιβλιοπώλες) και οργάνωση σχετικών δράσεων, Επίσκεψη στη Δανειστική Βιβλιοθήκη του Δήμου όπου οργανώθηκε ομαδική εγγραφή των μαθητών/-τριών, Γνωριμία με το λογοτεχνικό είδος του θεάτρου - Δημιουργία θεατρικής παράστασης με το έργο της Ξένας Καλογεροπούλου «Οδυσσεβάχ». Με την ολοκλήρωση των δράσεων αυτών αξίζει να αναφερθεί ως τελικό συμπέρασμα η ανάγκη που έχουν οι μαθητές/-τριες να έρχονται σε επαφή με τον κόσμο του βιβλίου και πόσες διαφορετικές πλευρές της προσωπικότητάς τους έχουν την ευκαιρία να ανακαλύψουν μέσα σε μια κατά τα άλλα πιεστική και ισοπεδωτική για την παιδική τους ψυχολογία καθημερινότητα.

Λέξεις-κλειδιά: Φιλαναγνωσία, Βιωματική μέθοδος, Αφηγηματικός λόγος, Δημιουργικότητα, Τέχνη

Η Σχολική Βιβλιοθήκη κι ο Όμιλος φιλαναγνωσίας: δύο πυλώνες ενίσχυσης της αναγνωστικής κουλτούρας

Μαντζαφλάρη Ελένη

υπεύθυνη σχολικής βιβλιοθήκης, εκπαιδευτικός 7^{ου} Δημοτικού Σχολείου
Μεταμόρφωσης Αττικής, eleni.mantzaflari@gmail.com

Φρυσουλάκη Γεωργία

εκπαιδευτικός 7^{ου} Δημοτικού Σχολείου Μεταμόρφωσης giouli8890@hotmail.com

Το παρόν άρθρο διερευνά τη συμβολή της φιλαναγνωσίας στην ολόπλευρη ανάπτυξη των μαθητών/-τριών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, εστιάζοντας στα παιδαγωγικά οφέλη του διαβάσματος, τόσο ατομικά όσο και μέσω της μεγαλόφωνης ανάγνωσης. Παράλληλα, αναδεικνύεται ο καθοριστικός ρόλος της σχολικής βιβλιοθήκης ως βασικού φορέα προώθησης της φιλαναγνωσίας, αλλά και η συμβολή των οργανωμένων εκπαιδευτικών δράσεων, όπως αυτή του ομίλου φιλαναγνωσίας που λειτούργησε κατά το σχολικό έτος 2024–2025 στο 7ο Δημοτικό Σχολείο Μεταμόρφωσης. Η έννοια της φιλαναγνωσίας ορίζεται ως η εσωτερική επιθυμία του ατόμου να διαβάζει βιβλία για ευχαρίστηση, αυτογνωσία και πνευματική ολοκλήρωση, αναπτύσσοντας θετική στάση απέναντι στη λογοτεχνία και την αναγνωστική διαδικασία. Μέσα από βιβλιογραφική ανασκόπηση, παρουσιάζονται τα αναπτυξιακά, γλωσσικά, κοινωνικοσυναισθηματικά και πολιτισμικά οφέλη της ανάγνωσης για τον μαθητή, καθώς και η δυναμική της μεγαλόφωνης ανάγνωσης. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στον ρόλο της σχολικής βιβλιοθήκης, η οποία υπερβαίνει τη λειτουργία ενός απλού χώρου που διευκολύνει την πρόσβαση σε βιβλία και μετατρέπεται σε παιδαγωγικό και πολιτισμικό πυρήνα. Η βιβλιοθήκη προωθεί τη συνεργατική μάθηση, την αυτενέργεια, την αναγνωστική αυτονομία και ενθαρρύνει την ανάγνωση μέσα από ποικίλες δημιουργικές και διαθεματικές δραστηριότητες. Τέλος, περιγράφεται η υλοποίηση του ομίλου φιλαναγνωσίας του σχολείου, με αναφορά στον σχεδιασμό, την οργάνωσή του, τους παιδαγωγικούς σκοπούς και στόχους, τους δεσμούς που δημιουργήθηκαν ανάμεσα στα μέλη, το άνοιγμα του σχολείου στην κοινότητα, τις προκλήσεις της εφαρμογής και τον αναστοχασμό της δράσης. Κατατίθενται προτάσεις για τη διεύρυνση παρόμοιων πρωτοβουλιών με στόχο την ενίσχυση της αναγνωστικής κουλτούρας στη σχολική κοινότητα.

Λέξεις-κλειδιά: Φιλαναγνωσία, σχολική βιβλιοθήκη, μεγαλόφωνη ανάγνωση

Εκπαιδευτικοί και Επαγγελματική Ανάπτυξη στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση

Μαραγκού Χριστίνα

Νηπιαγωγός (ΠΕ60), 23^ο Νηπιαγωγείο Νέας Ιωνίας, xristinamaragkou@gmail.com

Στη σύγχρονη κοινωνία της γνώσης και των διαρκών και ραγδαίων μεταβολών, ο εκπαιδευτικός θεσμός καλείται να υπερβεί τις παραδοσιακές πρακτικές και να λειτουργήσει ως μοχλός κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης. Μέσα σε αυτό το απαιτητικό και ανταγωνιστικό περιβάλλον, ο εκπαιδευτικός καλείται να αναλάβει ενεργό ρόλο ως φορέας αλλαγής και καινοτομίας, ενώ παράλληλα επωμίζεται προσωπικά την ευθύνη της προσαρμογής και της αναβάθμισης του επαγγελματικού του ρόλου. Προκειμένου οι εκπαιδευτικοί να αποδώσουν τα μέγιστα απαιτείται η συνεχιζόμενη και δια βίου μάθηση που

συμβάλλει στην προσωπική και επαγγελματική ανάπτυξη καθιστώντας τους ικανούς και ευπροσάρμοστους στους τιθέμενους στόχους της εκπαιδευτικής μονάδας, του εκπαιδευτικού συστήματος και της αγοράς εργασίας. Η συνεχής επαγγελματική ανάπτυξη καθόλη τη διάρκεια της επαγγελματικής πορείας αναδεικνύεται ως κρίσιμη προϋπόθεση για τη βελτίωση της ποιότητας της διδασκαλίας και των μαθησιακών επιδόσεων. Η ενδυνάμωση του διδακτικού έργου και η ανάπτυξη σύνθετων γνωστικών και μεταγνωστικών δεξιοτήτων στη νέα γενιά πολιτών αποτελεί θεμελιώδη προϋπόθεση για την επιτυχή ένταξη στην αγορά εργασίας, αλλά και την ενίσχυση της αποδοτικότητας του εκπαιδευτικού οργανισμού. Η παρούσα εργασία αποσκοπεί στη διερεύνηση των επιπέδων επαγγελματικής ανάπτυξης που σημειώνονται σε εκπαιδευτικούς που εργάζονται σε δημόσια Νηπιαγωγεία και Δημοτικά Σχολεία της Πρωτοβάθμιας. Για την πραγματοποίηση αυτής της έρευνας διαμορφώθηκε δομημένο ανώνυμο ερωτηματολόγιο με κλειστού τύπου ερωτήσεις που αποτυπώνει τις απόψεις των εκπαιδευτικών της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Β' Αθήνας αναφορικά με την επαγγελματική ανάπτυξη.

Λέξεις-κλειδιά: Εκπαιδευτικοί, Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση, Επαγγελματική Ανάπτυξη

Ο ήλιος ο ηλιάτορας του Οδυσσέα Ελύτη: Μια διαθεματική και βιωματική προσέγγιση της διδασκαλίας της ποίησης στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση

Ματαρέλλη Όλγα

Εκπαιδευτικός ΠΕ70, 5ο Δημοτικό Σχολείο Χαλανδρίου, olgimat@gmail.com

Η παρούσα διδακτική πρόταση υλοποιήθηκε στο πλαίσιο της Φιλαναγνωσίας σε τάξη Στ' Δημοτικού και βασίζεται στο ποίημα «Ο ήλιος ο ηλιάτορας» του Οδυσσέα Ελύτη, από το Ανθολόγιο Ε'- Στ' τάξης. Η προσέγγιση εντάσσεται σε διαθεματικό μαθησιακό πλαίσιο και αξιοποιεί τις Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) προκειμένου να ενισχυθεί η αισθητική απόλαυση και η βιωματική κατανόηση του ποιητικού λόγου. Κύριος στόχος της παρέμβασης ήταν η καλλιέργεια θετικής στάσης απέναντι στην ποίηση, η ενίσχυση της δημιουργικής σκέψης και η κατανόηση της σχέσης ανθρώπου, φύσης και πολιτισμού μέσα από τη λογοτεχνική έκφραση. Η διδακτική προσέγγιση περιλαμβάνει έξι επιμέρους δραστηριότητες που συνδυάζουν ακρόαση μελοποιημένου ποιήματος, δημιουργική γραφή, εικαστική αποτύπωση, θεατρική έκφραση και γεωγραφική εντοπιστική αναζήτηση. Οι μαθητές/-τριες εργάστηκαν τόσο σε ομάδες όσο και στην ολομέλεια της τάξης, ακολουθώντας τις αρχές της ομαδοσυνεργατικής και βιωματικής μάθησης. Μέσα από το έργο του Ελύτη αναδείχθηκε η έντονη παρουσία του ελληνικού τοπίου, η δύναμη της φύσης και η αξία της ποίησης ως μέσο κατανόησης του κόσμου και έκφρασης του εσωτερικού βιώματος. Η διδασκαλία ολοκληρώθηκε με δραστηριότητες αναστοχασμού και παρουσίασης των εργασιών κάθε ομάδας, ενισχύοντας την αίσθηση δημιουργικής συμμετοχής και κοινότητας. Τα αποτελέσματα της εφαρμογής καταδεικνύουν ότι η ποίηση μπορεί να αποτελέσει γέφυρα μεταξύ μαθητών/-τριών και πολιτισμικού αγαθού, όταν προσεγγίζεται με πολυτροπικά και διαφοροποιημένα μέσα. Η σύνδεση της λογοτεχνίας με τις τέχνες και την τεχνολογία προσέφερε στους/στις μαθητές/-τριες την ευκαιρία να εμβαθύνουν στις έννοιες του ποιήματος και να αναπτύξουν ποικίλες δεξιότητες. Η συγκεκριμένη προσέγγιση επιβεβαιώνει την αναγκαιότητα για σύγχρονες, ολιστικές διδακτικές πρακτικές που

αναγνωρίζουν τη σημασία της λογοτεχνίας στην καλλιέργεια αξιών, συναισθημάτων και δημιουργικότητας στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση

Λέξεις-κλειδιά: Φιλαναγνωσία, Ελύτης, λογοτεχνία, διδακτική προσέγγιση

Διερεύνηση των Αντιλήψεων Εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης ως προς την Ενδυνάμωσή τους στην Προσέγγιση STE(A)M στο Πλαίσιο του Προγράμματος Erasmus+ KA-122SCH

Μαυροκεφαλίδου Ειρήνη

Διευθύντρια, 10^ο Δ.Σ. Ηρακλείου Αττικής, emavrokefa@gmail.com

Ματαρέλλη Χαραλαμπία

Εκπαιδευτικός ΠΕ 70, 10^ο Δ.Σ. Ηρακλείου Αττικής, chara_mata@yahoo.gr

Σιγιάννη Ιουλία

Εκπαιδευτικός ΠΕ 70, 10^ο Δ.Σ. Ηρακλείου Αττικής, lia.siggianni@gmail.com

Η παρούσα έρευνα εντάσσεται στο εγκεκριμένο πρόγραμμα Erasmus+ KA122-SCH «Ενδυναμώνουμε τους Εκπαιδευτικούς – Εμπνέουμε τους/τις μαθητές/-τριες: Ένα ταξίδι στο STEM και τη Ρομποτική» και αποσκοπεί στη διερεύνηση των αντιλήψεων και της διδακτικής ετοιμότητας εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης αναφορικά με την ενσωμάτωση της διεπιστημονικής προσέγγισης STE(A)M στη διδακτική πράξη. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε με τη χρήση ανώνυμου ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου Likert πέντε σημείων, το οποίο συμπληρώθηκε από 21 εκπαιδευτικούς γενικής παιδείας και ειδικοτήτων. Ο δείκτης εσωτερικής συνέπειας της κλίμακας στάσεων ήταν ιδιαίτερα υψηλός (Cronbach's $\alpha = 0,94$), τεκμηριώνοντας την αξιοπιστία του ερευνητικού εργαλείου. Από τα αποτελέσματα προκύπτει ότι το 81 % των συμμετεχουσών/όντων θεωρεί τις διεπιστημονικές προσεγγίσεις σημαντικές στην καλλιέργεια κριτικής σκέψης στις/στους μαθήτριες/-τές, το 76% αναγνωρίζει πως οι πρακτικές STE(A)M προάγουν καινοτόμες ιδέες. Το ίδιο ποσοστό (76%) εκτιμά ότι η εφαρμογή της συγκεκριμένης προσέγγισης ενισχύει τη δημιουργικότητα μαθητών/-τριών, ενώ το 71% δηλώνει συστηματική χρήση ψηφιακών τεχνολογιών στη διδασκαλία. Παρά την καταγραφή υψηλών ποσοστών αποδοχής και ενσωμάτωσης της STE(A)M στη διδακτική πράξη αναδεικνύονται θεματικές που χρειάζεται να ενισχυθούν στο πλαίσιο της επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών. Επομένως αναδεικνύονται σημαντικά περιθώρια βελτίωσης στην ενίσχυση των γνώσεων και ικανοτήτων των εκπαιδευτικών. Έτσι, το 43% διαθέτει επαρκές θεωρητικό υπόβαθρο ως προς την κατανόηση των όρων STEM και STEAM, ενώ μόνο το 33% αισθάνεται ικανό να διατυπώσει σαφείς μαθησιακούς στόχους στο πλαίσιο της STE(A)M. Συμπεραίνεται ότι η ενσωμάτωση διδακτικών πρακτικών της STE(A)M προσέγγισης στην καθημερινή παιδαγωγική δραστηριότητα συνιστά παράγοντα επαγγελματικής ενδυνάμωσης των εκπαιδευτικών, επιτρέποντάς τους να καλλιεργήσουν ικανότητες σχεδιασμού, υλοποίησης και τεκμηριωμένης αξιολόγησης ολοκληρωμένων διδακτικών σεναρίων. Με τον τρόπο αυτό προάγεται η ποιότητα της μαθησιακής διαδικασίας και ενισχύονται τα μαθησιακά αποτελέσματα. Τέλος, με βάση τα παραπάνω ευρήματα, και στο πλαίσιο του υλοποίησης του έργου, σχεδιάστηκαν και υλοποιήθηκαν στοχευμένες δράσεις όπως ενδοσχολικές επιμορφώσεις, δειγματικές διδασκαλίες και βιωματικά εργαστήρια με σκοπό την επαγγελματική ενδυνάμωση των εκπαιδευτικών και την ενσωμάτωση της STE(A)M προσέγγισης στην καθημερινή διδακτική πρακτική. Στο επόμενο στάδιο της ερευνητικής διαδικασίας, προβλέπεται η ενσωμάτωση ποιοτικών μεθόδων, όπως ημιδομημένες συνεντεύξεις με γονείς και συστηματική παρατήρηση τάξης, προκειμένου να διαμορφωθούν

τεκμηριωμένες προτάσεις για την εφαρμογή της προσέγγισης STE(A)M στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση.

Λέξεις-κλειδιά: STE(A)M, επαγγελματική ανάπτυξη, εκπαιδευτικοί, πρωτοβάθμια εκπαίδευση, διδακτική ετοιμότητα, επιμόρφωση.

Διερεύνηση της Διοικητικής Ετοιμότητας Νεοτοποθετημένων Διευθυντών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης: Μια Ποιοτική Προσέγγιση

Μαυροκεφαλίδου Ειρήνη

Διευθύντρια, 10ο Δ.Σ. Ηρακλείου Αττικής, emavrokefa@sch.gr

Η παρούσα ερευνητική εργασία εξετάζει τη διοικητική ετοιμότητα νεοτοποθετημένων Διευθυντών Σχολικών Μονάδων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, εστιάζοντας στις αντιλήψεις τους αναφορικά με τον θεσμικό τους ρόλο, τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν κατά την πρώτη θητεία και τους παράγοντες που συμβάλλουν στην ανάπτυξη της διοικητικής τους επάρκειας. Η έννοια της διοικητικής ετοιμότητας ορίζεται ως η συνισταμένη γνώσεων, δεξιοτήτων και στάσεων που επιτρέπουν την αποτελεσματική άσκηση τόσο των λειτουργικών όσο και των παιδαγωγικών πτυχών της σχολικής διοίκησης. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε με τη μέθοδο της ημιδομημένης συνέντευξης, σε δείγμα 15 διευθυντών/-ντριών που υπηρετούν για πρώτη φορά σε θέση ευθύνης Διευθυντή σχολικής μονάδας στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Τα ερευνητικά ερωτήματα επικεντρώνονται: (α) στον τρόπο με τον οποίο οι συμμετέχοντες αντιλαμβάνονται τη διοικητική τους ετοιμότητα, (β) στις βασικές διοικητικές δυσκολίες που αντιμετωπίζουν και (γ) στους παράγοντες που θεωρούν καθοριστικούς για την ενίσχυση των διοικητικών τους δεξιοτήτων. Η ανάλυση των δεδομένων πραγματοποιήθηκε με θεματική ανάλυση. Από τα αποτελέσματα προκύπτει ότι οι περισσότεροι/-ες συμμετέχοντες/-ουσες εκφράζουν αίσθημα ανεπαρκούς προετοιμασίας κατά την ανάληψη του ρόλου, κυρίως σε ζητήματα διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού, θεσμικής ευθύνης και κρίσεων. Η απουσία συστηματικής επιμόρφωσης οδηγεί τους/τις νέους/νέες διευθυντές/-ντριες στην αναζήτηση άτυπων μορφών υποστήριξης, όπως η καθοδήγηση από πιο έμπειρους διευθυντές/-ντριες. Επιπλέον, επισημαίνεται ότι το σύνολο των διοικητικών αρμοδιοτήτων λειτουργούν ανασταλτικά ως προς την ουσιαστική παιδαγωγική παρέμβαση. Τα δεδομένα υποστηρίζουν την ανάγκη για συστηματική θεσμική υποστήριξη, μέσω εισαγωγικής επιμόρφωσης και ανάπτυξης υποστηρικτικών δικτύων. Η παρούσα μελέτη αναμένεται να συμβάλει στην τεκμηρίωση προτάσεων πολιτικής για την επαγγελματική ανάπτυξη των διευθυντών και στην ενίσχυση της διοικητικής αποτελεσματικότητας στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα.

Λέξεις-κλειδιά: διοικητική ετοιμότητα, πρωτοβάθμια εκπαίδευση, διευθυντής

Ανάλυση περιεχομένου του Προγράμματος Σπουδών «Δράσεις Ενεργού Πολίτη» (Δ΄–ΣΤ΄) υπό το πρίσμα της κριτικής παιδαγωγικής

Μαυροκεφαλίδου Ειρήνη

Διευθύντρια, 10ο Δ.Σ. Ηρακλείου Αττικής, emavrokefa@sch.gr

Η παρούσα μελέτη επιχειρεί να αναλύσει το νέο Πρόγραμμα Σπουδών «Δράσεις Ενεργού Πολίτη» στις τάξεις Δ΄, Ε΄ και ΣΤ΄ Δημοτικού, στο πλαίσιο της κριτικής παιδαγωγικής.

Κεντρικός στόχος είναι η διερεύνηση της αλληλεπίδρασης των «λόγων» στο αναλυτικό πρόγραμμα, αναφορικά με την καλλιέργεια της δημοκρατικής πολιτότητας και τη διαμόρφωση κριτικά σκεπτόμενων, ενεργών πολιτών. Υποστηρίζεται ότι εκπαίδευση δεν μπορεί να νοηθεί ως ουδέτερη διαδικασία μετάδοσης γνώσης. Οι μαθήτριες/-τές δεν είναι παθητικοί δέκτες αλλά συμμετέχοντες στη διαδικασία της μάθησης, συνδιαμορφώνουν τη γνώση μέσω διαλεκτικής αλληλεπίδρασης. Το Πρόγραμμα Σπουδών αναγνωρίζει τον ρόλο της εκπαίδευσης στη διαμόρφωση πολιτισμικών και κοινωνικών ταυτοτήτων, βασισμένων σε αξίες όπως η ισότητα, η αλληλεγγύη και η δικαιοσύνη. Η δημοκρατική πολιτειότητα, όπως αποτυπώνεται στο περιεχόμενο του Προγράμματος Σπουδών, δεν περιορίζεται στη γνώση θεσμών ή στην τυπική συμμετοχή, αλλά εμπεριέχει την κριτική κατανόηση της κοινωνικής πραγματικότητας και την ανάπτυξη ικανοτήτων που οδηγούν σε δράση και μετασχηματισμό. Στην κατεύθυνση αυτή η έρευνα αναφέρεται στην ανάλυση περιεχομένου εστιάζοντας στους «Γενικούς Στόχους» και στα «Μαθησιακά Αποτελέσματα», με βάση τέσσερις άξονες: Εννοιολογικό περιεχόμενο, Φύση περιεχομένου, Επιστημονικές μέθοδοι, Κοινωνικοεπιστημονικά ζητήματα. Από τη συγκριτική θεώρηση των αποτελεσμάτων προκύπτει έντονη παρουσία των κοινωνικοεπιστημονικών ζητημάτων και στις δύο κατηγορίες. Η αναφορά σε θεματικές κοινωνικής δικαιοσύνης, περιβαλλοντικής αειφορίας και συμμετοχικής δράσης ευθυγραμμίζεται με την εκπαίδευση ως πράξη κριτικής συνειδητοποίησης. Παράλληλα, η βιωματική μάθηση και η χρήση Επιστημονικών μεθόδων προβάλλονται ως αναγκαία στοιχεία για την καλλιέργεια της κριτικής σκέψης, ενισχύοντας τον ρόλο του σχολείου ως χώρο έρευνας και διαλόγου. Το Εννοιολογικό περιεχόμενο, αν και περιορισμένο στους «Γενικούς Στόχους», εμφανίζεται ενισχυμένο στα «Μαθησιακά Αποτελέσματα», υποδηλώνοντας τάση για αφηρημένη εννοιολόγηση της ενεργού πολιτειότητας. Επίσης, η Φύση του περιεχομένου παρουσιάζεται μειωμένη στα «Μαθησιακά Αποτελέσματα», γεγονός που ενδέχεται να περιορίσει τη δυνατότητα των παιδιών να κατανοήσουν ολιστικά την έννοια του ενεργού πολίτη και να συνδέσουν το γνωστικό περιεχόμενο με τις καθημερινές τους εμπειρίες. Συμπερασματικά, το νέο Πρόγραμμα Σπουδών “Δράσεις ενεργού πολίτη” προάγει διαστάσεις της κριτικής παιδαγωγικής. Η συμμετοχική προσέγγιση στη μάθηση, η ανάδειξη κοινωνικών ζητημάτων και η σύνδεση με την καθημερινή ζωή των μαθητών/-τριών συμβάλλουν ουσιαστικά στην καλλιέργεια μελλοντικών ενεργών πολιτών. Η περαιτέρω εστίαση στην ενδυνάμωση της φωνής των παιδιών, στην ανάπτυξη κριτικής συνείδησης και στη συλλογική δράση, μπορεί να συμβάλλει ουσιαστικά στην οικοδόμηση δημοκρατικών, δίκαιων και βιώσιμων κοινωνιών.

Λέξεις-κλειδιά: κριτική παιδαγωγική, προγράμματα σπουδών, ανάλυση περιεχομένου, ενεργός πολίτης, δημοκρατική πολιτειότητα,

Συλλογικός προγραμματισμός και αυτοαξιολόγηση σχολικής μονάδας: Κριτική του θεσμού

Μήνας Αθανάσιος

Διευθυντής 12ου Δ.Σ. Ηρακλείου Αττικής, athminas@gmail.com

Γιώτη Ευανθία

Υποδιευθύντρια 2ου Δ.Σ. Ηρακλείου Αττικής, evanthiagioti@gmail.com

Η εσωτερική αξιολόγηση και ο συλλογικός προγραμματισμός αποτελούν βασικά εργαλεία για τη συνεχή βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης, ενισχύοντας την αυτονομία της σχολικής μονάδας και την καλλιέργεια κουλτούρας συνεργασίας. Η διαδικασία βασίζεται στη

συμμετοχή όλων των μελών της σχολικής κοινότητας και απαιτεί αναστοχασμό, διαφάνεια και συνεργασία. Στην Ελλάδα, αν και έχουν γίνει προσπάθειες θεσμοθέτησης, η εφαρμογή της παραμένει συχνά τυπική και ανεπαρκώς υποστηριζόμενη. Κεντρικά προβλήματα αποτελούν η έλλειψη επιμόρφωσης, η άνιση εφαρμογή σε διαφορετικά σχολικά περιβάλλοντα και η περιορισμένη αξιοποίηση των αποτελεσμάτων. Παρ' όλα αυτά, η σωστή αξιοποίηση της αυτοαξιολόγησης μπορεί να ενισχύσει τη συλλογικότητα, τη διαρκή επαγγελματική ανάπτυξη και τη λογοδοσία των εκπαιδευτικών. Κρίσιμος παράγοντας επιτυχίας είναι η καλλιέργεια κουλτούρας εμπιστοσύνης και ο γόνιμος διάλογος μεταξύ πολιτείας και σχολείων. Ο σκοπός της εισήγησης είναι να αναδείξει τη δυναμική του συλλογικού προγραμματισμού και της εσωτερικής αξιολόγησης ως βασικά εργαλεία βελτίωσης της ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου στο πλαίσιο της σχολικής μονάδας. Η μελέτη βασίζεται σε βιβλιογραφική ανασκόπηση της σχετικής ελληνικής και διεθνούς αρθρογραφίας, στη μελέτη περίπτωσης της λειτουργίας μιας σχολικής μονάδας και στην εμπειρία και πρακτική εφαρμογή του συλλογικού προγραμματισμού και της εσωτερικής αξιολόγησης από μια συγκεκριμένη παιδαγωγική ομάδα. Το βασικό συμπέρασμα της εισήγησης είναι ότι ο συλλογικός προγραμματισμός και η εσωτερική αξιολόγηση δεν αποτελούν μια τυπική υποχρέωση, αλλά έναν δυναμικό μηχανισμό αυτοβελτίωσης του σχολείου.

Λέξεις-κλειδιά: Εσωτερική αξιολόγηση, Συλλογικός προγραμματισμός, Αυτοαξιολόγηση σχολικής μονάδας, Εκπαιδευτική ποιότητα, Αναστοχασμός.

Προτάσεις διδακτικής αξιοποίησης του καινοτόμου παιχνιδιού «Βιβλιοθησαυρός» για την επίτευξη γνωστικών στόχων και δεξιοτήτων

Μαυρομουστάκου Ελένη

Δασκάλα, 14^ο Δημοτικό Σχολείο Χαλανδρίου, elenamavro25@gmail.com

Το άρθρο αυτό παρουσιάζει καινοτόμες προτάσεις διδακτικής αξιοποίησης του παιχνιδιού «Βιβλιοθησαυρός». Το παιχνίδι αυτό παρουσιάστηκε σε Διεθνές Συνέδριο το έτος 2024. Ο «Βιβλιοθησαυρός» συνδυάζει τη χρήση ψηφιακών τεχνολογιών με την επίσκεψη στη Σχολική Βιβλιοθήκη. Σκοπός του παιχνιδιού είναι ο κάθε μαθητής να επιλέξει μέσα από ψηφιακές παρουσιάσεις, οι οποίες είναι αναρτημένες στο διαδικτυακό τόπο του σχολείου, ένα βιβλίο της αρεσκείας του και έπειτα να το αναζητήσει στο χώρο της Σχολικής Βιβλιοθήκης. Στην περίπτωση που θελήσει να δανειστεί το βιβλίο αυτό, αποκτά μια συμμετοχή σε κλήρωση που γίνεται στο χώρο του σχολείου από τον/την υπεύθυνο/η της Σχολικής Βιβλιοθήκης με την πιθανότητα να κερδίσει κάποιο δωράκι. Οι παιδαγωγικοί στόχοι του παιχνιδιού είναι: η δημιουργία θετικών συναισθημάτων για τα βιβλία και τη σχολική βιβλιοθήκη, η ανάπτυξη της ικανότητας επιλογής βιβλίων μέσα από ψηφιακές παρουσιάσεις, η γνωριμία με το σύστημα ταξινόμησης της Σχολικής Βιβλιοθήκης και η καλλιέργεια της παρατηρητικότητας και της υπευθυνότητας. Το παιχνίδι «Βιβλιοθησαυρός» εφαρμόστηκε πιλοτικά στο 14ο Δημοτικό Σχολείο Χαλανδρίου κατά το σχολικό έτος 2023-2024 με τη συμμετοχή 69 μαθητών/-τριών. Κατά το σχολικό έτος 2024-2025 η συμμετοχή των μαθητών/-τριών είναι αυξημένη καθώς το παιχνίδι έχει γίνει γνωστό στη μαθητική κοινότητα. Στο άρθρο αυτό παρουσιάζονται καινοτόμες προτάσεις διδακτικής αξιοποίησης του παιχνιδιού για την επίτευξη γνωστικών στόχων και δεξιοτήτων. Δίνονται παραδείγματα με βάση τις ενότητες

των σχολικών εγχειριδίων της Γλώσσας και των Μαθηματικών. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να εντάξουν και να χρησιμοποιήσουν το παιχνίδι αυτό στην εκπαιδευτική διαδικασία. Έτσι, το παιχνίδι μετατρέπεται σε μια παιγνιώδη δράση η οποία εξυπηρετεί τους στόχους που έχει θέσει ο εκπαιδευτικός με αποτέλεσμα τη διαφοροποίηση της διδασκαλίας. Η συμμετοχή των μαθητών/-τριών ενισχύεται και το μάθημα διεξάγεται όχι μόνο στο χώρο της τάξης αλλά και στο χώρο της Σχολικής Βιβλιοθήκης, διευρύνοντας έτσι τον ρόλο της στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής και μαθησιακής διαδικασίας. Για την επιτυχία της εφαρμογής των προτάσεων διδακτικής αξιοποίησης του «Βιβλιοθησαυρού», που παρουσιάζονται στο άρθρο αυτό, απαιτείται καλός σχεδιασμός από τον/την δάσκαλο/-α. Σημαντική επίσης είναι και η συνεργασία του/της δασκάλου/-ας με τον/την υπεύθυνο/-η της Σχολικής Βιβλιοθήκης.

Λέξεις-κλειδιά: Σχολική Βιβλιοθήκη, Βιβλιοθησαυρός, παιχνίδι, διδακτικοί στόχοι

Η συμπερίληψη στην πράξη: προάγοντας τις ηθικές αξίες με εργαλείο τη βιωματική μάθηση και τον πολιτισμό

Μουσουλλή Μαρία

Δρ., Καθηγήτρια Ειδικής Φυσικής Αγωγής, ΕΕΕΕΚ Ηρακλείου Αττικής,
mousouli@hotmail.com

Καρατάσιου Αγγελική

Τεχνολόγος Τροφίμων, ΕΕΕΕΚ Ηρακλείου Αττικής dimxrixat@hotmail.com

Γκανέτσου Χαρά

Δρ., Σύμβουλος Εκπαίδευσης, xaragan@gmail.com

Κρούπης Ηλίας

Καθηγητής Φυσικής Αγωγής, Πρότυπο Λύκειο Αναβρύτων,
iliaskroupis20@gmail.com

Σκοπός του πολιτιστικού προγράμματος είναι η ανάπτυξη του ατόμου και της κοινωνίας στο σύνολο της μέσω της συμπερίληψης. Αναλυτικότερα, επιμέρους στόχοι αποτέλεσαν η ανάπτυξη της συνεργασίας, η σύσφιξη διαπροσωπικών σχέσεων και το χτίσιμο της εμπιστοσύνης μεταξύ της ομάδας, η ενεργή εμπλοκή και ανάληψη πρωτοβουλιών όλων των μαθητών/-τριών, η καλλιέργεια της ενσυναίσθησης και της αλληλοβοήθειας, η βιωματική προσέγγιση μέσω ακουστικών, οπτικών, απτικών, κιναισθητικών και οσφρητικών ερεθισμάτων, καθώς επίσης η ανάπτυξη της συνεργασίας μέσω εξάσκησης αδρών και λεπτών δεξιοτήτων. Στο πρόγραμμα συμμετείχαν μαθητές/-τριες από το Εργαστήριο Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης Ηρακλείου Αττικής και από το Πρότυπο Λύκειο Αναβρύτων. Οι μαθητές/-τριες ενεπλάκησαν ενεργά στην εκμάθηση παραδοσιακών χορών από συγκεκριμένα γεωγραφικά διαμερίσματα ενώ παράλληλα εκτελούσαν στο εργαστήριο μαγειρικής και ζαχαροπλαστικής παραδοσιακές συνταγές από τις αντίστοιχες περιοχές εξασκώντας πληθώρα δεξιοτήτων. Η διδακτική μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε ήταν η βιωματική μάθηση και οι τεχνικές ο καταγιγισμός ιδεών, η χαρτογράφηση των εννοιών, η κριτική σκέψη, η δημιουργική σκέψη, η συνεργασία, η επικοινωνία, η ανατροφοδότηση, ο αναστοχασμός. Η ομαδοσυνεργατική μέθοδος σε συνδυασμό με την συνεργατική μάθηση, η χρησιμοποίηση διαθεματικών δραστηριοτήτων και η μάθηση μέσω βιωματικών ερεθισμάτων πάντα προσαρμοσμένα στις ανάγκες του/της κάθε μαθητή/-τριας ξεχωριστά, οδήγησαν στο να δημιουργηθεί ένα εποικοδομητικό μαθησιακό αποτύπωμα. Κατά τη διεξαγωγή του προγράμματος παρατηρήθηκε σύσφιξη των σχέσεων της ομάδας των

μαθητών/-τριών διαφορετικών τάξεων και μεταξύ των μαθητών/-τριών των δύο συνεργαζόμενων σχολείων. Οι μαθητές/-τριες συνεργάστηκαν σε ένα κλίμα αποδοχής, αμοιβαίου σεβασμού όπου η προσωπική γνώμη του/της κάθε μαθητή/-τριας εισακούγονταν και γίνονταν σεβαστή σε ένα περιβάλλον αλληλοαποδοχής. Το πρόγραμμα ολοκληρώθηκε έχοντας ως γνώμονα την ισότητα μεταξύ των μελών που συμμετείχαν. Έτσι όλοι είχαν ενεργό ρόλο, παρατηρήθηκε αύξηση της αυτοπεποίθησης ενώ ταυτόχρονα προωθήθηκε η ανάληψη πρωτοβουλιών των συμμετεχόντων/-ουσών μαθητών/-τριών σε μια μικρογραφία της κοινωνίας όπως είναι η σχολική τάξη.

Λέξεις-κλειδιά: Ειδική αγωγή, συμπερίληψη, πολιτισμός, βιωματική μάθηση, ενσυναίσθηση.

Σύγχρονες εκπαιδευτικές τεχνικές διδασκαλίας στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση. Μελέτη περίπτωση μαθητή με Δυσλεξία στο Τμήμα Ένταξης

Μουτσόγλου Νικολέτα

Εκπαιδευτικός ΠΕ70.50 Τμήματος Ένταξης, 2^ο Δημοτικό Σχολείο Νέας Ιωνίας Αττικής, nkltmoutsoglou@gmail.com

Τζίμας Κωνσταντίνος

Εκπαιδευτικός ΠΕ70 Τμήματος Ένταξης, 2^ο Δημοτικό Σχολείο Νέας Ιωνίας Αττικής, tzimaskostas@yahoo.com

Τα τελευταία χρόνια, έχουν παρατηρηθεί παγκοσμίως σημαντικές αλλαγές και μεταρρυθμίσεις σε νομοθετικό και θεσμικό πλαίσιο με στόχο την εξάλειψη των εκπαιδευτικών και κοινωνικών ανισοτήτων, τη διαχείριση του πλουραλισμού καθώς και την αποδοχή της διαφορετικότητας. Στη διεθνή εκπαιδευτική κοινότητα, όπως και στην Ελλάδα, χρησιμοποιούνται οι όροι «συνεκπαίδευση», «συμπερίληψη», «ενταξιακή εκπαίδευση», «ενσωμάτωση» και «Σχολείο για όλους» (inclusion), με τους οποίους προσδιορίζεται η εκπαίδευση όλων των μαθητών/-τριών στις τάξεις του γενικού σχολείου. Στην προσπάθεια συμπερίληψης των παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (Ε.Ε.Α) στη γενική τάξη και κατά το μετασχηματισμό του ελληνικού σχολείου σε ένα «Σχολείο για όλους», ο Ειδικός Παιδαγωγός καλείται να διαδραματίσει ουσιαστικό ρόλο. Στην Ελλάδα, τα Τμήματα Ένταξης (Τ.Ε.) αποτελούν σημαντικό μέσο πλαισίωσης των μαθητών/-τριών με Ε.Ε.Α στο εκπαιδευτικό σύστημα. Τα Τ.Ε. δημιουργήθηκαν για να παρέχουν εξειδικευμένες υπηρεσίες στους/στις μαθητές/-τριες με Ε.Ε.Α. προσφέροντας προσαρμοσμένες δράσεις και πόρους. Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να παρουσιάσει μια δειγματική διδασκαλία που αφορά μαθητές/-τριες με ειδικές μαθησιακές δυσκολίες (Ε.Μ.Δ.). Συγκεκριμένα, αναφέρεται στη μελέτη περίπτωσης μαθητή της Β' τάξης με διάγνωση Δυσλεξίας ο οποίος φοιτά στο Τμήμα Ένταξης. Η συγκεκριμένη διδασκαλία περιλαμβάνει την «εκμάθηση του γινομένου 3 Χ 8», διαθεματικά, εμπλέκοντας το γνωστικό αντικείμενο της Γλώσσας και της Θεατρικής Αγωγής. Είναι συμβατή με τα Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών (Α.Π.Σ.) και το Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών (Δ.Ε.Π.Π.Σ). Αξιοποιεί σύγχρονες διδακτικές προσεγγίσεις, εργαλεία και υλικοτεχνικά μέσα. Προσεγγίζει τη διδασκαλία εξατομικευμένα με βάση τις ανάγκες, ικανότητες και ιδιαιτερότητες του/της μαθητή/-τριας, χρησιμοποιώντας ποικιλία μεθόδων όπως η μέθοδος ανάλυσης έργου, η Εικονογραφική μέθοδος για την προπαίδεια της Δ. Μαυρομμάτη, η πολυαισθητηριακή μέθοδος των Orton – Gillingham, η βιωματική μάθηση και η χρήση ψηφιακής τεχνολογίας. Η μελέτη περίπτωσης περιέχει το προφίλ

του/της μαθητή/-τριας και τους τρόπους υποστήριξής του. Στο διδακτικό σενάριο περιλαμβάνονται οι στόχοι, τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα, η διδακτική προσέγγιση, η οργάνωση του χώρου, η υλικοτεχνική υποδομή, οι τεχνικές αξιολόγησης καθώς και οι επιμέρους δραστηριότητες. Στο τέλος της εργασίας παρουσιάζονται τα συμπεράσματα και οι εναλλακτικές προτάσεις διδασκαλίας.

Λέξεις-κλειδιά: Τμήμα Ένταξης, δυσλεξία, συμπερίληψη, πολυαισθητηριακή μέθοδος, εικονογραφική μέθοδος

Επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών

Μπαζάνη Ευγενία

Διευθύντρια 13^{ου} Δημοτικού Σχολείου Χαλανδρίου, mpazaneeugenia@gmail.com

Τα τελευταία χρόνια η επαγγελματική ανάπτυξη του εκπαιδευτικού συζητείται συχνά, υπό την οπτική βελτίωσης των προσωπικών του πρακτικών και παιδαγωγικών μεθόδων διδασκαλίας και μάθησης. Η ενασχόληση με τα προβλήματα της σχολικής μονάδας, σε συνδυασμό με τις νέες γνώσεις και δεξιότητες που αποκτούν οι εκπαιδευτικοί μέσω της ενδοσχολικής επιμόρφωσης, έχουν ως αποτέλεσμα την επαγγελματική τους ανάπτυξη. Για να ανταπεξέλθουν στο έργο τους χρειάζονται γνώσεις του αντικειμένου διδασκαλίας, διδακτικές δεξιότητες και στάσεις/αντιλήψεις για τη διδασκαλία και το σχολείο. Η επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών είναι μια συνεχής διαδικασία, η οποία πραγματοποιείται μέσα από τυπικές, αλλά και άτυπες δραστηριότητες. Επίσης, συμβάλει δραστικά στην ανάπτυξη της σχολικής μονάδας, στη βελτίωση των στάσεων και των απόψεων των εκπαιδευτικών αναφορικά με το έργο τους και ταυτόχρονα οδηγεί σε επαγγελματική ικανοποίηση και αύξηση του κύρους της σχολικής μονάδας. Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών βελτιώνει τόσο το εκπαιδευτικό τους έργο στη σχολική μονάδα, όσο συμβάλει και στην επαγγελματική τους ανάπτυξη. Για να μπορέσει ένα σχολείο να αποτελέσει σημείο αναφοράς εκπαιδευτικής αποτελεσματικότητας, θα πρέπει να είναι «ανοικτό», στην κοινωνία αλλά και σε νέες ιδέες.

Λέξεις-κλειδιά: επαγγελματική ανάπτυξη, επιμόρφωση, σχολική μονάδα

Αμφισβήτηση της υπόστασης του Σχολείου ως αποτέλεσμα της αποτυχίας επίτευξης κοινωνικής ισοτιμίας

Μπαράκου Αριστέα

Εκπαιδευτικός ΠΕ 70, 9ο Δημοτικό Σχολείο Αμαρουσίου, aribarakou@gmail.com

Το παρόν άρθρο αρχικά πραγματεύεται την αποτυχία του σχολείου να συμβάλλει στην επίτευξη της κοινωνικής ισοτιμίας και την συνεπακόλουθη αμφισβήτηση της υπόστασής του. Εν συνεχεία επιχειρείται η ερμηνεία της άνισης εξοικείωσης των μαθητών/-τριών με τη γλώσσα και την κουλτούρα του σχολείου μέσω της αξιοποίησης της θεωρίας του Bernstein για τον γλωσσικό κώδικα (επεξεργασμένο – περιορισμένο), καθώς και της θεωρίας του Bourdieu για τη σύνδεση του οικογενειακού πολιτισμικού κεφαλαίου με τη σχολική κουλτούρα. Τέλος, παρατίθενται πρακτικές που δύναται να υιοθετήσουν οι εκπαιδευτικοί

ώστε να αμβλυνθούν οι εκπαιδευτικές ανισότητες. Η εκπαίδευση αποτελεί έναν από τους βασικότερους θεσμούς που επηρεάζουν την κοινωνική κινητικότητα και την αναπαραγωγή των κοινωνικών δομών. Ο ρόλος της ως μέσο προαγωγής της κοινωνικής ισοτιμίας, πολύ συχνά αποτυγχάνει να άρει τις ανισότητες, με αποτέλεσμα να ενισχύονται οι άνισες ευκαιρίες που απορρέουν από την κοινωνική τάξη και το πολιτισμικό κεφάλαιο. Οι θεωρίες του Bernstein και του Bourdieu αποτελούν πολύτιμα εργαλεία για την κατανόηση αυτής της αποτυχίας και αναδεικνύουν πώς ο γλωσσικός κώδικας και το πολιτισμικό κεφάλαιο επηρεάζουν τις εκπαιδευτικές ευκαιρίες και προδιαγράφουν τη σχολική επίδοση των μαθητών/-τριών. Σε αυτό το πλαίσιο αναδεικνύεται ο καίριος ρόλος των εκπαιδευτικών να προσφέρουν αντισταθμιστική εκπαίδευση με σκοπό τη μείωση των επιπτώσεων των κοινωνικών ανισοτήτων μέσω στοχευμένων παρεμβάσεων.

Λέξεις – κλειδιά: κοινωνική ισοτιμία, γλωσσικός κώδικας, πολιτισμικό κεφάλαιο

Αλληλεξάρτηση των γλωσσών: προϋπόθεση σχολικής επιτυχίας των δίγλωσσων μαθητών/-τριών

Μπαράκου Αριστέα

Εκπαιδευτικός ΠΕ 70, 9ο Δημοτικό Σχολείο Αμαρουσίου, aribarakou@gmail.com

Το παρόν άρθρο αρχικά διερευνά τις ιδεολογικές αφετηρίες των εκπαιδευτικών που συμβουλεύουν τους γονείς των μαθητών/-τριών με μεταναστευτικό υπόβαθρο να προβαίνουν σε αποκλειστική χρήση της δεύτερης γλώσσας και τις συνέπειες της μέγιστης έκθεσής τους σε αυτή. Εν συνεχεία, επιχειρείται η ανάδειξη της σημασίας της πρώτης γλώσσας στην εκμάθηση της δεύτερης και κατ' επέκταση στη σχολική επιτυχία των δίγλωσσων μαθητών/-τριών. Τέλος, διατυπώνονται διδακτικές πρακτικές που δύνανται να υιοθετήσουν οι εκπαιδευτικοί, με την προϋπόθεση ότι αναγνωρίζουν τη γλωσσική διαφορετικότητα των συγκεκριμένων μαθητών/-τριών και επιδιώκουν τη γνωστική ανάπτυξή τους. Η πολυπολιτισμική ελληνική κοινωνία καλείται να διαχειριστεί σε επίπεδο εθνικής εκπαιδευτικής πολιτικής τη γλωσσική διαφορετικότητα, αναγνωρίζοντας τη γλώσσα ως θεμελιώδη παράγοντα γνωστικής και κοινωνικής ανάπτυξης των μαθητών/-τριών με μεταναστευτικό υπόβαθρο. Μοντέλο διαχείρισης του πολιτισμικού πλουραλισμού αποτελεί η διαπολιτισμική εκπαίδευση που επιχειρεί να υπερβεί τον μονοπολιτισμικό, εθνικό προσανατολισμό της εκπαίδευσης. Η ελλιπής επιμόρφωση της πλειοψηφίας των Ελλήνων/-ίδων εκπαιδευτικών σε αρχές διαπολιτισμικής αγωγής και εκπαίδευσης συνεπάγεται την υιοθέτηση πρακτικών αφαιρετικής διγλωσσίας και αφομοίωσης των γλωσσικά διαφερόντων/ουσών μαθητών/-τριών. Η θεωρία του Cummins αμφισβητεί τη μονογλωσσική προσέγγιση και υπογραμμίζει τη σημασία – λειτουργία της πρώτης γλώσσας ως υποστηρικτικού μηχανισμού για την ανάπτυξη της δεύτερης. Σε αυτό το πλαίσιο αναδεικνύεται ο ρόλος των εκπαιδευτικών στην αναγνώριση της διγλωσσίας ως δικαιώματος, την προαγωγή της γλωσσικής πολυμορφίας και την επίτευξη της προσθετικής διγλωσσίας.

Λέξεις – κλειδιά: προσθετική – αφαιρετική διγλωσσία, αλληλεξάρτηση γλωσσών

Ενδοσχολική Βία και Σχολικός Εκφοβισμός – Η Ψηφιακή Πλατφόρμα stop-bullying.gov.gr

Μπαστέα Αγγελική

Διδάκτωρ Ειδικής Αγωγής και Ψυχολογίας ΕΚΠΑ, Σύμβουλος Εκπαίδευσης ΠΕ 70 της
Δ.Π.Ε. Β' Αθήνας, Τακτικό Μέλος της «Ομάδας Δράσης για την Πρόληψη και
Αντιμετώπιση της Ενδοσχολικής Βίας και του Εκφοβισμού» της Δ.Π.Ε. Β' Αθήνας,
angelabastea@yahoo.com

Η ενδοσχολική βία και ο σχολικός εκφοβισμός, γνωστά με την αγγλική έκφραση «bullying», αποτελούν ένα σύνθετο και διαρκώς αυξανόμενο κοινωνικό φαινόμενο με σοβαρές επιπτώσεις στην ψυχοσυναισθηματική ανάπτυξη και την ευημερία των μαθητών/-τριών. Πολλές έρευνες στο ελληνικό χώρο, υποδεικνύουν μια αύξηση των περιστατικών σχολικού εκφοβισμού, τόσο στον φυσικό, όσο και στον διαδικτυακό κόσμο. Στο πλαίσιο της αντιμετώπισης αυτού του πολύπλευρου φαινομένου, η ψηφιακή πλατφόρμα stop-bullying.gov.gr αποτελεί μια σημαντική εθνική πρωτοβουλία. Σχεδιασμένη ως ένας κεντρικός κόμβος ενημέρωσης, υποστήριξης και καταγγελίας περιστατικών σχολικού εκφοβισμού, η πλατφόρμα στοχεύει στην ενδυνάμωση μαθητών, γονέων και εκπαιδευτικών. Παρέχει πληροφορίες για τις μορφές του εκφοβισμού, τις επιπτώσεις του και τους τρόπους αντιμετώπισης, ενώ παράλληλα προσφέρει ένα ασφαλές περιβάλλον για την αναφορά περιστατικών. Η ύπαρξη μιας τέτοιας εθνικής πλατφόρμας υπογραμμίζει τη σοβαρότητα του ζητήματος και την ανάγκη για συντονισμένες δράσεις σε εθνικό επίπεδο για την προστασία των παιδιών και τη δημιουργία ασφαλών σχολικών κοινοτήτων. Είναι σαφές ότι ο σχολικός εκφοβισμός αποτελεί ένα σοβαρό και αυξανόμενο πρόβλημα στην Ελλάδα, απαιτώντας συνεχή επαγρύπνηση, συστηματική έρευνα και αποτελεσματικές παρεμβάσεις πρόληψης και αντιμετώπισης. Η ψηφιακή πλατφόρμα stop-bullying.gov.gr φιλοδοξεί να συμβάλει στην καλύτερη καταγραφή και αντιμετώπιση αυτού του φαινομένου, αλλά η αποτελεσματικότητά της θα εξαρτηθεί από τη χρήση και την αξιοποίηση των δεδομένων που θα συλλέξει. Στην παρούσα εργασία θα παρουσιαστεί μια ποιοτική και ποσοτική αξιολόγηση των καταγεγραμμένων περιστατικών στην ψηφιακή πλατφόρμα stop-bullying.gov.gr, πάντοτε στο αυστηρό πλαίσιο της προστασίας των προσωπικών δεδομένων. Μεθοδολογικά, η εργασία υιοθετεί μια μικτή προσέγγιση, συνδυάζοντας ποσοτική ανάλυση των δεδομένων που συλλέγονται μέσω της ψηφιακής πλατφόρμας stop-bullying.gov.gr (περιγραφική στατιστική, συσχετίσεις) με ποιοτική ανάλυση του περιεχομένου των αναφορών (θεματική ανάλυση), με στόχο την εις βάθος κατανόηση των εμπειριών και των χαρακτηριστικών των περιστατικών. Τα πορίσματα της παρούσας εργασίας αναμένεται να προσφέρουν πολύτιμα δεδομένα για την κατανόηση της έκτασης και των χαρακτηριστικών του φαινομένου του σχολικού εκφοβισμού στην ελληνική πραγματικότητα. Η ποιοτική και ποσοτική ανάλυση των δεδομένων της πλατφόρμας stop-bullying.gov.gr θα αναδείξει συγκεκριμένες μορφές εκφοβισμού, ευάλωτες ομάδες μαθητών/-τριών και πιθανά σημεία παρέμβασης. Αυτές οι γνώσεις μπορούν να αξιοποιηθούν για την ανάπτυξη στοχευμένων προγραμμάτων πρόληψης και αντιμετώπισης, την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών σε θέματα έγκαιρης αναγνώρισης και διαχείρισης περιστατικών, καθώς και για τη δημιουργία ενός πιο ασφαλούς και υποστηρικτικού σχολικού κλίματος που θα προάγει την ευημερία όλων των μαθητών/-τριών.

Λέξεις - κλειδιά: ενδοσχολική βία, σχολικός εκφοβισμός, ψηφιακή πλατφόρμα, bullying.

Ομαδοσυνεργατική διδασκαλία: Η συμβολή της στη βελτίωση της κοινωνικής και συναισθηματικής μάθησης των μαθητών.

Μπαστέα Αγγελική

Διδάκτωρ Ειδικής Αγωγής και Ψυχολογίας ΕΚΠΑ, Σύμβουλος Εκπαίδευσης ΠΕ 70 της
ΔΠΕ Β' Αθήνας

Νικολαΐδου Θωμά

Εκπαιδευτικός ΠΕ 70

Η παρούσα βιβλιογραφική έρευνα εστιάζει στην διερεύνηση της συμβολής της ομαδοσυνεργατικής διδασκαλίας στη βελτίωση της κοινωνικής και συναισθηματικής μάθησης των μαθητών/-τριών. Στον σύγχρονο εκπαιδευτικό γίνεσθαι, η ανάπτυξη κοινωνικών και συναισθηματικών δεξιοτήτων αναγνωρίζεται ως εξίσου κρίσιμη με την ακαδημαϊκή πρόοδο, διαμορφώνοντας ολοκληρωμένους πολίτες. Η ομαδοσυνεργατική διδασκαλία, ως μια παιδαγωγική προσέγγιση που βασίζεται στην ενεργό συμμετοχή των μαθητών/-τριών σε μικρές ομάδες για την επίτευξη κοινών μαθησιακών στόχων, παρουσιάζει σημαντικές δυνατότητες για την καλλιέργεια αυτών των δεξιοτήτων. Η θεωρητική τεκμηρίωση της εργασίας αντλεί στοιχεία από θεωρίες της κοινωνικής μάθησης, όπως η θεωρία του κοινωνικού κονστρουκτιβισμού του Vygotsky, η οποία υπογραμμίζει τον ρόλο της κοινωνικής αλληλεπίδρασης στην γνωστική ανάπτυξη. Επιπλέον, εξετάζονται θεωρίες που αναδεικνύουν τη σημασία της συνεργασίας, της ενσυναίσθησης, της αλληλεγγύης και της αμοιβαίας υποστήριξης στη δημιουργία ενός θετικού μαθησιακού περιβάλλοντος. Η βιβλιογραφική ανασκόπηση περιλαμβάνει επίσης έρευνες που υποστηρίζουν την θετική επίδραση της ομαδοσυνεργατικής διδασκαλίας στην ανάπτυξη της αυτοεκτίμησης, της αυτορρύθμισης, της διαχείρισης συγκρούσεων και της αποτελεσματικής επικοινωνίας. Η μεθοδολογική προσέγγιση της παρούσας εργασίας είναι η συστηματική ανάλυση υφιστάμενης επιστημονικής βιβλιογραφίας. Πραγματοποιήθηκε αναζήτηση σε έγκριτες ακαδημαϊκές βάσεις δεδομένων, επιστημονικά περιοδικά και βιβλία, με στόχο την συγκέντρωση και σύνθεση ερευνών που εξετάζουν τη σχέση μεταξύ ομαδοσυνεργατικής διδασκαλίας και κοινωνικής - συναισθηματικής μάθησης. Τα κριτήρια επιλογής των μελετών περιλάμβαναν την εστίαση στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, την σαφή αναφορά σε μεθόδους ομαδοσυνεργατικής διδασκαλίας και την αξιολόγηση κοινωνικών και συναισθηματικών αποτελεσμάτων. Τα πορίσματα της παρούσας βιβλιογραφικής έρευνας αναδεικνύουν με σαφήνεια τη θετική συσχέτιση μεταξύ της εφαρμογής ομαδοσυνεργατικών πρακτικών διδασκαλίας και της βελτίωσης των κοινωνικών και συναισθηματικών δεξιοτήτων των μαθητών/-τριών. Η ενεργός συμμετοχή σε ομαδικές δραστηριότητες ενισχύει την αλληλεπίδραση, την επικοινωνία, την ανάπτυξη αισθήματος ευθύνης και την ικανότητα επίλυσης προβλημάτων από κοινού. Επιπλέον, η έκθεση σε διαφορετικές απόψεις και η ανάγκη για συνεργασία συμβάλλουν στην ανάπτυξη της ενσυναίσθησης, της ανεκτικότητας και του σεβασμού προς τη διαφορετικότητα. Η αξιοποίηση των πορισμάτων της παρούσας εργασίας μπορεί να συμβάλει σημαντικά στην αναβάθμιση της εκπαιδευτικής πράξης. Η κατανόηση των μηχανισμών μέσω των οποίων η ομαδοσυνεργατική διδασκαλία επηρεάζει την κοινωνική και συναισθηματική μάθηση μπορεί να οδηγήσει στην ανάπτυξη πιο αποτελεσματικών παιδαγωγικών στρατηγικών και στην ενσωμάτωση ομαδοσυνεργατικών δραστηριοτήτων στο καθημερινό διδακτικό έργο. Η έρευνα αυτή παρέχει θεωρητική και εμπειρική υποστήριξη για την ανάγκη ενθάρρυνσης των εκπαιδευτικών στην υιοθέτηση ομαδοσυνεργατικών μεθόδων, με απώτερο στόχο τη δημιουργία ενός πιο

ανθρωποκεντρικού εκπαιδευτικού συστήματος που προάγει την ολόπλευρη ανάπτυξη των μαθητών/-τριών και την διαμόρφωση κοινωνικά υπεύθυνων πολιτών.

Λέξεις - κλειδιά: Ομαδοσυνεργατική διδασκαλία, Κοινωνική μάθηση, Συναισθηματική μάθηση.

Εφαρμογές Τεχνητής Νοημοσύνης στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση

Μπιμπούδη Μαρία

Σύμβουλος Εκπαίδευσης Β' Αθήνας, bibumaria@gmail.com

Σταυροπούλου Ελένη

Σύμβουλος Εκπαίδευσης Β' Αθήνας, helenstavro@gmail.com

Η τεχνητή νοημοσύνη (ΤΝ) αλλάζει ραγδαία τον τρόπο με τον οποίο μαθαίνουμε, διδάσκουμε και αλληλεπιδρούμε με το εκπαιδευτικό περιεχόμενο. Οι εφαρμογές της στην εκπαίδευση αυξάνονται διαρκώς, προσφέροντας εξατομίκευση, προσβασιμότητα και βελτίωση της αποδοτικότητας της μάθησης. Μία από τις βασικότερες εφαρμογές της ΤΝ είναι η προσαρμοστική μάθηση (adaptive learning). Μέσω αυτής, τα συστήματα μπορούν να αναλύουν τις επιδόσεις των μαθητών/-τριών και να προσαρμόζουν το εκπαιδευτικό υλικό σύμφωνα με τις ατομικές τους ανάγκες και ρυθμούς μάθησης. Αυτό βοηθά τους/τις μαθητές/-τριες να κατανοούν καλύτερα το περιεχόμενο και να μαθαίνουν πιο αποτελεσματικά. Επιπλέον, η ΤΝ χρησιμοποιείται για τη δημιουργία έξυπνων εκπαιδευτικών βοηθών ή εικονικών εκπαιδευτικών. Οι βοηθοί/εικονικοί εκπαιδευτικοί αποκρίνονται σε ερωτήσεις, εξηγούν έννοιες και υποστηρίζουν τους/τις μαθητές/-τριες σε πραγματικό χρόνο, προσφέροντας άμεση ανατροφοδότηση και υποστήριξη. Επίσης, η ΤΝ συμβάλλει επίσης στην αυτοματοποίηση διεκπεραιωτικών/διοικητικών διαδικασιών, όπως η διόρθωση γραπτών δοκιμών, η παρακολούθηση της προόδου ή η διαχείριση των απουσιών. Έτσι, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να αφιερώσουν περισσότερο χρόνο στη διδασκαλία και την υποστήριξη των μαθητών/-τριών. Μέσα σε ένα τέτοιο πλαίσιο η εργασία παρουσιάζει εφαρμογές ΤΝ που μπορούν να αξιοποιηθούν από εκπαιδευτικούς διευκολύνοντας το εκπαιδευτικό έργο τους, όπως οι πλατφόρμες ClassDojo και το Seesaw που χρησιμοποιούν στοιχεία ΤΝ για την καταγραφή της προόδου των μαθητών/-τριών, παρέχοντας στους/στις εκπαιδευτικούς αναλυτικά δεδομένα που τους/τις βοηθούν να κατανοήσουν καλύτερα τις ανάγκες κάθε παιδιού. Το chatbot που μπορεί να αποκριθεί σε βασικές απορίες υποστηρίζοντας το έργο των εκπαιδευτικών. Επιπρόσθετα, το SmartyAnts που είναι ένα διαδραστικό πρόγραμμα ανάγνωσης το οποίο χρησιμοποιεί τεχνητή νοημοσύνη για να αξιολογήσει το γλωσσικό επίπεδο κάθε μαθητή και καθεμιάς μαθήτριας παρέχοντας εξατομικευμένες δραστηριότητες. Ενώ, το DreamBox Learning, εστιάζει στα μαθηματικά και προσφέρει προσωποποιημένες μαθησιακές εμπειρίες ανάλογα με τις επιδόσεις και τις αδυναμίες του κάθε μαθητή και της καθεμιάς μαθήτριας. Σημαντική είναι και η συνεισφορά της ΤΝ στην προσβασιμότητα, καθώς δίνει τη δυνατότητα σε άτομα με ειδικές ανάγκες να συμμετέχουν πιο ενεργά στη μαθησιακή διαδικασία. Εφαρμογές όπως μετατροπές φωνής σε κείμενο, εργαλεία μετάφρασης ή λογισμικά ανάγνωσης συμβάλλουν στη δημιουργία ενός πιο συμπεριληπτικού εκπαιδευτικού περιβάλλοντος, για παράδειγμα το Google Read & Write ή το Microsoft Immersive Reader τα οποία βοηθούν τους/τις μαθητές/-τριες με δυσλεξία ή μαθησιακές δυσκολίες να παρακολουθούν το μάθημα ευκολότερα, μέσω δυνατοτήτων όπως η φωνητική ανάγνωση κειμένου ή η οπτική αναπαράσταση προτάσεων. Συνοψίζοντας, η τεχνητή νοημοσύνη αποτελεί ένα πολύτιμο εργαλείο για την εκπαίδευση, με τη δύναμη να

μεταμορφώνει την εμπειρία της μάθησης και να προετοιμάζει καλύτερα τους/τις μαθητές/-τριες ως ενεργή πολίτες για το μέλλον.

Λέξεις-κλειδιά: τεχνητή νοημοσύνη, πρωτοβάθμια εκπαίδευση.

Καλές πρακτικές για την πρόληψη και την αντιμετώπιση φαινομένων ενδοσχολικής βίας και εκφοβισμού

Μπενοβίας Γιώργος

MSc Ειδικής Αγωγής - ΠΕ70, gbenovias@hotmail.com

Παπαθανασίου Φωτεινή

Διευθύντρια 2^{ου} Δ.Σ. Ηρακλείου Αττικής, foullina@gmail.com

Γούπος Θεόδωρος

Επόπτης Ποιότητας της Εκπαίδευσης Διεύθυνσης Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Β΄

Αθήνας, Σύμβουλος Εκπαίδευσης 7^{ης} Θέσης Δασκάλων ΔΙΠΕ Β΄ Αθήνας

thgoupos@sch.gr

Η πρόληψη και η αντιμετώπιση της ενδοσχολικής βίας και εκφοβισμού αποτελούν βασικές προϋποθέσεις για την ανάπτυξη ενός συμπεριληπτικού και ασφαλούς σχολικού περιβάλλοντος, στο οποίο όλοι/ες οι μαθητές/-τριες μπορούν να συμμετέχουν ισότιμα και δημιουργικά. Ο εκφοβισμός χαρακτηρίζεται από επαναλαμβανόμενες πράξεις επιθετικότητας και ανισότητα δύναμης, καθιστώντας αναγκαία την υιοθέτηση πολυεπίπεδων στρατηγικών πρόληψης και παρέμβασης. Η ενδοσχολική βία συνιστά σοβαρό εμπόδιο στη μαθησιακή πρόοδο και στην κοινωνική ανάπτυξη των μαθητών/-τριών, γεγονός που την καθιστά άρρηκτα συνδεδεμένη με τις αρχές της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης. Στην ελληνική εκπαιδευτική πραγματικότητα, προγράμματα όπως το «Stop Bullying» και το «Δίκτυο κατά της Βίας στο Σχολείο» έχουν προωθήσει καλές πρακτικές για την ευαισθητοποίηση και την ενεργή πρόληψη. Το θεωρητικό πλαίσιο της εισήγησης αντλεί από τις θεωρίες της κοινωνικογνωστικής μάθησης, καθώς και από σύγχρονες προσεγγίσεις θετικής παιδαγωγικής και κοινωνικής ενδυνάμωσης. Η εισήγηση αποσκοπεί στην παρουσίαση ενός ολοκληρωμένου πλαισίου καλών πρακτικών για την πρόληψη και την αντιμετώπιση φαινομένων ενδοσχολικής βίας και εκφοβισμού. Στόχος είναι η διαμόρφωση ενός πρωτοκόλλου ενεργειών που θα λειτουργήσει ως εκπαιδευτικό εργαλείο για την πρόληψη, την παρέμβαση και την καλλιέργεια θετικού σχολικού κλίματος, μέσω της συνεργασίας εκπαιδευτικών, μαθητών/-τριών, γονέων και υποστηρικτικών δομών. Η μελέτη βασίζεται σε βιβλιογραφική ανασκόπηση της σχετικής ελληνικής και διεθνούς αρθρογραφίας, σε ανάλυση εγχειριδίων καλών πρακτικών, καθώς και στην επεξεργασία υφιστάμενων πολιτικών πρόληψης που έχουν εφαρμοστεί επιτυχώς σε εκπαιδευτικά περιβάλλοντα. Λαμβάνοντας υπόψιν όλα τα παραπάνω, αναδεικνύεται η ανάγκη για την υιοθέτηση καλών πρακτικών για την αποτελεσματική πρόληψη και αντιμετώπιση της ενδοσχολικής βίας και του εκφοβισμού. Η δημιουργία ενός τέτοιου πλαισίου συμβάλλει στη θωράκιση της σχολικής κοινότητας, προάγει τη συμπερίληψη και ενισχύει τη συναισθηματική και κοινωνική ανάπτυξη όλων των μαθητών/-τριών.

Λέξεις-κλειδιά: καλές πρακτικές, ενδοσχολική βία, εκφοβισμός, πρόληψη, συμπεριληπτική εκπαίδευση, πρωτόκολλο ενεργειών.

Η λαϊκή παράδοση: ένας πυλώνας ποιότητας στην εκπαίδευση

Νίκα Αγγελική

Π.Ε.70, MSc, Δασκάλα, 3^ο Δημοτικό Σχολείο Βριλησίων, angelnik81@hotmail.com

Η λαϊκή παράδοση αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της πολιτισμικής ταυτότητας ενός λαού και διαδραματίζει σπουδαίο ρόλο στην εκπαιδευτική διαδικασία. Στην απλή καθημερινότητα του σχολείου, η λαϊκή παράδοση ενσωματώνεται με φυσικό τρόπο στη διδασκαλία. Ένα παραδοσιακό παραμύθι γίνεται αφορμή για λογοτεχνική ανάλυση, ένα δημοτικό τραγούδι ζωντανεύει το μάθημα της μουσικής, ένα παραδοσιακό έθιμο αποτελεί πυρήνα για διαθεματική εργασία σε Ιστορία, Γλώσσα και Καλλιτεχνικά, ενώ παραδοσιακοί χοροί αποτελούν το θέμα για σχολική γιορτή. Έτσι, οι μαθητές/-τριες με μεθόδους όπως την διαθεματική προσέγγιση, την βιωματική μάθηση, την μάθηση μέσω πρότζεκτ (Project-Based Learning), τη συνεργατική μάθηση, τη χρήση σύγχρονων μέσων και τεχνολογίας, τη δημιουργία θεματικών εκδηλώσεων, βιώνουν τη γνώση μέσα από δημιουργικές δραστηριότητες που τους φέρνουν πιο κοντά στις ρίζες τους. Η λαϊκή παράδοση στέλνει στα παιδιά διαχρονικά μηνύματα: την αξία της συνεργασίας, της τιμιότητας, της αντοχής στις δυσκολίες και του σεβασμού προς το συνάνθρωπο και το περιβάλλον. Παράλληλα, καλλιεργεί την κριτική σκέψη, καθώς οι μαθητές/-τριες καλούνται να ερμηνεύσουν και να συγκρίνουν τα νοήματα του χθες με τις ανάγκες του σήμερα. Ο ρόλος της λαϊκής παράδοσης στη διδακτική πράξη είναι να γεφυρώνει το παρελθόν με το παρόν, δημιουργώντας ένα περιβάλλον όπου η μάθηση συνδέεται με την πολιτισμική κληρονομιά και ενδυναμώνει την ταυτότητα των μαθητών/-τριών. Μέσα από τη ζωντανή επαφή με τις παραδόσεις, οι μαθητές/-τριες δεν μαθαίνουν απλώς γεγονότα μαθαίνουν να σέβονται, να εκτιμούν και να συμμετέχουν ενεργά στη διατήρηση της πολιτιστικής συνέχειας. Συμπερασματικά, η λαϊκή παράδοση με τον πλούτο των αξιών και των διδαγμάτων της, δεν είναι απλώς μια αναφορά στο παρελθόν, αλλά ένας ζωντανός οδηγός για το μέλλον. Ενσωματωμένη στη διδακτική πράξη, εμπλουτίζει την καθημερινή σχολική ζωή, δίνει νόημα στη μάθηση και καλλιεργεί ουσιαστικές δεξιότητες στους/στις μαθητές/-τριες. Με αυτόν τον τρόπο, γίνεται πυλώνας της ποιοτικής εκπαίδευσης, καθώς προάγει όχι μόνο τη γνώση, αλλά και τον σεβασμό, τη δημιουργικότητα και την αίσθηση του ανήκειν – θεμέλια για τη διαμόρφωση ολοκληρωμένων και συνειδητοποιημένων πολιτών.

Λέξεις-κλειδιά: Λαϊκή παράδοση, Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά, Project, Λαογραφία, Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση.

Καινοτόμες Πρακτικές στην Εκπαίδευση STEM στο Δημοτικό: «Αποστολή στον Πλανήτη Άρη»

Νιφόρα Νικολία

Εκπαιδευτικός ΠΕ70, 1ο Δ. Σ. Πεύκης, niforanikol@yahoo.gr

Η παρούσα εργασία αποτελεί ένα παράδειγμα καλής πρακτικής σχετικά με την εκπαίδευση STEM σε μαθητές/-τριες δημοτικού. Εστιάζει στη διαθεματικότητα, καθώς εμπλέκει και συνδυάζει διάφορα μαθήματα μέσα σε ένα συνεργατικό μοντέλο μάθησης. Επικεντρώνεται στη χρήση της βιωματικής μάθησης και στη συνεργασία των μαθητών/-τριών σε διάφορα γνωστικά αντικείμενα και στοχεύει στην ενίσχυση της φαντασίας, της κριτικής και επιστημονικής σκέψης των παιδιών. Στο πλαίσιο του έργου, οι μαθητές/-τριες κλήθηκαν να σχεδιάσουν και να υλοποιήσουν μια αποστολή εξερεύνησης στον πλανήτη Άρη. Η διαδικασία

ξεκίνησε με το μάθημα της Γεωγραφίας, όπου οι μαθητές/-τριες ασχολήθηκαν με τους πλανήτες του ηλιακού μας συστήματος. Στη συνέχεια, εστίασαν στον πλανήτη Άρη και μέσα από παρουσιάσεις και συζητήσεις που πραγματοποιήθηκαν οι μαθητές/-τριες διερεύνησαν τις γεωγραφικές, κλιματολογικές και ιστορικές πτυχές του πλανήτη. Ύστερα, οι μαθητές/-τριες χωρίστηκαν σε ομάδες, κάθε μία με διαφορετικό ρόλο: μηχανικοί, σχεδιαστές, ερευνητές, υπεύθυνοι επικοινωνίας. Οι ομάδες εργάστηκαν συνεργατικά για να σχεδιάσουν οχήματα που θα εξερευνήσουν την επιφάνεια του Άρη, χρησιμοποιώντας εκπαιδευτικά εργαλεία όπως LEGO και GIGOROBOTS. Ένα μεγάλο χαρτί του μέτρου, κατάλληλα σχεδιασμένο από τα παιδιά, αποτέλεσε την επιφάνεια του Άρη, πάνω στην οποία είχαν τοποθετηθεί διαφόρων ειδών υγρά (χλωρίνη, ξίδι, χυμό λεμονιού, απορρυπαντικό, νερό) στα οποία οι μαθητές/-τριες έπρεπε να οδηγήσουν τα οχήματα που κατασκεύασαν και να βυθίσουν πεχαμετρικά χαρτάκια για να βρουν ποιο από αυτά τα υγρά είναι το νερό, συνδυάζοντας έτσι το κεφάλαιο της Φυσικής «Οξέα, Βάσεις, Άλατα». Συνεχίζοντας τις δράσεις πάνω στην ίδια θεματική, οι μαθητές/-τριες διερεύνησαν σε ομάδες το ερώτημα «εάν ο άνθρωπος μπορεί να επιβιώσει στον Άρη». Κάθε ομάδα παρουσίασε στην ολομέλεια τα ευρήματά της και το βασικό συμπέρασμα στο οποίο κατέληξαν όλες οι ομάδες ήταν πως ένας πολύ σημαντικός παράγοντας για την επιβίωση του ανθρώπου στον πλανήτη Άρη είναι η εύρεση τροφής. Προσκλήθηκε στο σχολείο ένας γεωπόνος, ειδικός στην καλλιέργεια φυτών σε θερμοκήπια και μίλησε στα παιδιά για την υδροπονία, έναν τρόπο καλλιέργειας φυτών που θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί και στον πλανήτη Άρη. Οι μαθητές/-τριες αποφάσισαν να φτιάξουν το δικό τους θερμοκήπιο και με τη βοήθεια του micro:bit να μετρούν τη θερμοκρασία μέσα και έξω από αυτό δημιουργώντας γραφικές παραστάσεις με τα δεδομένα από τις μετρήσεις, συνδυάζοντας έτσι το κεφάλαιο «Φυτά» από τη Φυσική και το κεφάλαιο «Συλλογή και Επεξεργασία Δεδομένων» από τα Μαθητικά. Οι μαθητές/-τριες παρουσίασαν την εργασία τους στον Πανελλήνιο διαγωνισμό STEM και εκπαιδευτικής ρομποτικής, στον οποίο έλαβαν «Ειδικό Βραβείο Καλύτερης Κατασκευής». Η πρακτική αυτή όχι μόνο ενίσχυσε τις γνώσεις τους αλλά τους έδωσε τη δυνατότητα να συνειδητοποιήσουν τη σημασία της ομαδικότητας και της δημιουργικής σκέψης για την αντιμετώπιση πραγματικών προκλήσεων. Η εν λόγω εκπαιδευτική πρακτική προώθησε έναν καινοτόμο τρόπο ενεργητικής εμπλοκής των μαθητών/-τριών στη μάθηση, και αξιοποίησε τη φαντασία τους και την τεχνολογία για να προσεγγίσουν το συναρπαστικό πεδίο της εξερεύνησης του διαστήματος, προωθώντας την περιέργεια και την αγάπη τους για την επιστήμη.

Λέξεις-κλειδιά: εκπαίδευση STEM, Φυσική, Γεωγραφία, Μαθηματικά, καινοτομία, micro:bit, LEGO, Πλανήτη Άρης.

Η αξιολόγηση διδασκαλίας ομοτέχνου με εργαλείο παρατήρησης διδακτικών συμπεριφορών ελέγχου των μαθητών με δυσκολίες διατήρησης προσοχής, όπως υλοποιήθηκε σε δημοτικό σχολείο της Β' Αθήνας

Νταρακλίτσα Φωτεινή

Π.Ε.70, MSc, Διευθύντρια, 3^ο Δημοτικό Σχολείο Βριλησίων,
fotinintaraklitsa@gmail.com

Στο πλαίσιο της εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης σχολικών μονάδων ένα σχολείο της Β' Αθήνας εφαρμόζει στις προγραμματισμένες Δράσεις του την ετεροπαρατήρηση ομοτέχνων, πιστεύοντας ότι η τελευταία εστιάζει στα νοήματα που δίνουν οι ίδιοι οι

εκπαιδευτικοί στην εκπαιδευτική διαδικασία. Στόχος αυτής της δράσης εσωτερικής αξιολόγησης είναι ο εντοπισμός βελτιωτικών προσαρμογών της διδασκαλίας μέσα από μια ανατροφοδοτική και διαμορφωτική οπτική της αξιολογικής διαδικασίας, απαλλαγμένης από ιεραρχικές δομές και χωρίς να αποτελεί αχχογόνο και απειλητική εμπειρία για τον εκπαιδευτικό που διδάσκει. Η εστιασμένη παρακολούθηση διδασκαλίας από συνάδελφο εκπαιδευτικό, στην ίδια σχολική μονάδα, που ενεργοποιείται με πρωτοβουλία του ίδιου του εκπαιδευτικού, μπορεί να αποτελέσει την πιο επιτυχημένη μορφή εσωτερικής αξιολόγησης, όταν διεξάγεται με έγκυρο και αξιόπιστο εργαλείο αξιολόγησης, που εύκολα συμπληρώνεται κατά τη διαδικασία παρατήρησης, ακόμα και από αρχάριο παρατηρητή. Η εφαρμογή της σε δημοτικό σχολείο της Β' Αθήνας, αποτελεί πρόταση εστιασμένης συναδελφικής παρατήρησης διδασκαλίας, με εργαλείο παρατήρησης το «Λίστα ελέγχου με δείκτες» των Soar & Soar. Το συγκεκριμένο εργαλείο διακρίνει την παρατηρούμενη συμπεριφορά του διδάσκοντος σε δύο τομείς: α) λεκτικού ελέγχου και β) φυσικού ελέγχου των μαθητών/-τριών και περιλαμβάνει τις απαιτούμενες συμπεριφορές ενός εκπαιδευτικού, ώστε να ελέγχεται και να επαναφέρεται η προσοχή των μαθητών/-τριών στην τάξη, καθώς η τελευταία αποτελεί τη μεγαλύτερη δυσκολία των εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας τους στην αίθουσα διδασκαλίας. Η εφαρμογή αυτής της πρότασης ετεροπαρατήρησης περιλαμβάνει την περιγραφή της διαδικασίας στα τρία στάδιά της: α) πριν την παρατήρηση-συνάντηση καθορισμός στόχου παρατήρησης και διευκρινήσεις πάνω στο εργαλείο, β) κατά τη διάρκεια αυτής - προϋποθέσεις παρατήρησης και συμπλήρωση εργαλείου και γ) μετά τη διδασκαλία - συζήτηση πάνω στην παρατηρούμενη συμπεριφορά. Τέλος, γίνεται κριτική τοποθέτηση τόσο στην ανατροφοδότηση του εκπαιδευτικού που διδάσκει και επιθυμεί να ελέγξει την προσοχή των μαθητών/-τριών με δυσκολίες διατήρησης της προσοχής τους κατά τη διάρκεια του μαθήματος, όσο και στην εξάσκηση του εκπαιδευτικού που παρατηρεί, ως μια νέα απαραίτητη δεξιότητα των εκπαιδευτικών της εποχής μας. Η πρόταση υλοποιείται στους δείκτες «Επιμορφωτικές δράσεις με τη μορφή της ετεροπαρατήρησης» και «Ένταξης μαθητών/-τριών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες» και αναμένεται να αποκαλύψει ανατροφοδοτικά συμπεράσματα για τα αποτελέσματα της πρότασης στην σύγχρονη σχολική πραγματικότητα.

Λέξεις-κλειδιά: εσωτερική διαμορφωτική αξιολόγηση, εστιασμένη παρατήρηση, συναδελφική παρατήρηση, εργαλείο παρατήρησης φυσικού και λεκτικού ελέγχου

Η Επίδραση των Προγραμμάτων eTwinning στην Κοινωνικο-συναισθηματική Ανάπτυξη των Παιδιών Προσχολικής Ηλικίας και στην Επαγγελματική Εξέλιξη των Εκπαιδευτικών του Νηπιαγωγείου

Παλαιοδήμου Άννα

Διευθύντρια, 15ο Νηπ. Χαλανδρίου, annapaleodimou@sch.gr

Η παρούσα εργασία στοχεύει στην ανάδειξη και τεκμηρίωση των πολλαπλών ωφελειών που απορρέουν από την ενσωμάτωση των προγραμμάτων eTwinning στην εκπαιδευτική διαδικασία του Νηπιαγωγείου, τόσο για την κοινωνικοσυναισθηματική και γνωστική ανάπτυξη των μαθητών/-τριών, όσο και για την επαγγελματική εξέλιξη και την ανανέωση των παιδαγωγικών πρακτικών των εκπαιδευτικών, μέσω της παρουσίας συγκεκριμένων παραδειγμάτων. Η πλατφόρμα eTwinning διευκολύνει τη σύσταση κοινών έργων μεταξύ εκπαιδευτικών από διαφορετικές εθνικές και πολιτισμικές αφετηρίες, την ανταλλαγή

παιδαγωγικών πρακτικών και καινοτόμων ιδεών, τη συμμετοχή σε διαδικτυακές κοινότητες μάθησης και την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών. Η φιλοσοφία της δράσης eTwinning εδράζεται στην κοινωνικογνωστική θεώρηση της μάθησης, η οποία υποστηρίζει ότι η οικοδόμηση της γνώσης πραγματοποιείται μέσω της κοινωνικής αλληλεπίδρασης και της συνεργασίας. Οι μαθητές/-τριες, μέσα από τη συμμετοχή τους σε eTwinning έργα, αποκτούν τη δυνατότητα να συνεργαστούν με συνομηλίκους τους από διαφορετικά εθνικά και γλωσσικά περιβάλλοντα, αναπτύσσοντας κρίσιμες δεξιότητες όπως η επικοινωνία, η συνεργασία και η κριτική σκέψη, ενώ παράλληλα διευρύνουν την κατανόησή τους για διαφορετικούς πολιτισμούς και γλώσσες. Τα εν λόγω έργα αποτελούν ένα πολύτιμο εργαλείο για την ενδυνάμωση των κοινωνικοσυναισθηματικών δεξιοτήτων και της προσωπικής ανάπτυξης των μαθητών/-τριών. Μέσα από τη δημιουργία ενός θετικού και υποστηρικτικού μαθησιακού περιβάλλοντος και την παροχή ευκαιριών για βιωματική μάθηση και συνεργασία, η δράση αυτή συμβάλλει στην ανάπτυξη ολοκληρωμένων προσωπικοτήτων, ικανών να διαχειρίζονται τις προκλήσεις της ζωής, να δημιουργούν υγιείς σχέσεις και να συμμετέχουν ενεργά και υπεύθυνα στην κοινωνία. Η συμμετοχή των εκπαιδευτικών στη δράση eTwinning αναδεικνύεται ως καταλυτικός παράγοντας για τη διαρκή επαγγελματική τους ανάπτυξη. Μέσω της διεθνούς συνεργασίας με συναδέλφους από ετερόκλητα εκπαιδευτικά και πολιτισμικά περιβάλλοντα, οι εκπαιδευτικοί έχουν τη δυνατότητα να εμπλουτίσουν το γνωστικό και παιδαγωγικό τους υπόβαθρο, να ανταλλάξουν και να αφομοιώσουν αποτελεσματικές διδακτικές στρατηγικές και καινοτόμες πρακτικές, καθώς και να συμμετάσχουν ενεργά σε διαδικτυακές κοινότητες μάθησης. Η αλληλεπίδραση αυτή προάγει την ανανέωση των διδακτικών τους μεθοδολογιών, ενισχύει τον κριτικό αναστοχασμό επί της παιδαγωγικής τους πρακτικής και αναπτύσσει τις ψηφιακές τους δεξιότητες, καθιστώντας τους πιο αποτελεσματικούς και προσαρμοστικούς στις σύγχρονες εκπαιδευτικές προκλήσεις. Επιπροσθέτως, η δημιουργία ενός συλλογικού και υποστηρικτικού πλαισίου μάθησης μεταξύ των εκπαιδευτικών, το οποίο καλλιεργείται μέσω του eTwinning, συμβάλλει καθοριστικά στην ομαλότερη και αποτελεσματικότερη εφαρμογή του προγράμματος στην ευρύτερη εκπαιδευτική κοινότητα, διασφαλίζοντας παράλληλα τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα και την ευρεία αποδοχή του.

Λέξεις-κλειδιά: eTwinning, κοινωνικοσυναισθηματική μάθηση, επαγγελματική εξέλιξη.

Η κινητική επάρκεια, η ηλικία και το επίπεδο νοητικής λειτουργίας σχετίζονται με την βελτίωση των κινητικών δεξιοτήτων μετά από ασκησιογενές πρόγραμμα σε μαθητές με νοητική αναπηρία

Παπαγεωργίου Παρασκευή

Msc Οργάνωσης και Διαχείρισης Αθλητικών Προγραμμάτων για ΑμεΑ, Πανεπιστήμιο
Πελοποννήσου, ΠΕ 70, 14^ο Δημοτικό Σχολείο Ηρακλείου Αττικής,
papageorgiou_p@hotmail.com,

Μουζόπουλος Γεώργιος

Ορθοπαιδικός Ιατρός, Γ.Ν. Λακωνίας-Ν.Μ. Σπάρτης, gmouzopoulos@yahoo.gr

Σκοπός της παρούσας μελέτης ήταν η διερεύνηση παραγόντων που επηρεάζουν τη βελτίωση της κινητικής λειτουργικότητας μαθητών/-τριών με νοητική αναπηρία μέσω συμμετοχής σε ασκησιογενές πρόγραμμα παρέμβασης. Πραγματοποιήθηκε προοπτική μελέτη διάρκειας οχτώ εβδομάδων σε τρεις ομάδες: (α) μαθητές/-τριες με νοητική αναπηρία που συμμετείχαν σε πρόγραμμα άσκησης, (β) μαθητές/-τριες τυπικής ανάπτυξης που συμμετείχαν στο ίδιο

πρόγραμμα και (γ) μαθητές/-τριες με νοητική αναπηρία χωρίς συμμετοχή. Το πρόγραμμα βασίστηκε σε τροποποιημένο πρωτόκολλο και εφαρμόστηκε δύο φορές εβδομαδιαίως για 50 λεπτά την κάθε φορά. Η αξιολόγηση της κινητικότητας πραγματοποιήθηκε με το BOTMP-SF test, ενώ ελήφθησαν δεδομένα για την αρχική και τελική κινητική απόδοση, την ηλικία, το φύλο και το επίπεδο νοητικής λειτουργίας. Η στατιστική ανάλυση έγινε με πολλαπλή ανάλυση παλινδρόμησης ($p < 0,05$). Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι μαθητές/-τριες με νοητική αναπηρία που συμμετείχαν στο πρόγραμμα βελτίωσαν σημαντικά την κινητική τους απόδοση (από $26,84 \pm 7,82$ σε $40,48 \pm 11,62$, T-score = -2,37, $p = 0,01$), σε αντίθεση με τις άλλες δύο ομάδες. Η τελική κινητική απόδοση σχετίστηκε θετικά με την αρχική επίδοση ($p < 0,005$), τη συμμετοχή σε άσκηση ($p < 0,001$) και την ηλικία άνω των 9 ετών ($p < 0,044$). Το χαμηλό επίπεδο νοητικής λειτουργίας (mini mental test < 20) συσχετίστηκε αρνητικά ($p < 0,05$). Τα ευρήματα επιβεβαιώνουν τη σημασία της προσαρμοσμένης φυσικής δραστηριότητας στην κινητική βελτίωση μαθητών/-τριών με νοητική αναπηρία και αναδεικνύουν κρίσιμους παράγοντες πρόγνωσης για τη σχεδίαση εκπαιδευτικών και θεραπευτικών παρεμβάσεων.

Λέξεις-κλειδιά: κινητική απόδοση, νοητική αναπηρία, φυσική δραστηριότητα, ασκησιογενές πρόγραμμα

Ευρωπαϊκά προγράμματα και ενδυνάμωση εκπαιδευτικών

Παπαδάκη Θεονύμφη

Διευθύντρια 18^{ου} Δημοτικού Σχολείου Αμαρουσίου, paradakifay@gmail.com

Χασιώτη Βασιλική

Εκπαιδευτικός Γαλλικής Γλώσσας, PhD in Education, Anglia Ruskin University,
Cambridge, 18^ο Δημοτικό Σχολείο Αμαρουσίου, vassia68@hotmail.com

Αυτή η εργασία εξετάζει την έννοια ενός ευρωπαϊκού σχολείου χωρίς αποκλεισμούς, εστιάζοντας στην ενδυνάμωση των εκπαιδευτικών ως θεμελιώδους στοιχείου για την προώθηση ενός διαφορετικού και φιλόξενου εκπαιδευτικού περιβάλλοντος. Στον σύγχρονο, πολυδιάστατο κόσμο, τα ευρωπαϊκά σχολεία αντιμετωπίζουν τη πρόκληση της αυξανόμενης ποικιλομορφίας των μαθητών/-τριών. Σε αυτό το πλαίσιο, οι ενδυναμωμένοι εκπαιδευτικοί δύνανται να υιοθετούν καινοτόμες διδακτικές πρακτικές, να προάγουν τη συμπερίληψη και να διευκολύνουν την ολιστική ανάπτυξη όλων των μαθητών/-τριών τους. Η έρευνα επικεντρώνεται στη μελέτη περίπτωσης ενός δημοτικού σχολείου που έχει ως όραμα τη διεθνοποίηση, καθώς και την ενδυνάμωση των εκπαιδευτικών μέσω Ευρωπαϊκών προγραμμάτων και κατανεμημένης ηγεσίας. Βασίζεται στις αντιλήψεις και εμπειρίες εκπαιδευτικών σχετικά με προγράμματα όπως το eTwinning και το Erasmus+, καθώς και δράσεις του δικτύου ASPnet UNESCO. Αυτές οι στρατηγικές περιλαμβάνουν τη συνεργατική επαγγελματική ανάπτυξη, την ενεργό συμμετοχή σε διεθνή δίκτυα και την ενσωμάτωση ψηφιακών εργαλείων στις παιδαγωγικές τους προσεγγίσεις. Οι συμμετέχοντες αναφέρουν ότι η καλλιέργεια μιας κουλτούρας συνεχούς μάθησης και προσαρμοστικότητας μεταξύ των εκπαιδευτικών συμβάλλει στη δημιουργία ενός θετικού κλίματος, το οποίο εκτιμά και αξιοποιεί τη φωνή και τις ικανότητες κάθε μαθητή. Η έρευνα εξετάζει επίσης τον ρόλο της ηγεσίας του σχολείου στην προώθηση αυτής της ενδυνάμωσης, τονίζοντας την αναγκαιότητα της υποστηρικτικής σχολικής ηγεσίας και της κατανεμημένης ηγεσίας για την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών και την ενθάρρυνσή τους να αναλάβουν ηγετικούς ρόλους. Τα ευρήματα δείχνουν ότι οι εκπαιδευτικοί που αισθάνονται ενδυναμωμένοι μέσω κατάλληλης κατάρτισης και αναγνώρισης είναι πιο πιθανό να συμμετέχουν σε πρακτικές χωρίς αποκλεισμούς που ωφελούν όλους τους/τις μαθητές/-τριες. Συνολικά, το όραμα ενός

ευρωπαϊκού σχολείου χωρίς αποκλεισμούς εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την ενδυνάμωση των εκπαιδευτικών. Επενδύοντας στην επαγγελματική τους ανάπτυξη και προάγοντας μια κουλτούρα συνεργασίας, οι εκπαιδευτικοί που συμμετέχουν σε Ευρωπαϊκά προγράμματα ενισχύουν την αποτελεσματικότητα τους και δημιουργούν περιβάλλοντα συμπεριληπτικής εκπαίδευσης, προσεγγίζοντας τη διαφορετικότητα και ενδυναμώνοντας έτσι κάθε μαθητή ώστε να ευδοκιμήσει. Συνεπώς, η μελέτη υπογραμμίζει τη σημασία της ενδυνάμωσης των εκπαιδευτικών μέσω των Ευρωπαϊκών προγραμμάτων ως βασικού παράγοντα για τη βελτίωση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης και της διεθνοποίησης των σχολείων μας.

Λέξεις-κλειδιά: ενδυνάμωση εκπαιδευτικών, ευρωπαϊκά προγράμματα, συμπεριληπτική εκπαίδευση, διεθνοποίηση, επαγγελματική ανάπτυξη.

Παρουσίαση του σχεδιασμού και της εφαρμογής ενός εργαλείου αποτίμησης της αναγνωστικής ικανότητας σε μαθητές/-τριες της Α τάξης

Παπαϊωάννου Μαρία

Δρ, Εκπαιδευτικής Διοίκησης και Ανάπτυξης Προγραμμάτων
Σύμβουλος Εκπαίδευσης ΠΕ Β Αθήνας,
paraioannou.simvoulosbathinas@gmail.com

Πάτκα Ελπίδα

Εκπαιδευτικός ΠΕ70, 12^{ου} Δ.Σ. Χαλανδρίου, Elpidubi@hotmail.com

Χριστίνα Σαϊτή

Εκπαιδευτικός ΠΕ 70 1^ο Δ.Σ. Βριλησίων, chsaiti@yahoo.gr

Σκοπός της εργασίας είναι να παρουσιάσει ένα καινοτόμο εργαλείο αξιολόγησης του μηχανισμού ανάγνωσης των μαθητών/-τριών στο τέλος της Α τάξης όπως και τα αποτελέσματα από την εφαρμογή του σε 4 τμήματα διαφορετικών σχολικών μονάδων. Το εργαλείο αποτελείται από slides με 43 συχνόχρηστες λέξεις, οι οποίες παρουσιάζονται στα σχολικά εγχειρίδια του δημοτικού ομαδοποιημένες σε 9 κατηγορίες. Κατά την ερευνητική διαδικασία οι εκπαιδευτικοί αξιοποίησαν για τη συλλογή δεδομένων τα slides με τις λέξεις ανάγνωσης και ατομικό φύλλο παρατήρησης για κάθε μαθητή/τρια. Η εφαρμογή του εργαλείου πραγματοποιήθηκε για σκοπούς εγκυρότητας των συγκρίσεων των αποτελεσμάτων την εβδομάδα 12 – 16 Μαΐου 2025 για τους/τις μαθητές/-τριες και των 4 τμημάτων. Για τους/τις μαθητές/-τριες με μαθησιακές δυσκολίες εφαρμόστηκαν τεχνικές διαφοροποίησης στον έλεγχο της αναγνωστικής τους ετοιμότητας. Ως βασικά αποτελέσματα της έρευνας παρουσιάζονται: α) η σημαντικότητα του εργαλείου για την αξιολόγηση κατάκτησης τόσο του μηχανισμού ανάγνωσης όσο και του βαθμού αναγνωστικής ετοιμότητας των μαθητών/-τριών β) η αξιοποίησή του για την ποσοτική και ποιοτική αποτίμηση των δεξιοτήτων τους γ) η διαπίστωση των δύσκολων στην χρήση συμπλεγμάτων και διφθόγγων στον προφορικό λόγο για συγκεκριμένους/-ες μαθητές/-τριες και δ) η διαμόρφωση κριτηρίων αξιολόγησης της κατάκτησης του μηχανισμού ανάγνωσης. Στα συμπεράσματα της εργασίας συζητούνται προτάσεις για την αξιοποίηση των σχολικών εγχειριδίων, τη σημαντικότητα της ανάγνωσης και το ρόλο του εκπαιδευτικού στον αναγνωστικό εγγραμματισμό.

Λέξεις-κλειδιά: εργαλείο αξιολόγησης, αναγνωστική ετοιμότητα, μηχανισμός ανάγνωσης

Η εφαρμογή ενός καινοτόμου παρεμβατικού προγράμματος για τον γλωσσικό εγγραμματισμό (reading literacy): οι στρατηγικές μάθησης, διαβαθμισμένων ερωτήσεων και οι μαθησιακές επιδόσεις σε μαθητές/-τριες Α΄ και Β΄ δημοτικού

Παπαϊωάννου Μαρία

Σύμβουλος Εκπαίδευσης ΠΕ Β Αθήνας, rapaioannou.simvoulosbathinas@gmail.com

Καλαθά Αργυρώ

Μέντορας και εκπαιδευτικός, 10^ο Δ. Σχ. Χαλανδρίου, argirokalatha@googlemail.com

Μήτρακα Χρυσούλα

Εκπαιδευτικός, 10^ο Δ. Σχ. Χαλανδρίου, smitraka3@gmail.com

Σκοπός της εργασίας είναι να παρουσιαστούν τα αποτελέσματα ενός παρεμβατικού προγράμματος, στα πλαίσια του συλλογικού προγραμματισμού της σχολικής μονάδας, που εφαρμόστηκε από εκπαιδευτικούς των Α΄ και Β΄ τάξεων στο 10^ο Δημοτικό Σχολείο Χαλανδρίου, με στόχο τη βελτίωση της κατανόησης κειμένων. Περιγράφονται οι αλλαγές στη μεθοδολογία της διδασκαλίας με τη σταδιακή ανάπτυξη στρατηγικών ενεργητικής μάθησης σε εβδομαδιαία επικοινωνία με τη Σύμβουλο Εκπαίδευσης, η ανταπόκριση των μαθητών/-τριών σε κάθε διαφοροποίηση των διδακτικών τεχνικών, το πλαίσιο συμβουλευτικής υποστήριξης για την ανταπόκριση σε δυσκολίες εφαρμογής μιας στρατηγικής. Το πρόγραμμα αφορά τον άξονα της διδασκαλίας, μάθησης και αξιολόγησης και παρουσιάζει αποτελέσματα τόσο από τις παρατηρήσεις των ίδιων των εκπαιδευτικών που το εφάρμοσαν όσο και από τις επιδόσεις των μαθητών/-τριών. Ως βασικά αποτελέσματα της καινοτόμου παρέμβασης αναφέρονται η μετάβαση σε μοντέλα ομαδοσυνεργατικής και διερευνητικής μάθησης, η αύξηση της συμμετοχικότητας των μαθητών/-τριών στην ανάλυση και ερμηνεία των κειμένων και η σταδιακή βελτίωση στην κατανόηση περιεχομένου. Η εφαρμογή στρατηγικών ανάγνωσης και σχεδιασμού διαβαθμισμένων ερωτήσεων (PIRLS), τεχνικές προσανατολισμού στο κείμενο και στρατηγικές ομαδοσυνεργατικής και διερευνητικής μάθησης φαίνεται να παρουσιάζουν σημαντική επίδραση στις δεξιότητες ανάλυσης, εντοπισμού πληροφοριών και κατανόησης των κειμένων. Τέλος, η εργασία παρουσιάζει μία συγκριτική μελέτη των επιδόσεων των μαθητών/-τριών στο αρχικό διαγνωστικό τεστ (pre test) και τελικό διαγνωστικό (post test) μετά το πέρας μίας 3μηνης παρέμβασης.

Λέξεις-κλειδιά: Εποικοδομητικός, διαβαθμισμένες ερωτήσεις (PIRLS), κατανόηση κειμένου, στρατηγικές διερευνητικής και ομαδοσυνεργατικής μάθησης

Η εφαρμογή ενός καινοτόμου παρεμβατικού προγράμματος για τον γλωσσικό εγγραμματισμό (reading literacy): οι στρατηγικές μάθησης, διαβαθμισμένων ερωτήσεων και οι μαθησιακές επιδόσεις σε μαθητές/-τριες Ε΄ δημοτικού

Παπαϊωάννου Μαρία

Σύμβουλος Εκπαίδευσης ΠΕ Β Αθήνας, rapaiou.simbouloebathinas@gmail.com

Καράλλη Χρυσούλα

Υποδιευθύντρια και εκπαιδευτικός, Πειραματικό Δημοτικό Χαλανδρίου
ckaralli@yahoo.gr

Καραμπατζάκη Κατερίνα

Ενδοσχολική Συντονίστρια και Εκπαιδευτικός, Πειραματικό Δημοτικό Χαλανδρίου
kkarampatzaki@gmail.com

Σκοπός της εργασίας είναι να παρουσιαστούν τα αποτελέσματα ενός παρεμβατικού προγράμματος, στα πλαίσια του συλλογικού προγραμματισμού της σχολικής μονάδας, που εφαρμόστηκε από εκπαιδευτικούς της Ε΄ τάξης στο Πειραματικό Δημοτικό Σχολείο Χαλανδρίου, με στόχο τη βελτίωση της κατανόησης κειμένων. Περιγράφονται οι αλλαγές στη μεθοδολογία της διδασκαλίας με τη σταδιακή ανάπτυξη στρατηγικών ενεργητικής μάθησης σε εβδομαδιαία επικοινωνία με τη Σύμβουλο Εκπαίδευσης, η ανταπόκριση των μαθητών/-τριών σε κάθε διαφοροποίηση των διδακτικών τεχνικών, το πλαίσιο συμβουλευτικής υποστήριξης για την ανταπόκριση σε δυσκολίες εφαρμογής μιας στρατηγικής. Το πρόγραμμα αφορά τον άξονα της διδασκαλίας, μάθησης και αξιολόγησης και παρουσιάζει αποτελέσματα τόσο από τις παρατηρήσεις των ίδιων των εκπαιδευτικών που το εφάρμοσαν όσο και από τις επιδόσεις των μαθητών/-τριών. Ως βασικά αποτελέσματα της καινοτόμου παρέμβασης αναφέρονται η συνεργασία των εκπαιδευτικών για τη διαμόρφωση διαβαθμισμένων ερωτήσεων σύμφωνα με τη μεθοδολογία της διεθνούς έρευνας PIRLS και η επιλογή επίκαιρων κειμένων με κριτήριο τα ενδιαφέροντα των μαθητών/-τριών. Η ανταπόκριση των μαθητών/-τριών στο νέο τρόπο προσέγγισης, η αύξηση της συμμετοχικότητας στην ανάλυση και ερμηνεία των κειμένων και η σταδιακή βελτίωση στην κατανόηση περιεχομένου. Τέλος, οι μαθητές/-τριες έμαθαν στρατηγικές με τις οποίες εντοπίζουν πληροφορίες, ερμηνεύουν γεγονότα και καταφέρνουν να αποδώσουν ολοκληρωμένες απαντήσεις σε ένα ερώτημα. Η ομαδοσυνεργατική προσέγγιση παρουσίασε σημαντική μετάβαση σε μοντέλα διερευνητικής μάθησης από τους/τις μαθητές/-τριες. Τέλος, η εργασία παρουσιάζει μία συγκριτική μελέτη των επιδόσεων των μαθητών/-τριών στο αρχικό διαγνωστικό τεστ (pre test) και τελικό διαγνωστικό (post test) μετά το πέρας μίας 3μηνης παρέμβασης.

Λέξεις-κλειδιά: Εποικοδομητικός, διαβαθμισμένες ερωτήσεις (PIRLS), κατανόηση κειμένου, στρατηγικές διερευνητικής και ομαδοσυνεργατικής μάθησης

Αποτελέσματα μίας καινοτόμου παρέμβασης στα σχολεία για την ανάπτυξη διερευνητικών στρατηγικών κατανόησης κειμένου: η αλλαγή του διδακτικού μοντέλου των εκπαιδευτικών και οι επιδόσεις των μαθητών/-τριών

Παπαϊωάννου Μαρία

Δρ, Εκπαιδευτικής Διοίκησης και Ανάπτυξης Προγραμμάτων
Σύμβουλος Εκπαίδευσης ΠΕ Β Αθήνας, rapaioannou.simnoulosbathinas@gmail.com

Σκοπός της εργασίας είναι να παρουσιάσει το χρονικό ενός καινοτόμου παρεμβατικού προγράμματος σε 6 δημοτικά σχολεία με στόχο την ανάπτυξη διαβαθμισμένων ερωτήσεων κατανόησης κειμένου βασισμένων στο διεθνές εργαλείο ανάπτυξης ερωτήσεων επεξεργασίας κειμένου της έρευνας PIRLS (IEA). Ως μέθοδος εφαρμογής του προγράμματος επιλέχθηκε αυτή της συνεργατικής ενεργούς μάθησης, με σταθερές εβδομαδιαίες συναντήσεις των εκπαιδευτικών του σχολείου μεταξύ τους και ταυτόχρονα με την Σύμβουλο Εκπαίδευσης. Το πρόγραμμα διάρκειας 4 μηνών (Νοέμβριος – Απρίλιο 2025) ανέπτυξε διαδοχικά στρατηγικές ανάγνωσης, οργάνωσης εμποδίων κατανόησης, διδασκαλίας νέων κειμενικών ειδών, ανάπτυξης διαβαθμισμένων ερωτήσεων και μεταγνωστικών στρατηγικών εντοπισμού πληροφοριών και οργάνωσης ερμηνευτικών απαντήσεων. Στο πρόγραμμα μετείχαν συνολικά 30 εκπαιδευτικοί υπεύθυνοι τάξεων, παράλληλης στήριξης και τμημάτων ένταξης οι οποίοι διαμόρφωσαν εκπαιδευτικό υλικό και πειραματίστηκαν σε στρατηγικές του «πώς οι μαθητές/-τριες τους να προσανατολίζονται και να αναλύουν ένα κείμενο» αντί του «πόσοι απάντησαν τις ερωτήσεις κατανόησης». Τα αποτελέσματα της παρέμβασης θεμελιώνονται στα ποιοτικά δεδομένα των δηλώσεων των εκπαιδευτικών για τις αλλαγές που επέφερε η παρέμβαση στη διδακτική τους προσέγγιση όπως και αποτελέσματα από τη συγκριτική μελέτη των επιδόσεων των μαθητών/-τριών τους μεταξύ του διαγνωστικού τεστ πριν (pre test) και μετά (post test) την παρέμβαση. Οι εκπαιδευτικοί κατάφεραν σε σημαντικό βαθμό να αναπτύξουν μοντέλα συνεργατικής και διερευνητικής μάθησης στις τάξεις τους και οι μαθητές/-τριες - παρά τον περιορισμένο χρόνο εφαρμογής του προγράμματος - κατάφεραν να παρουσιάσουν στατιστικά σημαντική διαφορά επιδόσεων σε ερωτήσεις 1^{ου} και 2^{ου} επιπέδου της PIRLS. Η εργασία συζητά τα οφέλη για τον μαθητικό πληθυσμό και την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών καθώς και πολιτικές διάχυσης της καινοτόμου παρέμβασης.

Λέξεις-κλειδιά: Εποικοδομητικός, διαβαθμισμένες ερωτήσεις (PIRLS), κατανόηση κειμένου, στρατηγικές διερευνητικής και ομαδοσυνεργατικής μάθησης, διδακτική καινοτομία

Σχέδιο Δράσης σχολικών μονάδων για την αντιμετώπιση περιστατικών ενδο-οικογενειακής κακοποίησης μαθητών/-τριών.

Γούπος Θεόδωρος

Δρ, Παιδαγωγικών, Επόπτης Ποιότητας Εκπαίδευσης της Διεύθυνσης Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Β Αθήνας, Σύμβουλος Εκπαίδευσης.

Παπαϊωάννου Μαρία

Δρ, Εκπαιδευτικής Διοίκησης και Ανάπτυξης Προγραμμάτων, Σύμβουλος Εκπαίδευσης ΠΕ Β Αθήνας, paraioannou.simnoulosbathinas@gmail.com

Εκπαιδευτικοί και διευθυντές δημοτικών σχολείων καλούνται ολοένα και πιο συχνά να αντιμετωπίσουν περιστατικά κακοποίησης μαθητών/-τριών τους από το ενδοοικογενειακό τους περιβάλλον. Οι περιπτώσεις είναι πολυσχιδείς και το ελληνικό θεσμικό πλαίσιο πλέον εμπλέκει το σχολείο σε πρακτικές προστασίας των κακοποιημένων μαθητών/-τριών. Σκοπός της εργασίας είναι να παρουσιάσει το πλαίσιο της ενδοοικογενειακής βίας και ένα ενδεικτικό σχέδιο δράσης το οποίο δύναται να αναλαμβάνει το σχολείο για την προστασία του/της κακοποιημένου μαθητή/-τριας. Η εργασία παρουσιάζει: α) τι ορίζεται ως ενδοοικογενειακή βία στη διεθνή βιβλιογραφία και ποιες είναι οι μορφές της, β) ποιο είναι το θεσμικό πλαίσιο αντιμετώπισης περιστατικών κακοποίησης μαθητών/-τριών και ποιος ο ρόλος των εκπαιδευτικών και του σχολείου, γ) ένα δυναμικό σχέδιο δράσης της σχολικής μονάδας για τον προσδιορισμό και τη διαχείριση περιστατικών κακοποίησης ανήλικων μαθητών/-τριών και δ) Μελέτες περίπτωσης σχολικών μονάδων που κατέληξαν σε εισαγγελική αναφορά. Η βιβλιογραφική και εμπειρική μελέτη του θέματος αναδεικνύει τη σοβαρότητα και αμεσότητα με την οποία θα πρέπει να κινηθεί ο διευθυντής/-τρια μίας σχολικής μονάδας μετά την αποδεδειγμένη κακοποίηση ενός μαθητή/-τριας χωρίς τη διαμεσολάβηση πλήθους προσώπων τόσο από το σχολικό όσο και από το οικογενειακό περιβάλλον του/της μαθητή/-τριας.

Λέξεις-κλειδιά: Σχέδιο δράσης σχολείου, ενδοοικογενειακή βία, θεσμικό πλαίσιο για την ενδοοικογενειακή βία, κακοποίηση ανηλίκων.

Η παιχνιδοποίηση ως καινοτόμο εργαλείο διδασκαλίας: Η περίπτωση του Kahoot! στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.

Παπαλαζαρίδου Ζωή

Msc Πανεπιστημίου Λευκωσίας, Εκπαιδευτικός Αγγλικής Γλώσσας, 14^ο Δημοτικό Σχολείο Ηρακλείου Αττικής razoe@otenet.gr

Η συνεχής εξέλιξη των παιδαγωγικών αναγκών στον 21ο αιώνα απαιτεί την υιοθέτηση καινοτόμων διδακτικών προσεγγίσεων, οι οποίες ενισχύουν τη συμμετοχή των μαθητών/-τριών και δημιουργούν ελκυστικά μαθησιακά περιβάλλοντα. Η παρούσα ποιοτική έρευνα βασίζεται στο θεωρητικό πλαίσιο που περιλαμβάνει το μοντέλο νοητικής ανάπτυξης του Novik και το μοντέλο του βιωματικού παιχνιδιού Killy. Η χρήση του ψηφιακού εργαλείου Kahoot! εξετάζεται μέσα στα πλαίσια των αρχών της Κονστρουκτιβιστικής θεωρίας, της θεωρίας της ενεργούς μάθησης και της θεωρίας της Παιχνιδοποίησης- Gamification. Σκοπός της έρευνας είναι η χρήση της εφαρμογής Kahoot! στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια

εκπαίδευση ως διδακτικό και παιδαγωγικό μέσο σε σχέση με τον τρόπο που επηρεάζει τη δυναμική της τάξης και συμβάλλει στην εμπλοκή των μαθητών/-τριών στη διαδικασία της μάθησης. Διερευνώνται ο τρόπος με τον οποίο το Kahoot! δημιουργεί το κατάλληλο παιδαγωγικό κλίμα μεταξύ εκπαιδευτικών και μαθητών/-τριών επιδιώκοντας την ομαλή λειτουργία της τάξης και την ταυτόχρονη απόκτηση γνώσεων. Η Μεθοδολογία περιλαμβάνει ποιοτική ανάλυση 22 άρθρων που αντλήθηκαν από διεθνείς επιστημονικές βάσεις δεδομένων όπως CINAHL, Complete, Google scholar και ScienceDirect δίνοντας λέξεις κλειδιά όπως Kahoot!, Gamification, GSRS (ψηφιακά παιχνίδια άμεσης ανταπόκρισης), Active Learning, Constructivism, classroom dynamics. Τα ευρήματα καταδεικνύουν την θετική επιρροή της ψηφιακής εφαρμογής Kahoot! στην δυναμική της τάξης ως παράγοντα εξομάλυνσης των εντάσεων μεταξύ των εκπαιδευτικών και μαθητών/-τριών και ενίσχυσης της εμπλοκής των μαθητών/-τριών στη διαδικασία της μάθησης. Το συγκεκριμένο παιχνίδι αποτελεί μαθησιακό εργαλείο που σπάει τη ρουτίνα της τάξης και ενθαρρύνει την ενεργή μάθηση.

Λέξεις-κλειδιά: Kahoot!, Παιχνιδοποίηση, Νοητική Ανάπτυξη, Κονστρουκτιβισμός.

Ο θεσμός του μέντορινγκ στην Πρωτοβάθμια εκπαίδευση: Απόψεις και αντιλήψεις των εκπαιδευτικών.

Παπαλιάκου Ανδρομάχη

Εκπαιδευτικός ΠΕ06- Αγγλικής γλώσσας και φιλολογίας

apapaliak@gmail.com

Σταμούλης Ευθύμιος

Σύμβουλος Εκπαίδευσης 11^{ης} Θέσης [ΠΕ70 Δασκάλων] Β' Αθήνας,

estamoulis@sch.gr

Τις τελευταίες δεκαετίες, σε πολλές χώρες παγκοσμίως η επαγγελματική εξέλιξη των νέων εκπαιδευτικών σχετίζεται με την ενεργητική εμπλοκή τους στην εκπαιδευτική διαδικασία, μέσα από τα προγράμματα μέντορινγκ, που κρίνονται ιδιαίτερα σημαντικά για τη βιωσιμότητα του εκπαιδευτικού συστήματος μιας χώρας. Η μεντορική σχέση οφείλει να ανταποκρίνεται στις ανάγκες όλων των νέων εκπαιδευτικών, ανεξαρτήτως του σταδίου ένταξής τους στο σχολείο. Πρέπει να συνδέεται οργανικά με τον επανασχεδιασμό της αρχικής εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών, καθώς και με τις υφιστάμενες διαδικασίες επαγγελματικής εξέλιξης. Η μεντορική σχέση δεν θα πρέπει να θεωρείται απλώς εργαλείο ενδοσχολικής ανάπτυξης, αλλά να εντάσσεται σε ένα ευρύτερο, συνεκτικό σύστημα συνεχιζόμενης εκπαίδευσης, επαγγελματικής ανάπτυξης και διαρκούς βελτίωσης, που εκτείνεται πέρα από τα όρια του σχολείου. Με την παρούσα εργασία, παρουσιάζονται οι απόψεις εκπαιδευτικών Α/θμιας εκπαίδευσης από σχολεία της Διεύθυνσης Β' Αθήνας, που συμμετέχουν τα 3 τελευταία χρόνια σε ομάδες μέντορινγκ των σχολείων τους. Για την ανάδειξη των απόψεων χρησιμοποιήθηκε δομημένο ερωτηματολόγιο, με ερωτήσεις κλειστού και ανοιχτού τύπου, με σκοπό να αναδείξει τα οφέλη που αποκομίζουν και να αποτυπώσει τις απόψεις τους για το περιεχόμενο και τη λειτουργία του θεσμού, εισφέροντας έτσι τις αναγκαίες βελτιώσεις για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή του στο σύγχρονο σχολείο. Η έρευνα κατέδειξε σημαντικά οφέλη που σχετίζονται με την αντίληψή τους για την πρακτική και ψυχολογική υποστήριξη που λαμβάνουν για τα διδακτικά και διοικητικά θέματα που τους απασχολούν, την ανάπτυξη και υιοθέτηση κατάλληλων στρατηγικών και εκπαιδευτικών πρακτικών και την εξέλιξη των επικοινωνιακών τους ικανοτήτων. Επίσης, σκιαγράφησε τις απόψεις τους για τη

συχνότητα και τον τρόπο επαφών των μελών της ομάδας μέντορινγκ, τα είδη δραστηριοτήτων που υλοποιούνται μέσα στα πλαίσια της και σχετίζονται με τη βελτίωση των τεχνικών τους στη διαχείριση της σχολικής τάξης και των αναγκών των μαθητών/-τριών τους, τη χρήση ψηφιακών εργαλείων, αλλά και στους τρόπους συνεργασίας με τους γονείς, καθώς και στις μορφές αποτίμησης αυτής της εργασίας στα πλαίσια της ομάδας, προκρίνοντας ως κύριο μέσο τη συζήτηση με τον/την μέντορα.

Λέξεις-κλειδιά: Μέντορας, μέντορινγκ, οφέλη, τρόποι συνεργασίας

Σχέδιο δράσης υποστήριξης μαθητών από τμήμα ένταξης σχολικής μονάδας – Πρωτόκολλο ενεργειών

Παπανάνου Ιωάννα

Ειδική Παιδαγωγός Τμήματος Ένταξης 2^{ου} Δ.Σ. Λυκόβρυσης, Ιπποθεραπεύτρια,
ioarapste@gmail.com

Παπαθανασίου Φωτεινή

Διευθύντρια 2^{ου} Δ.Σ. Ηρακλείου Αττικής, foullina@gmail.com,

Γούπος Θεόδωρος

Επόπτης Ποιότητας της Εκπαίδευσης Διεύθυνσης Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Β' Αθήνας, Σύμβουλος Εκπαίδευσης 7^{ης} Θέσης Δασκάλων ΔΙΠΕ Β' Αθήνας,
thgoupos@sch.gr

Η συμπερίληψη στην εκπαίδευση αναφέρεται στη διαδικασία διασφάλισης της πλήρους και ισότιμης συμμετοχής όλων των μαθητών/-τριών, ανεξαρτήτως των διαφορών τους, σε ένα ενιαίο εκπαιδευτικό πλαίσιο, με προσαρμογές που ανταποκρίνονται στις ατομικές τους ανάγκες. Σύμφωνα με τον Ainscow (2005), η συμπερίληψη είναι «μια διαδικασία που στοχεύει στην αντιμετώπιση και την ανταπόκριση στη διαφορετικότητα των μαθητών/-τριών μέσω της αυξανόμενης συμμετοχής τους στη μάθηση, στις πολιτισμικές και κοινωνικές δραστηριότητες των σχολείων και στη μείωση του αποκλεισμού μέσα και από το εκπαιδευτικό σύστημα». Η συμπερίληψη στην εκπαίδευση και στην κοινωνική ζωή έχει αναχθεί σε κεντρικό ζητούμενο των δυτικών κρατών, της Ελλάδος συμπεριλαμβανομένης. Τα Τμήματα Ένταξης (Τ.Ε.) αποτελούν θεμελιώδη υποστηρικτική δομή στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα, με στόχο τη συμπερίληψη και υποστήριξη μαθητών/-τριών με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στις σχολικές μονάδες της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Η λειτουργία τους διέπεται από συγκεκριμένο νομοθετικό πλαίσιο, το οποίο καθορίζει τις προϋποθέσεις ίδρυσης, τις κατηγορίες μαθητών/-τριών που υποστηρίζονται και τις διαδικασίες εκπαιδευτικής παρέμβασης. Το θεωρητικό πλαίσιο αντλεί από τις αρχές της διαφοροποιημένης διδασκαλίας, των εξατομικευμένων προγραμμάτων εκπαίδευσης (Ε.Π.Ε.) και των διεθνών προσεγγίσεων για τη συμπεριληπτική παιδαγωγική. Η εισήγηση αποσκοπεί στην παρουσίαση ενός ολοκληρωμένου πλαισίου ενεργειών για την υποστήριξη μαθητών/-τριών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες μέσω των Τμημάτων Ένταξης. Στόχος είναι η διαμόρφωση ενός πρωτοκόλλου ενεργειών που θα καθορίζει βήμα προς βήμα τις διαδικασίες αξιολόγησης, εκπαιδευτικής παρέμβασης και συνεργασίας μεταξύ εκπαιδευτικών, ειδικών παιδαγωγών, γονέων και υποστηρικτικών δομών. Η μελέτη βασίζεται σε βιβλιογραφική ανασκόπηση της σχετικής ελληνικής και διεθνούς αρθρογραφίας, καθώς και στην ανάλυση υφιστάμενων νομοθετικών πλαισίων και κατευθυντήριων οδηγιών. Η

ανάλυση αναδεικνύει την αναγκαιότητα ενός σαφώς οριοθετημένου πλαισίου ενεργειών για την αποτελεσματική υποστήριξη μαθητών/-τριών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Η δημιουργία του προτεινόμενου πρωτοκόλλου ενεργειών συμβάλει στη διασφάλιση της συνεκτικότητας και της ορθής εφαρμογής των εκπαιδευτικών παρεμβάσεων, προωθώντας τη συμπερίληψη και τη μαθησιακή εξέλιξη των μαθητών/-τριών.

Λέξεις-κλειδιά: Τμήμα Ένταξης, ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, εξατομικευμένη υποστήριξη, πρωτόκολλο ενεργειών, συμπεριληπτική εκπαίδευση.

Ο κόσμος με άλλα μάτια

Παπαναστασίου Αλεξάνδρα

Νηπιαγωγός, M.Ed., 6^ο Νηπιαγωγείο Χολαργού, alexandra_pap238@yahoo.gr

Το διδακτικό σενάριο στοχεύει να υποστηρίξει τα παιδιά στην αναγνώριση και αποδοχή διαφορετικών οπτικών και τρόπων θέασης του κόσμου, ενισχύοντας παράλληλα την ανάπτυξη της ενσυναίσθησης και της κοινωνικής τους αντίληψης. Στο σενάριο εμπλέκονται όλα τα θεματικά πεδία, με βασικό το Β. Τα παιδιά εξερευνούν την έννοια της διαφορετικής οπτικής, αρχικά με την κυριολεκτική έννοια, μέσω δραστηριοτήτων στα μαθηματικά και στην τέχνη και στη συνέχεια θα εμβαθύνουν στις κοινωνικές και συναισθηματικές διαστάσεις αυτής της ιδέας. Το συγκεκριμένο διδακτικό σενάριο αναπτύσσεται σύμφωνα με τα 5Ε χρησιμοποιώντας διερευνητική προσέγγιση, τεχνικές διαφοροποιημένης διδασκαλίας, συνεργασία και παιγνιώδη μάθηση. Οι πιθανές προκλήσεις, όπως οι δυσκολίες αντίληψης του χώρου ή του διαφορετικού συστήματος αναφοράς αναμένεται να προσπελαστούν με τη σωστή οργάνωση μέσων και υλικών καθώς και τη χρήση διάφορων τεχνικών και μεθόδων. Το σενάριο ξεκινά ενεργοποιώντας το ενδιαφέρον των παιδιών με ένα μαγικό κουτί. Ψηλαφώντας μαντεύουν τι βρίσκεται μέσα και καταγράφουν τις ιδέες τους. Στο κουτί βρίσκεται μία τρισδιάστατη κατασκευή και κομμάτια μιας εικόνας από διάφορες οπτικές γωνίες. Η κατασκευή και η εικόνα σχηματίζουν ένα ζώο. Διαβάζουμε το βιβλίο «Όλοι βλέπουν την ίδια γάτα» και με θεατρικό παιχνίδι οι μαθητές/-τριες δραματοποιούν ρόλους ζώων. Σε 4 ομάδες τα παιδιά δημιουργούν με κατασκευαστικό υλικό από ένα σπίτι για τη γάτα. Ακολουθεί συζήτηση και ερωτήματα σχετικά με τον διαφορετικό τρόπο που βλέπει ο καθένας τον κόσμο και τις διαφορετικές λύσεις που δίνει. Στην επόμενη φάση, τα παιδιά εργάζονται σε 4 ομάδες και κάθε ομάδα παρατηρεί μία διαφορετική οπτική ενός πίνακα. Γίνεται αναπαράσταση της κάθε οπτικής, καθώς και σύγκριση και συζήτηση στην ολομέλεια ώστε να δημιουργηθεί από τα παιδιά ένα νέος πίνακας με όλες τις διαφορετικές οπτικές. Στην τρίτη φάση, επεκτείνεται η έννοια της οπτικής στη συναισθηματική αναγνώριση. Με τη χρήση καρτών, τα παιδιά αναγνωρίζουν συναισθηματικές καταστάσεις, δημιουργούν ένα λεξικό συναισθημάτων με το μοντέλο Frayer και δουλεύουν σε ομάδες χρησιμοποιώντας τα «καπέλα των συναισθημάτων». Ολοκληρώνουμε το σενάριο με τη δημιουργία ενός φυλλαδίου διαχείρισης συναισθημάτων σε συγκεκριμένες καταστάσεις, το οποίο αποστέλλεται ηλεκτρονικά στους γονείς. Παράλληλα, σχεδιάζουμε επιδαπέδιο παιχνίδι με «ρομποτικά συναισθήματα», όπου τα παιδιά, ως ρομπότ, αποτυπώνουν με το σώμα τους το συναίσθημα που αντιστοιχεί σε μια δεδομένη κατάσταση. Η κούκλα της τάξης, που μέχρι τότε απουσιάζει, επιστρέφει για να ακούσει όσα πίστευαν αρχικά τα παιδιά και τι έχουν μάθει μέχρι εκείνη τη στιγμή. Τέλος, τα έργα των παιδιών παρουσιάζονται σε ομαδική έκθεση.

Λέξεις-κλειδιά: διαφορετική οπτική, ενσυναίσθηση, συνεργασία

Συνεργατική Μάθηση: μια δυναμική διδακτική και μαθησιακή προσέγγιση για την προώθηση της μάθησης και τη μεγιστοποίηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων

Παπαχρίστου Ευτυχία

Σύμβουλος Εκπαίδευσης Αγγλικής Γλώσσας (ΠΕ06), Β' Αθήνας (1^η Θέση),
e.parahristou@gmail.com

Η εργασία αυτή βιβλιογραφικής ανασκόπησης έχει ως στόχο να ρίξει φως στη σημασία και τη βαρύτητα της εφαρμογής της Συνεργατικής Μάθησης στο σημερινό πολύπλοκο περιβάλλον της σχολικής τάξης. Πρόκειται για μια καινοτόμο διδακτική και μαθησιακή προσέγγιση, η οποία προωθεί ένα διαδραστικό μαθησιακό περιβάλλον που βασίζεται στη συνεργασία μικρών ομάδων μαθητών/-τριών προκειμένου να ολοκληρώσουν μια εργασία ή/και δραστηριότητα που τους έχει ανατεθεί από τον/την εκπαιδευτικό. Για να επιτευχθεί η μάθηση, η προσέγγιση αυτή μετατοπίζει το επίκεντρο από την παθητική απόκτηση γνώσεων στην ενεργητική, υποστηριζόμενη, μάλιστα, από τους/τις ομότιμους/-ες συμμαθητές/-τριες, δηλαδή από τα μέλη της ομάδας. Η εργασία αρχίζει με την παρουσίαση ορισμών της Συνεργατικής Μάθησης από εγκεκριμένους θεωρητικούς κάνοντας, ταυτόχρονα, σύγκριση ανάμεσα σε ομοιότητες και διαφορές παρουσιάζοντας διαφορετικές οπτικές γωνίες του ζητήματος. Κατόπιν, εξετάζεται το εννοιολογικό πλαίσιο της Συνεργατικής Μάθησης, το οποίο έχει τις ρίζες του στις θεωρίες του Κοινωνικού Εποικοδομισμού (Social Constructivist theories) των Lev Vygotsky, Jean Piaget και John Dewey, οι οποίοι πρεσβεύουν ότι η μάθηση επιτυγχάνεται μέσα από την κοινωνική αλληλεπίδραση. Ακολούθως, γίνεται διάκριση μεταξύ των συγκεκριμένων εννοιών της Συνεργατικής Μάθησης και της Ομαδικής εργασίας επιχειρώντας την αποσαφήνιση των όρων και των διαφορών τους. Στη συνέχεια, παρουσιάζονται και συζητούνται τα πέντε χαρακτηριστικά που διακρίνουν τη Συνεργατική Μάθηση ως διδακτική προσέγγιση αλλά και δυναμική μορφή μάθησης, καθώς και τα πλεονεκτήματα και οφέλη που ανακύπτουν για τους/τις μαθητές/-τριες όταν υιοθετείται αυτή η εκπαιδευτική μεθοδολογία. Δίνεται, επίσης, έμφαση στο ρόλο του εκπαιδευτικού, ο οποίος γίνεται διευκολυντής της μάθησης, αλλά και σε αυτό των μαθητών/-τριών κατά την υιοθέτηση αυτής της προσέγγισης στην τάξη καθώς υπάρχει μετατόπιση από δασκαλοκεντρικά σε μαθητοκεντρικά μοντέλα. Στο τέλος, παρουσιάζεται η άρρηκτη σχέση της Συνεργατικής Μάθησης με την παράλληλη μεγιστοποίηση των προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων, γεγονός που προκρίνεται από όλα τα νέα Προγράμματα Σπουδών. Η Συνεργατική Μάθηση δίνει την ευκαιρία στους/στις μαθητές/-τριες να αναπτύξουν κριτική και δημιουργική σκέψη, να καλλιεργήσουν δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων και, τελικά, να αποκτήσουν αυτονομία, ώστε να είναι σε θέση να γίνουν αυτόνομοι, ενεργοί πολίτες του 21ου αιώνα. Τα ανωτέρω έχουν ως αποτέλεσμα την προώθηση και την προαγωγή της μάθησης συμβάλλοντας, αναμφισβήτητα, στην ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης στο σύγχρονο απαιτητικό σχολικό περιβάλλον.

Λέξεις-κλειδιά: Συνεργατική μάθηση, χαρακτηριστικά, οφέλη, ρόλος εκπαιδευτικού-μαθητών, προώθηση μάθησης, ποιότητα εκπαίδευσης.

Οι δυο Όψεις της Αξιολόγησης: Τυπική και Άτυπη Μάθηση στα Μαθηματικά της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

Πέτρου Αργυρούλα

Δρ., Σύμβουλος Εκπαίδευσης ΕΑΕΕ, apetrou@sch.gr

Μπούτα Χαρίκλεια (Χαρά)

Δρ., Σύμβουλος Εκπαίδευσης ΠΕ70, bouta.hr@gmail.com

Η ορθή και έγκυρη αξιολόγηση αποτελεί το θεμέλιο για τη διαμόρφωση αποτελεσματικών προγραμμάτων εκπαιδευτικής παρέμβασης στα Μαθηματικά, ιδίως για μαθητές/-τριες με μαθησιακές δυσκολίες. Σκοπός της αξιολόγησης είναι ο εντοπισμός και η αποσαφήνιση των συγκεκριμένων αδυναμιών ή δυσλειτουργιών που παρεμποδίζουν τη μαθησιακή διαδικασία. Η αξιολόγηση διακρίνεται σε τυπική και άτυπη: η πρώτη διεξάγεται από επίσημους φορείς με χρήση σταθμισμένων εργαλείων, ενώ η δεύτερη πραγματοποιείται από εκπαιδευτικούς με ευέλικτες και εξατομικευμένες μεθόδους. Τα άτυπα τεστ, αν και λιγότερο αξιόπιστα, επιτρέπουν την προσαρμογή στις ιδιαίτερες ανάγκες κάθε μαθητή και συνεισφέρουν στη διαμόρφωση προσωποποιημένων μαθησιακών στόχων. Η διαδικασία αξιολόγησης περιλαμβάνει διαδοχικά στάδια, από την επιλογή του γνωστικού αντικείμενου έως την καταγραφή της επίδοσης και τον καθορισμό διδακτικών στόχων. Ειδικά στον τομέα των Μαθηματικών, αξιοποιούνται μέθοδοι όπως η μέτρηση βάσει του Αναλυτικού Προγράμματος, η ποιοτική ανάλυση λαθών, η τεχνική της ανάλυσης έργου (taskanalysis). Η αξιολόγηση λειτουργεί όχι μόνο ως εργαλείο εντοπισμού δυσκολιών αλλά και ανάδειξης των δυνατοτήτων των μαθητών/-τριών. Οι δυσκολίες στα Μαθηματικά μπορεί να αποδοθούν σε 3 παράγοντες, στους εξωτερικούς, στους σχολικούς (π.χ. προγράμματα σπουδών) και στους εσωτερικούς παράγοντες (π.χ. ειδικές μαθησιακές δυσκολίες). Κατά την νευροψυχολογική προσέγγιση, η μαθηματική επίδοση επηρεάζεται σημαντικά από τη νευροψυχολογική βάση της μαθηματικής γνώσης. Η χρήση ψηφιακών εργαλείων, διαγνωστικών εργαλείων και σταθμισμένων ελληνικών τεστ ενισχύει τη διαδικασία αξιολόγησης, συμβάλλοντας στην έγκαιρη και αποτελεσματική μαθησιακή υποστήριξη, εργαλεία όπως ελληνικά σταθμισμένα εργαλεία (π.χ. ΔΙΔΥΜΑ, Mathematical Profile Test, κ.α.), το Ψυχομετρικό κριτήριο μαθηματικής επάρκειας για παιδιά και εφήβους, το Brain Math (εργαλείο αξιολόγησης ανεπτυγμένο από το Δημόκριτο), το ευρωπαϊκό DITOM, όσο και διεθνή ψηφιακά διαγνωστικά εργαλεία (Active Math, The Number Race, DysCalculiUM, κ.ά.), τα οποία ενισχύουν τη διάγνωση μαθησιακών δυσκολιών στα μαθηματικά αλλά και την υποστήριξη μαθητών/-τριών με δυσαριθμησία και άλλες δυσκολίες αριθμητικής επάρκειας.

Λέξεις Κλειδιά: Αξιολόγηση, Μαθηματικά, Διαγνωστικά Εργαλεία, Διάγνωση, Υποστήριξη

Πρωώθηση της ευρωπαϊκής συνεργασίας και των κοινών ευρωπαϊκών αξιών μέσω του προγράμματος Erasmus+ «Πολίτες του αύριο: μια κοινή Ευρώπη»

Πυρομάλη Βαρβάρα

Διευθύντρια & Καθηγήτρια Γαλλικής, 3^ο Δημοτικό Σχολείο Μεταμόρφωσης,
vpyromali@gmail.com

Ντούρα Αγγελική

Καθηγήτρια Εικαστικών, 3^ο Δημοτικό σχολείο Μεταμόρφωσης,
kiki_ntoura@yahoo.gr

Το 3ο δημοτικό σχολείο Μεταμόρφωσης συμμετέχει στο χρηματοδοτούμενο από την ευρωπαϊκή Ένωση πρόγραμμα Erasmus+ με τίτλο «Citoyens de Demain: l'Europe en Commun (CiDEC)»/«Πολίτες του αύριο: μια κοινή Ευρώπη» στο πλαίσιο της δράσης KA2 - Συνεργασία μεταξύ Οργανισμών και Ιδρυμάτων στον τομέα της Σχολικής Εκπαίδευσης. Το εν λόγω πρόγραμμα είναι διετές και περιλαμβάνει τρία βασικά πεδία δράσης. Σε πρώτο επίπεδο προωθείται η διακρατική συνεργασία μεταξύ μαθητών/-τριών και μαθητριών γαλλόφωνων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, η οποία διεξάγεται μέσω της διαδικτυακής πλατφόρμας 1 Village, στην οποία συνδέονται σχολεία από όλον τον κόσμο και συμμετέχουν σε ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων στη γαλλική γλώσσα με θεματικούς άξονες την ανακάλυψη, την αμφισβήτηση και την ένωση των πολιτισμών για μια Ευρώπη χωρίς αποκλεισμούς. Παράλληλα με τις ανταλλαγές που πραγματοποιούνται ανάμεσα στο μαθητικό δυναμικό των συνεργαζόμενων σχολείων, καθόλη τη διάρκεια του προγράμματος, ενισχύεται η ευρωπαϊκή συνεργασία ανάμεσα σε εκπαιδευτικούς και επαγγελματίες της εκπαίδευσης με γνώμονα την αξιοποίηση της μη τυπικής μάθησης στο σχολείο, αναδεικνύοντας μια πιο περιεκτική προσέγγισή της μέσα από την ανάπτυξη καινοτόμων και συμπεριληπτικών μεθόδων διδασκαλίας. Τέλος, χάρη σε αυτές τις εμπλουτιστικές εμπειρίες, οι εταίροι του έργου θα αναπτύξουν και θα διαδώσουν νέους τρόπους διδασκαλίας και θα εκπαιδεύσουν εκπαιδευτικούς και διευκολυντές, οι οποίοι θα υποστηρίξουν τάξεις και θα διευρύνουν τους ορίζοντες των παιδιών σε όλη την Ευρώπη. Στόχος του προγράμματος είναι η οικοδόμηση μιας ενωμένης και χωρίς αποκλεισμούς Ευρώπης για τους πολίτες του αύριο, με την ενδυνάμωση της ευρωπαϊκής συνείδησης και τη διάδοση των κοινών αξιών μέσα από την εκπαιδευτική διαδικασία. Στα πλαίσια του σχολικού έτους 2024-2025 έχουν προβλεφθεί από το πρόγραμμα δύο διακρατικές μετακινήσεις, η πρώτη στη Γαλλία και η δεύτερη στην Ελλάδα, δίνοντας την ευκαιρία στους εκπαιδευτικούς των δύο χωρών να ανακαλύψουν ο ένας το εκπαιδευτικό περιβάλλον του άλλου και να μοιραστούν βέλτιστες πρακτικές. Μέσα από τις εν λόγω μετακινήσεις δόθηκε η ευκαιρία στους Έλληνες και Γάλλους εκπαιδευτικούς να συνδημιουργήσουν και να συνεκτελέσουν πλήρη διδακτικά σενάρια εστιασμένα στις κοινές ευρωπαϊκές αξίες, να παρακολουθήσουν ποικιλία μαθημάτων διαφορετικών τάξεων, καθώς και να συμμετάσχουν σε εργαστήρια και δράσεις αναφορικά με τη σύγκριση των εκπαιδευτικών συστημάτων και τη διερεύνηση των στοιχείων άτυπης εκπαίδευσης που διαπερνούν εγκάρσια όλα τα γνωστικά αντικείμενα.

Λέξεις-κλειδιά: Erasmus, CiDEC, ενεργός πολίτης, κοινές ευρωπαϊκές αξίες, άτυπη εκπαίδευση

Η Επίδραση της Συναισθηματικής Νοημοσύνης στις Βιώσιμες Πρακτικές Εκπαιδευτικής Ηγεσίας: Μια Εμπειρική Διερεύνηση

Ρούκη Αγλαΐα

PhD, ΠΕ06 -3^ο Πειραματικό Δημοτικό Νέας Ιωνίας, aglaia.rouki@gmail.com,

Η εισήγηση διερευνά τον ρόλο της συναισθηματικής νοημοσύνης (ΣΝ) στις επιτυχημένες πρακτικές ηγεσίας διευθυντών σχολικών μονάδων. Το θεωρητικό πλαίσιο βασίζεται στη θεωρία της ΣΝ, όπως διατυπώθηκε από τον Goleman, και συνδέει τις διαστάσεις της (αυτογνωσία, αυτορρύθμιση, ενσυναίσθηση, κοινωνικές δεξιότητες) με τις απαιτήσεις βιώσιμης εκπαιδευτικής ηγεσίας. Ειδικότερα, εξετάζεται πώς η ΣΝ προάγει την ευημερία των εκπαιδευτικών, τη βελτίωση των σχέσεων και τη διαμόρφωση θετικού σχολικού κλίματος. Σκοπός της εισήγησης είναι να αναδειχθεί η σύνδεση της ΣΝ με πρακτικές ηγεσίες που υποστηρίζουν τη βιωσιμότητα στις σχολικές μονάδες, με έμφαση στη διαχείριση ανθρώπινων σχέσεων και στην υποστήριξη της επαγγελματικής ανάπτυξης. Η βιβλιογραφία υπογραμμίζει ότι η ΣΝ συμβάλλει στη δημιουργία θετικού σχολικού κλίματος, στην επίλυση συγκρούσεων και στη λήψη αποφάσεων με βάση την ευημερία όλων των εμπλεκόμενων. Σκοπός της έρευνας είναι να αναδείξει πώς οι διευθυντές με υψηλή ΣΝ εφαρμόζουν επιτυχημένες ηγετικές πρακτικές που προάγουν τη βιωσιμότητα στις σχολικές μονάδες. Συγκεκριμένα, εξετάζονται οι τρόποι με τους οποίους η ΣΝ ενισχύει τη διαχείριση των ανθρώπινων σχέσεων, την αποτελεσματική επικοινωνία και την υποστήριξη της επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών. Η μεθοδολογία περιλαμβάνει ποιοτική ανάλυση δεδομένων που συλλέχθηκαν μέσω ημιδομημένων συνεντεύξεων με 15 διευθυντές σχολείων από διαφορετικές εκπαιδευτικές βαθμίδες. Τα δεδομένα αναλύθηκαν με τη μέθοδο της θεματικής ανάλυσης, εστιάζοντας στις πρακτικές ηγεσίας που συνδέονται με τις διαστάσεις της ΣΝ. Τα ευρήματα δείχνουν ότι οι διευθυντές με υψηλή ΣΝ υιοθετούν πρακτικές που προάγουν τη συνεργασία, την εμπιστοσύνη και τη διαφάνεια. Παράλληλα, καταφέρνουν να διαχειριστούν δύσκολες καταστάσεις, όπως συγκρούσεις και αλλαγές, με ευαισθησία και αποτελεσματικότητα. Επιπλέον, η ΣΝ συνδέεται με την ικανότητά τους να εμπνέουν και να κινητοποιούν το προσωπικό, συμβάλλοντας στη διαμόρφωση ενός υποστηρικτικού περιβάλλοντος μάθησης. Συμπερασματικά, η ΣΝ αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για τη βιώσιμη εκπαιδευτική ηγεσία. Οι διευθυντές που αναπτύσσουν τις συναισθηματικές τους δεξιότητες μπορούν να ανταποκριθούν αποτελεσματικά στις προκλήσεις της εκπαιδευτικής κοινότητας, διασφαλίζοντας τη μακροπρόθεσμη επιτυχία και ευημερία της.

Λέξεις-κλειδιά: Βιώσιμη ηγεσία, συναισθηματική νοημοσύνη, εκπαιδευτική ηγεσία, σχολικές μονάδες, ηγετικές πρακτικές

Συναισθηματική νοημοσύνη και ηγεσία στην εκπαίδευση: Διασφάλιση ποιότητας μέσω υποστηρικτικών πρακτικών

Ρούκη Αγλαΐα

ΠΕ06, 3^ο Πειραματικό Δημοτικό Νέας Ιωνίας, rouki_aglaia@hotmail.com

Η συναισθηματική νοημοσύνη αποτελεί θεμελιώδη παράγοντα για την αποτελεσματική εκπαιδευτική ηγεσία, συμβάλλοντας στη διαμόρφωση ενός υποστηρικτικού και ποιοτικού σχολικού περιβάλλοντος. Οι σύγχρονες προσεγγίσεις στη διοίκηση της εκπαίδευσης

υπογραμμίζουν τη σημασία της συναισθηματικής νοημοσύνης των διευθυντών ως καθοριστικού παράγοντα για τη διασφάλιση της ποιότητας στην εκπαιδευτική διαδικασία. Σκοπός της παρούσας εισήγησης είναι να διερευνήσει τον ρόλο της συναισθηματικής νοημοσύνης στη σχολική ηγεσία και να αναδείξει τις πρακτικές που ενισχύουν την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών, τη σχολική κουλτούρα και την ποιότητα της εκπαίδευσης. Βασιζόμενη σε σύγχρονες ερευνητικές προσεγγίσεις και θεωρητικά μοντέλα η μελέτη εστιάζει στα πέντε βασικά συστατικά της συναισθηματικής νοημοσύνης (αυτογνωσία, αυτορρύθμιση, παρακίνηση, ενσυναίσθηση και κοινωνικές δεξιότητες) και αναλύει την εφαρμογή τους στη διοίκηση της εκπαίδευσης. Παρουσιάζονται εμπειρικά δεδομένα από την ελληνική και διεθνή βιβλιογραφία που καταδεικνύουν τη θετική συσχέτιση μεταξύ υψηλού επιπέδου συναισθηματικής νοημοσύνης και βελτιωμένων εκπαιδευτικών αποτελεσμάτων, καθώς και την ενίσχυση των διαπροσωπικών σχέσεων στο σχολικό περιβάλλον. Τέλος, η εισήγηση προτείνει συγκεκριμένες στρατηγικές ανάπτυξης της συναισθηματικής νοημοσύνης στους εκπαιδευτικούς ηγέτες, εστιάζοντας σε προγράμματα επιμόρφωσης και δια βίου μάθησης. Η ενσωμάτωση αυτών των πρακτικών στην εκπαιδευτική ηγεσία μπορεί να συμβάλει ουσιαστικά στη διασφάλιση ποιότητας στην εκπαίδευση, στη δημιουργία ενός θετικού σχολικού κλίματος και στη βελτίωση της συνολικής μαθησιακής εμπειρίας.

Λέξεις-κλειδιά: Συναισθηματική νοημοσύνη, Εκπαιδευτική ηγεσία, Διασφάλιση ποιότητας, Επιμόρφωση εκπαιδευτικών, Σχολικό κλίμα

Εκπαιδευτικές Τεχνολογίες στην Ελληνική Προσχολική Εκπαίδευση: Μελέτη Περίπτωσης της Πλατφόρμας Quizlet

Ρουσογιάννη Ελευθερία

Νηπιαγωγός, 13^ο Νηπιαγωγείο Αμαρουσίου, eleftheriarousogianni@yahoo.gr

Η παρούσα έρευνα διερεύνησε την αποτελεσματικότητα της πλατφόρμας Quizlet στην υποστήριξη της μαθησιακής διαδικασίας και στη βελτίωση της εμπλοκής και της απόδοσης παιδιών προσχολικής ηλικίας. Ειδικότερα, η μελέτη διερεύνησε την προσαρμοστικότητα της Quizlet στις ανάγκες Ελλήνων μαθητών/-τριών και εκπαιδευτικών, καθώς και τις δυνατότητες ενσωμάτωσής της στο προσχολικό εκπαιδευτικό περιβάλλον. Σκοπός της έρευνας ήταν να αξιολογηθεί ο βαθμός στον οποίο η Quizlet μπορεί να ενισχύσει τη μαθησιακή διαδικασία, τη συμμετοχή και τη διασκέδαση των μαθητών/-τριών, καθώς και να καταγραφούν οι απόψεις και οι εμπειρίες των εκπαιδευτικών που τη χρησιμοποίησαν. Χρησιμοποιήθηκε μικτή ερευνητική προσέγγιση, συνδυάζοντας ποσοτική έρευνα μέσω ερωτηματολογίων που απαντήθηκαν από 53 μαθητές/-τριες προσχολικής ηλικίας και ποιοτική έρευνα μέσω ημιδομημένων συνεντεύξεων με έξι εκπαιδευτικούς. Η ποσοτική ανάλυση περιλάμβανε περιγραφική στατιστική και ελέγχους διαφορών (Mann-Whitney U), ενώ η ποιοτική ανάλυση ανέδειξε τις αντιλήψεις των εκπαιδευτικών για τη χρήση της Quizlet. Τα ευρήματα έδειξαν ότι η πλειονότητα των μαθητών/-τριών βρήκε τις δραστηριότητες της Quizlet διασκεδαστικές, εύκολες στη χρήση και ενδιαφέρουσες. Συγκεκριμένα, το 79,2% δήλωσε ότι θα ήθελε να επαναλάβει τη χρήση της πλατφόρμας, ενώ το 73,6% ανέφερε ότι ένωσε πως έμαθε νέα πράγματα. Από την πλευρά των εκπαιδευτικών, η Quizlet αναγνωρίστηκε ως ένα εύχρηστο και ευέλικτο εργαλείο, αν και σημειώθηκαν προκλήσεις, όπως η ανάγκη για προσαρμογή του περιεχομένου στις ανάγκες των παιδιών προσχολικής ηλικίας, η έλλειψη αφηγηματικών και διαδραστικών χαρακτηριστικών, καθώς και η εξάρτηση από την

τεχνολογική υποδομή. Η Quizlet μπορεί να λειτουργήσει ως ένα πολύτιμο υποστηρικτικό εργαλείο για την ενίσχυση της μαθησιακής εμπειρίας στην προσχολική εκπαίδευση, ιδίως μέσω της παιχνιδοποίησης και της διαδραστικότητας. Επιπλέον, η πλατφόρμα προσφέρει πλεονεκτήματα στη διοικητική λειτουργικότητα της εκπαιδευτικής διαδικασίας, συμβάλλοντας στην ανάπτυξη του ψηφιακού εγγραμματισμού τόσο των μαθητών/-τριών όσο και των εκπαιδευτικών, ενώ παράλληλα διευκολύνει την οργάνωση, διαχείριση και παρακολούθηση της μαθησιακής προόδου μέσω της καταγραφής δεδομένων και της διαμόρφωσης προσωποποιημένων δραστηριοτήτων. Ωστόσο, απαιτείται περαιτέρω προσαρμογή του περιεχομένου στις ανάγκες των μικρών μαθητών/-τριών και βελτίωση της υποστήριξης προς τους εκπαιδευτικούς για τη δημιουργία καινοτόμων εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων.

Λέξεις-κλειδιά: Quizlet, Παιχνιδοποίηση, Προσχολική εκπαίδευση, Τεχνολογίες πληροφορίας και επικοινωνιών (ΤΠΕ), Μαθησιακή εμπλοκή

Ζωντανεύοντας τους ήρωες των βιβλίων – Μια πολυδιάστατη δράση φιλιαναγνωσίας με ευρωπαϊκή διάσταση

Σικεριανού Αδαμαντία

Εκπαιδευτικός ΠΕ70, 1ο Δημοτικό Σχολείο Κηφισιάς Γεώργιος Δροσίνης,
sikerian@yahoo.gr

Σακελλαρίδου Νικολία

Εκπαιδευτικός ΠΕ70, 1ο Δημοτικό Σχολείο Κηφισιάς Γεώργιος Δροσίνης,
nikoliasak@yahoo.gr

Στο σύγχρονο και ραγδαία μεταβαλλόμενο εκπαιδευτικό περιβάλλον, η φιλιαναγνωσία αποτελεί αναγκαίο μέσο για την ολόπλευρη ανάπτυξη των μαθητών/-τριών και βασικό θεμέλιο μιας ποιοτικής εκπαίδευσης. Η ενσωμάτωσή της στη μαθησιακή διαδικασία με βιωματικό και διαθεματικό τρόπο, ενισχύει τη γλωσσική έκφραση, τη συναισθηματική νοημοσύνη και την πολιτισμική ταυτότητα των παιδιών. Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να παρουσιάσει μια πρωτότυπη, βιωματική δράση φιλιαναγνωσίας που υλοποιήθηκε από τη Β΄ τάξη του 1ου Δημοτικού Σχολείου Κηφισιάς, με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Παιδικού Βιβλίου στις 2 Απριλίου. Η δράση, με τίτλο «Ποιος ήρωας είμαι;» (Who hero am I?), αποτελεί καλή εκπαιδευτική πρακτική, καθώς προάγει τη φιλιαναγνωσία μέσα από παιγνιώδεις, βιωματικές και συνεργατικές δραστηριότητες. Αρχικά οι μαθητές/-τριες επέλεξαν αγαπημένους ήρωες από βιβλία που έχουν διαβάσει, μεταμφιέστηκαν σε αυτούς και τους παρουσίασαν δημιουργικά στην τάξη. Στη συνέχεια η δράση επεκτάθηκε πέρα από τα σύνορα της τάξης, πήρε ευρωπαϊκή διάσταση και ανέδειξε τον διαπολιτισμικό της χαρακτήρα καθώς παρουσιάστηκε μέσω τηλεδιάσκεψης, σε σχολείο από τη Μόντενα της Ιταλίας, στο πλαίσιο eTwinning προγράμματος. Έπειτα οι Ιταλοί/-ίδες μαθητές/-τριες μας παρουσίασαν το βιβλίο «Your Alien», με θέμα τη φιλία και οι μαθητές/-τριες του 1ου Δημοτικού Σχολείου Κηφισιάς «Το ψαράκι που ήθελε να πετάξει», μια ιστορία για την αποδοχή, τα όνειρα και τη διαφορετικότητα. Στο τέλος οι δύο τάξεις αντάλλαξαν υλικό για την αξιοποίηση των βιβλίων στην τάξη.

Λέξεις-κλειδιά: φιλιαναγνωσία, βιωματική μάθηση, διαπολιτισμικότητα, eTwinning.

Ψηφιακά εργαλεία για τη βελτίωση της μαθησιακής διαδικασίας: Η περίπτωση του Kahoot

Σικεριανού Αδαμαντία

Εκπαιδευτικός ΠΕ70, 1ο Δημοτικό Σχολείο Κηφισιάς Γεώργιος Δροσίνης,
sikerian@yahoo.gr

Τσουλφά Κυριακή

Εκπαιδευτικός ΠΕ70, 1ο Δημοτικό Σχολείο Κηφισιάς Γεώργιος Δροσίνης,
tsoulfa.k@gmail.com

Τα τελευταία χρόνια η ραγδαία πρόοδος της τεχνολογίας έχει φέρει σημαντικές αλλαγές σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας. Ο χώρος της εκπαίδευσης δεν έμεινε ανεπηρέαστος από αυτές τις αλλαγές με αποτέλεσμα η ενσωμάτωση των ψηφιακών εργαλείων στη μαθησιακή διαδικασία να μην αποτελεί απλά καινοτομία, αλλά ανάγκη ώστε να διαμορφωθεί ένα σύγχρονο και αποτελεσματικό μαθησιακό περιβάλλον. Κύριες θεωρίες μάθησης υποστηρίζουν ότι η χρήση των ψηφιακών εργαλείων ενισχύει τη μαθησιακή διαδικασία, αφού οι μαθητές/-τριες από παθητικοί δέκτες της γνώσης μετατρέπονται σε ενεργά μέλη της, μέσω της ενεργού συμμετοχής και της εξατομικευμένης μάθησης. Σκοπός της εισήγησης είναι να δείξει τον ρόλο και τις δυνατότητες των ψηφιακών εργαλείων στην εκπαίδευση, καθώς και τα πλεονεκτήματα που προσφέρουν για την ενίσχυση της μαθησιακής διαδικασίας. Επίσης, θα αναφερθούν οι προκλήσεις που προκύπτουν κατά την ενσωμάτωση των ψηφιακών εργαλείων στη σχολική τάξη. Στο τέλος θα γίνει ιδιαίτερη αναφορά στο Kahoot, ένα ψηφιακό εργαλείο που προάγει τη μαθησιακή διαδικασία μέσω της παιγνιώδους μάθησης (gamification). Είναι ένα χρήσιμο και εύκολο στη χρήση εργαλείο αξιολόγησης των μαθητών/-τριών σε πραγματικό χρόνο.

Λέξεις - κλειδιά: ψηφιακά εργαλεία, συνεργατική μάθηση, Kahoot, διαδραστική μάθηση

Η περιχαράκωση του πεδίου της επαγγελματικής ηθικής μέσα από τους ευρωπαϊκούς κώδικες δεοντολογίας»

Σιτώτης Γεώργιος

Διευθυντής 1ου Δημοτικού Σχολείου Μεταμόρφωσης, Δάσκαλος Μουσικής,
sitotisgiorgos@gmail.com

Οι κώδικες δεοντολογίας των εκπαιδευτικών χρησιμοποιούνται σε διάφορες χώρες του κόσμου με διαφορετική στοχοθεσία κάθε φορά, με βασικό άμεσο σκοπό τον έλεγχο της παιδαγωγικής διαδικασίας, ενώ ένας από τους έμμεσους σκοπούς είναι η βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης. Για τις ανάγκες συγγραφής της παρούσας εισήγησης μελετήθηκαν περίπου τριάντα (30) κώδικες, από χώρες της Ευρώπης, της Αυστραλίας και της Αμερικής. Σε κανένα κώδικα δεν παρατηρήθηκε διαφοροποίηση ως προς την απόδοση προτεραιότητας της κεντρικής τοποθέτησης του/της μαθητή/-τριας και των συμφερόντων του. Στην Ελλάδα δεν υπάρχει κώδικας δεοντολογίας για τους εκπαιδευτικούς. Ίσως να μην κρινόταν απαραίτητη η ύπαρξή του τα περασμένα χρόνια. Στους εκπαιδευτικούς και το ρόλο τους αποδίδονταν εξ αρχής ηθικά χαρακτηριστικά στα οποία όφειλαν να ανταποκρίνονται. Η επιστημονική τους κατάρτιση δεν μπορούσε να αμφισβητηθεί με βάση τους τρόπους αξιολόγησής της που κατά περίπτωση αναπτύσσονταν. Με το πέρασμα των χρόνων η ύπαρξη

ενός κώδικα δεοντολογίας σε ένα κόσμο που κοινωνικο-πολιτικά, οικονομικά και ιδεολογικά πολυπλοκοποιείται με δραματικούς ρυθμούς, κάνοντας σχεδόν αδύνατη της παρακολούθησή του, αντιστοιχεί ίσως στην προσπάθεια των εκπαιδευτικών συστημάτων να συλλάβουν αυτήν την πολυπλοκοποίηση στο ηθικό επίπεδο. Δηλαδή, να κατανοήσουν σε τι ακριβώς συνίσταται το εκπαιδευτικό επάγγελμα και ποια η ηθική του υπόσταση στις παρούσες συγκυρίες. Τα σημεία στα οποία συμφωνούν όλοι οι κώδικες που εξετάστηκαν αλλά και το θεωρητικό μέρος είναι τα εξής: 1) η προστασία και η ισότητα των μαθητών/-τριών αποτελούν μέγιστη προτεραιότητα των κωδίκων, 2) η ανάγκη συνεργασίας των εκπαιδευτικών μέσα στο σχολείο, όσο και με τους γονείς των μαθητών/μαθητριών τους, 3) η ανάγκη δημιουργίας κλίματος εμπιστοσύνης και αμοιβαίου σεβασμού κατά την παιδαγωγική διαδικασία, κάτι που προσδίδει εγκυρότητα στο επάγγελμα του/της εκπαιδευτικού, 4) οι εκπαιδευτικοί πρέπει να χαρακτηρίζονται από α) τις αξίες της ακεραιότητας και της δικαιοσύνης, β) σύγχρονες παιδαγωγικές πρακτικές και γ) επαγγελματική εξέλιξη, 5) η έμφαση στο ότι οι εκπαιδευτικοί πρέπει να λειτουργούν έτσι ώστε να ενισχύουν το κύρος του επαγγέλματός τους, τη διατήρηση της κοινωνικής εμπιστοσύνης και τη διατήρηση της επαγγελματικής δεοντολογίας και 6) το γεγονός ότι οι κώδικες πρέπει να ελέγχουν και να υποδεικνύουν ενέργειες στους/στις εκπαιδευτικούς. Η παρούσα εισήγηση στηρίζεται στο θεωρητικό υπόβαθρο της επαγγελματικής ηθικής ως πεδίο της εφαρμοσμένης ηθικής, ως κλάδος της ηθικής φιλοσοφίας, ως κλάδος της φιλοσοφίας, τα οποία θα αναφερθούν αναλυτικά στην παρουσίαση.

Λέξεις-κλειδιά: κώδικες δεοντολογίας, επαγγελματική ηθική

Ο ρόλος του/της εκπαιδευτικού στην ενίσχυση της συμμετοχής των παιδιών με αναπηρία στη λήψη αποφάσεων κατά τη διαδικασία μάθησης: Αξιοποιώντας την οπτική των παιδιών

Σούρλα Ευαγγελία

Εκπαιδευτικός ΠΕ60 Μ.Σ., 1^ο Νηπιαγωγείο Παπάγου, evinip@yahoo.gr

Στη συμπεριληπτική εκπαίδευση η έννοια της συμμετοχής τίθεται ως κεντρικό ζήτημα που καθορίζει την ποιότητα της εκπαίδευσης που παρέχεται σε όλα τα παιδιά, εστιάζοντας στη διαμόρφωση μιας σχολικής κοινότητας στην οποία συμμετέχουν όλοι και τα παιδιά με αναπηρία παίρνουν αξία τη θέση τους μέσα στο μαθητικό σύνολο. Σε αυτό το πλαίσιο συζήτησης εντάσσεται η παρούσα έρευνα δράσης με κύριο σκοπό τη διαμόρφωση ενός ενταξιακού πλαισίου υποστήριξης και ακρόασης της φωνής των παιδιών αποβλέποντας στην ενεργό εμπλοκή τους στην διαμόρφωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Η θεωρητική πλαισίωση της έρευνας συνδέεται με τις αρχές της ενταξιακής εκπαίδευσης σε συνδυασμό με το νέο πρότυπο της κοινωνιολογίας της παιδικής ηλικίας, όπου το παιδί ως «ειδήμων της ζωής του» θεωρείται το πλέον κατάλληλο πρόσωπο για να μιλήσει σχετικά με τις εμπειρίες του και τις οπτικές του. Οι εκπαιδευτικές παρεμβάσεις σχεδιάστηκαν σύμφωνα με το θεωρητικό πλαίσιο της κονστρουκτιβιστικής παιδαγωγικής, εστιάζοντας στη θεωρία της κοινωνικο-πολιτιστικής μάθησης του Vygotsky, αξιοποιώντας κατάλληλες παιδοκεντρικές διδακτικές προσεγγίσεις, όπως είναι η διερευνητική μάθηση, η διαφοροποιημένη διδασκαλία και η συνεργατική μάθηση. Η συλλογή των δεδομένων έγινε με τη μέθοδο της τριγωνοποίησης διασφαλίζοντας στοιχεία από την οπτική της εκπαιδευτικού ερευνήτριας, του κριτικού φίλου και την οπτική των παιδιών σε συνδυασμό με την χρήση τριών διαφορετικών ερευνητικών εργαλείων: την παρατήρηση, την ημι-δομημένη συνέντευξη και

τα έργα των τεσσάρων παιδιών με αναπηρία που συμμετείχαν στην έρευνα δράσης. Από την ανάλυση των ευρημάτων διαπιστώνεται ότι η κοινή ενεργητική διερεύνηση μέσα από την συνεργασία και την καλλιέργεια των διαπροσωπικών σχέσεων είχε ως αποτέλεσμα το κοινό αίσθημα της ικανοποίησης του επιτεύγματος επιδρώντας καταλυτικά στην καθολική συμμετοχή τους στην εκπαιδευτική διαδικασία. Παράλληλα αναδεικνύεται ο πρωτεύοντας ρόλος της εκπαιδευτικού στη διαμόρφωση ενός ενταξιακού πλαισίου ενεργητικής ακρόασης και υποστήριξης της φωνής των νηπίων, όπου τα νήπια είχαν τη δυνατότητα να εκφράσουν την οπτική τους ενισχύοντας τη συμμετοχή τους στο εκπαιδευτικό πλαίσιο, καθώς αναπτύχθηκε στα παιδιά το συναίσθημα ότι «ακούγονται» και ότι ο κόσμος τους γίνεται κατανοητός από τον ενήλικα. Τέλος, η αξιοποίηση των κατάλληλων διδακτικών μεθόδων και στρατηγικών που εστιάζουν στην ενεργό συμμετοχή του μαθητή στα πλαίσια της παιδοκεντρικής διάστασης της μάθησης με σκοπό τη δημιουργία ενός διαφοροποιημένου μαθησιακού περιβάλλοντος που ανταποκρίνεται στις ανάγκες των παιδιών ενίσχυσε τον ρόλο τους ως συνδιαμορφωτές της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Λέξεις-κλειδιά: Συμπεριληπτική εκπαίδευση, οπτική παιδιών, μαθητοκεντρική εκπαίδευση, ενεργός συμμετοχή.

Διδακτικό σενάριο: Κρύο πολύ....λέτε να χιονίσει;

Σούλα Ευαγγελία

Εκπαιδευτικός ΠΕ60 Μ.Σc., 1^ο Νηπιαγωγείο Παπάγου, evinip@yahoo.gr

Η παρούσα εργασία περιγράφει και προτείνει ένα διδακτικό σενάριο για το Νηπιαγωγείο το οποίο σχεδιάστηκε σύμφωνα με τις αρχές του Προγράμματος Σπουδών για την Προσχολική Εκπαίδευση. Υλοποιήθηκε σε μια ομάδα 19 μαθητών/-τριών κατά τη διάρκεια των οργανωμένων δραστηριοτήτων στο πλαίσιο μιας εβδομάδας. Η αναγκαιότητα του σχεδιασμού και της υλοποίησης του συγκεκριμένου σεναρίου προέκυψε από τα ενδιαφέροντα των ίδιων των παιδιών της ομάδας καθώς τη δεδομένη χρονική στιγμή, τέλος Ιανουαρίου, το έντονο κρύο των ημερών σε συνδυασμό με την έντονη προσμονή για χιονόπτωση αποτελούσε αγαπημένο θέμα συζήτησης στην ολομέλεια. Σκοπός του διδακτικού σεναρίου είναι η κατανόηση της έννοιας της θερμοκρασίας του περιβάλλοντος και οι παράγοντες που την επηρεάζουν, αξιοποιώντας τη διερεύνηση των ιδιοτήτων του νερού. Σημείο αφετηρίας του σχεδιασμού αποτέλεσαν οι προβληματισμοί οι οποίοι αναδύθηκαν από τα ίδια τα παιδιά. Οι δραστηριότητες σχεδιάστηκαν σύμφωνα με τις αρχές της διερευνητικής μάθησης, της βιωματικής μάθησης και της παιγνιώδους μάθησης. Τα παιδιά μέσα από τις διερευνήσεις τους επεξεργάστηκαν τους προβληματισμούς τους, αναζητήσαν πληροφορίες, πειραματίστηκαν, απάντησαν στα ερωτήματά τους και αξιολογήσαν τα αποτελέσματα τους. Έμφαση δόθηκε στη διαδικασία της μάθησης, όπου ο παιγνιώδης χαρακτήρας των δραστηριοτήτων αποτέλεσε ισχυρό κίνητρό για την εμπλοκή στις δραστηριότητες καθώς η χαρά που τα παιδιά βίωσαν μέσα από το παιχνίδι, μεγιστοποίησε την ενεργό συμμετοχή τους. Κατά τον σχεδιασμό υιοθετήθηκε το διδακτικό μοντέλο 5Ε. Πέρα από τις διερευνήσεις, κατά την υλοποίηση των φάσεων αξιοποιήθηκε η ομαδοσυνεργατική προσέγγιση σε συνδυασμό με εργαλεία της διαφοροποιημένης διδασκαλίας (ρουτίνες σκέψης, διάγραμμα K-W-L-H). Καθοριστικής σημασίας ήταν και ο ρόλος της εκπαιδευτικού η οποία λειτούργησε σε όλες τις φάσεις του διδακτικού σεναρίου ως ενορχηστρωτής της μαθησιακής διαδικασίας, υποστηρίζοντας τα παιδιά στις συνεργατικές αλληλεπιδράσεις τους. Καθ' όλη τη διάρκεια της υλοποίησης του σεναρίου, η νηπιαγωγός λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες, τα ενδιαφέροντα και τις προτιμήσεις των

παιδιών έδρασε ως διαμεσολαβητής, αξιοποιώντας συχνά ως διδακτικό μέσο τις ανοιχτές ερωτήσεις με σκοπό να βοηθήσει τα παιδιά να εκφράσουν ιδέες και γνώσεις, να υποθέσουν, να διατυπώσουν επιχειρήματα, να εξάγουν συμπεράσματα. Κύριο εργαλείο αξιολόγησης αποτέλεσε το διάγραμμα K-W-L-H, ενώ τα παιδιά συμμετείχαν σε διαδικασίες αυτοαξιολόγησης και ετεροαξιολόγησης των δραστηριοτήτων, εκτιμώντας σε κάθε φάση τις δραστηριότητες που υλοποιήθηκαν και τα αποτελέσματα των δικών τους ενεργειών.

Λέξεις-κλειδιά: Πρόγραμμα Σπουδών, διερευνήσεις, διαφοροποιημένη διδασκαλία, διδακτικό μοντέλο 5Ε.

Ο ρόλος και το έργο των Ενδοσχολικών Συντονιστών και Παιδαγωγικών Συμβούλων – Μεντόρων στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση

Συκιώτης Φώτιος

Εκπαιδευτικός ΠΕ70, 2^ο Δημοτικό Σχολείο Νέας Ιωνίας Αττικής,
fotsyk@yahoo.com

Τζίμας Κωνσταντίνος

Εκπαιδευτικός ΠΕ70, Τμήμα Ένταξης, 2ο Δημοτικό Σχολείο Νέας Ιωνίας Αττικής,
tzimaskostas@yahoo.com

Το σύγχρονο σχολείο αποτελεί πολυδιάστατο οργανισμό και σημαντική κοινότητα μάθησης. Οφείλει να ανταποκρίνεται στις αυξανόμενες ανάγκες του μαθητικού πληθυσμού και να διασφαλίζει την ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης. Η συνεχής εξέλιξη της εκπαιδευτικής διαδικασίας απαιτεί ευέλικτους υποστηρικτικούς και αποτελεσματικούς μηχανισμούς εντός των σχολικών μονάδων. Η ποιότητα της εκπαίδευσης συνδέεται άρρηκτα με τη συνεχή επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών και τη διαρκή ενθάρρυνση και καθοδήγησή τους. Ο θεσμός του Παιδαγωγικού Συμβούλου – Μέντορα και του Ενδοσχολικού Συντονιστή συμβάλλει στην υποστήριξη, επιμόρφωση και καθοδήγηση των εκπαιδευτικών και στη δημιουργία σχέσεων αμοιβαίου σεβασμού, εμπιστοσύνης και αλληλοϋποστήριξης. Με την παρούσα βιβλιογραφική μελέτη εξετάζονται τα καθήκοντα, οι αρμοδιότητες και οι ενέργειες των Παιδαγωγικών Συμβούλων και των Ενδοσχολικών Συντονιστών, όπως αποτυπώνονται στην ελληνική νομοθεσία και στο υπάρχον θεσμικό πλαίσιο. Παρουσιάζονται τα προσόντα και οι δεξιότητες που προβλέπονται για τους Μέντορες και Ενδοσχολικούς Συντονιστές σύμφωνα και με την τρέχουσα βιβλιογραφία. Αναφέρονται τα κριτήρια, οι προϋποθέσεις και οι παράγοντες για την επίτευξη των στόχων τους καθώς και οι δυσκολίες και τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν στο εκπαιδευτικό και συμβουλευτικό έργο τους. Αναλύονται οι τρόποι και τα κίνητρα συνεργασίας με τα μέλη της σχολικής κοινότητας, τη διεύθυνση του σχολείου αλλά και τους εκπαιδευτικούς και κοινωνικούς φορείς με σκοπό τη δημιουργία εκπαιδευτικής κουλτούρας. Παρουσιάζονται έννοιες που σχετίζονται με το έργο των Μεντόρων και Ενδοσχολικών Συντονιστών όπως η δυναμική της ομάδας, τα χαρακτηριστικά του ενεργού ακροατή και συνομιλητή, η ενδυνάμωση των μελών, η κουλτούρα συνεργασίας, η ενεργός μαθητεία και η διά βίου μάθηση. Προβάλλονται τα σημαντικότερα μοντέλα καθοδήγησης και υποστήριξης της μαθησιακής διαδικασίας. Δίνεται το χρονοδιάγραμμα των ενεργειών και πρωτοβουλιών τους καθώς και η διαδικασία απολογισμού και αναστοχασμού για την αποτελεσματικότητα των συνεργασιών και παρεμβάσεων. Τέλος παρουσιάζονται προτάσεις για τη βελτίωση των συνθηκών λειτουργίας

του θεσμού και αναβάθμισης του ρόλου των Μεντόρων και Ενδοσχολικών Συντονιστών σύμφωνα και με τις σύγχρονες παιδαγωγικές προσεγγίσεις.

Λέξεις-κλειδιά: Μέντορες, Ενδοσχολικοί Συντονιστές, ενδυνάμωση, συνεργασία, υποστήριξη

Οι Δράσεις Ενεργού Πολίτη στο πλαίσιο της μετασχηματίζουσας μάθησης

Συνοδινού Σοφία

Εκπαιδευτικός ειδικότητας ΠΕ 79.01, Διευθύντρια του 3^{ου} Δημοτικού Σχολείου
Αμαρουσίου, sofiasynodinou@hotmail.com

Χριστοδούλου Νικόλαος

Σύμβουλος Β΄, Συντονιστής Επιστημονικής Μονάδας Εκπαίδευσης για τον Ενεργό
Πολίτη και την Αειφορία, ΙΕΠ, ChristodoulouNikolaos@hotmail.com

Στόχος της παρούσας εργασίας είναι να διερευνήσει την παιδαγωγική προσέγγιση του νέου Προγράμματος Σπουδών «Δράσεις Ενεργού Πολίτη» στο πλαίσιο της μετασχηματίζουσας μάθησης και της εκπαίδευσης για την αειφορία. Η επέκταση των δράσεων ενεργού πολίτη στα θεματικά πεδία της τοπικής γεωγραφίας και τοπικής ιστορίας δίνουν μία δυναμική στο νέο πρόγραμμα σπουδών προς την κατεύθυνση της εμπλοκής της τοπικής κοινωνίας με απώτερο σκοπό το άνοιγμα του σχολείου στην τοπική κοινωνία και την αύξηση της αίσθησης του «ανήκειν» των μαθητών/-τριών. Κατά αυτόν τον τρόπο επιτυγχάνεται ο διττός ρόλος των δράσεων ενεργού πολίτη που είναι η προώθηση της αειφόρου, ενεργού πολιτεϊότητας και η ενίσχυση του θετικού σχολικού κλίματος ως πρωτογενής πρόληψη κάθε μορφής βίας και σχολικού εκφοβισμού. Με την υλοποίηση δράσεων ενεργού πολίτη τοπικής ιστορίας και τοπικής γεωγραφίας οι δράσεις ενεργού πολίτη ξεπερνούν τα όρια του σχολικού τμήματος που τις υλοποιεί, ενδιαφέρουν τη σχολική μονάδα συνολικά και την τοποθετούν στη σχέση της με την τοπική κοινωνία, σε μία ολιστική προοπτική του αειφόρου σχολείου. Προς την επίτευξη αυτής της κατεύθυνσης προτείνεται και διερευνάται η παιδαγωγική προσέγγιση της μετασχηματίζουσας, αειφόρου μάθησης (transformative sustainability learning, TSL) με σκοπό τον μετασχηματισμό του σχολείου σε ένα περιβάλλον αειφόρου μάθησης. Συγκεκριμένα, προτείνεται η αξιοποίηση του ταυτόχρονου συνδυασμού της γνωστικής (head), κιναισθητικής (hand) και συναισθηματικής (heart) μάθησης (3H) κατά την υλοποίηση των δράσεων ενεργού πολίτη προκειμένου να υπηρετηθεί η ολιστική τους διάσταση. Στην υιοθέτηση του μοντέλου 3H ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην αξιοποίηση των τεχνών ως αναπόσπαστου μέρους της κιναισθητικής και συναισθηματικής μάθησης, ιδιαίτερα μάλιστα κατόπιν και της πρόσφατης Οδηγίας (2024) της UNESCO για την αξιοποίηση των τεχνών στην εκπαίδευση και τη σχέση τους με την εκπαίδευση για την αειφορία. Διερευνάται αν η προσέγγιση TSL εμπίπτει στη φιλοσοφία του νέου Προγράμματος Σπουδών «Δράσεις Ενεργού Πολίτη», ο βαθμός στον οποίο υποστηρίζει την υλοποίηση του, ενδεχόμενες δυσχέρειες στην εφαρμογή της και παρουσιάζονται προτάσεις για την καλύτερη αξιοποίησή της.

Λέξεις-κλειδιά: δράσεις ενεργού πολίτη, μετασχηματίζουσα μάθηση

Μαθητοκεντρική διδασκαλία μαθηματικών με ενσωμάτωση ψηφιακών τεχνολογιών στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση

Συροπούλου Αγγελική

εκπαιδευτικός ΕΑΕ, 1ο Δημοτικό Σχολείο Πεύκης, agsyropo@sch.gr

Η ενσωμάτωση των ψηφιακών τεχνολογιών στη διδασκαλία των μαθηματικών προάγει την ενίσχυση της μαθησιακής εμπλοκής και την ενδυνάμωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Η παρούσα εκπαιδευτική παρέμβαση εφαρμόστηκε σε τέσσερις μαθητές/-τριες πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και επικεντρώθηκε στη διδασκαλία των κλασμάτων, ακολουθώντας μια μαθητοκεντρική προσέγγιση. Ο κύριος στόχος της παρέμβασης ήταν η ενεργός συμμετοχή των μαθητών/-τριών στη μαθησιακή διαδικασία και η ανάπτυξη των μαθηματικών τους δεξιοτήτων μέσω βιωματικών και διαδραστικών δραστηριοτήτων επίλυσης προβλημάτων, ενισχύοντας παράλληλα την κριτική σκέψη και τη συνεργασία. Η διδασκαλία σχεδιάστηκε ώστε να ανταποκρίνεται στις ανάγκες μαθητών/-τριών με ποικίλα μαθησιακά στυλ μάθησης. Η χρήση ψηφιακών εργαλείων, όπως το Beebot και το Wordwall, αποτέλεσε καθοριστικό παράγοντα στην ενίσχυση της διαδραστικότητας και της αφομοίωσης της μαθησιακής ύλης. Οι δραστηριότητες που πραγματοποιήθηκαν ήταν σχεδιασμένες έτσι ώστε να ενσωματώνουν την ενεργό μάθηση, ενώ η αξιολόγηση της μαθησιακής προόδου έγινε συνεχώς, χρησιμοποιώντας εργαλεία όπως το KWL Chart και φύλλα εργασίας. Συνολικά, η εφαρμογή αυτής της μαθητοκεντρικής προσέγγισης με τη χρήση σύγχρονων τεχνολογιών αναδεικνύει την αξία της τεχνολογικής ενσωμάτωσης στη διδασκαλία των μαθηματικών, καθώς ενισχύει τη μαθησιακή εμπλοκή και βελτιώνει την αποτελεσματικότητα της διδασκαλίας.

Λέξεις-κλειδιά: Μαθητοκεντρική διδασκαλία, μαθηματικά, ψηφιακές τεχνολογίες, σενάριο διδασκαλίας

Κοινωνικο-συναισθηματική μάθηση και συμπερίληψη μέσω του eTwinning

Συροπούλου Αγγελική

εκπαιδευτικός ΕΑΕ, 1ο Δημοτικό Σχολείο Πεύκης, agsyropo@sch.gr

Αλεξοπούλου Αρχοντούλα

εκπαιδευτικός αγγλική γλώσσας, 1ο Δημοτικό Σχολείο Πεύκης, alarchon@sch.gr

Ιωσηφίδου Άννα

εκπαιδευτικός φυσική αγωγής, 1ο Δημοτικό Σχολείο Πεύκης, annaios@sch.gr

Η κοινωνικο-συναισθηματική μάθηση (SEL) προάγει την συναισθηματική νοημοσύνη, την ενσυναίσθηση και τη διαχείριση των συναισθημάτων των μαθητών/-τριών. Το έργο FEEL – Feelings, Empathy, Emotional Learning, το οποίο υλοποιήθηκε στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής δράσης eTwinning, στοχεύει στην ανάπτυξη κοινωνικο-συναισθηματικών ικανοτήτων στους/στις μαθητές/-τριες της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Στο πρόγραμμα συμμετείχαν εκπαιδευτικοί και μαθητές/-τριες από ευρωπαϊκές χώρες κατά το σχολικό έτος 2024-2025. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στη συμπερίληψη μαθητών/-τριών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και αναπηρίες, μέσω δραστηριοτήτων που υποστηρίζουν την αναγνώριση, έκφραση και κατανόηση των συναισθημάτων. Οι δράσεις πραγματοποιήθηκαν ψηφιακά και συνεργατικά. Το πρόγραμμα αποτέλεσε μία βέλτιστη πρακτική δημιουργίας συνεργατικής

κοινότητας μάθησης, όπου οι εκπαιδευτικοί μοιράστηκαν στρατηγικές και ανέπτυξαν κοινές παιδαγωγικές προσεγγίσεις σε ένα υποστηρικτικό και διεθνές περιβάλλον. Η αξιολόγηση του έργου πραγματοποιήθηκε τόσο από τους/τις μαθητές/-τριες όσο και από τους εκπαιδευτικούς, καταγράφοντας σημαντικά οφέλη σε επίπεδο συναισθηματικής καλλιέργειας, κοινωνικών δεξιοτήτων και διαπολιτισμικής επίγνωσης. Τα αποτελέσματα επιβεβαιώνουν την αποτελεσματικότητα των ευρωπαϊκών συνεργασιών στην προώθηση μιας περιεκτικής και συναισθηματικά ευαισθητοποιημένης προσέγγισης στην εκπαίδευση, ενισχύοντας τις δεξιότητες των μαθητών/-τριών σε κοινωνικό, συναισθηματικό και ακαδημαϊκό επίπεδο.

Λέξεις-κλειδιά: Κοινωνικο-συναισθηματική μάθηση, συμπερίληψη, eTwinning

Πολυτροπική Μάθηση και συμπερίληψη στην εκπαίδευση: Δημιουργία οπτικοακουστικού υλικού ως διδακτικό μέσο

Συροπούλου Αγγελική

εκπαιδευτικός ΕΑΕ, 1ο Δημοτικό Σχολείο Πεύκης, agsyropo@sch.gr

Γιουμίδου Μερόπη

κοινωνική λειτουργός, 1ο Ειδικό Δημοτικό Σχολείο και Νηπιαγωγείο Κατερίνης,
meropi.gioumidou@hotmail.com

Η πολυτροπική θεωρία (Multimodal Theory) αναγνωρίζει ότι η εκπαιδευτική διαδικασία συντελείται μέσα από τη σύνθεση πολλαπλών τρόπων έκφρασης και επικοινωνίας, πέρα από τον γραπτό ή προφορικό λόγο, όπως η εικόνα, η κίνηση, ο ήχος, η στάση του σώματος και η χωρική διάταξη. Η δημιουργία οπτικοακουστικού υλικού από μαθητές/-τριες αποτελεί μια ουσιαστική εφαρμογή αυτής της θεωρίας, καθώς τους δίνει τη δυνατότητα να εκφραστούν δημιουργικά, να αλληλεπιδράσουν συνεργατικά και να διαμορφώσουν κοινωνικά και συναισθηματικά νοήματα μέσα από ποικίλους τρόπους αναπαράστασης. Στο πλαίσιο αυτό, κατά το σχολικό έτος 2024–2025, επτά μαθητές/-τριες της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης δημιούργησαν ένα *slow motion* βίντεο, με στόχο την ανάδειξη της ενσυναίσθησης και της συμπερίληψης. Μέσα από τη συμμετοχή τους σε αυτή τη διαδικασία, καλλιέργησαν δεξιότητες αναγνώρισης και διαχείρισης συναισθημάτων, ανέπτυξαν κοινωνική συνείδηση και ενίσχυσαν την αλληλεγγύη τους προς ευάλωτες ομάδες. Το βίντεο παρουσιάστηκε στην εκδήλωση του Υπουργείου Παιδείας για την Παγκόσμια Ημέρα Αναπηρίας, λειτουργώντας ως μέσο ευαισθητοποίησης της σχολικής και ευρύτερης κοινότητας σχετικά με τη σημασία της συμπερίληψης και του σεβασμού προς τα άτομα με αναπηρίες. Η συγκεκριμένη πρακτική αναδεικνύει τον ρόλο της πολυτροπικής μάθησης στην ενίσχυση της εκπαίδευσης, καθώς η τεχνολογία λειτουργεί ως εργαλείο για την ανάπτυξη ενσυναίσθησης, τη προώθηση της συμπερίληψης και την ενδυνάμωση της κοινωνικής συνείδησης, προσφέροντας μια ολοκληρωμένη μαθησιακή εμπειρία.

Λέξεις-κλειδιά: πολυτροπική θεωρία, συμπερίληψη, ενσυναίσθηση, οπτικοακουστικό υλικό

Τεχνικές θεάτρου στη διδασκαλία της «Γλώσσας» – Δραματοποίηση κειμένων

Σωμαρά Ευγενία

ΠΕ91.01 Θεατρικών Σπουδών - Θεατρολόγος Mphil, Τμήμα Θεατρικών Σπουδών -
ΕΚΠΑ, e-somara@otenet.gr

Σκοπός της εργασίας αυτής είναι η παρουσίαση της χρήσης της μεθόδου της δραματοποίησης από τον εκπαιδευτικό στο μάθημα της Γλώσσας όσον αφορά στα λογοτεχνικά κείμενα που διδάσκονται τόσο στο βιβλίο της Γλώσσας όσο και στο Ανθολόγιο. Η τεχνική αυτή μπορεί να επεκταθεί και σε κείμενα που διδάσκονται εκτός σχολικής ύλης στο πλαίσιο της Φιλαναγνωσίας. Μέσα από την παρουσίαση αυτή ο/η εκπαιδευτικός θα ανακαλύψει μια εύχρηστη και ευέλικτη «εργαλειοθήκη» για να τη χρησιμοποιεί για τις εκάστοτε ανάγκες της διδασκαλίας του μαθήματος της Γλώσσας. Καθώς οι ανάγκες της εκπαιδευτικής διαδικασίας συνεχώς μεταβάλλονται κρίνεται απαραίτητο η διδασκαλία του μαθήματος της «Γλώσσας» να μπορεί μέσα από διάφορες μεθόδους (βλ. διαφοροποιημένη διδασκαλία και μάθηση) να μπορεί να ανταποκριθεί σε αυτές, καλύπτοντας ένα όσο γίνεται μεγαλύτερο φάσμα μαθησιακών αναγκών των μαθητών/-τριών. Γι' αυτό τον λόγο και προτείνεται μέσα από το Πρόγραμμα Σπουδών του μαθήματος της «Γλώσσας» η αξιοποίηση διαφόρων Εκπαιδευτικών τεχνικών που περιλαμβάνουν διάφορες μεθόδους και τεχνικές όπως το παιχνίδι ρόλων και η δραματοποίηση, με στόχο τη μεγαλύτερη εξοικείωση του μαθητή/-τριας με τα λογοτεχνικά κείμενα, την εμπάθυνση και κατανόηση του κειμένου με απώτερο σκοπό την όσο το δυνατόν καλύτερη εμπέδωσή του. Στο πλαίσιο αυτό θα παρουσιαστεί η μέθοδος της δραματοποίησης κειμένων της Γλώσσας και θα απαντηθούν ερωτήματα όπως: Τι είναι δραματοποίηση κειμένου και πώς μπορεί να γίνει θέατρο ένα κείμενο και να «ζωντανέψει» μέσα στην τάξη / Ποια είναι τα βήματα του ακολουθούμε (αναγνώριση ρόλων, χώρου, σκηνών κ.λπ.) / Πώς η δραματοποίηση μπορεί να υλοποιηθεί μέσα στο πλαίσιο της διδασκαλίας (καθοδήγηση μαθητών/-τριών, ομαδοσυνεργατική μέθοδος, τεχνικές εκπαιδευτικού δράματος κ.ά.) / Παραδειγματικές εφαρμογές σε κείμενα από το Ανθολόγιο της Α' - Β', Γ' - Δ' και Ε' - Στ' Δημοτικού. Είναι σημαντικό να κατανοήσουμε πως μέσα από τη βιωματική μέθοδο της δραματοποίησης μαθητές/-τριες διαφόρων μαθησιακών στυλ, γνωστικών και πολιτισμικών επιπέδων (αλλόγλωσσοι, μαθητές/-τριες με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες κ.ά.) μπορούν με μεγαλύτερη ευκολία να προσεγγίσουν τα γλωσσικά κείμενα και εν τέλει να καλλιεργήσουν τον κριτικό τους γραμματισμό.

Λέξεις-κλειδιά: Δραματοποίηση, Θέατρο, Γλώσσα, Διαφοροποιημένη διδασκαλία, Κριτικός γραμματισμός

Inside Out

Τάκη Αγγελική

εκπαιδευτικός Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, 9^ο Δημοτικό Σχολείο Ηρακλείου
Αττικής, taki.aggeliki@gmail.com

Το θεωρητικό πλαίσιο του σεναρίου βασίζεται στη Ζώνη Επικείμενης Ανάπτυξης του Vygotsky, τη θεωρία της Παιγνιώδους Μάθησης, το μοντέλο του γραμματισμού των τεσσάρων πόρων και τη Νέα Μάθηση. Επιπλέον, αξιοποιούνται οι αρχές της διαφοροποιημένης διδασκαλίας με στόχο την προσαρμογή της μαθησιακής εμπειρίας στις

ατομικές ανάγκες των μαθητών/-τριών, ενισχύοντας τα μαθησιακά τους στυλ και τα ιδιαίτερα ενδιαφέροντά τους. Σκοπός του σεναρίου είναι η ενίσχυση της γλωσσικής επάρκειας των μαθητών/-τριών της ΣΤ' Δημοτικού μέσω της αγγλικής γλώσσας, με έμφαση στη συναισθηματική νοημοσύνη και την κριτική σκέψη, αξιοποιώντας την ταινία «Inside Out» ως μέσο κατανόησης και έκφρασης συναισθημάτων. Παράλληλα, επιδιώκεται η ενσωμάτωση ΤΠΕ στη διδασκαλία, μέσω εργαλείων Web 2.0, με στόχο την ενεργή συμμετοχή των μαθητών/-τριών και την ανάπτυξη ψηφιακού γραμματισμού. Η χρήση σύγχρονων τεχνολογιών επιτρέπει τη δημιουργία γέφυρας μεταξύ σχολείου και πραγματικού κόσμου, ενισχύοντας τη βιωματική μάθηση και την ενασχόληση με αυθεντικά μαθησιακά περιβάλλοντα. Η μεθοδολογία βασίζεται στη διαφοροποιημένη διδασκαλία και στη χρήση συνεργατικών και παιγνιωδών δραστηριοτήτων. Περιλαμβάνει ατομικές και ομαδικές εργασίες, δραστηριότητες κατανόησης προφορικού και γραπτού λόγου μέσω ψηφιακών εργαλείων (Kahoot, Word Art, QR Scanner, Google Forms, Jamboard, Podcasting), δημιουργία πολυτροπικών κειμένων και παραγωγή περιεχομένου (βίντεο, αφίσες, ηχογραφήσεις). Οι δραστηριότητες περιλαμβάνουν παιχνίδια τύπου «escape the classroom», δημιουργία συννεφολέξων και πολυτροπικών αφισών, καθώς και τη διεξαγωγή διαμορφωτικής αξιολόγησης μέσω ψηφιακών εργαλείων. Ο/Η εκπαιδευτικός υιοθετεί ρόλο συντονιστή, καθοδηγώντας τους/τις μαθητές/-τριες στη διαδικασία ανακάλυψης της γνώσης και προάγοντας την αυτονομία τους στη μάθηση. Τα αποτελέσματα της εφαρμογής του σεναρίου δείχνουν ότι η παιγνιώδης μάθηση και η αξιοποίηση των ΤΠΕ αυξάνουν τη συμμετοχή και το ενδιαφέρον των μαθητών/-τριών. Επιπλέον, αναπτύσσονται γλωσσικές και κοινωνικές δεξιότητες, ενισχύεται η συναισθηματική νοημοσύνη και καλλιεργείται η αυτόνομη μάθηση. Μέσω της αξιολόγησης (διαμορφωτικής και τελικής), διαπιστώθηκε βελτίωση στην κατανόηση της αγγλικής γλώσσας, στην κριτική σκέψη και στη συνεργασία των μαθητών/-τριών, ενώ ενισχύθηκε η αυτοπεποίθησή τους στη χρήση της ξένης γλώσσας. Η εμπλοκή τους σε βιωματικές και διαδραστικές δραστηριότητες είχε ως αποτέλεσμα την ανάπτυξη της δημιουργικότητας και της φαντασίας τους, καθώς και την καλλιέργεια δεξιοτήτων ψηφιακού και συναισθηματικού γραμματισμού.

Λέξεις-κλειδιά: Καινοτόμες διδακτικές προσεγγίσεις, παιγνιώδης μάθηση, συναισθηματική νοημοσύνη, ΤΠΕ, συνεργατική μάθηση.

Η Εκπαίδευση της Επιχειρηματικότητας στην Προσχολική Ηλικία: Συστηματική Ανασκόπηση της Διεθνούς Βιβλιογραφίας

Ταμπού Στέλλα

Εκπαιδευτικός – Υπ. Δρ. ΕΚΠΑ, 4^ο Νηπιαγωγείο Βριλησίων,
stella_tamprou@yahoo.com

Η Ελλάδα, ευρισκόμενη σε δυσχερή θέση στους διεθνείς δείκτες επιχειρηματικότητας, αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις που αντανάκλονται στην οικονομική της πραγματικότητα. Σε αυτό το περιβάλλον, το πρόγραμμα σπουδών «Δράσεις Ενεργού Πολίτη» μπορεί να αποτελέσει καταλύτη μετασχηματισμού της επιχειρηματικής κουλτούρας της Χώρας στο μέλλον. Μέσω της καλλιέργειας κριτικής σκέψης, καινοτόμου νοοτροπίας και κοινωνικής υπευθυνότητας ακόμα και από την προσχολική ηλικία το πρόγραμμα μπορεί να αποτελέσει ευκαιρία για μια νέα γενιά επιχειρηματιών και εργαζόμενων με οικολογική συνείδηση και κοινωνικό προσανατολισμό. Ωστόσο, η εκπαίδευση στην επιχειρηματικότητα

έχει τις ρίζες της κατά κύριο λόγο στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και σε περιορισμένο βαθμό σε μεγαλύτερες ηλικίες μαθητών/-τριών. Αυτό οφείλεται στον προσανατολισμό του πεδίου προς την αγορά καθώς και στην πολυπλοκότητα των εννοιών του, επιφέροντας δυσκολίες στην ενσωμάτωση του στην προσχολική εκπαίδευση. Στόχος αυτού του άρθρου είναι η ανάλυση της βιβλιογραφίας που σχετίζεται με την εκπαίδευση της επιχειρηματικότητας στην προσχολική ηλικία μέσω συστηματικής ανασκόπησης της (systematic literature review). Η συστηματική ανασκόπηση βιβλιογραφίας προσφέρει επιστημονική αξιοπιστία μέσω της μεθοδολογικής αυστηρότητας και διαφάνειας, ελαχιστοποιώντας παράλληλα την ερευνητική μεροληψία. Μετά από σχετική αναζήτηση στις βάσεις ακαδημαϊκής βιβλιογραφίας SCOPUS και Web of Science εντοπίζουμε την έλλειψη πληθώρας ακαδημαϊκής έρευνας και πραγματοποιούμε ποιοτική ανάλυση στα μόλις 9 (peer-reviewed) σχετικά ακαδημαϊκά άρθρα που παρουσιάζει η διεθνής βιβλιογραφία. Τα ευρήματα, πρωτίστως αναδεικνύουν την περαιτέρω συστηματική έρευνα στην περιοχή, καθώς και τις δυνατότητες της για την ανάπτυξη κοινωνιών που βασίζονται στο αειφόρο επιχειρείν. Η εργασία επίσης υπογραμμίζει την ανάγκη έρευνας για το τι συμβαίνει στις παρεμβάσεις εκπαίδευσης της επιχειρηματικότητας στην προσχολική ηλικία και τι αποτελέσματα μπορούν να επιτευχθούν. Η έρευνά μπορεί επίσης να συμβάλει στην μελλοντική προετοιμασία εκπαιδευτικών στρατηγικών και στην ανάπτυξη προγραμμάτων σπουδών, παρέχοντας ιδέες στους παιδαγωγούς προσχολικής ηλικίας.

Λέξεις-κλειδιά: προσχολική εκπαίδευση, επιχειρηματικότητα, preschool education, entrepreneurship.

Καινοτόμες διδακτικές προσεγγίσεις: Εφαρμογή της Παιδαγωγικής της Ειρήνης μέσω της Μάθησης Βάσει Έργου (Project Based Learning)

Τζιμοπούλου Ελένη

Δασκάλα, 1ο Δημοτικό Σχολείο Λυκόβρυσης, etzimo@sch.gr

Η παρούσα εισήγηση προσδοκά τον διαμοιρασμό με την εκπαιδευτική κοινότητα, μιας καινοτόμου διδακτικής προσέγγισης που αφορά στην εφαρμογή της Παιδαγωγικής της Ειρήνης μέσω της Μάθησης Βάσει Έργου (Project Based Learning). Η Παιδαγωγική της Ειρήνης βασίζεται στην ανάπτυξη μιας κουλτούρας ειρήνης μέσα από την εκπαίδευση. Αποτελεί κλάδο των Επιστημών της Αγωγής και προσβλέπει στη διαμόρφωση μιας αντίληψης παγκοσμιότητας με έμφαση στην ενσυναίσθηση και την κατανόηση του «εθνικού άλλου», στην εποικοδομητική διαχείριση των συγκρούσεων και στην ανάπτυξη κοινωνικών και συναισθηματικών δεξιοτήτων που θα ενισχύουν την έννοια του ενεργού πολίτη. Η Μάθηση Βάσει Έργου βασίζεται στην αρχή της ενεργητικής μάθησης κατά την οποία ο μαθητής συμμετέχει ενεργά στην κατανόηση και τη χρήση των γνώσεων, με τη βοήθεια του εκπαιδευτικού. Αποτελεί έναν τρόπο εφαρμογής του εποικοδομισμού στην εκπαίδευση και επιτρέπει στους/στις μαθητές/-τριες να αναπτύξουν δεξιότητες όπως η συνεργασία, η επίλυση προβλημάτων, η αναζήτηση λύσεων, δεξιότητες οι οποίες είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με τις αρχές της Παιδαγωγικής της Ειρήνης. Μέσω της Μάθησης Βάσει Έργου, οι μαθητές/-τριες εμπλέκονται σε ένα πρόβλημα ή ένα έργο στο οποίο καλούνται να αναλύσουν και να αξιολογήσουν τις πληροφορίες που συλλέγουν, να σκεφτούν κριτικά, να συνεργαστούν, να επιλύσουν τις μεταξύ τους διαφορές. Ως εκ τούτου, επιτυγχάνεται η βιωματική εφαρμογή των αρχών που διέπουν την Παιδαγωγική της Ειρήνης. Σκοπό της

παρούσας εισήγησης αποτελεί η παρουσίαση ενός συνόλου δραστηριοτήτων που δημιουργήθηκαν αντλώντας θεωρητικό έρεισμα από τις αρχές που αναφέρθηκαν. Οι δραστηριότητες προσαρμόστηκαν στο γνωστικό υπόβαθρο μαθητών και μαθητριών της Ε' τάξης, οι οποίοι/-ες παρωθήθηκαν - προκειμένου να παράγουν τα έργα (projects) τους- να αναζητήσουν και να διαχειριστούν παγκόσμια δεδομένα που αφορούν σε κοινές ανθρώπινες ανάγκες όπως το φαγητό (διατροφικές συνήθειες, κουλτούρα διατροφής, υποσιτισμός, δυνατότητες καλλιέργειας, εισαγωγές τροφίμων). Η δράση επεκτάθηκε και σε τομείς όπως το νερό, η ενέργεια κ.ά. στους οποίους θα γίνει μια συνοπτική αναφορά. Το εν λόγω φάσμα θεματικών επελέγη με στόχο τη διεύρυνση των πληροφοριών που λαμβάνουν οι μαθητές/-τριες γύρω από πανανθρώπινες ανάγκες, την κατανόηση των διαφοροποιήσεων που συναντώνται σε άλλους λαούς και την ενίσχυση της ενσυναίσθησης για τον «εθνικό άλλο» προσεγγίζοντας την πραγματικότητα από διαφορετικές οπτικές γωνίες. Μέσα από την ανατροφοδότηση και τα δεδομένα που προέκυψαν, μπορούμε να συνάγουμε το συμπέρασμα ότι οι μαθητές/-τριες βρήκαν ενδιαφέρουσα και διαφωτιστική την ενασχόληση με ζητήματα που αφορούν όλους τους ανθρώπους του κόσμου και ανταποκρίνονται θετικά στην αποδοχή των διαφορετικών αντιλήψεων.

Λέξεις-κλειδιά: παιδαγωγική της ειρήνης, μάθηση βάσει έργου, ενεργητική μάθηση, «εθνικός άλλος», ενεργός πολίτης

Για Ένα Συμπεριληπτικό και Υποστηρικτικό Σχολείο: Ενδυνάμωση Εκπαιδευτικών μέσα από Συνεργασίες και Καινοτόμες Προσεγγίσεις

Τζοβλά Ειρήνη

Σύμβουλος Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Β' Αθήνας, sym70-pevath5@dipe-v-ath.att.sch.gr

Ζαφειροπούλου Νικόλ

Κοινωνική Λειτουργός, n.zafeiropoulou@0162.syzefxis.gov.gr

Η παρούσα εισήγηση αφορά έναν κύκλο πέντε (5) βιωματικών εργαστηρίων, συνολικής διάρκειας 2,5 μηνών, με στόχο την ενδυνάμωση των εκπαιδευτικών της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης σε κρίσιμα ζητήματα που αφορούν τη σχολική ζωή. Τα εργαστήρια αποτέλεσαν συνεργασία της Συμβούλου Εκπαίδευσης της 5ης Θέσης της Διεύθυνσης Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Β' Αθήνας και του Τμήματος Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας και Εθελοντισμού του Δήμου Λυκόβρυσης – Πεύκης. Στόχος των εργαστηρίων ήταν η ενδυνάμωση του ρόλου των εκπαιδευτικών και η επαγγελματική τους ανάπτυξη στη διαμόρφωση ενός σχολικού περιβάλλοντος που προάγει τη συμπερίληψη, την ανθεκτικότητα και την ψυχική ευεξία όλων των μελών της σχολικής κοινότητας. Τα εργαστήρια υποστηρίχτηκαν από σύγχρονες παιδαγωγικές και ψυχοκοινωνικές προσεγγίσεις, αξιοποίησαν ως εκπαιδευτές ψυχολόγους και κοινωνικούς λειτουργούς του Τμήματος Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας και Εθελοντισμού του Δήμου Λυκόβρυσης – Πεύκης και του δικτύου συνεργαζόμενων με αυτό φορέων και εστίασαν στη διαδραστική επικοινωνία και την ενεργητική συμμετοχή των επιμορφούμενων. Η θεματολογία των εργαστηρίων επικεντρώθηκε στην εκπαίδευση των συμμετεχόντων/-ουσών σε τεχνικές και εργαλεία που αφορούν στη συμπερίληψη στο Δημοτικό Σχολείο, στον ρόλο του εκπαιδευτικού στη διαχείριση δύσκολων συμπεριφορών και απρόβλεπτων καταστάσεων, όπως τα προβλήματα συμπεριφοράς και η διαχείριση της απώλειας, στη ρητορική του μίσους, στον ρόλο της

σχολικής κοινότητας στην πρόληψη προ-παραβατικών συμπεριφορών και στην επαγγελματική εξουθένωση των εκπαιδευτικών. Τα βιωματικά εργαστήρια συνέβαλαν στην ψυχική ενδυνάμωση των συμμετεχόντων/-ουσών εκπαιδευτικών και ανέδειξαν τη σημασία της ψυχικής ανθεκτικότητας και της δημιουργικότητας ως μηχανισμών επαγγελματικής ανάπτυξης. Μέσα από τα παραπάνω εργαστήρια αναδείχτηκε η ανάγκη συνεργασίας μεταξύ εκπαιδευτικών, μαθητών/-τριών, γονέων και φορέων και τα οφέλη που προκύπτουν από τις συνέργειες όλων των εταίρων της σχολικής κοινότητας.

Λέξεις-κλειδιά: συνεργατικές δράσεις, βιωματικά εργαστήρια, επαγγελματική ανάπτυξη, ενδυνάμωση, σχολική βία

Ενίσχυση της παραγωγής γραπτού λόγου μαθητών Ε' - ΣΤ' δημοτικού, μέσω του αυτορρυθμιστικού μοντέλου SRSD (Self-Regulated Strategy Development): Μια καινοτόμα διδακτική προσέγγιση για μαθητές με ή χωρίς Μαθησιακές Δυσκολίες

Τζώρτζη Νικολέττα

ΠΕ70, 3^ο Δημοτικό Σχολείο Βριλησίων, tzortzi.nikol@gmail.com

Η εν λόγω περίληψη αφορά την οργάνωση ενός διδακτικού δίωρου διδασκαλίας που εντάσσεται στη θεματική των «Καινοτόμων διδακτικών προσεγγίσεων» και στην υποενότητα «Διδακτικές προτάσεις, σενάρια διδασκαλίας». Συνοψίζει μια διδακτική πρόταση που δύναται να εφαρμοστεί στη γενική τάξη της Ε' και ΣΤ' δημοτικού αλλά και σε Τμήμα Ένταξης, επίσης για μαθητές/-τριες Ε' και ΣΤ' τάξης, με δυσκολίες οργάνωσης κειμενικής δομής και περιεχομένου και πιθανές δυσχέρειες στη μορφολογία, στον τονισμό, στα σημεία στίξης, στη χρήση συνδετικών λέξεων και κατάλληλου λεξιλογίου. Πυρήνας δράσης αποτελεί το αυτορρυθμιστικό μοντέλο SRSD (Self-Regulated Strategy Development) που στηρίζεται στην εξατομικευμένη ενδυνάμωση ελλειμμάτων, προτρέποντας τον/την εκάστοτε μαθητή/-τρια να εμπλακεί ενεργά σε δραστηριότητες παραγωγής γραπτού λόγου μέσω συζήτησης, μοντελοποίησης και ανεξάρτητης δράσης. Για την οργάνωση της διδασκαλίας αξιοποιήθηκαν δύο επιμέρους προγράμματα, βασισμένα σε αυτό το μοντέλο και πιο συγκεκριμένα στην τεχνική της «αναθεώρησης ομηλίκων» (peer revision), καθώς και αυτής του «Stop & List», αντίστοιχα. Επομένως, οι μακροπρόθεσμοι και βραχυπρόθεσμοι στόχοι επιδιώκουν να καλύψουν παρατηρούμενες ανεπάρκειες, προωθώντας το αυτορρυθμιστικό πρότυπο μέσω δοκιμασμένων τακτικών και διαδικαστικών διευκολύνσεων που ενεργοποιούν τους/τις μαθητές/-τριες και υποστηρίζουν την περαιτέρω μαθητική ενδυνάμωση. Η δίωρη διδασκαλία επικεντρώνεται στον σχεδιασμό και στην καταγραφή/συγγραφή δια μέσω τεσσάρων δραστηριοτήτων. Ο/η εκπαιδευτικός ενεργοποιεί την πρότερη μαθητική γνώση, παρέχει διαδικαστικές διευκολύνσεις και κειμενικό είδος προς συζήτηση, εμπλέκοντας τους/τις μαθητές/-τριες στη συμπλήρωση γραφικών οργανωτών και φύλλων σκέψης, καθώς και στην εξάσκηση μηχανιστικών δεξιοτήτων μέσω καρτών, αξιοποίησης Η/Υ και φύλλου εργασίας. Οι μαθητές/-τριες αναθεωρούν εταιρικά τα γραπτά πριν το στάδιο της ανεξάρτητης συγγραφής. Τα παρεμβατικά προγράμματα που μελετήθηκαν και λειτούργησαν ως πηγή σύνθεσης της διδασκαλίας βασίζονται, όπως προαναφέρθηκε, στο μοντέλο SRSD (Self-Regulated Strategy Development) αποδεικνύοντας την αποτελεσματικότητά τους για μαθητές/-τριες με ή χωρίς Μαθησιακές Δυσκολίες. Μνημονικές τεχνικές συγγραφής, όπως η

TPDRE (Think, Plan, Draft, Revise, Edit), αναθεώρησης, όπως η REA/D (Re-read, Evaluate, Alter/Delete) και εξάσκησης, όπως η VCOP (Vocabulary, Connectives, Openers, Punctuation), για την ενδυνάμωση λεξιλογίου, τη σταθερή χρήση συνδετικών λέξεων, εισαγωγικών φράσεων και σημείων στίξης, η τακτική προτροπής προς συναισθηματική ενίσχυση των μαθητών/-τριών, αλλά και η εταιρική διόρθωση των γραπτών μεταξύ συμμαθητών/-τριών, αποτελούν σημεία έμπνευσης για τη σταχυολόγηση των μερών της εν λόγω διδασκαλίας. Μέσω αυτής, αναμένεται η βελτίωση συγγραφικών και μηχανιστικών δεξιοτήτων αλλά και της μαθητικής κοινωνικοποίησης και αλληλεπίδρασης με τον/την εκπαιδευτικό, μέσω επιστράτευσης συγκεκριμένου μοντέλου εργασίας, τεχνικών, υλικών μέσων και δραστηριοτήτων, με ατομική και συνεργατική δραστηριοποίηση.

Λέξεις-κλειδιά: SRSD, peer revision, Stop & List

Η Τέχνη της Γης ως παιδαγωγικό εργαλείο στα πλαίσια του Προγράμματος Σπουδών Δράσεις Ενεργού Πολίτη

Τριανταφύλλου Ευπραξία

Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, Εκπαιδευτικός ΠΕ70, 6^ο Δημοτικό Σχολείο
Νέου Ηρακλείου, efpraxiatr@hotmail.com

Η Land Art ή αλλιώς η «Τέχνη της Γης» μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως παιδαγωγικό εργαλείο όχι μόνο στα πλαίσια των εικαστικών αλλά και στα εργαστήρια των δεξιοτήτων καθώς και στις δράσεις του Ενεργού Πολίτη. Με αφορμή τη συμμετοχή στη Μαθητική Εβδομάδα Δράσης 2025: Από την Ουτοπία στα βιώσιμα Οικο-Τοπία της actionaid οι μαθητές/-τριες της πρώτης δημοτικού συμμετείχαν σε μια ξεχωριστή δραστηριότητα στην αυλή της σχολικής μονάδας. Με φαντασία, συνεργασία και ομαδικό πνεύμα σχεδίασαν το έργο τέχνης με το οποίο θα συμμετείχαν στον διαγωνισμό. Αξίζει να σημειωθεί ότι τα παιδιά επηρεασμένα από την καθημερινότητα όσο και από τα εκπαιδευτικά προγράμματα που είχαν ήδη υλοποιηθεί στην τάξη αποφασίσανε να περάσουν το δικό τους μήνυμα τόσο στη σχολική κοινότητα όσο και στην κοινωνία μέσω της προβολής του έργου τους από την actionaid. Για την υλοποίηση του έργου οι μαθητές/-τριες συγκέντρωσαν και αξιοποίησαν υλικά από τη φύση, όπως φύλλα, κλαδιά, ξύλα, λουλούδια, κ.ά.. Μέσα από τη δράση αυτή επιτευχθήκαν οι στόχοι του Προγράμματος Σπουδών Δράσεις Ενεργού Πολίτη καθώς δόθηκε η ευκαιρία στα παιδιά να ανακαλύψουν τη σύνδεση του ανθρώπου με το περιβάλλον, την αξία της προστασίας του, τη χαρά της ομαδικότητας και της δημιουργίας μέσα στη φύση και να ευαισθητοποιήσουν τη σχολική κοινότητα και την κοινωνία γενικότερα. Τέλος, οι μαθητές/-τριες ενθουσιάστηκαν από την ενεργή εμπλοκή των γονέων στην προετοιμασία αλλά και στην υλοποίηση της δράσης.

Λέξεις-κλειδιά: Land Art, Ενεργός Πολίτης, συμμετοχή γονέων.

Κυκλοφορώ με ασφάλεια, μαθαίνω με χαρά: Μία πρόταση διερευνητικής προσέγγισης της κυκλοφοριακής αγωγής

Τσακίρη Μαρία

Νηπιαγωγός, 1^ο Νηπιαγωγείο Παπάγου, mtsakiri@hotmail.com

Το προτεινόμενο διδακτικό σενάριο με τίτλο «Κυκλοφορώ με ασφάλεια, μαθαίνω με χαρά» αποτελεί μια σύγχρονη και πρωτότυπη προσέγγιση της κυκλοφοριακής αγωγής στο νηπιαγωγείο, ενταγμένη στον θεματικό κύκλο «Ευ Ζην» των Εργαστηρίων Δεξιοτήτων. Βασίζεται στη μεθοδολογία των 5Ε (Εξοικείωση, Επισκόπηση, Επεξήγηση, Εμπλουτισμός, Εκτίμηση) και αξιοποιεί τις αρχές της διερευνητικής μάθησης (δύναται να προσαρμοστεί σε ευθύγραμμη ή κυκλική), όπως προτείνονται στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών. Κατά τη φάση της εξοικείωσης, η συναισθηματική εμπλοκή και η ενεργοποίηση των παιδιών επιτυγχάνονται μέσω θεατρικού παιχνιδιού και τη χρήση κούκλας persona που βάσει σεναρίου δεν γνωρίζει τίποτα για τους κανόνες κυκλοφορίας. Η Μελού εκφράζει φόβο και περιέργεια, παρακινώντας τα παιδιά να τη βοηθήσουν να κυκλοφορήσει με ασφάλεια στην πόλη και τα συντροφεύει στο ταξίδι τους καθόλη τη διάρκεια του εργαστηρίου. Στη φάση της επισκόπησης, τα παιδιά αφενός αποτυπώνουν τις προϋπάρχουσες γνώσεις τους για την κυκλοφοριακή αγωγή, ξεκινώντας τη συμπλήρωση πίνακα K-W-L-H, αφετέρου εμπλέκονται σε βιωματικά παιχνίδια προσομοιώσεων ανακαλύπτοντας κυρίως μέσα από την πράξη τις νέες γνώσεις. Παράλληλα, η διερεύνηση των κανόνων κυκλοφοριακής αγωγής υποστηρίζεται και από εκπαιδευτικά βίντεο, βιβλία και λογισμικά. Στη φάση της επεξήγησης πραγματοποιούν επιτόπια παρατήρηση, καταγράφουν και παρουσιάζουν δεδομένα. Η εμπειρία τους εμπλουτίζεται με δημιουργικές κατασκευές ανοικτού τύπου, επιτραπέζια και συμβολικά παιχνίδια, αλλά και χρήση της ρομποτικής beebot για προγραμματισμό διαδρομών πεζού, αυτοκινήτου και χρήστη με αναπηρικό αμαξίδιο σε μακέτα πόλης. Η εκτίμηση πραγματοποιείται με ρουτίνες σκέψης κι έναν εν γένει αναστοχασμό με βάση τον συμπληρωμένο πίνακα K-W-L-H. Το σενάριο ενσωματώνει τη βιωματική και τεχνολογικά υποστηριζόμενη μάθηση με τρόπο διαθεματικό, καλλιεργώντας δεξιότητες ζωής όπως η υπευθυνότητα, η ασφάλεια, ο σεβασμός και η αυτονομία. Τα παιδιά συμμετέχουν ενεργά, μαθαίνουν μέσα από την πράξη και αναπτύσσουν κοινωνική συνείδηση ως μελλοντικοί υπεύθυνοι πολίτες.

Λέξεις-κλειδιά: κυκλοφοριακή αγωγή, διερευνητική μάθηση, 5Ε, νηπιαγωγείο, ΤΠΕ στην εκπαίδευση.

Εμπλέκομαι, μαθαίνω, ενεργώ: Αξιοποίηση των ΤΠΕ στο πλαίσιο καλλιέργειας φιλοζωικής συνείδησης

Τσακίρη Μαρία

Νηπιαγωγός, 1^ο Νηπιαγωγείο Παπάγου, mtsakiri@hotmail.com

Το πρωτότυπο εργαστήριο «Τον κόσμο κάνω δίκαιο εγώ, για κάθε πλάσμα που αξίζει σεβασμό» εντάσσεται στον θεματικό κύκλο «Φροντίζω το Περιβάλλον» και σχεδιάστηκε με στόχο την καλλιέργεια στάσεων σεβασμού, αγάπης και υπευθυνότητας απέναντι στα ζώα και τα οικοσυστήματα που τα φιλοξενούν. Μέσα από μια σειρά πολυαισθητηριακών, διερευνητικών και ψηφιακά υποστηριζόμενων δραστηριοτήτων, τα παιδιά προσχολικής ηλικίας συμμετέχουν ενεργά στη διαδικασία ανακάλυψης, παρατήρησης και δράσης υπέρ

της φιλοζωίας και της προστασίας του περιβάλλοντος. Το διδακτικό σενάριο αξιοποιεί κατά κύριο λόγο τεχνικές βιωματικής (αισθητηριακά υλικά, δραστηριότητες θεατρικού παιχνιδιού) και τεχνολογικά υποστηριζόμενης ενσώματης μάθησης (εφαρμογές επαυξημένης πραγματικότητας - Google Arts & Culture). Παράλληλα, κατά μήκος του εργαστηρίου ενσωματώνονται εργαλειακά εκπαιδευτικές πλατφόρμες προγραμματισμού τεχνητής νοημοσύνης (AI for Oceans) και αλλά ψηφιακά αντικείμενα με στόχο τη διάδραση με περιβάλλοντα στα οποία τα παιδιά συμμετέχουν σε εμπειρίες που συνδυάζουν την αισθητηριακή, γνωστική και συναισθηματική τους εμπλοκή, ενεργοποιώντας όλες τις διαστάσεις της μάθησης και κατ' επέκταση την ισχυρότερη οικοδόμηση οικολογικής συνείδησης. Η δράση ενισχύει τη διαθεματική προσέγγιση της μάθησης, συνδέοντας γνωστικά αντικείμενα όπως η περιβαλλοντική αγωγή, η πολιτιστική κληρονομιά, η τεχνολογία και οι τέχνες. Παράλληλα, καλλιεργεί δεξιότητες ζωής, όπως η ενσυναίσθηση, η υπευθυνότητα, η συνεργασία και η επίλυση προβλήματος. Το τελικό προϊόν – μια αφίσα ευαισθητοποίησης και μια σειρά εικαστικών και ψηφιακών δημιουργιών – αποτελεί φορέα διάχυσης μηνυμάτων φιλοζωίας στην ευρύτερη σχολική κοινότητα, ενισχύοντας τον ρόλο του νηπιαγωγείου ως ενεργού κυττάρου περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και κοινωνικής ευαισθητοποίησης και οδηγεί τα παιδιά προς την ενεργή πολιτειότητα.

Λέξεις-κλειδιά: φιλοζωία, περιβαλλοντική εκπαίδευση, νηπιαγωγείο, βιωματική μάθηση, ΤΠΕ στην εκπαίδευση

Πειραματικά περιβάλλοντα και ήχος: Μια τεχνολογικά υποστηριζόμενη διερευνητική προσέγγιση στο νηπιαγωγείο

Τσακίρη Μαρία

Νηπιαγωγός, 1^ο Νηπιαγωγείο Παπάγου, mtsakiri@hotmail.com

Το εργαστήριο «Τους ήχους ερευνώ, παίζω και γελάω!» εντάσσεται στον θεματικό κύκλο «Δημιουργώ και Καινοτομώ» και αξιοποιεί παιδαγωγικές αρχές STEM, με στόχο την καλλιέργεια επιστημονικής σκέψης και την ενίσχυση της δημιουργικότητας στην προσχολική ηλικία. Πρόκειται για ένα πρωτότυπο σχέδιο δράσης που προσεγγίζει ολιστικά την έννοια του ήχου: τόσο μέσα από τις μουσικές του ιδιότητες (ένταση, διάρκεια, χροιά, ρυθμός), όσο και από τη φυσική του διάσταση, ως φαινόμενο διάδοσης κυμάτων στον αέρα, στα υγρά και στα στερεά. Κεντρική θέση στο εργαστήριο κατέχει η χρήση ψηφιακών εργαλείων και διαδραστικών προσομοιώσεων, οι οποίες μετατρέπουν τη διερευνητική μάθηση σε βιωματική εμπειρία. Ανοικτές εφαρμογές (Chrome Music Lab, Phet Simulations, Bouncy Balls, cK-12, Φωτόδεντρο) προσφέρουν στα παιδιά τη δυνατότητα να αλληλεπιδράσουν με πειραματικά περιβάλλοντα όπου παρατηρούν, ερμηνεύουν και προβλέπουν φαινόμενα. Μέσα από την ενεργή χρήση της τεχνολογίας, οι μαθητές/-τριες αποκτούν εμπειρική κατανόηση της φύσης του ήχου και της ακουστικής, ενώ αναπτύσσουν δεξιότητες παρατήρησης, σύνδεσης, υπόθεσης και εξαγωγής συμπερασμάτων. Η ενσώματη και πολυαισθητηριακή μάθηση ενισχύεται μέσα από καλλιτεχνικές και κινητικές δραστηριότητες, όπως το body percussion, η αναγνώριση ρυθμικών μοτίβων και η σύνθεση μουσικών φράσεων με τη χρήση εικονοκαρτών, μουσικών οργάνων και του σώματος. Έτσι, η έννοια του ρυθμού και της μουσικής δομής συνδέεται οργανικά με την ακουστική εμπειρία των παιδιών και λειτουργεί ως γέφυρα ανάμεσα στην επιστημονική διερεύνηση και τη δημιουργική έκφραση. Το τελικό προϊόν της δράσης – ο «μουσικός τοίχος» – προσφέρει αυθεντική ευκαιρία για επίλυση προβλημάτων, καθώς τα παιδιά συμμετέχουν ενεργά στον

σχεδιασμό, στην οργάνωση και στο στήσιμό του, παίρνοντας αποφάσεις, συνεργαζόμενα και αναζητώντας λύσεις σε πρακτικά ζητήματα. Η εμπειρία επιβεβαιώνει ότι ο συνδυασμός πειραματισμού, τεχνολογίας, ρυθμού και παιχνιδιού, στο πλαίσιο μιας καλά σχεδιασμένης διερευνητικής μαθησιακής ακολουθίας, αποτελεί θεμέλιο για μια ποιοτική, σύγχρονη και ενταξιακή προσχολική εκπαίδευση.

Λέξεις-κλειδιά: STEM, ήχος, τεχνολογία στην εκπαίδευση, διερευνητική μάθηση, βιωματική προσέγγιση.

Καινοτόμες πρακτικές στην εκπαίδευση – Η περίπτωση της ομάδας «ΕΝΣΥΝΑΙΣΘΗΣΗ»

Τσατσαρώνη Μαρκέλλα

Εκπαιδευτικός ΠΕ70, 2^ο Δ.Σ. Πεύκης Αττικής, mtsatsaroni79@gmail.com

Κοκορίκου Χρύσα

Εκπαιδευτικός ΠΕ70, 2^ο Δ.Σ. Πεύκης Αττικής, chr.kokorikou@gmail.com

Η ομάδα «ΕΝΣΥΝΑΙΣΘΗΣΗ» δημιουργήθηκε το 2019 στα πλαίσια της εσωτερικής αξιολόγησης της σχολικής μονάδας με σταθερά έως και σήμερα δύο μέλη εκπαιδευτικούς ΠΕ70 και με τη συνεργασία κάθε χρόνο διαφορετικών μελών-εκπαιδευτικών από ποικίλες ειδικότητες. Μέχρι και το σχολικό έτος 2024-2025 έχει προβεί σε ποικίλες δράσεις εντός και εκτός της σχολικής μονάδας με κύριο στόχο να καλλιεργήσει το κλίμα της ενσυναίσθησης και του σεβασμού, ώστε να δώσει την ευκαιρία στα μέλη της σχολικής κοινότητας να αναγνωρίσουν τα κυριότερα και ποικιλόμορφα χαρακτηριστικά που τη διαπνέουν, να οικοδομήσουν θετικές συμπεριφορές και να προοδεύσουν ψυχοσυναισθηματικά για να ανταπεξέλθουν στις απαιτήσεις της ενήλικης ζωής. Οι δύο βασικοί πυλώνες των δράσεων είναι η ανάπτυξη συναισθηματικών και κοινωνικών δεξιοτήτων που επιδρούν ουσιωδώς στην ανάπτυξη υγιών διαπροσωπικών σχέσεων και ενισχύουν την αίσθηση του «ανήκειν» και η εκπαίδευση της μαθητικής κοινότητας σε συμπεριληπτικές πρακτικές με σκοπό την ενίσχυση της ανοχής στη διαφορετικότητα, την κοινωνική ευθύνη και την πολιτισμική συνειδητότητα. Οι πρακτικές αυτές υλοποιούνται σε επίπεδο τάξης με βιωματική μάθηση, σε επίπεδο σχολείου με την εθελοντική συμμετοχή των Εκπαιδευτικών, καθώς και σε επίπεδο ευρύτερης σχολικής κοινότητας μέσω της συνεργασίας με άλλα σχολεία που προάγουν τη συμπεριληπτική εκπαίδευση. Πιο συγκεκριμένα, η ομάδα Ενσυναίσθηση υλοποιεί δράσεις τόσο στο πλαίσιο εορτασμού παγκόσμιων ημερών για τα Δικαιώματα του Παιδιού, την Ημέρα Αυτισμού, την Ημέρα Φιλοζωίας, όσο και εκδηλώσεις σχετικές με θέματα κοινωνικής ευθύνης και ενσυναίσθησης όπως η παγκόσμια ειρήνη και η Τρίτη Ηλικία. Επιπλέον, ευαισθητοποιημένη πλήρως ως προς τα σύγχρονα κοινωνικά φαινόμενα, έχει εκδώσει ηλεκτρονική εφημερίδα σχετική με τον σχολικό εκφοβισμό, ενώ συμμετέχει ενεργά κάθε χρόνο στο «Δίκτυο Σχολείων Σχολικής Διαμεσολάβησης» της Σχολής Επιστημών Αγωγής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων με εκδηλώσεις εντός και εκτός σχολείου αφιερωμένες στην «Πανελλήνια Ημέρα κατά της Σχολικής Βίας και του Σχολικού Εκφοβισμού». Επιπρόσθετα, έχει συνεργαστεί με το Ειδικό Δημοτικό Σχολείο Κωφών/Βαρήκων Λυκόβρυσης-Πεύκης και το Ειδικό Δημοτικό Σχολείο Ηρακλείου με συμπεριληπτική στόχευση, ενώ έχει διοργανώσει σεμινάριο για εκπαιδευτικούς και γονείς με θέμα «Συμπερίληψη και αποδοχή της διαφορετικότητας. Ο καταλυτικός ρόλος της οικογένειας». Στο μέλλον επιδιώκει να επεκτείνει τις δράσεις της ενισχύοντας κι άλλο τη δικτύωση με την τοπική και ευρύτερη

κοινωνία και αξιοποιώντας την καινοτομία στη σύγχρονη εκπαιδευτική πρακτική. Για τη διάχυση των διαφόρων πρακτικών χρησιμοποιείται η ιστοσελίδα του σχολείου και το Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο, ενώ η ομάδα λαμβάνει τη συνεχή υποστήριξη τόσο από τον Διευθυντή της Σχολικής Μονάδας, όσο και από τη Σύμβουλο Εκπαίδευσης Π.Ε Β' Αθήνας (5^η Θέσης).

Λέξεις-κλειδιά: Ενσυναίσθηση, Συμπερίληψη, Βιωματική Μάθηση, Καινοτόμες Πρακτικές.

Πρόταση για τη δημιουργία πρωτοκόλλου εγγραφής, μετεγγραφής, αναζήτησης, φοίτησης, υποστήριξης και συμπερίληψης μαθητών/-τριών προσφύγων στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση

Τσεκιτσίδου Σταματία

Διευθύντρια (ΠΕ70), 2^ο Δημοτικό Σχολείο Νέας Ιωνίας Αττικής
tsekitsidoumat@sch.gr

Παναγιωτοπούλου Κωνσταντίνα

Εκπαιδευτικός (ΠΕ70), 2^ο Δημοτικό Σχολείο Νέας Ιωνίας Αττικής
konstapanagiotopoulou@yahoo.gr

Σμυρνιού Αγγελική

Εκπαιδευτικός (ΠΕ70), 2^ο Δημοτικό Σχολείο Νέας Ιωνίας Αττικής
aggelas7@gmail.com

Τζίμας Κωνσταντίνος

Εκπαιδευτικός Τμήματος Ένταξης (ΠΕ70), 2^ο Δημοτικό Σχολείο Νέας Ιωνίας Αττικής
tzimaskostas@yahoo.com

Σύμφωνα με το ευρωπαϊκό και εθνικό δίκαιο κάθε παιδί έχει δικαίωμα στην εκπαίδευση. Γι' αυτό κάθε ευνομούμενη κοινωνία οφείλει να σέβεται, να προστατεύει και να προωθεί την εκπαίδευση όλων των μαθητών/-τριών. Στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα φοιτούν μαθητές/-τριες πρόσφυγες προερχόμενοι/-ες από διαφορετικές χώρες. Υπολογίζεται ότι το ένα τρίτο των προσφύγων είναι παιδιά. Από αυτά περίπου 2.500 είναι ασυνόδευτα. Η εκπαίδευση προσφυγοπαίδων υποστηρίζεται κυρίως από Τάξεις Υποδοχής ΖΕΠ (ΤΥ-ΖΕΠ) των σχολείων γενικής εκπαίδευσης και από Δομές Υποδοχής για την Εκπαίδευση των Προσφύγων (ΔΥΕΠ). Η πρόταση για τη δημιουργία ενός πρωτοκόλλου εγγραφής, μετεγγραφής, αναζήτησης, φοίτησης, υποστήριξης και συμπερίληψης μαθητών/-τριών προσφύγων αποσκοπεί στην οργανωμένη και αποτελεσματική ένταξή τους στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα. Το πρωτόκολλο αυτό θα πρέπει να καλύπτει τις ιδιαίτερες ανάγκες των παιδιών προσφύγων, εξασφαλίζοντας ισότιμη πρόσβαση στην εκπαίδευση, ανεξαρτήτως προέλευσης. Για την εγγραφή των προσφυγοπαίδων υπάρχει σχετική νομοθεσία και προτείνεται η συνεργασία με τους φορείς φιλοξενίας τους, ώστε να ξεπερνιούνται διοικητικά εμπόδια το συντομότερο δυνατό. Επίσης, θεωρείται απαραίτητη η ενημέρωση της σχολικής μονάδας από τους αρμόδιους φορείς προκειμένου να διασφαλίζεται η ομαλή και ασφαλής ενσωμάτωση των προσφύγων μαθητών/-τριών. Η διαδικασία μετεγγραφών μπορεί να διευκολυνθεί μέσω ενός κεντρικού ηλεκτρονικού συστήματος που θα παρακολουθεί τη μετακίνηση των μαθητών/-τριών μεταξύ σχολείων ή/και δομών φιλοξενίας σε ολόκληρη την ευρωπαϊκή επικράτεια, περιορίζοντας τη διακοπή στη φοίτησή τους και τη συνήθως άκαρπη αναζήτησή τους στην ελληνική επικράτεια. Η αναζήτηση μαθητών/-τριών που δε φοιτούν μπορεί να βασίζεται στη συνεργασία του σχολείου με τοπικές αρχές, φορείς και δομές

(Δήμος, αστυνομία, σχολικές μονάδες Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, ΜΚΟ κ.λπ.), με στόχο τον εντοπισμό παιδιών που παραμένουν εκτός εκπαίδευσης. Η φοίτησή τους χρειάζεται να πλαισιώνεται από Τάξεις Υποδοχής και ΔΥΕΠ, δίνοντας έμφαση στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας και τη σταδιακή ένταξη στο σχολικό πρόγραμμα του τμήματος γενικής παιδείας που έχουν ενταχθεί. Παράλληλα, η υποστήριξή τους οφείλει να περιλαμβάνει ψυχοκοινωνικές υπηρεσίες, διερμηνεία και επιμόρφωση εκπαιδευτικών στη διαπολιτισμική εκπαίδευση, ώστε να αντιμετωπίζονται οι γλωσσικές και ψυχο-κοινωνικο-συναισθηματικές δυσκολίες των μαθητών/-τριών. Η συμπερίληψη είναι δυνατόν να προωθείται με δράσεις ευαισθητοποίησης των συμμαθητών/-τριών, των οικογενειών τους και της τοπικής κοινότητας, καθώς και με τη συμμετοχή των προσφύγων σε ενδοσχολικές και εξωσχολικές δραστηριότητες όπως αθλητισμός, τέχνες κλπ. ενισχύοντας την κοινωνική συνοχή. Τέλος για την ενσωμάτωση των μαθητών/-τριών προσφύγων στο σχολείο και την ελληνική κοινωνία χρειάζεται επαρκής χρηματοδότηση, συνεργασία με διεθνείς οργανισμούς (π.χ. Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ, UNICEF κ.λπ.) και τακτική αξιολόγηση όλων των διαδικασιών ενσωμάτωσης. Με αυτόν τον τρόπο, το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα και κατ' επέκταση η ελληνική κοινωνία μπορεί να ανταποκριθεί στις διεθνείς δεσμεύσεις του ελληνικού κράτους, εξασφαλίζοντας το δικαίωμα στην εκπαίδευση και την ομαλή ενσωμάτωση των προσφύγων στην κοινωνία, περιορίζοντας παράλληλα τις ανισότητες και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν.

Λέξεις-κλειδιά: πρόσφυγες, Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση, εκπαιδευτικό σύστημα, εγγραφή, μετεγγραφή, αναζήτηση, φοίτηση, υποστήριξη, συμπερίληψη.

Η αξιοποίηση Ψηφιακών πόρων στη διδασκαλία της Ιστορίας: Προκλήσεις και Προοπτικές

Τσιαμάκη Ελένη

Εκπαιδευτικός, Εκπαιδευτήρια Μάνεση, elenitsiamaki@hotmail.com

Η ραγδαία τεχνολογική ανάπτυξη του 21ου αιώνα, ιδιαίτερα στον χώρο της εκπαίδευσης, επιβάλλει τον επαναπροσδιορισμό των μεθόδων διδασκαλίας που χαρακτηρίζονται ως παραδοσιακές. Ειδικότερα, όσον αφορά στο μάθημα της Ιστορίας, το οποίο εύκολα μπορεί να γίνει κουραστικό για τους/τις μαθητές/-τριες, η ανάγκη μετασχηματισμού της διδασκαλίας του μέσω ψηφιακών πόρων ελκυστικών στη νέα γενιά είναι επιτακτική. Τα σύγχρονα ψηφιακά εργαλεία, όπως οι διαδραστικοί χάρτες, οι ιστορικές βάσεις δεδομένων, τα εικονικά μουσεία και οι εφαρμογές επαυξημένης ή εικονικής πραγματικότητας αναδεικνύονται εξαιρετικά χρήσιμα στην ανασύνθεση και τη βιωματική προσέγγιση της Ιστορίας. Σημαντικός στην προσπάθεια διατήρησης της ισορροπίας ανάμεσα στις δύο μεθόδους διδασκαλίας του συγκεκριμένου μαθήματος είναι ο ρόλος του διδάσκοντα, ο οποίος καλείται να συνδυάσει την ιστορική ερμηνεία με τις σύγχρονες τεχνολογίες με τέτοιο τρόπο ώστε να προάγει τη δημιουργία ιστορικής γνώσης και κριτικής σκέψης. Τέλος, η ανάπτυξη πετυχημένων στρατηγικών διδασκαλίας θα συμβάλει τόσο στην αντιμετώπιση προκλήσεων όσο και στη μέγιστη δυνατή αξιοποίηση των δυνατοτήτων που παρέχουν οι ψηφιακοί πόροι στην εκπαίδευση.

Λέξεις κλειδιά: Ψηφιακοί πόροι, διδασκαλία Ιστορίας, εικονική περιήγηση, τεχνητή νοημοσύνη, εξατομικευμένη μάθηση, ψηφιακή ενσωμάτωση, ανάπτυξη δεξιοτήτων, προκλήσεις.

Οι τέχνες και τα γράμματα στα ελληνιστικά χρόνια» Διδακτική πρόταση Διαφοροποιημένης Μάθησης στην Δ' Δημοτικού

Τσοπελάκου Μαργαρίτα

ΠΕ70 m.tsopelakou@doukas.gr

Τζαφέρου Παναγιώτα

ΠΕ86 p.tzaferou@doukas.gr

Ο σκοπός της Διαφοροποιημένης Μάθησης είναι να ανταποκρίνεται στις διαφορετικές ανάγκες, ικανότητες, ενδιαφέροντα και μαθησιακά στυλ των μαθητών/-τριών, ώστε όλοι να έχουν ίσες ευκαιρίες για μάθηση και επιτυχία. Μέσω αυτής, ο εκπαιδευτικός προσαρμόζει το περιεχόμενο, τη διαδικασία, τα προϊόντα της μάθησης και το μαθησιακό περιβάλλον. Στόχος είναι η ενεργοποίηση όλων των μαθητών/-τριών, η ενίσχυση της αυτενέργειας και της συμμετοχής τους, καθώς και η ανάπτυξη βασικών δεξιοτήτων, με τρόπο που να ανταποκρίνεται στο προσωπικό μαθησιακό τους προφίλ. Στο πλαίσιο της οργάνωσης δειγματικής διδασκαλίας βασισμένης στις αρχές της Διαφοροποιημένης Μάθησης οργανώθηκε ένα μάθημα Ιστορίας για την Δ' Δημοτικού. Η διδακτική ενότητα με τίτλο «Οι τέχνες και τα γράμματα στα ελληνιστικά χρόνια» αποσκοπεί στο να εξοικειώσει τους/τις μαθητές/-τριες της Δ' Δημοτικού με τα πολιτιστικά χαρακτηριστικά της ελληνιστικής περιόδου. Η διδασκαλία εστιάζει στην αναγνώριση αντιπροσωπευτικών έργων τέχνης, σημαντικών επιστημόνων και συγγραφέων, καθώς και στη σημασία των ελληνιστικών πόλεων ως πολιτιστικών κέντρων. Η παρουσίαση και η διδακτική πρόταση προτείνουν βιωματική προσέγγιση της περιόδου, με χρήση πολυμέσων, διαλόγου, δημιουργικών δραστηριοτήτων, αξιολόγησης μέσω κουίζ και αυτοαξιολόγησης. Χρησιμοποιήθηκαν βιωματικές και διαφοροποιημένες μέθοδοι, όπως διάλογος, οπτικοακουστικό υλικό, ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες, κουίζ αυτοαξιολόγησης (ΚΑΗΟΟΤ) και αυτοαξιολόγησης (ΚΑΗΟΟΤ). Τα αποτελέσματα αξιολογήθηκαν μέσω δραστηριοτήτων όπως «Βρες το ψέμα», «Ζωντανές εικόνες» και κουίζ, με στόχο τη βαθύτερη κατανόηση, την ενεργή συμμετοχή των μαθητών/-τριών σε ένα πολυτροπικό μαθησιακό περιβάλλον και την ενίσχυση της ομαδοσυνεργατικότητας.

Η γνώση γίνεται δράση στην τοπική κοινότητα: Πολίτες του αύριο

Φράγκου Χρυσήδα

Μ.Εδ., ΠΕ60, Διευθύντρια 5ο Νηπιαγωγείο Αμαρουσίου, chrisida.fr@gmail.com

Μαλαματένιου Πελαγία Καλοτίνα

Μ.Εδ. ΠΕ60, 5^ο Νηπιαγωγείο Αμαρουσίου, pelinamal@gmail.com

Η καλλιέργεια της πολιτειότητας στο Νηπιαγωγείο αποτελεί θεμελιώδη στόχο της σύγχρονης εκπαίδευσης, καθώς διαμορφώνει από πολύ νωρίς τις βάσεις για την υπεύθυνη και ενεργή συμμετοχή του παιδιού στην κοινωνία. Αν το Νηπιαγωγείο θέτει τα θεμέλια για την ανάπτυξη των ικανοτήτων που θεωρούνται βασικές για την επιτυχημένη και δυναμική συμμετοχή του παιδιού στη σύγχρονη κοινωνική ζωή ως ενεργού πολίτη, τότε ο σχεδιασμός και η υλοποίηση δράσεων που προάγουν την ενεργή πολιτειότητα αποτελεί αναγκαιότητα. Με την εργασία αυτή γίνεται προσπάθεια να αναδειχθούν καινοτόμες δράσεις που οργανώθηκαν και διεξήχθησαν, στο πλαίσιο ανάπτυξης δράσεων ενίσχυσης της ενεργού πολιτειότητας,

προσδοκώντας να προωθήσουμε την ενεργή συμμετοχή της σχολικής κοινότητας, προετοιμάζοντας τους δημιουργικούς, ενεργούς και κριτικά σκεπτόμενους πολίτες του αύριο. Βασική αρχή του νέου προγράμματος σπουδών είναι το Νηπιαγωγείο να «θέτει τα θεμέλια για την ανάπτυξη των ικανοτήτων που θεωρούνται βασικές για την επιτυχημένη και δυναμική συμμετοχή του παιδιού στη σύγχρονη κοινωνική ζωή ως ενεργού πολίτη, στο πλαίσιο της αναπτυξιακής του ωριμότητας». Για το σκοπό αυτό δημιουργήθηκαν σχέδια δράσης από τους εκπαιδευτικούς και με βασικό κριτήριο την εμπλοκή διαφορετικού οργανισμού της τοπικής κοινότητας. Βασικός σκοπός των σχεδίων δράσης αποτέλεσε οι μαθητές/-τριες να γνωρίσουν τις διαφορετικές δομές, να αποκτήσουν γνώσεις για το ρόλο και την προσφορά τους, να συμβάλλουν με τον δικό τους τρόπο στη βελτίωση αυτών. Σταθμοί γύρω από τους οποίους δομήθηκε το κάθε σχέδιο εργασίας αποτέλεσαν επισκέψεις των μαθητών/-τριών στο Κέντρο Ανοιχτής Προστασίας Ηλικιωμένων, στο Δημαρχείο και στο «Μουσείο Γιάννη Τσαρούχη». Στο ΚΑΠΗ οι μαθητές/-τριες γνώρισαν τη δομή και συνομίλησαν με τα μέλη, παίζοντας αυτοσχέδια επιτραπέζια παιχνίδια από ανακυκλώσιμα υλικά που έφτιαξαν στην τάξη, με σκοπό να ψυχαγωγήσουν τους πολίτες τρίτης ηλικίας και να τους μεταφέρουν το μήνυμα της ανακύκλωσης. Στο Δημαρχείο οι μαθητές/-τριες συζήτησαν με τον Δήμαρχο για τα προβλήματα που είχαν εντοπίσει στη γειτονιά τους αλλά και τις προτάσεις τους, που είχαν καταγράψει σε ατομικό φύλλο παρατήρησης, αναδεικνύοντας την κριτική τους σκέψη, την κοινωνική και περιβαλλοντική τους συνείδηση. Τέλος στο «Μουσείο Γιάννη Τσαρούχη», οι μαθητές/-τριες πραγματοποίησαν αρχικά δύο ξεναγήσεις στο μουσειακό χώρο, μαθαίνοντας για την ιστορία, την προσφορά του καλλιτέχνη και για τις λειτουργικές ανάγκες του μουσείου και έπειτα οργάνωσαν και τρίτη ξεναγήση στο μουσείο για τους γονείς των μαθητών/-τριών, με ξεναγούς τα ίδια τα παιδιά. Οι επισκέψεις σχεδιάστηκαν με σκοπό την ανάπτυξη βιωματικών και καινοτόμων δράσεων για την ενίσχυση της κριτικής σκέψης των μαθητών/-τριών και την καλλιέργεια κοινωνικών και περιβαλλοντικών αξιών ερχόμενοι σε επαφή με θεσμούς και φορείς της τοπικής κοινότητας.

Λέξεις-κλειδιά: ενεργός πολίτης, πολιτειότητα, τοπική κοινότητα

Η Καλλιτεχνική Εκπαίδευση ως Συνδεδεμένος Ιστός Ανάμεσα στην Τοπική Ταυτότητα, τη Χαρά της Μάθησης και την Ενεργό Πολιτειότητα

Χάιτα Σοφία

MFA, MEd, PhDc, Σύμβουλος Εκπαίδευσης Καλλιτεχνικών Β' Αθήνας ΠΕ08
ΔΠΕ Β' Αθήνας, schaita34@gmail.com

Ραπανάκη Μόριρα

MFA, MEd, PhDc, Εικαστικός - Εκπαιδευτικός ΠΕ08,
14^ο Δημοτικό Σχολείο Χαλανδρίου, kalomoirarap@gmail.com

Η παρούσα εισήγηση εξετάζει τη συμβολή της Εικαστικής Αγωγής στην υλοποίηση δράσεων Τοπικής Ιστορίας και Τοπικής Γεωγραφίας, στο πλαίσιο των Νέων Προγραμμάτων Σπουδών και του νέου Προγράμματος «Δράσεις Ενεργού Πολίτη». Εντάσσεται σε μια ολιστική προσέγγιση της εκπαίδευσης με βάση τις αρχές των Happy Schools της UNESCO, που προτάσσουν τη χαρά, τη δημιουργικότητα και την ενεργή συμμετοχή των μαθητών/-τριών στη μαθησιακή διαδικασία. Η Τέχνη, μέσα από βιωματικές και διαθεματικές πρακτικές, ενισχύει τη σύνδεση των μαθητών/-τριών με τον τόπο τους, ενεργοποιεί την ιστορική και οικολογική τους συνείδηση και προωθεί τη συμμετοχή τους ως ενεργών πολιτών. Η εισήγηση υποστηρίζει ότι τα Εικαστικά δεν λειτουργούν απλώς ως εργαλείο αισθητικής παρουσίασης,

αλλά ως παιδαγωγικό μέσο ενδυνάμωσης της ταυτότητας, της ενσυναίσθησης και της κοινωνικής δράσης. Τέλος, προτείνεται η θεσμική ενσωμάτωσή τους στο σχεδιασμό των σχετικών δράσεων, ώστε να προωθηθεί μια εκπαίδευση με νόημα, σύνδεση με την κοινότητα και προσανατολισμό στη βιωσιμότητα.

Λέξεις-κλειδιά: Εικαστική αγωγή, ενεργός πολίτης, τοπική ιστορία, place-based learning, Happy Schools, νέα προγράμματα σπουδών.

Σχέδιο δράσης πρόληψης και διαχείρισης κρίσεων σχολικής μονάδας – Πρωτόκολλο ενέργειων

Χαριτίδου Δήμητρα

Κοινωνική λειτουργός MSc Σχολική Ψυχολογία-ΠΕ30-Εκπαιδευόμενη στη Συστημική
Οικογενειακή Ψυχοθεραπεία, dimitraxaritidou87@gmail.com

Η κρίση στις σχολικές μονάδες χαρακτηρίζει οποιοδήποτε συμβάν δύναται να προκαλέσει απειλή, απώλεια έμφυχου ή υλικού δυναμικού, σωματική βλάβη, ή να προκαλέσει την έκθεση των μελών της σχολικής κοινότητας σε σοβαρές ψυχοτραυματικές εμπειρίες. Είναι ύψιστης σημασίας τα σχολικά συστήματα να αναπτύξουν σχέδια και διαδικασίες προκειμένου να διαχειριστούν κρίσεις. Σχέδια τα οποία θα έχουν πολυεπίπεδους στόχους, και θα αναφέρονται: στην πρόληψη, στην ετοιμότητα, στην επιμόρφωση των εμπλεκόμενων, στην διαχείριση της κρίσης και σε ενέργειες μετά την κρίση με πυξίδα πάντοτε η σχολική φοίτηση να συνεχιστεί ομαλά για ολόκληρη την σχολική κοινότητα. Οι κρίσεις είναι αναπόφευκτες και θα πρέπει οι σχολικές μονάδες να είναι προετοιμασμένοι γι αυτές, με πρωτόκολλο ενεργειών πρόληψης και διαχείρισης κρίσεων. Η διαχείριση μιας κρίσης συμβαίνει από μια ομάδα ανθρώπων, της οποίας η σύσταση και η προσέγγιση πρέπει να είναι διεπιστημονική. Η δημιουργία του σχεδίου δράσης πρόληψης και διαχείρισης κρίσεων στην σχολική μονάδα, που ταυτόχρονα αποτελεί και πρωτόκολλο ενεργειών, βασίζεται σε βιβλιογραφική ανασκόπηση της σχετικής ελληνικής και διεθνούς βιβλιογραφίας και αρθρογραφίας, σε μελέτη αντίστοιχων ερευνών, κατευθυντήριων οδηγιών των αρμοδίων Υπουργείων, καθώς και της ισχύουσας νομοθεσία που αφορά την πρόληψη και διαχείριση κρίσιμων περιστατικών που δύναται να συμβούν στις σχολικές μονάδες. Στο σημερινό ευμετάβλητο περιβάλλον στο οποίο δραστηριοποιούνται οι σύγχρονες σχολικές μονάδες τα κρίσιμα συμβάντα θεωρούνται αναπόφευκτα και ως εκ τούτου συνιστούν μία από τις παραμέτρους λειτουργίας που οι διοικήσεις τους καλούνται να λάβουν σοβαρά υπόψη. Σκοπός του σχεδίου δράσης αυτού είναι να προτείνει ένα πλαίσιο βασικών διαδικασιών που αφορούν τόσο την πρόληψη όσο και την διαχείριση κρίσιμων συμβάντων στο σχολείο, προσπαθώντας συνάμα να προσδιορίσει τους κύριους άξονες, να εξετάσει τις προϋποθέσεις και τα πιθανά εμπόδια εφαρμογής του, στο σύγχρονο συγκείμενο των εκπαιδευτικών μονάδων.

Λέξεις-κλειδιά: πρωτόκολλο ενεργειών, σχέδιο δράσης, σχολική μονάδα, πρόληψη, αξιολόγηση.

Μετακινήσεις προσφύγων/μεταναστών προς την Ελλάδα και την Ευρώπη: όψεις μιας διαρκούς τραυματικής εμπειρίας για πληθυσμούς μαθητικής ηλικίας.

Χαρίτος Βασίλειος

Δρ., Σύμβουλος Εκπαίδευσης (Π.Ε.70), Β' Αθήνας, vahar@sch.gr

Βασικός σκοπός της εισήγησης είναι να αναδείξει τις προκλήσεις και τα τραύματα που βιώνουν οι πληθυσμοί και κυρίως τα παιδιά κατά τη διάρκεια των αναγκαστικών μετακινήσεων, περιγράφοντας την πραγματικότητα, τα αίτια, τις επιπτώσεις και πιθανούς τρόπους αντίδρασης μέσω της εκπαίδευσης. Με άλλα λόγια, μέσα από κείμενα και στοιχεία εθνικών και ευρωπαϊκών φορέων να παρέχει δεδομένα και προτάσεις για την ανάπτυξη πολιτικών ή παρεμβάσεων, που ούτως ή άλλως προκύπτουν και που θα στηρίξουν την ένταξη των παιδιών αυτών στο εκπαιδευτικό σύστημα. Είναι ευρέως γνωστό πως το προσφυγικό-μεταναστευτικό αποτελεί ένα πολυπαραγοντικό παγκόσμιο πρόβλημα χωρίς να έχει διαμορφωθεί μέχρι σήμερα μία συγκεκριμένη, αποτελεσματική πολιτική για το πώς θα πρέπει να αντιμετωπιστεί. Τα κράτη, κυρίως του δυτικού κόσμου, τα οποία πλήττονται από τις αλληπάλληλες ροές απελπισμένων ανθρώπων κι έχουν υπογράψει κατά το παρελθόν τις ίδιες συνθήκες και συμφωνίες, ερμηνεύουν το καθένα διαφορετικά το περιεχόμενο τους, με αποτέλεσμα αφενός να εμφανίζουν εικόνα αιφνιδιασμού κι αυτοσχεδιασμού, αφετέρου οι αυτόνομες και αποσπασματικές πολιτικές που εφαρμόζουν να κρίνονται ανεπαρκείς και να δημιουργούν καταστάσεις πολύπλοκες και συγκεχυμένες. Οι λόγοι εντοπίζονται στην πολιτική βούληση όχι μόνον των κυβερνήσεων της κάθε χώρας ξεχωριστά, εφόσον η εξωτερική τους πολιτική, η οικονομική κατάσταση και η εθνική κοινή γνώμη συχνά τις επηρεάζουν, αλλά και στην κεντρική πολιτική που συγκροτείται κι εφαρμόζεται από τα θεσμικά όργανα της ΕΕ, την ευρωπαϊκή επιτροπή και το ευρωπαϊκό συμβούλιο. Το πρόβλημα όμως αποκτά πολύπλοκες διαστάσεις όταν στις μετακινήσεις αυτές συμπεριλαμβάνονται παιδικοί πληθυσμοί μαθητικής ηλικίας. Ο διαρκώς αυξανόμενος αριθμός αλλοδαπών μαθητών/-τριών στα σχολεία οφείλει να κινητοποιήσει έγκαιρα τον κατάλληλο μηχανισμό που θα περιορίζει τόσο την αφομοίωση όσο και την περιθωριοποίηση. Κάθε εφησυχασμός ή προχειρότητα στη διαχείριση των προσφυγικών κρίσεων μας οδηγεί σε νέα δίνη κινδύνων για περεταίρω αστοχίες και συγκρούσεις, προκαλώντας με την σειρά τους περισσότερες ροές προσφύγων και τελικά νέα αδιέξοδα.

Λέξεις-κλειδιά: μετανάστευση, πρόσφυγες, κρίση, διαπολιτισμική εκπαίδευση, εκπαιδευτικοί.

Ενδυνάμωση Εκπαιδευτικών: Παρουσίαση του Μοντέλου Ηγεσίας Εκπαιδευτικών για Αξιολόγηση Εκπαιδευτικών

Χασιώτη Βασιλική

Καθηγήτρια Γαλλικής Γλώσσας, Δρ. Παιδαγωγικής, Anglia Ruskin University,
Cambridge, 3ο Δημοτικό Σχολείο Κηφισιάς – vassia68@hotmail.com

Η έρευνα εξετάζει τις αντιλήψεις των εκπαιδευτικών σχετικά με τη σύνθετη σχέση μεταξύ ηγεσίας των εκπαιδευτικών και αξιολόγησης, εστιάζοντας στο θεωρητικό πλαίσιο της κατανεμημένης ηγεσίας και της Κριτικής Παιδαγωγικής. Σε ένα εκπαιδευτικό περιβάλλον που

χαρακτηρίζεται από μεταβαλλόμενες δυναμικές εξουσίας και συνεργασίας, καθίσταται ολοένα και πιο σημαντικό να κατανοήσουμε πώς οι εκπαιδευτικοί αντιλαμβάνονται τον ρόλο τους ως ηγέτες και ως μετασχηματιστικοί διανοούμενοι. Η μελέτη υιοθετεί μια μεθοδολογική προσέγγιση μικτής μεθόδου, συνδυάζοντας ποσοτικές και ποιοτικές τεχνικές για τη διαμόρφωση μιας ολοκληρωμένης εικόνας των απόψεων των εκπαιδευτικών. Τα δεδομένα συλλέχθηκαν από ένα σημαντικό δείγμα 372 εκπαιδευτικών και Διευθυντών δημοτικών σχολείων της Β' Διεύθυνσης Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Αθήνας, εξασφαλίζοντας ευρεία αντιπροσώπευση εμπειριών και απόψεων. Από αυτό το δείγμα, επιλέχθηκαν δεκαπέντε εθελοντές με βάση συγκεκριμένα κριτήρια για συμμετοχή σε ημι-δομημένες συνεντεύξεις, προσφέροντας τη δυνατότητα εις βάθος διερεύνησης των αντιλήψεών τους. Η ανάλυση των δεδομένων συνδύασε περιγραφική και επαγωγική στατιστική για την αποτύπωση τάσεων, καθώς και θεματική ανάλυση και ανάλυση λόγου για την ανάδειξη υποκείμενων μοτίβων και αφηγήσεων στο ποιοτικό μέρος. Τα ευρήματα της έρευνας προσφέρουν εμπειρικά τεκμήρια που αναδεικνύουν τη σημασία της ηγεσίας των εκπαιδευτικών στο πλαίσιο της αξιολόγησης. Ως βασική συμβολή, η μελέτη παρουσιάζει ένα νέο μοντέλο αξιολόγησης, το Μοντέλο Ηγεσίας Εκπαιδευτικών για Αξιολόγηση Εκπαιδευτικών, το οποίο στοχεύει στην προώθηση της επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών και, κατ' επέκταση, στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των σχολικών μονάδων. Τρία αλληλένδετα θέματα — χρόνος, εμπιστοσύνη και επιμόρφωση — αναδεικνύονται ως κρίσιμοι παράγοντες που διευκολύνουν ή παρεμποδίζουν την αποτελεσματική εφαρμογή της ηγεσίας των εκπαιδευτικών και της αξιολόγησης. Ο χρόνος αναδεικνύεται ως θεμελιώδης προϋπόθεση για ουσιαστική ενασχόληση των εκπαιδευτικών με ηγετικούς ρόλους καθώς χωρίς επαρκή χρόνο για συνεργατικό σχεδιασμό και επιμόρφωση, η δυνατότητα ηγεσίας των εκπαιδευτικών παραμένει ανεκμετάλλευτη. Η εμπιστοσύνη — τόσο μεταξύ συναδέλφων όσο και μεταξύ Διευθυντών και εκπαιδευτικών — αποτελεί απαραίτητο συστατικό για τη διαμόρφωση ενός ενδυναμωτικού περιβάλλοντος αξιολόγησης. Επιπλέον, η επιμόρφωση είναι αναγκαία για την απόκτηση των δεξιοτήτων που απαιτούνται για την ανάληψη ηγετικών ρόλων και την κατανόηση της διαδικασίας αξιολόγησης. Η έρευνα αυτή υποστηρίζει ένα μοντέλο αξιολόγησης που βασίζεται στην ενδυνάμωση και στην κατανομή ηγεσίας, δίνοντας στους εκπαιδευτικούς ενεργό ρόλο στην επαγγελματική τους ανάπτυξη. Μέσα από την καλλιέργεια κουλτούρας συνεργασίας και κατανομή ηγεσίας, τα σχολεία μπορούν να δημιουργήσουν πιο αποτελεσματικά μαθησιακά περιβάλλοντα, προς όφελος τόσο των εκπαιδευτικών όσο και των μαθητών/-τριών. Τα πορίσματα της έρευνας συμβάλλουν ουσιαστικά στον διάλογο για εκπαιδευτική μεταρρύθμιση και αναδεικνύουν τον κομβικό ρόλο της αυτενέργειας και ηγεσίας των εκπαιδευτικών στην αναβάθμιση της ποιότητας της εκπαίδευσης.

Λέξεις-κλειδιά: αξιολόγηση εκπαιδευτικών, ηγεσία εκπαιδευτικών, Κριτική Παιδαγωγική, κατανομή ηγεσίας, ενδυνάμωση εκπαιδευτικών.

Myth2Space: Από τη Μυθολογία στο Διάστημα – Διαθεματικές Προσεγγίσεις και Δημιουργικές Συνεργασίες στο 9ο Δημοτικό Σχολείο Αγίας Παρασκευής.

Χριστοπούλου Παναγιώτα

εκπαιδευτικός 9^{ου} Δημοτικού Σχολείου Αγίας Παρασκευής, mail@9dim-ag-parask.att.sch.gr

Θεοδωροπούλου Αγγελική του Εμμανουήλ

εκπαιδευτικός 9^{ου} Δημοτικού Σχολείου Αγίας Παρασκευής,
mail@9dim-ag-parask.att.sch.gr

Γεωργιάδη Περσεφόνη

εκπαιδευτικός 9^{ου} Δημοτικού Σχολείου Αγίας Παρασκευής, mail@9dim-ag-parask.att.sch.gr

Θεοδωροπούλου Αγγελική του Ιωάννη

εκπαιδευτικός 9^{ου} Δημοτικού Σχολείου Αγίας Παρασκευής, mail@9dim-ag-parask.att.sch.gr

Σταμούλης Ευθύμιος

Σύμβουλος Εκπαίδευσης 11^{ης} Θέσης [ΠΕ70 Δασκάλων] Β' Αθήνας,
estamoulis@sch.gr

Αποδεχόμενοι την άποψη ότι η διδασκαλία και η μάθηση είναι μια σύνθετη διαδικασία που πρέπει να στηρίζεται σε βιωματικές καταστάσεις που συμμετέχουν οι μαθητές μας αλλά και σε θέματα που τους ενδιαφέρουν και ασχολούνται τότε η συμμετοχή του σχολείου μας στο πρόγραμμα «Myth2Space: Από τη Μυθολογία στο Διάστημα» αποκτά ιδιαίτερη βαρύτητα. Ταυτόχρονα οι καινοτομικές δράσεις στην εκπαίδευση επηρεάζονται από προηγούμενες εμπειρίες του ατόμου, το φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον, το ενδιαφέρον και την προσοχή του μαθητή. Το διδακτικό περιβάλλον θα πρέπει να οργανώνεται έτσι, ώστε η γνώση που θα οικειοποιηθεί ο μαθητής να είναι αποτέλεσμα συναρμογής ποικίλων παραγόντων, που θα διευκολύνουν την κοινωνικοποίησή του και θα τον οδηγούν στην εκμάθηση κοινωνικών ρόλων. Οι καινοτομίες σε συνδυασμό με την ανάπτυξη και εφαρμογή διερευνητικών δραστηριοτήτων αποτελούν θεμελιώδες χαρακτηριστικό των σύγχρονων εκπαιδευτικών συστημάτων και αποτελούν προτεραιότητα για όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Κατά το σχολικό έτος 2024 - 2025 το σχολείο συμμετείχε στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα Myth2Space με μαθητές/-τριες από τέσσερα τμήματα διαφόρων τάξεων. Οι διερευνητικές δραστηριότητες πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο των Εργαστηρίων Δεξιοτήτων, συνδέοντας τη μυθολογία, την αστρονομία, τη ρομποτική, τη φυσική αγωγή, τη μουσική και τις νέες τεχνολογίες με διαθεματικό και βιωματικό τρόπο. Οι μαθητές/-τριες του κάθε τμήματος συμμετείχαν σε διερευνητικές δραστηριότητες υπό το πρίσμα διαφορετικών γνωστικών αντικειμένων σύμφωνα με το επίσημο πρόγραμμα σπουδών. Έτσι, οι μαθητές/-τριες της τρίτης τάξης ανέλαβαν διερευνητικές δραστηριότητες για τη σύνδεση της αρχαιότητας και της ελληνικής μυθολογίας με τα ονόματα των πλανητών, κατασκευάζοντας μοντέλα του ηλιακού μας συστήματος, οι μαθητές/-τριες της πέμπτης τάξης κατασκεύαζαν ρομποτικό βραχίονα, προγραμματίσαν ψηφιακά ρομπότ για την αποκομιδή αποβλήτων από τους ωκεανούς και διερεύνησαν με ασκήσεις τη συμπεριφορά των αστροναυτών στο διάστημα και οι μαθητές/-τριες της έκτης τάξης σχεδίασαν τις πόλεις του μέλλοντος και τα μελλοντικά μέσα μεταφοράς, παρουσίασαν θεατρική παράσταση και διασκεύαζαν και

έπαιξαν με μεταλλόφωνα μουσικό κομμάτι του Βαγγέλη Παπαθανασίου βραβευμένου από τη NASA, για τη σύνδεση της μουσικής με την επιστημονική έρευνα και το διάστημα.

Λέξεις-κλειδιά: διερεύνηση, καινοτομικές δράσεις, διάστημα, ρομποτική, Myth2Space.

Design for Change. Η παιδαγωγική τεχνική για τη δημιουργία ενεργών πολιτών.

Χωριανόπουλος Κώστας

MSc, δάσκαλος στο Β' Αρσάκειο Δ.Σ. Ψυχικού, Μέλος Συντονιστικής Επιτροπής του Διεθνούς Δικτύου Εκπαίδευσης Myth2space, kchorianopoulos81@gmail.com

Το Design for Change είναι το μεγαλύτερο κίνημα αλλαγής από και για παιδιά. Ο βασικός στόχος αυτού του εκπαιδευτικού κινήματος είναι να καλλιεργηθεί η πεποίθηση σε μαθητές/-τριες ότι μπορούν να αλλάξουν πράγματα της καθημερινότητάς τους στο σπίτι τους, στη γειτονιά τους, στο σχολείο τους μέσα από απλές σχολικές δραστηριότητες. Το κίνημα αυτό ξεκίνησε το 2009, έχει γίνει παγκόσμιο και συμμετέχουν 71 χώρες, 2 εκατομμύρια παιδιά, 33.000 σχολεία και 120.000 εκπαιδευτικοί. Η παιδαγωγική αυτή τεχνική στηρίζεται στις αρχές της σχεδιαστικής σκέψης, προσφέρει ένα απλό πλαίσιο 4 βημάτων FIDS (Feel-Imagine-Do-Share) - για να καλλιεργήσει και να αναπτύξει σε κάθε μαθητή/-τρια την πεποίθηση ότι μπορεί να κάνει κάτι από τη θέση που βρίσκεται και να καταστεί πραγματικά ενεργός πολίτης. Χρησιμοποιώντας αυτό το πλαίσιο, τα παιδιά ενθαρρύνονται να «νιώσουν» (να παρατηρούν και να εντοπίζουν οποιαδήποτε κατάσταση τα ενοχλεί), να «φαντάζονται» (να σκέφτονται τρόπους για να τη βελτιώσουν), να «πραγματοποιούν» (να εργάζονται σε ομάδες για να εφαρμόσουν τη λύση τους) και τέλος, να «μοιράζονται» (τη λύση αλλαγής τους με τον κόσμο) για να εμπνεύσουν και άλλους να ενεργοποιηθούν ως αυριανοί πολίτες. Η εισήγηση έχει στόχο να κοινοποιήσει στους εκπαιδευτικούς τη δυνατότητα εφαρμογής μίας τέτοιας παιδαγωγικής τεχνικής μέσα στην σχολική καθημερινότητα και στο πλαίσιο των μαθημάτων τους καθιστώντας τους/τις μαθητές/-τριες πραγματικούς ενεργούς πολίτες. Θα παρουσιαστούν επιτυχημένες πρακτικές Design for change τόσο από την ελληνική εκπαιδευτική πραγματικότητα όσο και από το εξωτερικό ενώ θα παρουσιαστεί και ένα εκπαιδευτικό παιχνίδι με τη χρήση καρτών με τους 17 στόχους βιώσιμης ανάπτυξης, το οποίο δημιουργήθηκε από το World Human Forum.

Λέξεις-κλειδιά: ενεργός πολίτης, design for change, βιώσιμη ανάπτυξη

Διεθνές Δίκτυο Εκπαίδευσης για την Αειφορία «Από τη Μυθολογία στο Διάστημα-Myth2space»

Χωριανόπουλος Κώστας

MSc, δάσκαλος στο Β' Αρσάκειο Δ.Σ. Ψυχικού, Μέλος Συντονιστικής Επιτροπής του Διεθνούς Δικτύου Εκπαίδευσης Myth2space, kchorianopoulos81@gmail.com

Με την παρούσα επιχειρείται να αναδειχθεί η προστιθέμενη αξία για τους/τις μαθητές/-τριες των σχολικών μονάδων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης από τη συμμετοχή τους στο Διεθνές Δίκτυο Εκπαίδευσης για την Αειφορία «Από τη Μυθολογία στο Διάστημα-Myth2space» με συντονιστικό φορέα τη Διεύθυνση ΠΕ Β' Αθήνας. Το δίκτυο βασίζεται στην

ολιστική προσέγγιση της μάθησης, βάζοντας στο κέντρο το παιδί. Στόχος είναι η ολοκληρωμένη συγκρότηση της προσωπικότητάς του. Αφορμή για την ενασχόληση με ένα τέτοιο θέμα είναι η αποστολή Artemis της NASA και η προσσελήνωση της πρώτης γυναίκας και του πρώτου έγχρωμου άνδρα, με απώτερο στόχο την προσεδάφιση στον Άρη. Η δημιουργία του ευθυγραμμίζεται και με την παρότρυνση της ίδιας της NASA προς τα σχολεία, σε παγκόσμιο επίπεδο, να ασχοληθούν με ένα τόσο επίκαιρο ζήτημα. Το σημαντικό αυτό βήμα της ανθρωπότητας για την κατάκτηση του διαστήματος συνδέθηκε από την αρχή με την ελληνική πολιτισμική παράδοση και την προγονική νοημοσύνη. Οι θεματικές ενότητες του δικτύου σχετίζονται με την τριπλή διάσταση της διαστημικής αποστολής, η οποία εκπέμπει μηνύματα ανθρωπιστικά (ισότιμη κοινωνική θέση της γυναίκας και των εγχρώμων, ιστορική εμπειρία), οικολογικά (απειλές από την κλιματική κρίση και αντιμετώπιση) καθώς και επιστημονικού ενδιαφέροντος (τεχνολογικά και επιστημονικά επιτεύγματα). Οι σχολικές μονάδες καλούνται να παίξουν σημαντικό ρόλο στην συγκρότηση της προσωπικότητας των μαθητών/-τριών και στην ανάδειξή τους σε ενεργούς πολίτες. Η ανάγκη αυτή επιβάλλεται να καλυφθεί με τη δημιουργία ενός πλαισίου καινοτομιών στο πεδίο της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Το έργο των σχολείων στον 21ο αιώνα πρέπει να είναι συνδεδεμένο με την προώθηση όλων των εμπλεκόμενων μερών μίας σχολικής κοινότητας σε πιο ενεργούς ρόλους και να συμβαδίζουν με πεδία της σύγχρονης πραγματικότητας, όπως είναι η κοινωνία, τα ανθρώπινα δικαιώματα, οι επιστημονικές εξελίξεις. Η εμπλοκή σε ένα τέτοιο δίκτυο δηλώνει την εξωστρέφεια που πρέπει να έχει ένα σύγχρονο σχολείο, το οποίο πρέπει να είναι ανοιχτό στην επικοινωνία με άλλα σχολεία, με φορείς και με την τοπική κοινωνία. Το συγκεκριμένο Δίκτυο βρίσκεται στο 2^ο χρόνο λειτουργίας του καταμετρώντας 15.000 μαθητές όλων των βαθμίδων και 720 εκπαιδευτικούς που συμμετέχουν από 440 σχολεία της Ελλάδας και του εξωτερικού. Έχει πραγματοποιήσει το 1^ο Μαθητικό Συνέδριο τον Δεκέμβριο του 2024, σειρά επιμορφώσεων για τους εκπαιδευτικούς, έχει παραχθεί εκπαιδευτικό υλικό που εγκρίθηκε από το ΙΕΠ ενώ συνεργάζεται με επιστημονικούς και κοινωνικούς φορείς.

Λέξεις-κλειδιά: αειφορία, μαθητοκεντρικότητα, κοινότητα μάθησης, συνεργασία.

Διοίκηση ολικής ποιότητας στην λειτουργία των σχολικών μονάδων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Ο ρόλος του διευθυντή

Χωριανόπουλος Κώστας

MSc, δάσκαλος στο Β΄ Αρσάκειο Δ.Σ. Ψυχικού, kchorianopoulos81@gmail.com

Με την παρούσα επιχειρείται να διερευνηθεί η αποτελεσματικότητα που επιφέρει η εφαρμογή της Διοίκησης Ολικής Ποιότητας σε δομές της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, αναφορικά με τον τρόπο λειτουργίας τους. Γίνεται μικρή αναφορά στην έννοια εκπαιδευτική διοίκηση και τις λειτουργίες της, καθώς και στην διοίκηση ολικής ποιότητας σε σχέση με την εκπαίδευση. Η εισήγηση εστιάζει στην αξία της ομαδοσυνεργατικότητας, ως βασικό συστατικό στοιχείο της διοίκησης ολικής ποιότητας για την ύπαρξη αποτελεσματικότητας στη σχολική μονάδα. Ακόμη, επισημαίνονται τα εμπόδια που υπάρχουν στην εφαρμογή της διοίκησης ολικής ποιότητας και τα οποία σχετίζονται με πολλούς παράγοντες που επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό την ομαλή λειτουργία μίας σχολικής μονάδας. Γίνεται επισκόπηση στο θεσμό του διευθυντή σχολικής μονάδας τόσο στην Ελλάδα όσο και σε ευρωπαϊκές χώρες, καθώς και στο ρόλο που έχει ο διευθυντής σε σχέση με δείκτες ποιότητας όπως είναι η επικοινωνία, η διαμόρφωση σχολικής κουλτούρας, η παρακίνηση-υποκίνηση του εκπαιδευτικού προσωπικού, η διαχείριση κρίσεων ανάμεσα στα μέρη της σχολικής κοινότητας (μαθητές-γονείς-εκπαιδευτικοί), η εισαγωγή αλλαγών και εκπαιδευτικών

καινοτομιών, η χρήση τεχνολογικών μέσων στην διοικητική λειτουργία του σχολείου και τέλος η διαδικασία αξιολόγησης. Η τελευταία αναφορά είναι για τον ρόλο του διευθυντή στην δημιουργία μίας σχολικής μονάδας με ποιοτικά χαρακτηριστικά, τα οποία θα την καταστήσουν σύγχρονη, πρωτοπόρα και καινοτόμα. Η εισήγηση ολοκληρώνεται με μία πρόταση του τρόπου λειτουργίας μίας πολυδύναμης σχολικής μονάδας Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, στην κατεύθυνση της ολικής ποιότητας με ανάπτυξη της ομαδοσυνεργατικότητας ανάμεσα στα εμπλεκόμενα μέρη της σχολικής κοινότητας.

Λέξεις-κλειδιά: διοίκηση ολικής ποιότητας, ομαδοσυνεργατικότητα, αποτελεσματικότητα.

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ

Συμπερίληψη: Από την Άρση των Στερεοτύπων στη Διεκδίκηση των Αναγκαίων Μέσων»

Αναστασοπούλου Ισμήνη

Εκπ/κός ΠΕ70, 13^ο Δ.Σ Αμαρουσίου, anastismini@gmail.com

Το βιωματικό εργαστήριο διάρκειας 70 λεπτών, με τίτλο «Συμπερίληψη: Από την Άρση των Στερεοτύπων στη Διεκδίκηση των Αναγκαίων Μέσων», έχει ως στόχο να ευαισθητοποιήσει και να κινητοποιήσει εκπαιδευτικούς σε θέματα ένταξης μαθητών/-τριών με νευροαναπτυξιακές, μαθησιακές και συμπεριφορικές δυσκολίες. Μέσα από μια αμιγώς βιωματική δομή, χωρίς θεωρητική διάλεξη, δίνεται έμφαση στην προσωπική εμπλοκή των συμμετεχόντων και στη συλλογική παραγωγή προτάσεων για θεσμική ενίσχυση της συμπερίληψης. Το εργαστήριο ξεκινά με μια διαγνωστική δραστηριότητα αυτό-τοποθέτησης μέσω ομόκεντρων κύκλων, διερευνώντας τις προσδοκίες των εκπαιδευτικών. Ακολουθεί τυχαίος σχηματισμός ζευγαριών και ετεροπαρουσίαση, ώστε να ενισχυθεί η σύνδεση και το αίσθημα ασφάλειας μέσα στην ομάδα. Η προβολή εικόνων παιδιών (Amy Winehouse και Pablo Pineda), καθώς και συγκινητικών βίντεο, λειτουργεί ως οπτικό ερέθισμα προβληματισμού για τις προκαταλήψεις και τα στερεότυπα που υπάρχουν απέναντι σε παιδιά με δυσκολίες, δημιουργώντας τις συνθήκες για ειλικρινή συζήτηση. Κεντρική δραστηριότητα του εργαστηρίου αποτελεί η βιωματική δράση «Το Δέντρο των Στερεοτύπων», όπου οι συμμετέχοντες αποτυπώνουν σε σχήμα δέντρου τις στερεοτυπικές αντιλήψεις (ρίζες) που έχουν ασυνείδητα υιοθετήσει για παιδιά με δυσκολίες και τις επιπτώσεις τους (καρποί) στην αυτοεκτίμηση, τη μαθησιακή πορεία και τη συμπερίληψη αυτών των παιδιών. Στη συνέχεια, αναδομούν το ίδιο δέντρο με θετικές πεποιθήσεις και επιθυμητά αποτελέσματα, προβάλλοντας την προοπτική της συμπερίληψης και της αποδοχής. Η σύγκριση των δύο όψεων αναδεικνύει τη δύναμη της εκπαιδευτικής στάσης και προσφέρει χώρο για προσωπική ενδοσκόπηση και αλλαγή οπτικής. Αμέσως μετά, οι συμμετέχοντες διαμορφώνουν σε ομάδες ρεαλιστικές προτάσεις για τη βελτίωση της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης, οι οποίες περιλαμβάνουν ανάγκες όπως η ύπαρξη βοηθητικού προσωπικού, η συστηματική επιμόρφωση, η υλικοτεχνική ενίσχυση και η ψυχολογική υποστήριξη των εκπαιδευτικών. Οι προτάσεις παρουσιάζονται δημόσια και πρόκειται να κατατεθούν στον Σύμβουλο Εκπαίδευσης. Το εργαστήριο ολοκληρώνεται με αναστοχασμό στους αρχικούς ομόκεντρους κύκλους και ένα δυνατό ψυχοσυναισθηματικό μήνυμα εμπνευσμένο από τον Pablo Pineda, πρώτο δάσκαλο με σύνδρομο Down στην Ισπανία. Ο στόχος δεν είναι να αλλάξει το σύστημα άμεσα, αλλά η αλλαγή του βλέμματος του εκπαιδευτικού προς κάθε παιδί, που μπορεί να σηματοδοτήσει βαθιά μεταμόρφωση στην πορεία του. Η εμπειρία αυτή ενισχύει την ενσυναίσθηση, ενδυναμώνει την επαγγελματική ταυτότητα των εκπαιδευτικών και οδηγεί στη διαμόρφωση θεσμικών και παιδαγωγικών διεκδικήσεων υπέρ μιας πραγματικά συμπεριληπτικής και ανθρώπινης εκπαίδευσης.

Λέξεις Κλειδιά: Συμπερίληψη, στερεότυπα, βιωματική μάθηση, θεσμικές παρεμβάσεις, ετερογένεια στην τάξη.

Ο Ρόλος των Συμβούλων Εκπαίδευσης, των Διευθυντών/-ντριών, των Παιδαγωγικών Συμβούλων - Μεντόρων και των Ενδοσχολικών Συντονιστών στην Υποστήριξη των Εκπαιδευτικών για τη Διδακτική Αξιοποίηση των Νέων Προγραμμάτων Σπουδών και των νέων Σχολικών Εγχειριδίων

Αρβανιτάκης Δ. Κων/νος

Δρ., Σύμβουλος Εκπαίδευσης 3ης Θέσης Δ.Π.Ε. Β' Αθήνας, karvanitakis@sch.gr

Η επιμόρφωση και υποστήριξη των εκπαιδευτικών στην εφαρμογή των νέων Προγραμμάτων Σπουδών (ΝΠΣ) και των νέων πολυτροπικών σχολικών εγχειριδίων αποτελεί κρίσιμο ζήτημα για τη βελτίωση της ποιότητας της διδασκαλίας και της μάθησης. Στο πλαίσιο αυτό, οι Σύμβουλοι Εκπαίδευσης, οι Διευθυντές/-ντριες, οι Παιδαγωγικοί Σύμβουλοι - Μέντορες και οι Ενδοσχολικοί Συντονιστές αναδεικνύονται ως βασικοί φορείς επαγγελματικής ενδυνάμωσης, καθώς καλούνται να καλλιεργήσουν κουλτούρα συνεργασίας και να λειτουργήσουν ως γέφυρα μεταξύ της θεωρίας και της πράξης. Το εργαστήριο εστιάζει στον κρίσιμο ρόλο που διαδραματίζουν αυτοί οι τέσσερις θεσμοί στην υποστήριξη των συναδέλφων τους ως προς την κατανόηση και υλοποίηση στρατηγικών της διαφοροποιημένης διδασκαλίας, την ενσωμάτωση των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) στην καθημερινή διδακτική τους πρακτική και την αξιοποίηση και άλλων σύγχρονων διδακτικών προσεγγίσεων που περιλαμβάνονται στα νέα ΠΣ. Μέσα από βιωματικές δραστηριότητες, μελέτη περιπτώσεων και παραδείγματα καλών πρακτικών, οι συμμετέχοντες/-ουσες θα διερευνήσουν τρόπους αποτελεσματικής υποστήριξης και ενδυνάμωσης του εκπαιδευτικού έργου εντός της σχολικής μονάδας. Το εργαστήριο απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων, σε Συμβούλους Εκπαίδευσης, σε Διευθυντές/-ντριες, σε Παιδαγωγικούς Συμβούλους-Μέντορες και σε Ενδοσχολικούς Συντονιστές, που επιδιώκουν να αναπτύξουν εργαλεία και στρατηγικές για τη συστηματική ενίσχυση των παιδαγωγικών δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών, προωθώντας τη συνεργατική μάθηση και την επαγγελματική ανάπτυξη.

Λέξεις-κλειδιά: Σύμβουλοι Εκπαίδευσης, Διευθυντές/-ντριες, Παιδαγωγικοί Σύμβουλοι - Μέντορες, Ενδοσχολικοί Συντονιστές, νέα Προγράμματα Σπουδών, νέα Σχολικά Εγχειρίδια, Διαφοροποιημένη διδασκαλία, ΤΠΕ.

Δημιουργικές δραστηριότητες με το micro:bit στο Δημοτικό

Μαστοροδήμος Δημήτρης

Σύμβουλος Εκπαίδευσης Πληροφορικής 2ης Θέσης Δ.Π.Ε. Β' Αθήνας,
mastorodimos@gmail.com

Μαραγκός Κωνσταντίνος

Σύμβουλος Εκπαίδευσης Πληροφορικής 1ης Θέσης Δ.Π.Ε. Β' Αθήνας,
maragosk@gmail.com

Το BBC micro:bit είναι ένα μικρό αλλά πανίσχυρο εργαλείο που φέρνει την υπολογιστική σκέψη και τον προγραμματισμό στο επίκεντρο της τάξης, με δημιουργικό και παιγνιώδη τρόπο. Το σεμινάριο αυτό απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς που διδάσκουν στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση, χωρίς απαραίτητα προηγούμενη εμπειρία στον προγραμματισμό, και έχει στόχο να τους εξοικειώσει με τις βασικές λειτουργίες και τις παιδαγωγικές δυνατότητες του micro:bit.

Μέσα από βιωματικές δραστηριότητες και παραδείγματα από την τάξη, οι συμμετέχοντες θα:

- γνωρίσουν το υλικό και τις δυνατότητες του micro:bit,
- δημιουργήσουν απλά προγράμματα με το περιβάλλον MakeCode (block-based),
- ανακαλύψουν τρόπους ενσωμάτωσης του micro:bit σε διαθεματικές δραστηριότητες (Μαθηματικά, Γλώσσα, Μελέτη Περιβάλλοντος κ.ά.),
- συζητήσουν προτάσεις αξιολόγησης και ενίσχυσης της δημιουργικότητας των μαθητών/-τριών.

Στο τέλος του σεμιναρίου, οι εκπαιδευτικοί θα έχουν στα χέρια τους ιδέες και υλικό για άμεση εφαρμογή στην τάξη, και θα νιώθουν πιο έτοιμοι να εμπνεύσουν τους/τις μαθητές/-τριες τους να γίνουν μικροί εφευρέτες!

Διάρκεια: 2 διδακτικές ώρες

Λέξεις-κλειδιά: micro:bit, υπολογιστική σκέψη, προγραμματισμός.

Οικοσυστημική προσέγγιση για τη διαχείριση ζητημάτων συμπεριφοράς στη σχολική τάξη: Μια μελέτη περίπτωσης

Ταβουλάρη Ζαχαρούλα

Σύμβουλος Εκπαίδευσης 8ης Θέσης ΔΠΕ Β Αθήνας

Λυμπεροπούλου Βασιλική

Ψυχολόγος 7^ο ΣΔΕΥ Νέου Ψυχικού

Αλεξιάδου Λουΐζα

Κοινωνική λειτουργός 7^ο ΣΔΕΥ Νέου Ψυχικού

«Είναι αδύνατο να λύσεις ένα πρόβλημα με τον ίδιο τρόπο σκέψης που δημιούργησε το πρόβλημα» Albert Einstein

Από τη φύση του ο άνθρωπος είναι κοινωνικό ον και εξαρτάται από το εκάστοτε κοινωνικοπολιτισμικό του συγκείμενο, προκειμένου να έχει υγιείς διαπροσωπικές σχέσεις, όπως ακριβώς εξαρτάται και από το φυσικό περιβάλλον για την επιβίωσή του. Παρόμοια, η σχολική τάξη δεν αποτελεί μια απλή συνάθροιση ατόμων, αλλά συνιστά κοινωνικό σύστημα με ιδιαίτερη διάρθρωση, μια ομάδα που εμφανίζει σταθερά χαρακτηριστικά, αλλά και αρκετές ιδιαιτερότητες ταυτόχρονα. Στο κοινωνικό, λοιπόν, σύστημα της τάξης, όπως και σε οποιοδήποτε άλλο, οι μαθητές/-τριες δεν είναι εντελώς ελεύθεροι να λειτουργήσουν, όπως αυτοί θα επιθυμούσαν, αλλά χρειάζεται να προσαρμοστούν και να λειτουργήσουν σε ένα συγκεκριμένο κοινωνικό πλαίσιο. Είναι σχεδόν το ίδιο με ένα φυσικό οικοσύστημα, όπου τα φυτά, τα ζώα και οι άλλοι μικροοργανισμοί συνδέονται μεταξύ τους σε μια φυσική αλυσίδα με συστημικό τρόπο· στην περίπτωση όμως, που αυτή η φυσική αλυσίδα σπάσει, τότε διαταράσσεται ολόκληρο το οικοσύστημα με καταστροφικές συνέπειες για το περιβάλλον και τους οργανισμούς που το διέπουν. Στο παρελθόν, αλλά ακόμα και σήμερα, μια προβληματική συμπεριφορά θεωρούνταν ότι έχει τις ρίζες της στον/στην ίδιο/α το/τη μαθητή/τρια. Η οικοσυστημική προσέγγιση προσεγγίζει τη συμπεριφορά ως αποτέλεσμα της κοινωνικής αλληλεπίδρασης με συνέπεια να διερευνά πώς η κάθε πλευρά αντιλαμβάνεται μια συμπεριφορά και ποιες προεκτάσεις έχει, όχι μόνο για την ομάδα της τάξης, αλλά για όλη τη σχολική κοινότητα.

Στόχος του εργαστηρίου είναι μέσα από τη μελέτη περίπτωσης οι συμμετέχοντες/ουσες να αναδείξουν τη σημασία της επικοινωνιακής σχέσης εκπαιδευτικού και μαθητών/-τριών και να επαναπροσδιορίσουν πεποιθήσεις όπως:

- Εγώ προσπαθώ, ο άλλος δεν θέλει να αλλάξει.
- Ό,τι κι αν κάνω, δεν πρόκειται να αλλάξουν πολλά πράγματα.
- Το πρόβλημα έχει βαθιές αιτίες κι αν δεν αντιμετωπιστούν όλες, καμιά προσπάθεια δεν θα έχει αποτέλεσμα.
- Τι κι αν επέλθει μια μικρή βελτίωση, δεν επαρκεί. Το ζήτημα είναι να βελτιωθούν όλα.
- Ας μείνουμε σταθεροί στις αρχές μας, ακόμα κι αν αυτές δεν είναι αποτελεσματικές.

Λέξεις κλειδιά: Οικοσυστημική προσέγγιση, προβλήματα συμπεριφοράς, αναπλαισίωση

Σχολείο για Όλους: Θεμέλιο Κοινωνικής Δικαιοσύνης και Αρμονικής Συνύπαρξης

Ευαγγέλου Κωνσταντίνα

Διευθύντρια - Εκπαιδευτικός ΠΕ70, 1ο Δημοτικό Σχολείο Πεντέλης-Κρυστάλλιο,
antaevan@gmail.com

Αλεξόπουλος Δημήτριος

Εκπαιδευτικός Ειδικής Αγωγής, 1ο Δημοτικό Σχολείο Πεντέλης-Κρυστάλλιο,
alexoroulosjim@yahoo.gr

Σκούφου Πετρούλα

Υποδιευθύντρια - Εκπαιδευτικός ΠΕ70, 1ο Δημοτικό Σχολείο Πεντέλης-Κρυστάλλιο,
pet.skoufou@gmail.com

Μπετείνη Άννα

Εκπαιδευτικός ΠΕ70, 1ο Δημοτικό Σχολείο Πεντέλης-Κρυστάλλιο,
anna_mp91@hotmail.com

Το «σχολείο για όλους» αποτελεί αναγκαία συνθήκη για μια υγιή, δημοκρατική κοινωνία. Η καλλιέργεια κουλτούρας ενσυναίσθησης και αποδοχής της ετερότητας αποδεικνύεται θεμελιώδης για τον μετασχηματισμό του παραδοσιακού σχολείου σε έναν ζωντανό χώρο ενεργητικής μάθησης. Με βάση εργαλεία όπως η ανάπτυξη συμβουλευτικών δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών, το κοινωνιόγραμμα της τάξης και τα χρήσιμα εξαγόμενα από αυτό συμπεράσματα για τη δυναμική των ομάδων, η ειρηνική επίλυση συγκρούσεων που συνοδεύεται από τον αναστοχασμό της συμπεριφοράς και ποικίλα παραδείγματα καινοτόμων διδακτικών πρακτικών στην τάξη, είναι εφικτό να επιτευχθεί ο στόχος ενός συμπεριληπτικού σχολείου, όπου η διαφορετικότητα θεωρείται πλούτος και η προσαρμογή του συστήματος στις ανάγκες του μαθητή αποτελεί στοίχημα. Τα εργαλεία και οι πρακτικές αυτές, καθώς και το θεωρητικό τους υπόβαθρο θα παρουσιαστούν αναλυτικά στο παρόν εργαστήριο.

Το εργαστήριο χωρίζεται σε 4 άξονες: α. Ανάπτυξη συμβουλευτικών δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών, β. Το κοινωνιόγραμμα της τάξης, γ. Ειρηνική επίλυση συγκρούσεων-αναστοχασμός συμπεριφοράς και δ. Καινοτόμες διδακτικές πρακτικές στην τάξη (ανάπτυξη ενσυναίσθησης

Λέξεις-κλειδιά: ενσυναίσθηση, ενεργητική μάθηση, κοινωνιόγραμμα, αναστοχασμός

Περιεχόμενα

1^ο ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ.....	3
Επιστημονική επιτροπή	3
Οργανωτική επιτροπή	4
Ομάδα συντονισμού οργανωτικής επιτροπής	4
Γραμματεία	4
Πρόλογος.....	5
Χαιρετισμός του Επόπτη Ποιότητας της Διεύθυνσης Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Β Αθήνας	7
Ποιότητα, Καινοτομίες και Καλές Πρακτικές : Οι Προκλήσεις στην σύγχρονη Εκπαίδευση	9
Η δημιουργική γραφή και η ψηφιακή αφήγηση στην Προσχολική Εκπαίδευση, μέσα από τη δημιουργία ψηφιακού πολυτροπικού κειμένου	14
Μελέτη Περίπτωσης μαθητή με Εναντιωματική Προκλητική Διαταραχή στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση: Εκπαιδευτικές και ψυχοκοινωνικές παρεμβάσεις	15
Σχολείο και κοινωνία των πολιτών: ένταξη ασυνόδευτων ανηλίκων στη δημόσια εκπαίδευση. Μελέτη περίπτωσης συνεργασίας του Κ.Φ.Α.Α HOUSE2 και 2ου Δημοτικού Σχολείου και 5ου Γυμνασίου Νέας Ιωνίας	16
Ο Γύρος του κόσμου σε 80 ημέρες. Ο γύρος των γαλλόφωνων χωρών σε 6 μήνες	17
Η θετική ψυχολογία και η ενδυνάμωση των εκπαιδευτικών: Πρακτικές για τη βελτίωση του εργασιακού περιβάλλοντος στις σχολικές μονάδες, με στόχο τη βελτίωση του εκπαιδευτικού έργου	18
Ολιστική Προσέγγιση για την Αποτελεσματική Διαχείριση Τμήματος Ε΄ Δημοτικού, Υψηλής Ετερογένειας, με Νευροαναπτυξιακές Διαταραχές και Συμπεριφορικές Προκλήσεις	19
Οι διαστάσεις της φιλίας και η σχέση τους με την αίσθηση της ευεξίας στην παιδική ηλικία	20
Ολιστική Διαχείριση της Ενδοσχολικής Βίας και του Εκφοβισμού: Η Εφαρμογή Σχολικής Διαμεσολάβησης στο 18ο Δημοτικό Σχολείο Αμαρουσίου	20
Μαθηματικά Β΄ Δημοτικού: Πρωτότυπα παιχνίδια και εποπτικό υλικό	21
Διερεύνηση απόψεων των εκπ/κων κλάδου ΠΕ60 Νηπιαγωγών και ΠΕ06 Αγγλικής Γλώσσας για την εφαρμογή και υλοποίηση του προγράμματος ΕΑΝ (Εισαγωγή της Αγγλικής Γλώσσας στο Νηπιαγωγείο) καθώς και τη μεταξύ τους συνεργασία	22
Η επίδραση της εφαρμογής του μοντέλου Hellison στο δημοτικό σχολείο	23
Όταν τα παιδιά γράφουν ιστορίες. Δημιουργική Γραφή και Παιδαγωγική Πράξη: Το παράδειγμα του Εργαστηρίου Δημιουργικής Γραφής στο 4ο Δημοτικό Σχολείο Μεταμόρφωσης	23
Καλλιεργώντας την Ενσυναίσθηση και την Ενεργό Πολιτειότητα μέσω της Τέχνης και της Συμπερίληψης	24
Συναισθηματικές Διαταραχές και Προβλήματα Συμπεριφοράς σε Παιδιά και Εφήβους με Μαθησιακές Δυσκολίες	25
Ερευνητική τεκμηρίωση στην πρόταση για την ένταξη προγραμμάτων καλλιέργειας της ΣΝ στα επίσημα αναλυτικά προγράμματα της Πρωτοβάθμιας και της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης	25
Αυτοαξιολόγηση Σχολικής Μονάδας, Σχολείο-Οικογένεια-Κοινωνία	26

Μια βιβλιοθήκη γεννιέται... 2ο Δημοτικό Σχολείο Πεύκης	27
Το Cern πάει νηπιαγωγείο...το νηπιαγωγείο ταξιδεύει στο διάστημα!.....	28
Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών και Δια βίου Εκπαίδευση Εκπαιδευτικών	29
Οι νοερόι αριθμητικοί υπολογισμοί των μαθητών/-τριών της Δ' τάξης στους πολλαπλασιασμούς: Επιδόσεις και Στρατηγικές των μαθητών/-τριών.....	30
Διαχείριση της αντίστασης οικογένειας για συνεργασία με το σχολείο: Μελέτη Περίπτωσης στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση	31
Σχολείο χωρίς αποκλεισμούς	32
Υπαίθρια Εκπαίδευση στην Προσχολική Αγωγή: Μια Διετής Παιδαγωγική Παρέμβαση σε Δημόσιο Νηπιαγωγείο της Αττικής.....	32
Οικονομική χρηματοδότηση δημόσιων σχολικών μονάδων: τι ισχύει σε Ελλάδα και σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.....	33
Ενταξιακή παιδαγωγική: Ο θεσμός της παράλληλης στήριξης /συνεκπαίδευσης - ένα σύγχρονο παράδειγμα συνδιδασκαλίας	34
Σχολική Διαμεσολάβηση - Καλές Πρακτικές.....	34
Νέες δυνατότητες στην προσέγγιση και τη διδασκαλία του αλφαβήτου και της ελληνικής γλώσσας	35
Παραμύθια που Χτίζουν Γέφυρες: Συμπερίληψη και Πολιτισμική Συνύπαρξη	36
Ενδυναμώνοντας τη Δημιουργική Έκφραση των Μαθητών/-τριών μέσω της Ψηφιακής Δημιουργικής Γραφής στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση	37
Εκμάθηση σταθερού ρυθμού στο τρέξιμο για μαθητές των Δ', Ε' και ΣΤ' τάξεων	38
Συνεργάζομαι.. και μαθαίνω... ..	39
Σχολικός Εκφοβισμός: Σύγχρονες Όψεις και Προσεγγίσεις Πρόληψης.....	40
Η Σχολική Διαμεσολάβηση στην Α/θμια Εκπαίδευση: Η εφαρμογή της στο 2ο & 3ο Δημοτικό Σχολείο Νέας Ερυθραίας	41
Αξιοποιώντας το ψηφιακό εργαλείο Το Sakidío σε μαθητές με ΔΕΠΥ: Ένα καινοτόμο σχέδιο διδασκαλίας βασισμένο στη διαφοροποιημένη διδασκαλία, στα πλαίσια της γενικής τάξης	42
Καλές Πρακτικές Εσωτερικής Αξιολόγησης της Σχολικής Μονάδας.....	42
Ο ρόλος του επικοινωνιακού κλίματος και της ηθικής ηγεσίας στην πρόβλεψη της ενεργούς εργασιακής εμπλοκής των εκπαιδευτικών	43
Σχεδιασμός ενός προγράμματος παρέμβασης για την καλλιέργεια της ήπιας δεξιότητας της ενσυναίσθησης στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση μέσω της Φυσικής Αγωγής	44
Αξιοποίηση του Chat-GPT στη διδασκαλία του μαθήματος της Φυσικής Αγωγής.....	45
Τμήμα Ένταξης και Συμπερίληψη. Από τη θεωρία στην πράξη	45
Νέα Προγράμματα Σπουδών στα Θρησκευτικά και δημιουργικότητα	46
Εκπαιδύοντας τους μαθητές ως ενεργούς πολίτες προς μια αειφόρο κοινωνία	47
Γονεϊκή συμμετοχή και σχολική συνεργασία: Ένας καθοριστικός παράγοντας στην Ειδική Εκπαίδευση	48
Ο θεσμός του Σχολικού Συμβουλίου στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση και ο ρόλος του στην αναβάθμιση της ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου σύμφωνα με το Μοντέλο Διοίκησης Ολικής Ποιότητας: Οι αντιλήψεις των εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας του νομού Αττικής.	49
Η Φατίμα στην τάξη: Ένα animation για τη διαφορετικότητα	50

Επείγουσα απομακρυσμένη διδασκαλία και ΔΕΠ-Υ. Δυσκολίες και τρόποι αντιμετώπισης	50
Από την παρατήρηση στη δράση: Ενεργοποιώντας τους/τις μαθητές/-τριες για την προστασία του περιβάλλοντος και την ψυχική υγεία	51
Food Waste is out of Taste: Δεκατιανό χωρίς σπατάλη	52
Η Αυτοαξιολόγηση της Σχολικής Μονάδας ως Μηχανισμός Διασφάλισης Εκπαιδευτικής Ποιότητας: Ο Ρόλος του Διευθυντή στην Εφαρμογή και την Εδραίωσή της	53
Μελέτη περίπτωσης: Μια ιστορία Ενδοσχολικής Βίας και παρέμβασης	54
Η Εκπαιδευτική Ρομποτική ως Εργαλείο Καινοτομίας και Ποιότητας στην Εκπαίδευση: Δράσεις και Διακρίσεις από τα Πειραματικά Σχολεία	54
He: Από τη δημιουργική σκέψη στο ρομπότ που δημιουργεί.....	55
Η αφύπνιση της Δημιουργικής γραφής στην προσχολική και πρώτη σχολική ηλικία, μέσα από την επίδραση της εικόνας και του μύθου. Ο μύθος του Αμφιαρείου – ο μύθος της Καλλίστης,	56
Η παιδαγωγική του «μαζί». Περιστασιακή δραστηριότητα ή παιδαγωγική μέθοδος; Η οριοθέτηση της ομαδοσυνεργατικής διδασκαλίας και μάθησης στη σχολική πρακτική. ...	56
Οι απόψεις των εκπαιδευτικών για τις δομές υποστήριξης των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στο γενικό σχολείο	57
Καλλιέργεια Κοινωνικών και Συναισθηματικών Δεξιοτήτων στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση: Εκπαιδευτικές Πρακτικές για Ποιοτική και Συμπεριληπτική Μάθηση	58
Σχέδιο δράσης για την Παγκόσμια Ημέρα Σπάνιων Παθήσεων	59
Η δημιουργία της κουλτούρας του φιλαναγνώστη μαθητή/-τριας.....	60
Η Σχολική Βιβλιοθήκη κι ο Όμιλος φιλαναγνώστης: δύο πυλώνες ενίσχυσης της αναγνωστικής κουλτούρας.....	61
Εκπαιδευτικοί και Επαγγελματική Ανάπτυξη στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση	61
Ο ήλιος ο ηλιάτορας του Οδυσσέα Ελύτη: Μια διαθεματική και βιωματική προσέγγιση της διδασκαλίας της ποίησης στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση	62
Διερεύνηση των Αντιλήψεων Εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης ως προς την Ενδυνάμωσή τους στην Προσέγγιση STE(A)M στο Πλαίσιο του Προγράμματος Erasmus+ KA-122SCH.....	63
Διερεύνηση της Διοικητικής Ετοιμότητας Νεοστοποθετημένων Διευθυντών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης: Μια Ποιοτική Προσέγγιση.....	64
Ανάλυση περιεχομένου του Προγράμματος Σπουδών «Δράσεις Ενεργού Πολίτη» (Δ΄ –ΣΤ΄) υπό το πρίσμα της κριτικής παιδαγωγικής.....	64
Συλλογικός προγραμματισμός και αυτοαξιολόγηση σχολικής μονάδας: Κριτική του θεσμού	65
Προτάσεις διδακτικής αξιοποίησης του καινοτόμου παιχνιδιού «Βιβλιοθησαυρός» για την επίτευξη γνωστικών στόχων και δεξιοτήτων.....	66
Η συμπερίληψη στην πράξη: προάγοντας τις ηθικές αξίες με εργαλείο τη βιωματική μάθηση και τον πολιτισμό.....	67
Σύγχρονες εκπαιδευτικές τεχνικές διδασκαλίας στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση. Μελέτη περίπτωσης μαθητή με Δυσλεξία στο Τμήμα Ένταξης.....	68
Επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών	69
Αμφισβήτηση της υπόστασης του Σχολείου ως αποτέλεσμα της αποτυχίας επίτευξης κοινωνικής ισοτιμίας.....	69

Αλληλεξάρτηση των γλωσσών: προϋπόθεση σχολικής επιτυχίας των δίγλωσσων μαθητών/-τριών	70
Ενδοσχολική Βία και Σχολικός Εκφοβισμός – Η Ψηφιακή Πλατφόρμα stop-bullying.gov.gr	71
Ομαδοσυνεργατική διδασκαλία: Η συμβολή της στη βελτίωση της κοινωνικής και συναισθηματικής μάθησης των μαθητών.....	72
Εφαρμογές Τεχνητής Νοημοσύνης στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση	73
Καλές πρακτικές για την πρόληψη και την αντιμετώπιση φαινομένων ενδοσχολικής βίας και εκφοβισμού.....	74
Η λαϊκή παράδοση: ένας πυλώνας ποιότητας στην εκπαίδευση	75
Καινοτόμες Πρακτικές στην Εκπαίδευση STEM στο Δημοτικό: «Αποστολή στον Πλανήτη Άρη»	75
Η αξιολόγηση διδασκαλίας ομοτέχνου με εργαλείο παρατήρησης διδακτικών συμπεριφορών ελέγχου των μαθητών με δυσκολίες διατήρησης προσοχής, όπως υλοποιήθηκε σε δημοτικό σχολείο της Β΄ Αθήνας.....	76
Η Επίδραση των Προγραμμάτων eTwinning στην Κοινωνικο-συναισθηματική Ανάπτυξη των Παιδιών Προσχολικής Ηλικίας και στην Επαγγελματική Εξέλιξη των Εκπαιδευτικών του Νηπιαγωγείου	77
Η κινητική επάρκεια, η ηλικία και το επίπεδο νοητικής λειτουργίας σχετίζονται με την βελτίωση των κινητικών δεξιοτήτων μετά από ασκησιογενές πρόγραμμα σε μαθητές με νοητική αναπηρία	78
Ευρωπαϊκά προγράμματα και ενδυνάμωση εκπαιδευτικών	79
Παρουσίαση του σχεδιασμού και της εφαρμογής ενός εργαλείου αποτίμησης της αναγνωστικής ικανότητας σε μαθητές/-τριες της Α τάξης.....	80
Η εφαρμογή ενός καινοτόμου παρεμβατικού προγράμματος για τον γλωσσικό εγγραμματισμό (reading literacy): οι στρατηγικές μάθησης, διαβαθμισμένων ερωτήσεων και οι μαθησιακές επιδόσεις σε μαθητές/-τριες Α΄ και Β΄ δημοτικού	81
Η εφαρμογή ενός καινοτόμου παρεμβατικού προγράμματος για τον γλωσσικό εγγραμματισμό (reading literacy): οι στρατηγικές μάθησης, διαβαθμισμένων ερωτήσεων και οι μαθησιακές επιδόσεις σε μαθητές/-τριες Ε΄ δημοτικού	82
Αποτελέσματα μίας καινοτόμου παρέμβασης στα σχολεία για την ανάπτυξη διερευνητικών στρατηγικών κατανόησης κειμένου: η αλλαγή του διδακτικού μοντέλου των εκπαιδευτικών και οι επιδόσεις των μαθητών/-τριών.....	83
Σχέδιο Δράσης σχολικών μονάδων για την αντιμετώπιση περιστατικών ενδο-οικογενειακής κακοποίησης μαθητών/-τριών.	84
Η παιχνιδοποίηση ως καινοτόμο εργαλείο διδασκαλίας: Η περίπτωση του Kahoot! στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.	84
Ο θεσμός του μέντορινγκ στην Πρωτοβάθμια εκπαίδευση: Απόψεις και αντιλήψεις των εκπαιδευτικών.....	85
Σχέδιο δράσης υποστήριξης μαθητών από τμήμα ένταξης σχολικής μονάδας – Πρωτόκολλο ενεργειών	86
Ο κόσμος με άλλα μάτια	87
Συνεργατική Μάθηση: μια δυναμική διδακτική και μαθησιακή προσέγγιση για την προώθηση της μάθησης και τη μεγιστοποίηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων	88
Οι δυο Όψεις της Αξιολόγησης: Τυπική και Άτυπη Μάθηση στα Μαθηματικά της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης	89

Προώθηση της ευρωπαϊκής συνεργασίας και των κοινών ευρωπαϊκών αξιών μέσω του προγράμματος Erasmus+ «Πολίτες του αύριο: μια κοινή Ευρώπη»	90
Η Επίδραση της Συναισθηματικής Νοημοσύνης στις Βιώσιμες Πρακτικές Εκπαιδευτικής Ηγεσίας: Μια Εμπειρική Διερεύνηση	91
Συναισθηματική νοημοσύνη και ηγεσία στην εκπαίδευση: Διασφάλιση ποιότητας μέσω υποστηρικτικών πρακτικών	91
Εκπαιδευτικές Τεχνολογίες στην Ελληνική Προσχολική Εκπαίδευση: Μελέτη Περίπτωσης της Πλατφόρμας Quizlet	92
Ζωντανεύοντας τους ήρωες των βιβλίων – Μια πολυδιάστατη δράση φιλαναγνωσίας με ευρωπαϊκή διάσταση	93
Ψηφιακά εργαλεία για τη βελτίωση της μαθησιακής διαδικασίας: Η περίπτωση του Kahoot	94
Η περιχαράκωση του πεδίου της επαγγελματικής ηθικής μέσα από τους ευρωπαϊκούς κώδικες δεοντολογίας»	94
Ο ρόλος του/της εκπαιδευτικού στην ενίσχυση της συμμετοχής των παιδιών με αναπηρία στη λήψη αποφάσεων κατά τη διαδικασία μάθησης: Αξιοποιώντας την οπτική των παιδιών	95
Διδακτικό σενάριο: Κρύο πολύ...λέτε να χιονίσει;	96
Ο ρόλος και το έργο των Ενδοσχολικών Συντονιστών και Παιδαγωγικών Συμβούλων – Μεντόρων στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση	97
Οι Δράσεις Ενεργού Πολίτη στο πλαίσιο της μετασχηματίζουσας μάθησης	98
Μαθητοκεντρική διδασκαλία μαθηματικών με ενσωμάτωση ψηφιακών τεχνολογιών στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση	99
Κοινωνικο-συναισθηματική μάθηση και συμπερίληψη μέσω του eTwinning	99
Πολυτροπική Μάθηση και συμπερίληψη στην εκπαίδευση: Δημιουργία οπτικοακουστικού υλικού ως διδακτικό μέσο	100
Τεχνικές θεάτρου στη διδασκαλία της «Γλώσσας» – Δραματοποίηση κειμένων	101
Inside Out	101
Η Εκπαίδευση της Επιχειρηματικότητας στην Προσχολική Ηλικία: Συστηματική Ανασκόπηση της Διεθνούς Βιβλιογραφίας	102
Καινοτόμες διδακτικές προσεγγίσεις: Εφαρμογή της Παιδαγωγικής της Ειρήνης μέσω της Μάθησης Βάσει Έργου (Project Based Learning)	103
Για Ένα Συμπεριληπτικό και Υποστηρικτικό Σχολείο: Ενδυνάμωση Εκπαιδευτικών μέσα από Συνεργασίες και Καινοτόμες Προσεγγίσεις	104
Ενίσχυση της παραγωγής γραπτού λόγου μαθητών Ε΄- ΣΤ΄ δημοτικού, μέσω του αυτορρυθμιστικού μοντέλου SRSD (Self-Regulated Strategy Development): Μια καινοτόμα διδακτική προσέγγιση για μαθητές με ή χωρίς Μαθησιακές Δυσκολίες	105
Η Τέχνη της Γης ως παιδαγωγικό εργαλείο στα πλαίσια του Προγράμματος Σπουδών Δράσεις Ενεργού Πολίτη	106
Κυκλοφορώ με ασφάλεια, μαθαίνω με χαρά: Μία πρόταση διερευνητικής προσέγγισης της κυκλοφοριακής αγωγής	107
Εμπλέκομαι, μαθαίνω, ενεργώ: Αξιοποίηση των ΤΠΕ στο πλαίσιο καλλιέργειας φιλοζωικής συνείδησης	107
Πειραματικά περιβάλλοντα και ήχος: Μια τεχνολογικά υποστηριζόμενη διερευνητική προσέγγιση στο νηπιαγωγείο	108

Καινοτόμες πρακτικές στην εκπαίδευση – Η περίπτωση της ομάδας «ΕΝΣΥΝΑΙΣΘΗΣΗ»	109
Πρόταση για τη δημιουργία πρωτοκόλλου εγγραφής, μετεγγραφής, αναζήτησης, φοίτησης, υποστήριξης και συμπερίληψης μαθητών/-τριών προσφύγων στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση.....	110
Η αξιοποίηση Ψηφιακών πόρων στη διδασκαλία της Ιστορίας: Προκλήσεις και Προοπτικές	111
Οι τέχνες και τα γράμματα στα ελληνιστικά χρόνια» Διδακτική πρόταση Διαφοροποιημένης Μάθησης στην Δ' Δημοτικού	112
Η γνώση γίνεται δράση στην τοπική κοινότητα: Πολίτες του αύριο	112
Η Καλλιτεχνική Εκπαίδευση ως Συνδετικός Ιστός Ανάμεσα στην Τοπική Ταυτότητα, τη Χαρά της Μάθησης και την Ενεργό Πολιτειότητα	113
Σχέδιο δράσης πρόληψης και διαχείρισης κρίσεων σχολικής μονάδας – Πρωτόκολλο ενεργειών	114
Μετακινήσεις προσφύγων/μεταναστών προς την Ελλάδα και την Ευρώπη: όψεις μιας διαρκούς τραυματικής εμπειρίας για πληθυσμούς μαθητικής ηλικίας.	115
Ενδυνάμωση Εκπαιδευτικών: Παρουσίαση του Μοντέλου Ηγεσίας Εκπαιδευτικών για Αξιολόγηση Εκπαιδευτικών.....	115
Myth2Space: Από τη Μυθολογία στο Διάστημα – Διαθεματικές Προσεγγίσεις και Δημιουργικές Συνεργασίες στο 9ο Δημοτικό Σχολείο Αγίας Παρασκευής.	117
Design for Change. Η παιδαγωγική τεχνική για τη δημιουργία ενεργών πολιτών.	118
Διεθνές Δίκτυο Εκπαίδευσης για την Αειφορία «Από τη Μυθολογία στο Διάστημα-Myth2space».....	118
Διοίκηση ολικής ποιότητας στην λειτουργία των σχολικών μονάδων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Ο ρόλος του διευθυντή	119
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ	121
Συμπερίληψη: Από την Άρση των Στερεοτύπων στη Διεκδίκηση των Αναγκαίων Μέσων»	121
Ο Ρόλος των Συμβούλων Εκπαίδευσης, των Διευθυντών/-ντριών, των Παιδαγωγικών Συμβούλων - Μεντόρων και των Ενδοσχολικών Συντονιστών στην Υποστήριξη των Εκπαιδευτικών για τη Διδακτική Αξιοποίηση των Νέων Προγραμμάτων Σπουδών και των νέων Σχολικών Εγχειριδίων	122
Δημιουργικές δραστηριότητες με το micro:bit στο Δημοτικό	123
Οικοσυστημική προσέγγιση για τη διαχείριση ζητημάτων συμπεριφοράς στη σχολική τάξη: Μια μελέτη περίπτωσης.....	124
Σχολείο για Όλους: Θεμέλιο Κοινωνικής Δικαιοσύνης και Αρμονικής Συνύπαρξης	125

Coulardot Marie	17	Ιωσηφίδου Άννα	38, 99
Drapier Caroline	17	Καγιά Μπέττυ	27
Gereboff Arielle	17	Κακαλέτρη Ευσταθία	39
Αγγελοπούλου Έλενα	14	Κακαράντζα Αρετή	40
Αγρίτη Νικολία	15	Κακάρογλου Αθανασία	41
Αδαμαντίδου Δήμητρα	16	Κακούρα Ειρήνη	42
Αθανασιάδου Αγγελική	44	Καλαθά Αργυρώ	81
Αλατζίδου Δέσποινα	40	Καλιαντζή Γκόλφω	42
Αλεξιάδου Λουΐζα	124	Καλτσονούδη Καλλιόπη	43, 44, 45
Αλεξόπουλος Δημήτριος	125	Καντά Παναγιώτα	17
Αλεξοπούλου Αρχοντούλα	99	Καράλλη Χρυσούλα	82
Αλτουβά Μαρία	17	Καραμπατζάκη Κατερίνα	82
Αναστασοπούλου Αγγελική	18	Καρατάσιου Αγγελική	67
Αναστασοπούλου Ισμήνη	19, 121	Καργιώτη Χαρίκλεια	45
Αννούση Αικατερίνη	20	Καρέλα Γεωργία	46
Αρβανιτάκης Κων/νος	20, 122	Καρίνου Βικτώρια	31
Αρμάου Μαρία	17	Κάτσηνου Χριστίνα	47
Ασλανίδου Τιτίκα	21	Κατσιμάρδος Βασίλης	48
Βασιλείου Παναγιώτα	22	Κατωπόδη Κυριακή	49
Βαστάκη Μαρία	23	Κελέση Χριστίνα	50
Βατάλα Ευσεβία	23	Κεχαγιά Σταματία	50
Γεμιστού Θεονύμφη	24	Κιόρογλου Ελένη	51, 52
Γεωργιάδη Περσεφόνη	117	Κοκορίκου Χρύσα	109
Γιαννέλου Ευαγγελία	31	Κολοβού Μαρία	37
Γιουμίδου Μερόπη	100	Κονσολάκη Ευσταθία	37
Γιώτη Ευανθία	65	Κότιου Χριστίνα	37
Γκανέτσου Χαρά	67	Κούτρα Γεωργία	53
Γκότζη Σταυρούλα	19	Κουτσούκος Κωνσταντίνος	54
Γκότση Ελένη	25	Κρίπα Ελισάβετ	17
Γκουντή Παναγιώτα	22	Κρούπης Ηλίας	67
Γούπος Θεόδωρος	9, 31, 74, 84, 86	Κωσταγιάννης Δημήτριος	54
Γρηγορίου Βασίλειος	45	Κωστούλα Σταυρούλα	55, 56
Δαβίδ-Σπανοπούλου Άννα	25	Λεονταρίδου Ντόρα	56
Δασκαλάκη Μαρία	40	Λούτα Χαρά	57
Δασκαλάκη Στυλιανή	26	Λυμπεροπούλου Βασιλική	124
Δελή Γλυκερία	27	Μαλαματένιου Πελαγία Καλοτίνα	112
Δεληπάλλα Αναστασία	44	Μαλατέστα Αγγελική	17
Δεναξά Μαργαρίτα	17	Μαμάκου Μυρσίνη	58, 59
Διαματάρη Ευγενία	28	Μανθοπούλου Αλτάνα-Φωτεινή	60
Δούβα Σταματία	29	Μαντζαφλάρη Ελένη	61
Δριμυλής Πέτρος	30, 31	Μαραγκός Κωνσταντίνος	123
Ευαγγέλου Κωνσταντίνα	32, 125	Μαραγκού Χριστίνα	61
Ζαζάνη Διαμαντούλα	32	Μαστορίδου Κατερίνα	24
Ζαπάντη Καλομοίρα	15	Μαστοροδήμος Δημήτρης	123
Ζαφειροπούλου Νικόλ	104	Ματαρέλλη Όλγα	62
Ζαχαρόπουλος Ιωάννης	33	Ματαρέλλη Χαραλαμπία	63
Ζαχαροπούλου Ελένη	34	Μαυροκεφαλίδου Ειρήνη	63, 64
Ζιώγα Νίκη	34	Μαυρομουστάκου Ελένη	66
Ζούζουλα Όλγα - Λουκία	31	Μέγγου Μαρίνα	39
Ζούκης Νίκος	35	Μέρμηγκα Δήμητρα	17
Θεοδωροπούλου Αγγελική του Εμμανουήλ	117	Μήνας Αθανάσιος	65
Θεοδωροπούλου Αγγελική του Ιωάννη	117	Μήτρακα Χρυσούλα	81
Θεοδώρου Ιωάννα	36	Μήτσαϊνα Χρύσα	60
Ιατρού Ευαγγελία	37	Μήτση Αντωνία	41
		Μήτσου Βάνια	24

Μιχαλοπούλου Αικατερίνη.....	54	Σιγάλα Καλλιόπη.....	17
Μουζόπουλος Γεώργιος	78	Σιγιάννη Ιουλία	63
Μουσουλή Μαρία	67	Σικεριανού Αδαμαντία.....	93, 94
Μουτσόγλου Νικολέτα	68	Σιτώτης Γεώργιος.....	94
Μουφλούζη Ευαγγελία.....	54	Σκούφου Πετρούλα	125
Μπαζάνη Ευγενία.....	69	Σμυρνιού Αγγελική	110
Μπαλαφούτη Μικαέλλα.....	17	Σούρλα Ευαγγελία	95, 96
Μπαράκου Αριστέα.....	69, 70	Σταμούλης Ευθύμιος	85, 117
Μπάρλα Μπέττυ	27	Σταυροπούλου Ελένη	73
Μπαρούτα Κωνσταντίνα	40	Συκιώτης Φώτιος	97
Μπαστέα Αγγελική	71, 72	Συνοδινού Σοφία	98
Μπενοβίας Γιώργος.....	74	Συροπούλου Αγγελική	99, 100
Μπετεινή Άννα	125	Σωμαρά Ευγενία	101
Μπιμπούδη Μαρία	73	Ταβουλάρη Ζαχαρούλα	124
Μπούτα Χαρίκλεια (Χαρά).....	41, 89	Τάκη Αγγελική	101
Νίκα Αγγελική.....	75	Ταμπού Στέλλα	102
Νικολαΐδου Θωμάη	72	Τζαφέρου Παναγιώτα	112
Νιφόρα Νικολία.....	75	Τζίμας Κωνσταντίνος	15, 68, 97, 110
Νταρακλίτσα Φωτεινή.....	76	Τζιμοπούλου Ελένη.....	103
Ντούρα Αγγελική.....	90	Τζοβλά Ειρήνη	104
Ξεζωνάκη Αικατερίνη	40	Τζώρτζη Νικολέττα.....	105
Παλαιοδήμου Άννα	77	Τριανταφύλλου Ευπραξία.....	106
Παναγιωτοπούλου Κωνσταντίνα	110	Τσακίρη Μαρία.....	107, 108
Παπαγεωργίου Παρασκευή.....	78	Τσάμπρα Αιμιλία	60
Παπαδάκη Θεονύμφη	20, 79	Τσατσαρώνη Μαρκέλλα	109
Παπαδημητρίου Δήμητρα	34	Τσέβη Ελένη	17
Παπαθανασίου Φωτεινή	45, 74, 86	Τσεκισίδου Σταματία.....	110
Παπαϊωάννου Μαρία	80, 81, 82, 83, 84	Τσιαμάκη Ελένη.....	111
Παπαλαζαρίδου Ζωή	84	Τσιώτας Παντελής	41
Παπαλιάκου Ανδρομάχη	85	Τσοπελάκου Μαργαρίτα.....	112
Παπανάνου Ιωάννα	86	Τσουλφά Κυριακή.....	94
Παπαναστασίου Αλεξάνδρα	87	Φράγκου Χρυσήδα	112
Παπανικολάου Δάφνη	41	Φράσκου Αγγελική	16
Παπαχρίστου Ευτυχία	88	Φρυσουλάκη Γεωργία	61
Πάτκα Ελπίδα	80	Χαζάπη Ειρήνη.....	16
Πέτρου Αργυρούλα	48, 89	Χάιτα Σοφία.....	113
Πολυχρονάκης Γρηγόρης.....	48	Χαντζή Χαρίκλεια.....	15
Πρωιμάκη Ζηνοβία.....	40	Χαριτίδου Δήμητρα	114
Πυρομάλη Βαρβάρα.....	17, 90	Χαρίτος Βασίλειος	115
Ραγιάς Δημήτρης.....	16	Χασιώτη Βασιλική.....	17, 79, 115
Ραπανάκη Μόιρα	113	Χριστίνα Σαΐτη	80
Ρεζίτη Αγγελική	24	Χριστοδούλου Ελένη	48
Ρούκη Αглаΐα	91	Χριστοδούλου Νικόλαος	98
Ρουσογιάννη Ελευθερία	92	Χριστοπούλου Παναγιώτα	117
Σακαλή Αλεξάνδρα	37	Χωριανόπουλος Κώστας	118, 119
Σακελλαρίδου Νικολία	93	Ψαρουδάκη Σοφία.....	36
Σαμαρά Ελεάνα	17		

ISSN: 3057-482X